

**KOWARY**  
miasto z tradycjami

**Raport o stanie miasta**  
**Kowary 2020**

[www.kowary.pl](http://www.kowary.pl)

V 1.00  
z dnia 31.05.2021r.

## Spis treści

I. Wstęp.....	3
II. Informacje ogólne .....	4
2.1. Ogólna charakterystyka miasta .....	4
2.2. Charakterystyka pozycji i rozwoju Kowar w ostatnich latach na tle grupy porównawczej miast: Karpacz, Piechowice, Szklarska Poręba. ....	14
III. Informacje inwestycyjne i finansowe .....	36
3.1. Wykonanie budżetu Gminy Miejskiej Kowary w roku 2020. ....	36
3.2. Dochody w roku 2020 .....	39
3.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych w roku 2020 .....	44
3.4. Zadania inwestycyjne, które będą kontynuowane w latach następnych .....	50
3.5. Wieloletnia prognoza finansowa. Podstawowe wskaźniki: .....	55
3.6. Podsumowanie .....	59
IV. Informacja o stanie mienia komunalnego w roku 2020 .....	67
4.1. Mienie komunalne .....	67
4.2. Powierzchnia i wartość gruntów stanowiących własność gminy .....	67
4.3. Gospodarka nieruchomościami.....	67
4.4. Realizacja wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary w 2020 roku.....	72
4.5. Udział gminy w spółkach .....	97
V. Informacja o realizacji polityk, programów, strategii .....	101
5.1. Realizacja „Programu Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016 – 2020” w roku 2020 .....	101
5.2. Ład przestrzenny.....	110
5.4. Realizacja zadań z zakresu opieki nad zabytkami w 2020 roku .....	116
5.5. Realizacja planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w Kowarach w roku 2020 .....	117
5.6. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej .....	124
5.7. System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Kowar w 2020 roku .....	128
5.8. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Kowarach .....	136
5.9. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych .....	141
5.10. Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii .....	144
5.11. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kowary .....	145
5.12. Realizacja rocznego programu współpracy miasta Kowary z organizacjami pozarządowymi.....	148
5.13. Realizacja Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego .....	154
VI. Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Kowarach .....	155
VII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi .....	166
7.1. Przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy partnerskiej w roku 2020.....	166
7.2. Gminy partnerskie i realizacja wspólnych działań w 2020 r.....	167
VIII. Część Analityczna.....	169
8.1. Administracja .....	169
8.2. Poziom bezpieczeństwa w Kowarach w roku 2020 .....	175
8.3. Oświata i edukacja .....	180
8.4. Kultura .....	186
8.5. Turystyka, sport i rekreacja .....	209
8.6. Projekty realizowane w 2020 roku ze środków pomocowych .....	217
IX. Podsumowanie .....	223

# I. Wstęp

## Szanowni mieszkańcy

### Kochani Kowarzanie

"Raport o Stanie Miasta Kowary" jest opracowywany corocznie na podstawie materiałów z wydziałów UM w Kowarach, miejskich jednostek organizacyjnych oraz innych kowarskich instytucji i firm. Raport zawiera roczne dane z poszczególnych dziedzin funkcjonowania Gminy Miejskiej Kowary, dokumentując tym samym jej rozwój oraz działalność samorządu. W przedstawionym dokumencie zgromadzone zostały szczegółowe dane związane z różnymi aspektami funkcjonowania naszego Miasta według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku. Raport, jak zawsze, w systematyczny sposób opisuje stan gminy, skupiając się na najważniejszych obszarach, nie tylko tych finansowych, ale również realizację polityk programów i strategii oraz uchwał rady gminy.

Składam Państwu ten raport w szczególnym czasie wielkiej niepewności o przyszłość. Rok 2020 był rokiem trudnym. Jest to dla nas wszystkich moment, zmieniający priorytety, hierarchię celów i zadań. Czas pandemii zmienia naszą rzeczywistość. Nowe realia jakie niewątpliwie wykreowała epidemia, postawiły każdego z nas w nowej sytuacji. Zostaliśmy zmuszeni do pożegnania na zawsze wielu naszych bliskich.

Z nowymi wyzwaniami musiał się zmierzyć również nasz samorząd. Nagły wzrost wydatków związanych z zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania UM w Kowarach, miejskich jednostek organizacyjnych oraz innych kowarskich instytucji w czasach pandemii przy równoczesnym spadku dochodów, to tylko jeden z wielu problemów jakie spadł na nas w 2020 roku.

To wszystko sprawiło, że zmuszeni zostaliśmy do poszukiwania oszczędności i przewartościowania postawionych na 2020 rok celów.

Niemniej kontynuowaliśmy walkę ze smogiem, w dalszym ciągu kontynuowane były działania z zakresu rewitalizacji przestrzeni miejskich oraz przygotowaliśmy wiele projektów, które będą finansowane ze środków zewnętrznych.

Mając na uwadze wyzwania, z którymi mierzyliśmy się tym ciężkim okresie jakim był 2020 rok, chciałabym podziękować wszystkim pracownikom samorządowym oraz tym, którzy wspierali i wspierają samorząd, zapewniając jego sprawne funkcjonowanie w tym szczególnym okresie. O podjętych inicjatywach i ich rezultatach dowiecie się Państwo z niniejszego opracowania Raportu o stanie Miasta Kowary za rok 2020.

A znając mieszkańców Naszego miasta, zdając sobie sprawę z ich zaangażowania i pozytywnej energii, która nasze miasto tworzy, patrzę w przyszłość z optymizmem.

Z życzeniami miłej lektury...

Burmistrz Miasta Kowary  
Elżbieta Zakrzewska

## **II. Informacje ogólne**

### **2.1. Ogólna charakterystyka miasta**

Miasto Kowary leży w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w południowo-wschodniej części powiatu karkonoskiego. Jego powierzchnia to ok. 37,4 km<sup>2</sup>, co stanowi 0,19% powierzchni ogólnej województwa dolnośląskiego oraz 5,95% powierzchni powiatu karkonoskiego.

W skład naszej Gminy Miejskiej wchodzi miasto Kowary wraz z dawnymi jednostkami osadniczymi: Podgórze, Wojków i Krzacyna.

Miasto Kowary usytuowane jest w dolinie potoku Jedlica oraz na masywach górskich Karkonoszy i Rudaw Janowickich na poziomie od 420 do 1266 m n.p.m. Najniżej położony punkt Gminy znajduje się w Kowarach Dolnych w okolicy Pałacu „Ciszca”. Najwyższym punktem należącym do Kowar jest szczyt karkonoskiej Góry Czoło. Ważnymi geograficznymi punktami są również dwie przełęcze: Przełęcz Kowarska (727 m n.p.m.), która rozdziela Rudawy Janowickie od wschodniej części Karkonoszy i Bramy Lubawskiej oraz leżąca na południowym wschodzie Gminy Przełęcz Okraj (1046 m n.p.m.), która dzieli Karkonosze i Grzbiet Lasocki.

Odległość drogowa z centrum Kowar do przejścia granicznego z Republiką Czeską na Przełęczy Okraj wynosi ok. 12 km. Do granicy z Republiką Federalną Niemiec w Zgorzelcu z Kowar jest ok. 82 km, do stolicy województwa dolnośląskiego - Wrocławia ok. 118 km, a do Warszawy ok. 480 km. Położenie Gminy Miejskiej Kowary jest korzystne. Wpływ na to mają szczególnie atrakcyjne walory naturalne gminy (Karkonoski Park Narodowy, Rudawski Park Krajobrazowy, Natura 2000) oraz bliskość granicy państwowej z Czechami i Niemcami. Stosunkowo niedaleko jest z Kowar do stolicy Czeskiej Republiki – Pragi – 170 km oraz stolicy niemieckiego landu Saksonia – Drezna – 195 km.

Atrakcyjne położenie, warunki naturalne, bogactwo flory oraz fauny powodują, że Kowary mają duży turystyczny potencjał, szczególnie dla amatorów sportów zimowych, czy sportów lotniarskich. Istnieje tu także rozbudowana sieć szlaków turystyki konnej, rowerowej i pieszej, poprowadzonej w dużej mierze przez Karkonosze i Rudawy Janowickie. Wyżej wymieniony potencjał stanowi szansę dynamicznego rozwoju miasta w oparciu o usługi turystyczne.

Miasto Kowary charakteryzuje również: cenna i różnorodna architektura: pałace, zabytki sakralne, kamienice mieszczańskie i obiekty sanatoryjne.

### **Demografia**

Sytuacja demograficzna w Gminie Kowary podobnie jak w skali ogólnopolskiej od kilku lat charakteryzuje systematycznym spadkiem liczby ludności. Powodem takiego stanu jest wciąż utrzymujący się ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego. Demografia Gminy Kowary kształtowana jest także przez migracje ludności, wewnętrzne oraz zagraniczne. Dodatkowo sytuację taką pogłębiła ubiegłoroczna sytuacja związana z pandemią Covid-19, która podniosła statystykę zgonów ale przede wszystkim wymeldowania z pobytu stałego spowodowane zmianą miejsca zamieszkania.



# GMINA MIEJSKA KOWARY

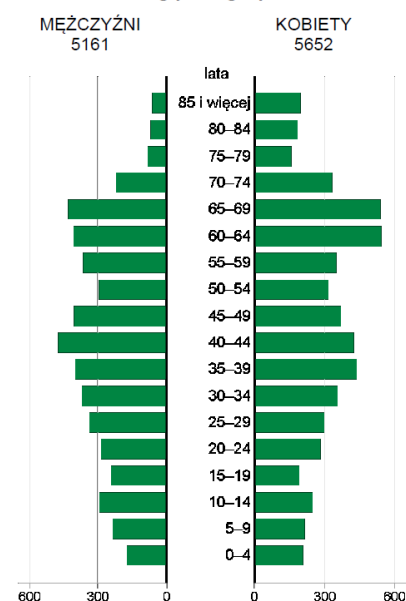
2019	Liczba	miejsowości	1
		sołectw	-
	Powierzchnia w km <sup>2</sup>		37

Wybrane dane statystyczne	2017	2018	2019	Powiat 2019
Ludność	11090	10957	10813	63591
Ludność na 1 km <sup>2</sup>	297	293	289	101
Kobiety na 100 mężczyzn	110	110	110	107
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	66,1	68,2	70,0	64,5
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3613	3868	4079	5353
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3490	3814	4193	5482
Turystyczne obiekty noclegowe <sup>a</sup>	4	4	3	302
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	4	5	6	45
Pracujący <sup>b</sup> na 1000 ludności	131	136	128	160
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)	4,8	4,8	4,6	4,1
Ludność – w % ogółu ludności – korzystająca z instalacji:				
wodociągowej	100,0	99,9	99,9	84,5
kanalizacyjnej	81,7	79,3	79,5	64,5
gazowej	85,1	85,8	85,5	49,9
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	1908	1969	2003	2997

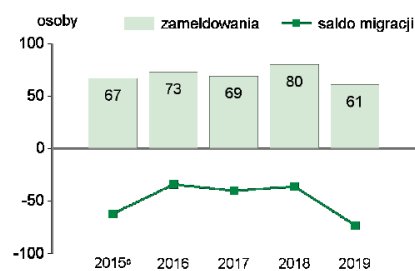
Wybrane dane demograficzne w 2019 r.	Powiat	Gmina	Powiat=100
Ludność	63591	10813	17,0
w tym kobiety	32831	5652	17,2
Urodzenia żywe	422	73	17,3
Zgony	789	142	18,0
Przyrost naturalny	-367	-69	.
Saldo migracji ogółem	25	-73	.
Ludność w wieku:			
przedprodukcyjnym	9944	1632	16,4
produkcyjnym	38646	6361	16,5
poprodukcyjnym	15001	2820	18,8

## LUDNOŚĆ

Ludność według płci i grup wieku w 2019 r.



Migracje ludności na pobyt stały



<sup>a</sup> Dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Stan w dniu 31 lipca. <sup>b</sup> Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. <sup>c</sup> W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.

źródło:

[https://stat.gov.pl/vademecum/vademecum\\_dolnoslaskie/portrety\\_gmin/powiat\\_jeleniogorski/gmina\\_m\\_kowary.pdf](https://stat.gov.pl/vademecum/vademecum_dolnoslaskie/portrety_gmin/powiat_jeleniogorski/gmina_m_kowary.pdf)

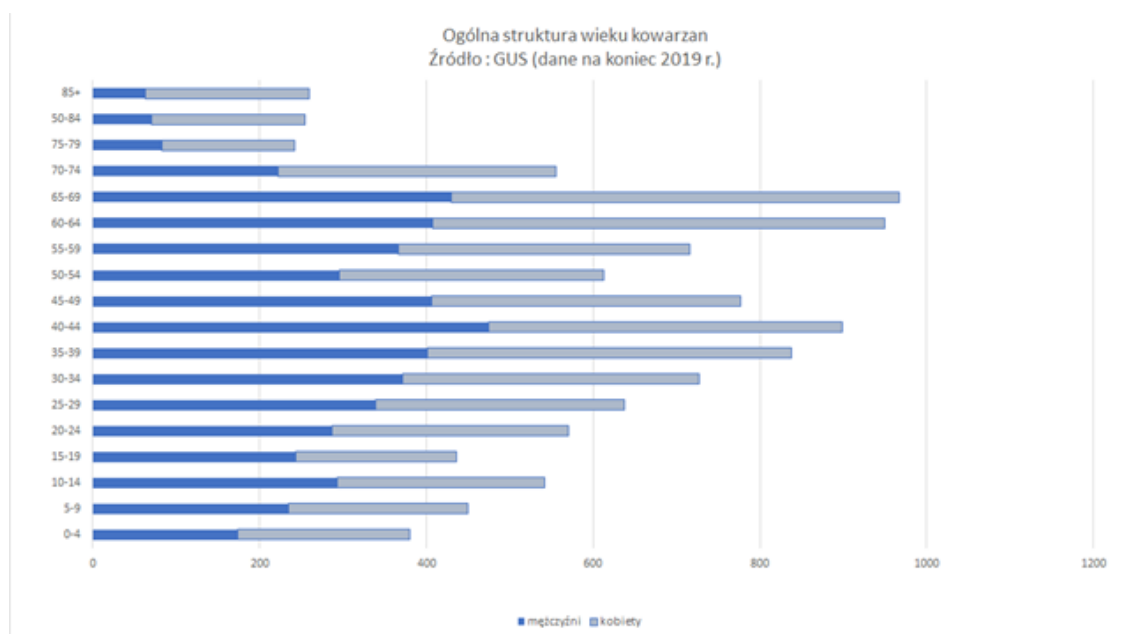
Jednakże skutki tego będą widoczne pośrednio również w innych dziedzinach życia społecznego mieszkańców Kowar i odbija się znacząco na danych statystycznych dotyczących m.in. demografii.

Zgodnie z danymi statystycznymi w 2017 r. liczba mieszkańców Gminy Miejskiej Kowary wynosiła 11 090 osób (dane GUS z 2018), natomiast w 2018 r. odnotowano spadek mieszkańców do liczby 10 957 osób w 2019 roku w Kowarach było 10813 osób (dane statystyczne Urzędu Miejskiego

w Kowarach, stan na 31.12.2019 r.) Na koniec 2020 roku w Kowarach było 10 027 mieszkańców w tym 9830 zameldowanych na pobyt stały i 197 na pobyt czasowy. Oznacza to, że w okresie 2016-2019 spadek liczby mieszkańców oscylował w okolicach ponad 100 osób rocznie. Natomiast w roku 2020 liczba mieszkańców zmniejszyła się drastycznie o 786 osób.

Charakterystyczny jest również współczynnik feminizacji, który od pewnego czasu jest na wysokim poziomie. Przez cały analizowany okres liczba kobiet jest znacznie wyższa od mężczyzn. Jest to zgodne z ogólnopolską tendencją (ogólnokrajowy współczynnik feminizacji wynosi 107). Współczynnik feminizacji w Kowarach w roku 2019 wynosił 110 i utrzymuje się na podobnym poziomie jak w powiecie karkonoskim (107) oraz województwie dolnośląskim (108). Co ciekawe przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn ujawnia się dopiero podczas analizowania liczby osób w wieku powyżej 60 roku życia. Szczególnie widoczne jest to w liczbie kobiet i mężczyzn w wieku 70+ gdzie liczba kobiet jest dwukrotnie większa niż mężczyzn.

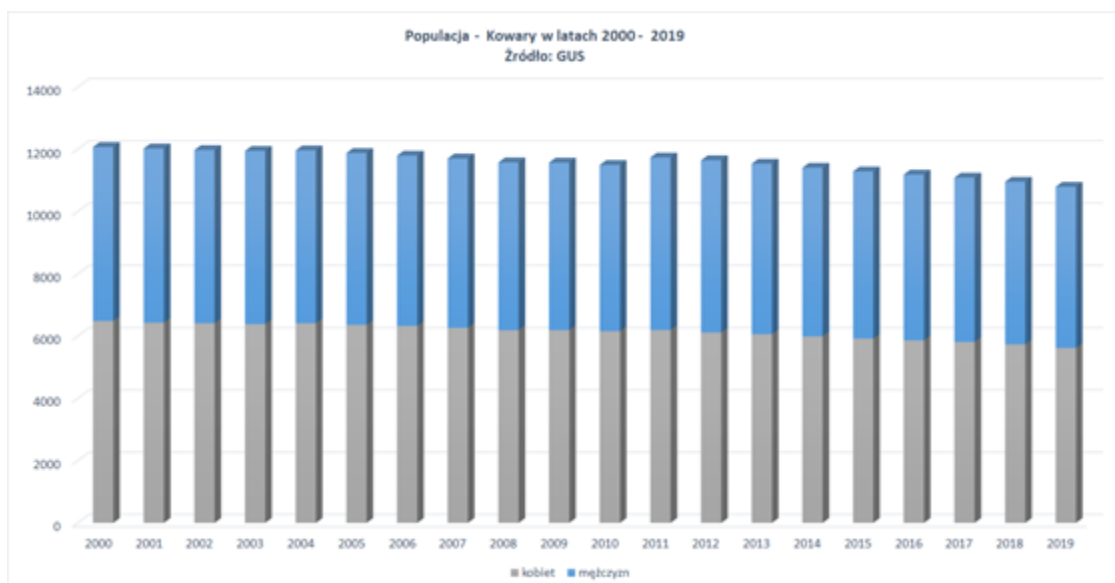
**Wykres nr 1: Ogólna struktura wieku kowarzan**



(opracowanie R. Czerwińska)

Ogólny stan populacji Kowar przedstawia poniższy wykres, który w sposób obrazowy pokazuje omawiane powyżej tendencje zmierzające do coraz mniejszej liczby mieszkańców przy rosnącym współczynniku feminizacji.

Wykres nr 2: Populacja – Kowary w latach 2000-2019

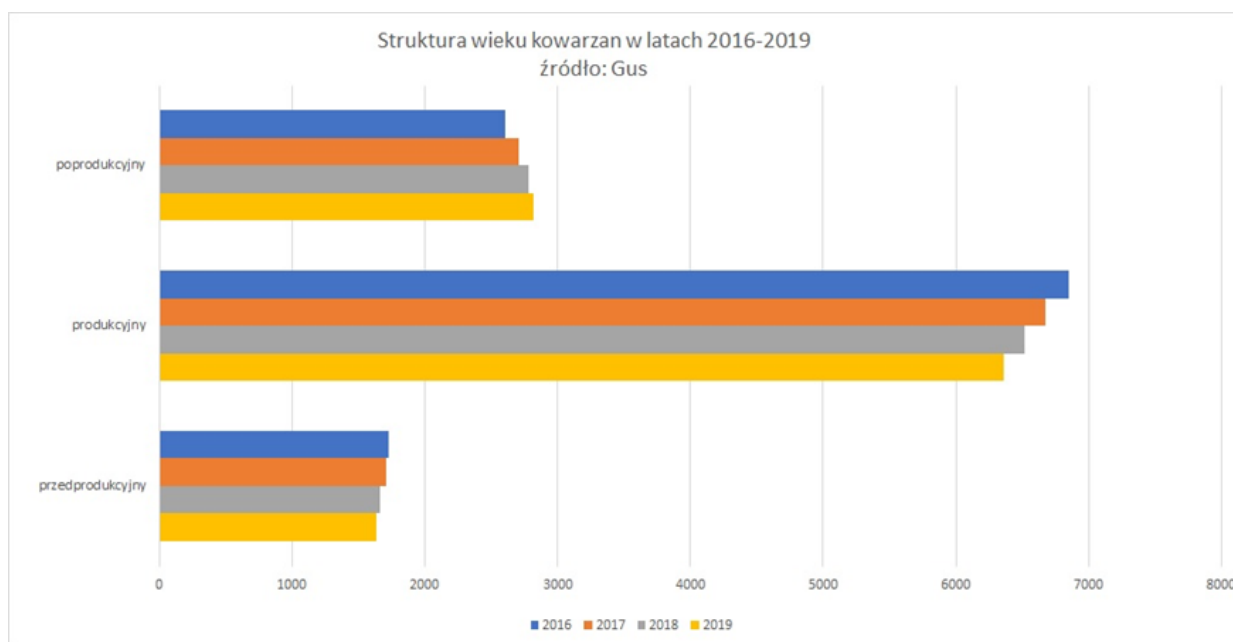


(opracowanie: R. Czerwińska)

Ogólnokrajowa analiza liczby ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku wskazuje systematycznie zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem. W ostatniej dekadzie w Kowarach wzrost ten osiągnął 5,4 punktu procentowego. Wciąż utrzymuje się wzrostowa tendencja udziału osób w wieku poprodukcyjnym przewyższająca udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Związane jest to z powszechnym, długo utrzymującym się zjawiskiem starzenia się społeczeństwa i niskiego poziomu przyrostu naturalnego.

Tendencja taka ma niekorzystne znaczenie dla kondycji społeczno-gospodarczej Gminy. Istotne jest również to, że tendencja ta utrwała się w kontekście malejącej liczby mieszkańców Gminy Miejskiej Kowary. W 2019 r. odnotowano 6621 osób w wieku produkcyjnym, którzy stanowią 61,23 % ogółu mieszkańców i 2777 osób w wieku poprodukcyjnym, którzy stanowią dziś 25,34% ogółu mieszkańców zameldowanych w Kowarach (GUS 2019 r.). Analiza danych na przestrzeni kilku ostatnich lat pokazuje stopniowy spadek osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym przy wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

**Wykres nr 3: Struktura wieku kowarzan w latach 2016-2019**



(opracowanie R. Czerwińska)

Syntetyczną miarą sytuacji demograficznej jest wskaźnik obciążenia demograficznego, mówiący o tym, jak wiele osób młodszych i starszych przypada na jedną osobę w wieku produkcyjnym - innymi słowy, jak wiele osób musi przeciętnie utrzymać jedna osoba.

Malejący potencjał demograficzny, w powiązaniu z utrzymującą się migracją o charakterze zarobkowym, może stać się w kolejnych latach istotną barierą rozwoju.

**Tabela nr 1: Wskaźniki obciążenia demograficznego.**

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,7	61,0	63,4	66,1	68,2	70,0
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	131,3	140,0	150,7	158,4	166,9	172,8
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	33,3	35,6	38,1	40,5	42,6	44,3
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	22,5	23,8	26,0	27,7	29,7	31,8
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	16,0	16,7	17,9	18,9	20,0	21,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

**Tabela nr 2: Struktura ludności ze względu na wiek.**

Grupa wiekowa	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<b>Analiza ilościowa</b>						
ogółem	11408	11287	11188	11090	10957	10813
0-19	2081	2020	1950	1913	1859	1808
20-59	6442	6293	6154	6014	5891	5777
60 i więcej	2885	2974	3084	3163	3207	3228
<b>Analiza procentowa</b>						
0-19	18.24%	17.90%	17.43%	17.25%	16.97%	16.72%
20-59	56.47%	55.75%	55.01%	54.23%	53.76%	53.43%
60 i więcej	25.29%	26.35%	27.57%	28.52%	29.27%	29.85%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Analizując sytuację demograficzną w gminie, uwagę zwraca systematycznie malejący udział dzieci i młodzieży w populacji Kowar (od 18,24% w 2014r. do 16,72% w 2019r.) przy rosnącym udziale osób starszych (od 25,29% w 2014r. do 29,85% w 2019r.). Wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w 2019 roku wyniósł 31,8 i tym samym wzrósł o 0,9 w stosunku do roku 2018 i aż o 9,3 w stosunku do roku 2014. Te dane dobitnie dowodzą postępującego procesu starzenia się społeczności lokalnej.

**Wykres nr 4: Liczba ludności w podziale wg grup wiekowych.**



Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz

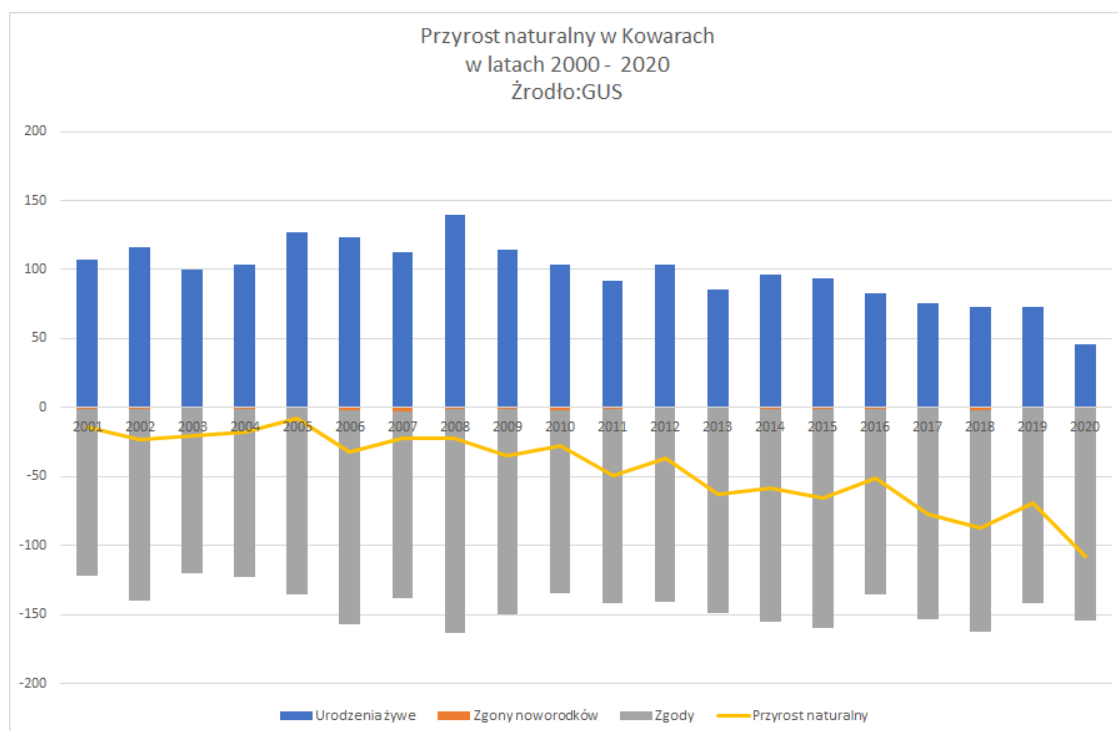
Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilaty osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Problem starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Należy przy tym pamiętać, że w najbliższej perspektywie 2020-2025 będziemy mieć do czynienia z 2. grupami seniorów – młodszą (do 79 lat) i starszą (80 lat i więcej). Istnieje więc potrzeba podjęcia działań adresowanych do obu grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niepełności, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

W roku w 2020 było 46 urodzeń to jest o 27 mniej niż w roku 2019 i 154 zgony o 12 więcej niż w roku poprzednim. Przyrost naturalny wyniósł -108 i jest on najniższy od ponad 10 lat.

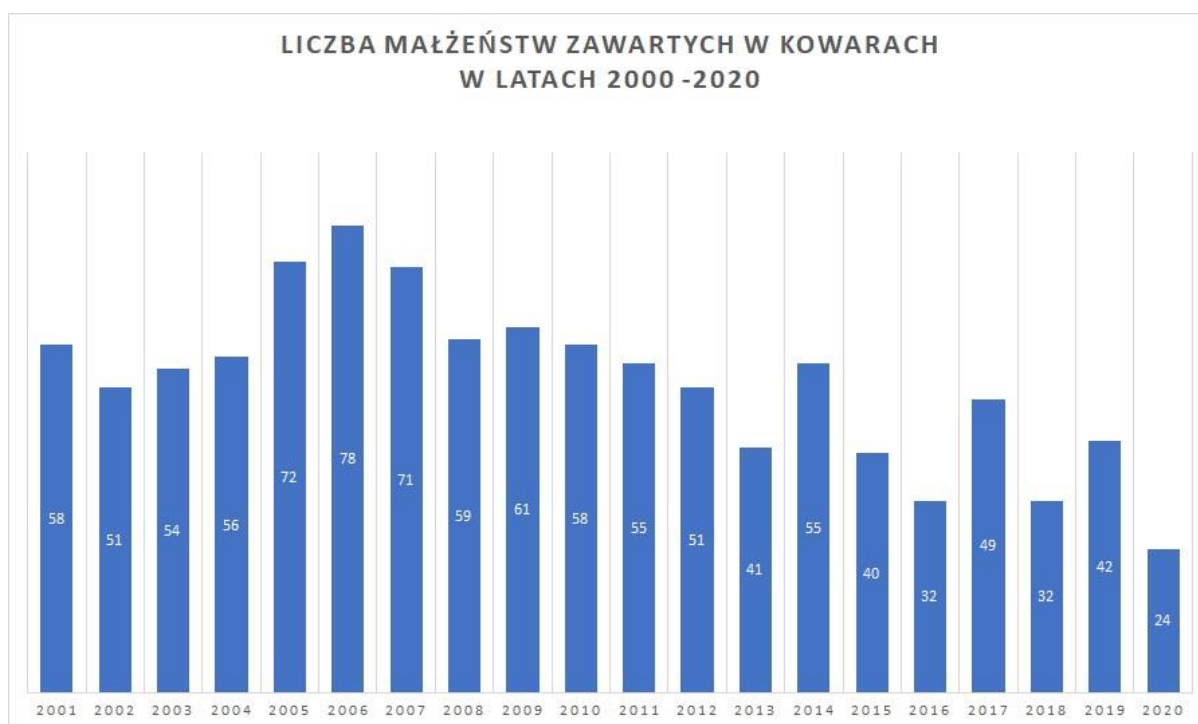
**Wykres nr 5: Przyrost naturalny w Kowarach w latach 2000-2020**



(opracowanie: R. Czerwińska)

Ważnym elementem kształtującym obraz demograficzny miasta są dane dotyczące zawieranych małżeństw w danej miejscowości.

**Wykres nr 6: Liczba małżeństw zawartych w Kowarach w latach 2000-2020**



(opracowanie: R. Czerwińska)

W 2020 roku w Kowarach sporządzono 24 akty ślubu w tym 5 konkordatowych, 16 cywilnych i 3 akty ślubu z zagranicy. Łączna liczba ślubów w 2020 roku jest prawie o połowę mniejsza niż w roku poprzednim. Tak duży spadek ślubów spowodowany jest pandemią Covid-19 i obostrzeniami związanymi z reżimem sanitarnym. Natomiast w 2020 roku było 20 rozwodów to jest o 6 mniej niż w roku 2019. Widać, że wciąż utrzymuje się stosunkowo wysoki poziom udzielanych rozwodów.

Wykres nr 7: Małżeństwa i rozwody w Kowarach na 1000 mieszkańców



(opracowanie: R. Czerwińska)

W roku 2020 na 1000 mieszkańców w Kowarach zawarto 2,4 małżeństwa i udzielono 2 rozwodów. Utrzymuje się od kilku lat tendencja związana ze spadkiem liczby zawieranych małżeństw oraz zwiększoną w stosunku do danych ogólnopolskich liczbą dokonywanych rozwodów. Jednak sytuacja dotycząca ubiegłego roku nie może być postrzegana jako kierunek kształtowania się zachowań społecznych, gdyż spowodowana jest pandemią oraz obostrzeniami związanymi z zakazem organizacji ślubów i uroczystości.

Migracje są drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym bezpośrednio na liczbę ludności oraz jej rozmieszczenie. Obecna tendencja przemieszczania się mieszkańców z mniejszych do większych ośrodków osiedleńczych powoduje, że saldo migracji Kowar jest ujemne i wynosi (-73). Podłożem tego stanu rzeczy jest głównie sytuacja ekonomiczna.

Tabela nr 3: Migracja ludności w latach 2016-2019

Gmina	Napływ								Odptyw								Saldo migracji razem			
	wewnętrzny				z zagranicy				wewnętrzny				za granicę							
Rok	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Kowary	70	65	75	60	3	4	5	1	97	100	107	112	10	9	9	22	-34	-40	-36	-73
Powiat	831	828	889	963	16	26	36	42	761	778	856	950	19	15	21	30	67	81	48	25
Woj.	36 396	39 094	44 229	46 525	1243	1262	1589	1636	33 737	36 499	41 029	42 310	1093	1077	1077	1012	2809	2783	3712	4839

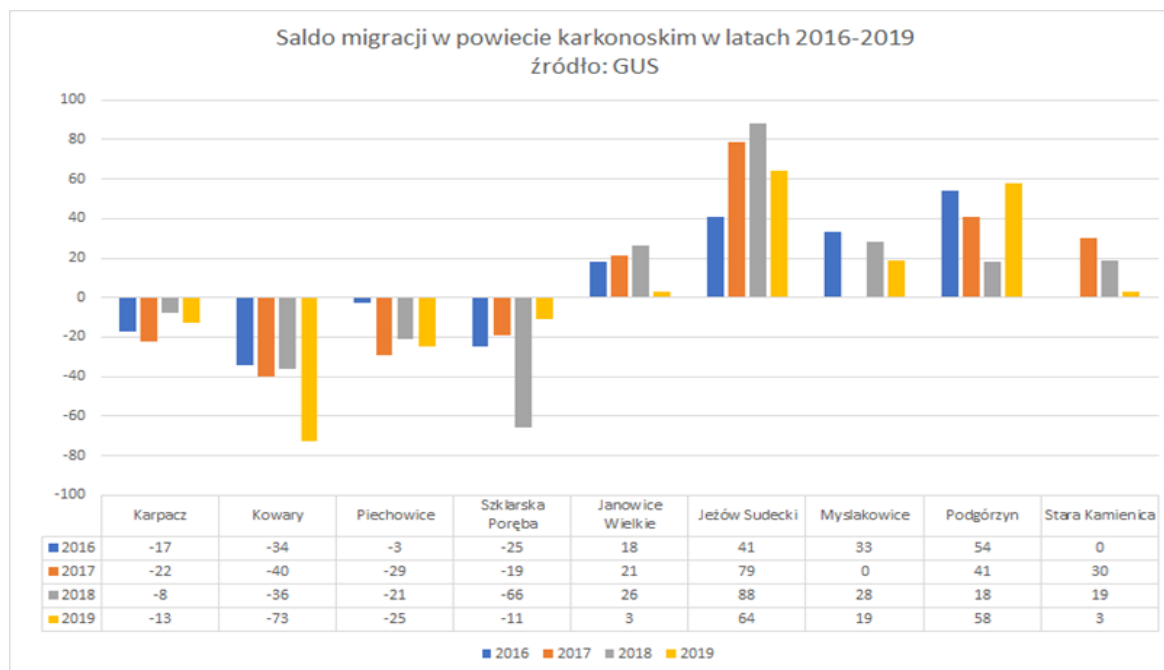
(opracowanie: R. Czerwińska)



Saldo migracji w 2019 r. w Kowarach w przeliczeniu na 1000 mieszkańców to -6,75 i było niższe od wartości charakteryzującej powiat karkonoski (0,39) oraz województwo dolnośląskie (2,46).

Pod względem ogólnego salda migracji Miasto Kowary wypadło w 2019 roku również najgorzej jeśli chodzi o miejscowości powiatu karkonoskiego dla porównania poniższe zestawienie.

**Wykres nr 8: Saldo migracji w powiecie karkonoskim w latach 2016-2019 opracowanie na podstawie danych GUS**



(opracowanie: R. Czerwińska)

Analiza przedstawionych w tabeli danych pokazuje że coraz częściej wybierane są mniejsze miejscowości jako miejsce zamieszkania i migracje coraz mniej związane są z miejscem pracy czy perspektywami rozwoju oferowanymi przez większe miasta.

Przyrost rzeczywisty ludności Gminy Miejskiej Kowary, liczony jako suma wartości przyrostu naturalnego oraz salda migracji, wyniósł w 2019 r. (-142).

Przedstawione powyżej dane należy określić jako coraz wyraźniej kształtujące się negatywne tendencje w demografii Gminy Miejskiej Kowary. Najwyraźniej obrazuje to ujemny przyrost naturalny oraz niekorzystne saldo migracji.

Ogólna sytuacja demograficzna w zakresie liczby ludności w Kowarach jest stała i w większości analizowanych danych jest podobna do roku 2019. Odstępstwem będą tu jedynie informacje dotyczące liczby zgonów oraz zawieranych ślubów gdyż na te dane bezpośredni wpływ miała sytuacja ogólnonarodowa związana z COVID-19. Dlatego po analizie danych za 2020 r. można wyciągnąć te same długofalowe wnioski jakie zostały zapisane w raporcie za 2019 r.:

#### WNIOSKI

1. W najbliższych latach będzie spadała liczba mieszkańców Kowar o ile tendencja ta nie zostanie zatrzymana.

2. Społeczność Kowar będzie się starzała i odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym będzie rósł.
3. W perspektywie najbliższych lat liczba rozwodów będzie rosła jak również liczba osób samodzielnie prowadzących gospodarstwo domowe.
4. Rośnie liczba osób opuszczających Kowary. Jest to zjawisko trwające od jakiegoś czasu i dane dotyczące salda migracji stale rosną. Należy dokładniej przyrzeć się temu problemowi aby spróbować jemu zapobiec gdyż wśród powodów migracji nie pojawia się jedynie szukanie perspektyw w większym mieście ale również warunków życia codziennego. Rozwiązaniem może tu być program budowania nowych mieszkań oraz przeznaczenie nowych terenów pod budownictwo wielorodzinne.

## 2.2. Charakterystyka pozycji i rozwoju Kowar w ostatnich latach na tle grupy porównawczej miast: Karpacz, Piechowice, Szklarska Poręba.

W celu przeprowadzenia analizy porównawczej wybrano miasta leżące w bezpośredniej bliskości, w powiecie karkonoskim: Karpacz, Szklarską Porębę oraz Piechowice.

Porównano następujące wskaźniki:

### 2.2.1. Wskaźnik G

Podstawowym miernikiem stanu zamożności dla JST jest wskaźnik G.

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wskaźnik ten dla każdej gminy oblicza się dzieląc kwotę dochodów podatkowych (z tytułu podatku od nieruchomości; podatku rolnego; podatku leśnego; podatku od środków transportowych podatku od czynności cywilnoprawnych; podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej; wpływów z opłaty skarbowej; wpływów z opłaty eksploatacyjnej; udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych) za rok poprzedzający rok bazowy przez liczbę mieszkańców gminy.

Tabela nr 4: Wskaźnik G na rok 2019 i 2020 i 2021

L.P.	Gmina	Wskaźnik G na rok 2019 dochody za rok 2017	Wskaźnik G na rok 2020 dochody za rok 2018	Wskaźnik G na rok 2021 Dochody za rok 2019
1.	Kowary	1355,99	1466,46	1610,73
2.	Karpacz	3718,89	3989,58	4334,34
3.	Piechowice	1949,95	2240,77	2335,42
4.	Szklarska Poręba	2540,84	2780,07	2937,05

(opracowanie: R. Czerwińska)

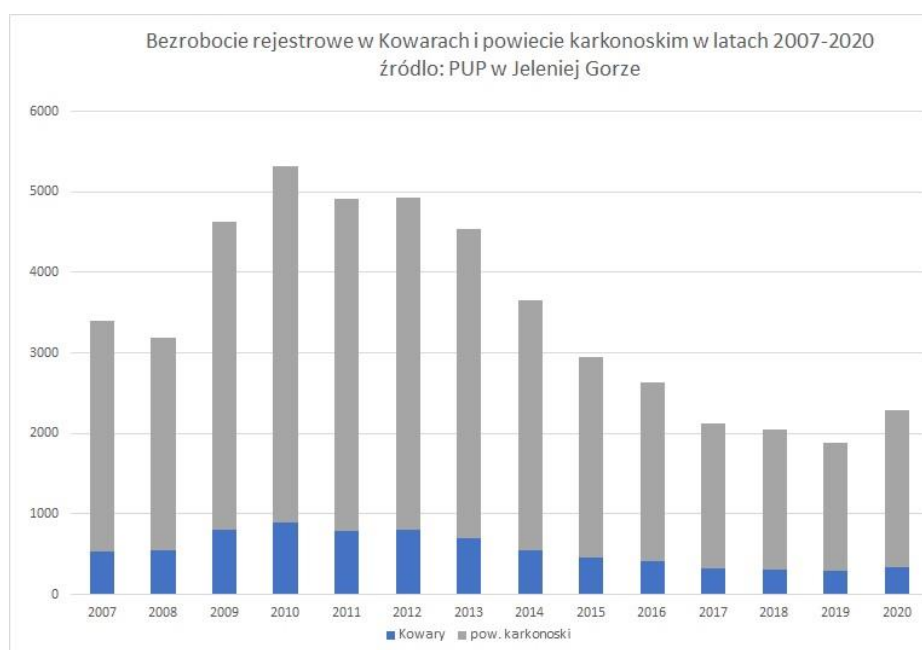
Gminny wskaźnik G dla Gminy Miejskiej Kowary na rok 2020 wynosił 1466,46 natomiast na rok 2021 został obliczony na poziomie 1610,73. Służą one do obliczenia wysokości subwencji lub wpłat samorządów do budżetu państwa w danym roku czyli „janosikowego”. Jest to obiektywny parametr

określający status zamożności gminy oraz jej potencjał rozwojowy. Kowary od lat należą do miast o niskim wskaźniku G, znacznie niższym niż pozostałe gminy powiatu przyjęte do porównania w tabeli powyżej.

### 2.2.2. Poziom bezrobocia

Kowary wciąż borykają się z problemem przemian gospodarczych oraz znacznego zmniejszenia wpływu przemysłu na sytuację gospodarczą miasta oraz wymuszonym tym samym wzrostem udziału usług w rynku pracy. Dodatkowym problemem w obecnej rzeczywistości jest niestabilny rynek pracy spowodowany pandemią i ograniczeniami gospodarczymi związanymi z wprowadzonym reżimem sanitarnym.

**Wykres nr 9: Bezrobocie rejestrowe w Kowarach i powiecie karkonoskim w latach 2007-2020**



(opracowanie: R. Czerwińska)

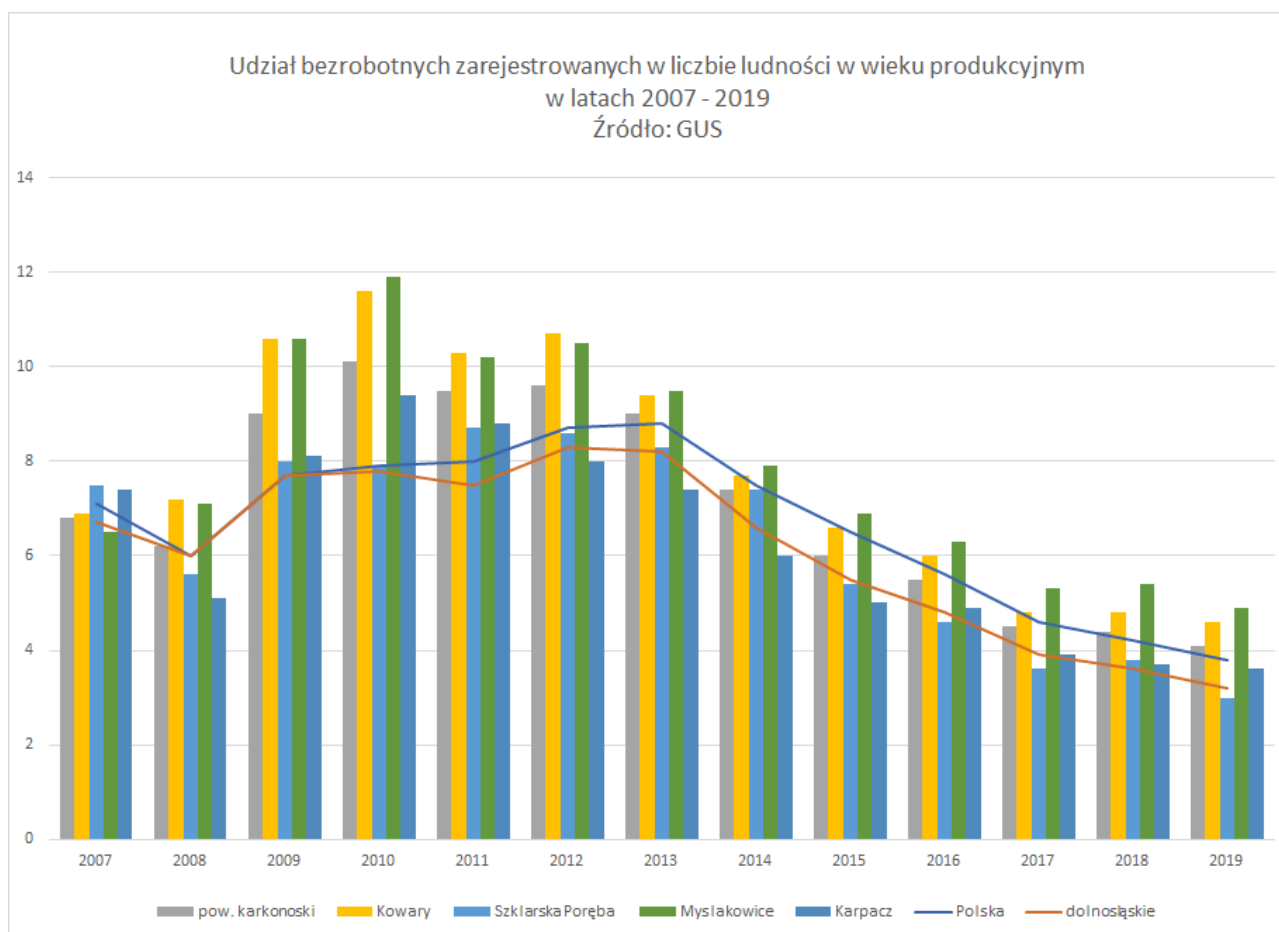
Od roku 2010 zauważalny był spadek liczby bezrobotnych a związane jest to z mocnym rozwojem usług a zwłaszcza usług turystycznych.

W Kowarach w 2019 roku zarejestrowanych bezrobotnych było 290 osób to o 30 osób mniej niż w roku poprzednim. Natomiast rok 2020 to niestety ponowne załamanie na rynku pracy spowodowane sytuacją pandemiczną co skutkuje ponownym wzrostem liczby osób pozostających bez pracy. Liczba ta przekracza poziom z roku 2017.

Spadek bezrobocia to ogólnopolska tendencja. Zauważalny jest jednak mniejszy spadek bezrobocia w Kowarach w porównaniu do danych województwa czy danych ogólnokrajowych jest jednak na podobnym poziomie w porównaniu do wyników powiatu karkonoskiego.

W 2018 roku odsetek osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w Kowarach 4,8% i jest to jeden ze słabszych wyników w powiecie.

Wykres nr 10: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2007-2019



(opracowanie: R. Czerwińska)

Do tej pory liczba bezrobotnych w Kowarach od pewnego czasu sukcesywnie malała od 552 osób w roku 2014 do 290 osób w roku 2019. Natomiast rok 2020 przyniósł załamanie na rynku pracy oraz pierwszy od kilku lat wzrost liczby osób bezrobotnych.

Stopa bezrobocia w 2019 r. dla powiatu wynosiła 8,1% dla województwa 4,6% na koniec listopada 2020 roku stopa bezrobocia w Polsce kształtowała się na poziomie 6,1 % w województwie 5,5 % w powiecie karkonoskim osiągnął poziom 9,7% i jest to pierwszy od kilku lat tak duży wzrost tego wskaźnika.

W roku 2020 w Kowarach wśród bezrobotnych 52% stanowiły kobiety, 48% mężczyźni.

Spośród osób bezrobotnych w Kowarach aż 85 % to osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród szczególnych sytuacji najliczniejsza grupa od długiego to osoby długotrwale bezrobotni – 66 % co stanowi aż 56 % wszystkich osób bezrobotnych w Kowarach.

Tabela nr 5: Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy

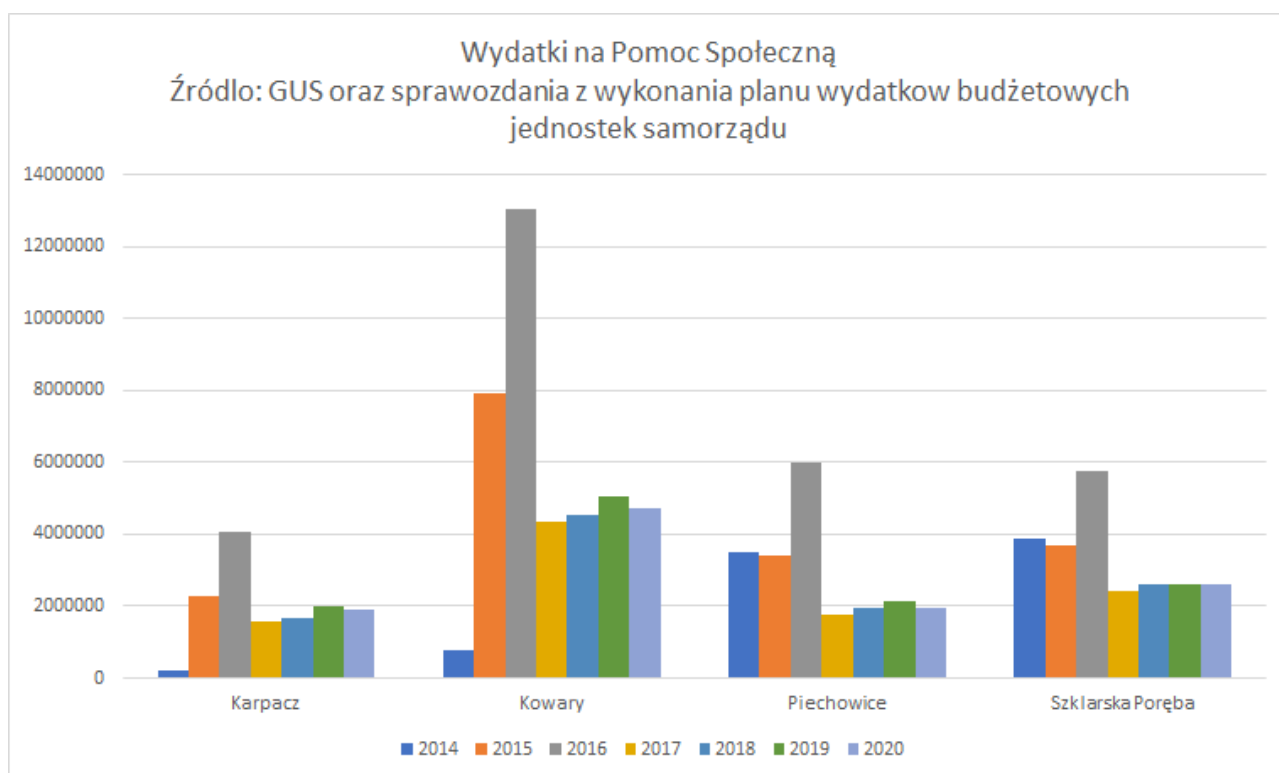
Rok	Ogółem liczba bezrobotnych	Osoby bezrobotne w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Do 30-go roku życia	W tym do 25 roku życia	Długotrwale bezrobotne	Powyżej 50 roku życia	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej	Posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	Posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	Niepełnosprawni	Udział % osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy do ogółu bezrobotnych
2014	552	503	Brak danych	39	356	190	Brak danych	Brak danych	Brak danych	33	91,12
2015	461	419	72	36	299	176	144	57	0	24	90,89
2016	408	367	63	36	253	144	133	69	3	21	89,95
2017	321	282	44	23	202	113	100	52	3	14	87,85
2018	310	263	41	23	180	96	93	57	0	13	84,84
2019	290	252	47	22	176	93	80	49	0	13	86,90
2020	342	291	54	31	193	101	90	65	0	16	85,09

(opracowanie: R. Czerwińska)

### 2.2.3. Pomoc społeczna

Kowary są największym miastem w powiecie karkonoskim dlatego też wydatki poniesione na pomoc społeczną są największe. Wydatki w dziale 852 w porównaniu z innymi miastami naszego powiatu są prawie dwukrotnie większe. Zamożniejsze i bogatsze miasta, o lepszym wskaźniku G znacznie mniej wydają na pomoc społeczną. Widać to bardzo dobrze na przykładzie Karpacza, które wg wskaźnika G jest najbogatszym miastem powiatu.

Wykres nr 11: Wydatki na pomoc społeczną w gminach Karpacz, Kowary, Piechowice i Szklarska Poręba



(opracowanie: R. Czerwińska)

W roku 2017 nastąpił spadek liczby korzystających z pomocy społecznej w stosunku do lat poprzednich. Z tej formy pomocy korzystało 366 rodzin i 622 osoby.

Natomiast w 2018 roku świadczenia uzyskało 571 osób, co stanowiło 5,47% wszystkich mieszkańców gminy. W roku 2019 r. łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia wyniosła 564 co stanowiło 5,15 % ogółu mieszkańców. Natomiast w roku 2020 osób którym udzielono pomocy społecznej było 472 co stanowiło 4,71 % kowarzan. Spadek o prawie 100 osób.

W gminie Kowary najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 roku było kolejno: ubóstwo, bezrobocie zwłaszcza to długotrwałe, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczych wychowawczych.

#### 2.2.4. Dochody gminy

Źródłami dochodów własnych gminy są przede wszystkim :

- wpływy z podatków
- wpływy z opłat
- dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe gminy oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych gminnych jednostek budżetowych;
- dochody z majątku gminy;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;

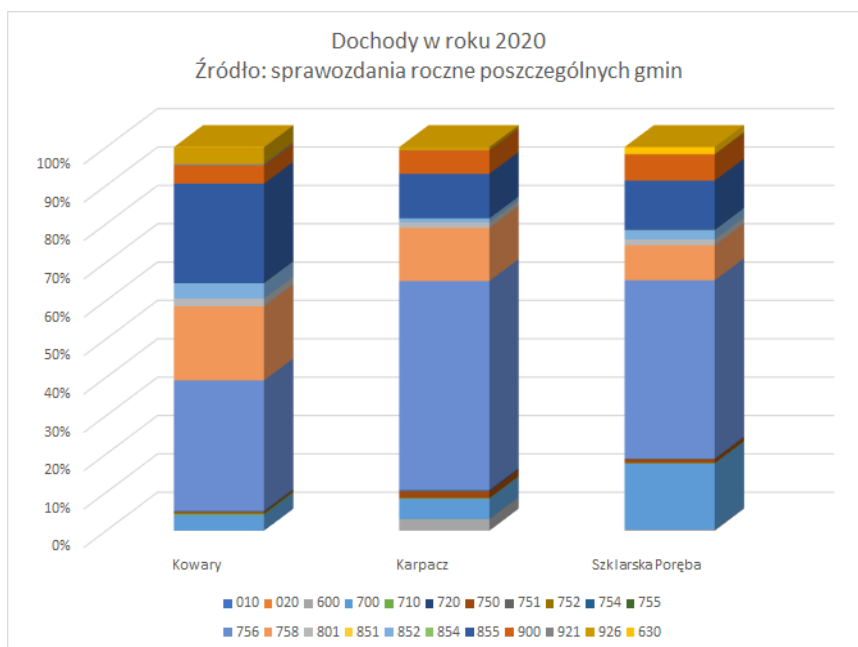
- dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań
- z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego.

Dochody gminy stanowią również udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa:

- wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy wynosi 38,16%;
- wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy, wynosi 6,71%.

W 2020 roku największa część dochodów wygenerował Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (34,07%). Duża część wpływów pochodzi z Działu 855 - Rodzina (25,93%) oraz z Działu 758 - Różne rozliczenia (19,29%). W budżecie Kowar wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 846,09 złotych na mieszkańca, natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 36,00 złotych na mieszkańca. Inne dochody podatkowe, ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw, stanowiły 15,84%.

**Wykres nr 12: Udział poszczególnych działów klasyfikacji w budżecie Kowar zestawiono na wykresie w porównaniu z Karpaczem i Szklarską Porębą**



(opracowanie: R. Czerwińska)

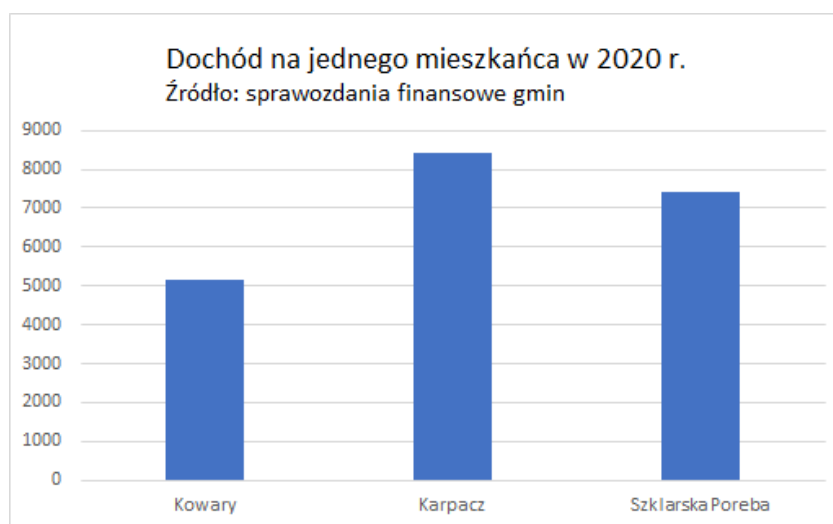
W 2020 roku w zakresie dochodów bieżących wpływy przedstawiały się następująco:

- 1) części oświatowej subwencji ogólnej – 6.386.519,00 zł
- 2) części wyrównawczej subwencji ogólnej – 2.775.074,00 zł
- 3) podatku od nieruchomości – 7.562.731,39 zł
- 4) podatku dochodowego od osób fizycznych – 8.483.742,00 zł

Dochód budżetu miasta w 2020 r. został wykonany w wysokości 51.617.147,21 zł o 7.285.003,93 zł więcej w porównaniu z rokiem 2019. Wciąż utrzymują się olbrzymie dysproporcje budżetowe w dochodach przeliczanych na jednego mieszkańca w porównaniu do przykładowych miast powiatu. W tym wypadku Kowary pozostają w tyle w stosunku do miast porównywanych.

W Kowarach dochód na jednego mieszkańca w roku 2020 kształtował się na poziomie 5.147,82 zł. Różnica ta widoczna jest na poniższym wykresie.

**Wykres nr 13: Dochód na jednego mieszkańca w 2020 r.**



(opracowanie: R. Czerwińska)

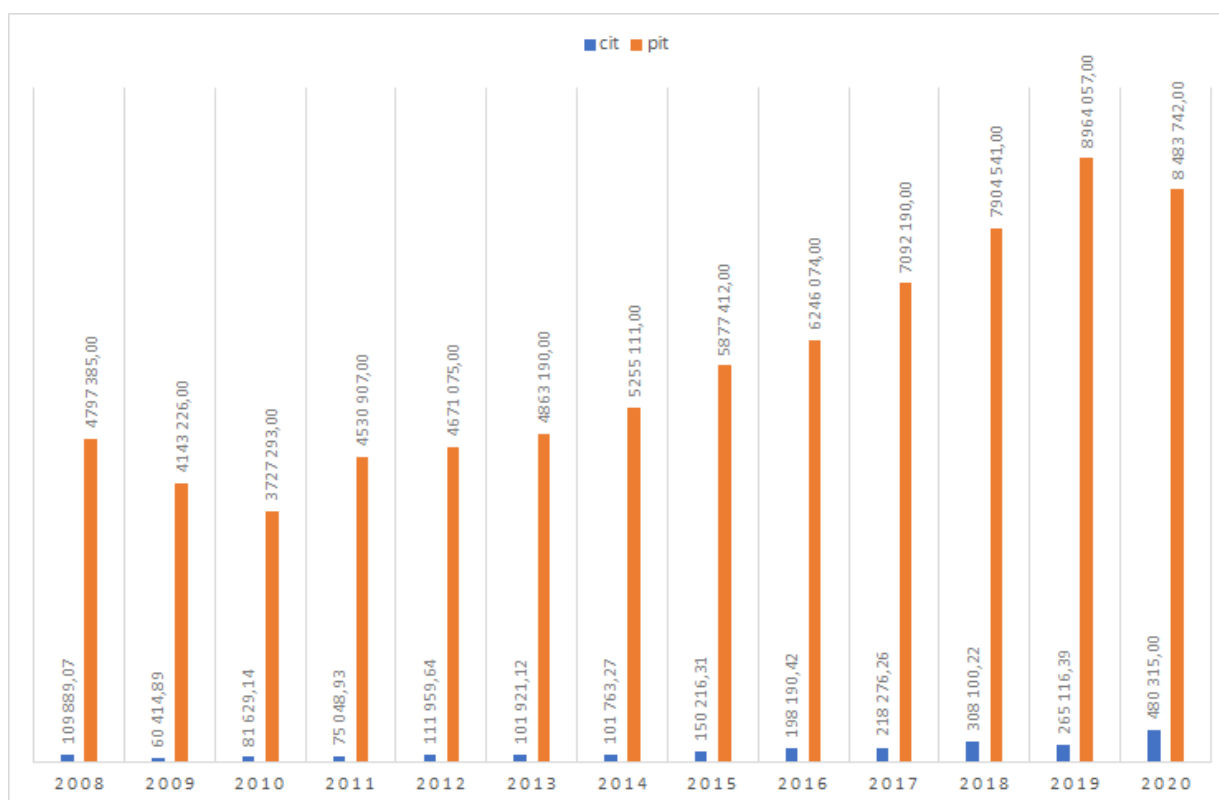
Wpływy z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa – podatek dochodowy od osób fizycznych w roku 2020 wyniósł 8.483.742,00 zł, co stanowiło 16,44% dochodów budżetu państwa i był mniejszy niż w roku 2019 o 480.315,00 zł.

W przypadku Kowar czynnikiem wpływającym na uzyskane dochody z tego tytułu był utrzymujący się niski poziom bezrobocia i wzrost płac.

Dynamikę wzrostu wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych w Kowarach oraz podatników CIT prowadzących działalność w naszej gminie, w ostatnich latach najlepiej obrazuje poniższy wykres.



Wykres nr 14: Dynamika wzrostu wpływów podatku PIT i CIT



(opracowanie: R. Czerwińska)

### 2.2.5. Działalność gospodarcza

Najczęstszą przyczyną podjęcia pracy na własny rachunek jest kontynuowanie lub przejęcie rodzinnej działalności gospodarczej. Drugim w kolejności powodem podejmowania pracy na własny rachunek jest chęć uzyskiwania wyższych dochodów. Jest to powód wskazywany głównie przez mieszkańców miast. Najrzadziej występującym powodem podejmowania pracy na własny rachunek, było wymaganie stawiane przez pracodawcę. Rok 2020 przyniósł duże zawirowania w gospodarce narodowej i postawił przed przedsiębiorcami wiele przeszkód spowodowanych ogólnoswiatową sytuacją pandemiczną. Jednak pomimo wielu trudności analizując dane za ubiegły rok wyglądają lepiej niż dane z roku 2019.

**Tabela nr 6: Dane za rok 2020 dla Kowar, Karpacza, Piechowic, Szklarskiej Poręby**

Kowary				Piechowice			
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	2018	2019	2020	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	2018	2019	2020
Ogółem	1283	1274	1357	Ogółem	785	813	835
- w tym sektor rolniczy	21	19	17	- w tym sektor rolniczy	11	11	8
- przemysł i budownictwo	347	347	349	- przemysł i budownictwo	156	165	168
- pozostałe	908	915	991	- pozostałe	618	637	659
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	856	859	857	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	577	592	606
Nowe podmioty	100	87	65	Nowe podmioty	67	68	56
Wyrejestrowane podmioty	91	82	59	Wyrejestrowane podmioty	62	46	32
Karpacz				Szklarska Poręba			
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	2018	2019	2020	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	2018	2019	2020
Ogółem	3856	3840	3868	Ogółem	1255	1254	1259
- w tym sektor rolniczy	11	12	13	- w tym sektor rolniczy	11	11	13
- przemysł i budownictwo	113	107	108	- przemysł i budownictwo	174	173	174
- pozostałe	3732	3720	3748	- pozostałe	1070	1070	1072
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	817	806	822	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	891	897	907
Nowe podmioty	90	61	68	Nowe podmioty	110	84	64
Wyrejestrowane podmioty	91	67	34	Wyrejestrowane podmioty	124	74	54

(źródło: GUS)

W Kowarach w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowane były 1357 podmioty gospodarki narodowej co daje o 83 podmioty więcej niż w roku 2019. Wśród wszystkich podmiotów gospodarczych w Kowarach aż 63,15 % (857) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a ich liczba zmniejszyła się o 2 podmioty. W Kowarach w tym okresie zarejestrowano 65 nowych podmiotów, a 59 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Według danych z rejestru REGON wśród prywatnych podmiotów gospodarczych posiadających osobowość prawną w Kowarach najwięcej (61) jest stanowiących spółki handlowe z czego 14 to spółki handlowe z kapitałem zagranicznym.

Wśród wszystkich podmiotów gospodarczych podobnie jak w latach poprzednich najwięcej jest mikro-przedsiębiorstw – 1322 co stanowi ponad 97% wszystkich podmiotów działających w Kowarach.

1,25% (17) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo i liczba tych przedsiębiorstw zmniejszyła się o 2 w stosunku do roku 2019, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 25,72% (349) podmiotów ich liczba wzrosła o 2 podmioty, a 73% (991) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność i tu wzrost jest duży bo aż o 76 podmioty.

Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w trzech miastach jest podobna. Miastem wyróżniającym się znacznie w ilości podmiotów gospodarczych jest Karpacz, związane jest to z mocno rozwiniętymi usługami turystycznymi. Natomiast liczba podmiotów w Kowarach jest porównywalna do Szklarskiej Poręby gdzie również przeważa turystyka jest to jednak miasto z mniejszą liczbą mieszkańców.

### 2.2.5.1 Przemysł, Rolnictwo, Turystyka

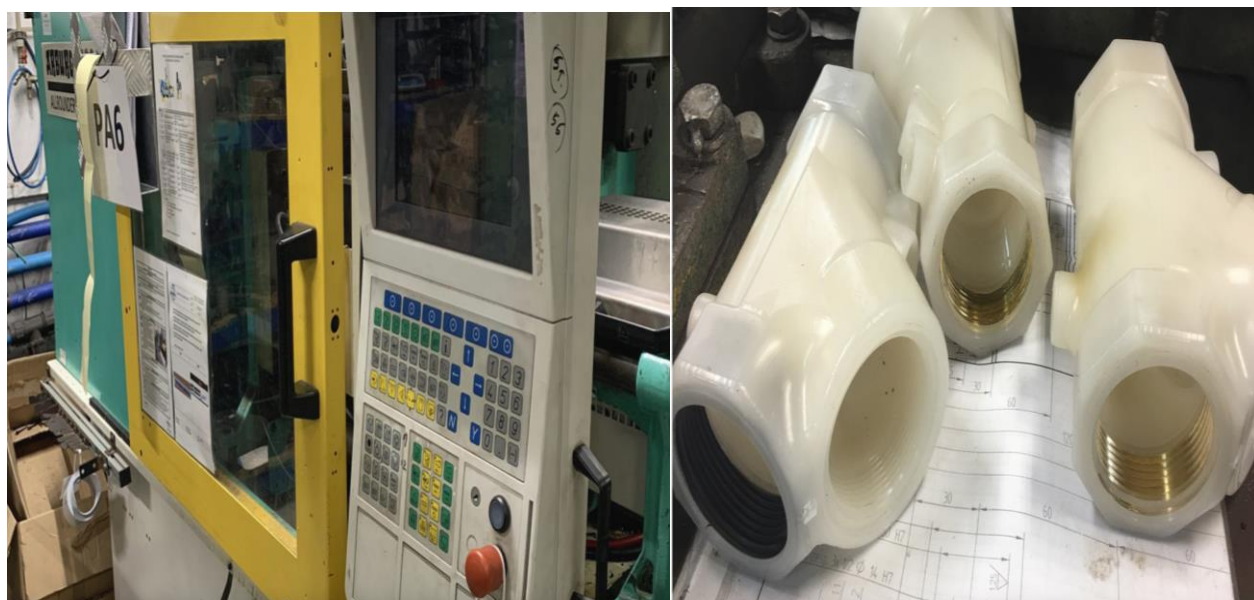
Obecnie na terenie Kowar funkcjonuje kilka zakładów produkcyjnych kontynuujących dawne tradycje przemysłowe miasta.

Wśród obecnych firm na uwagę zasługują:

#### **C-tech Sp. z o. o.**

C-tech to firma, której branża została w Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) sklasyfikowana jako: Obróbka metali i nakładanie powłok na metale. Powstała w 2001 roku.

Firma zajmuje się usługami m.in. projektowaniem i produkcją w zakresie formowania wtryskowego tworzyw sztucznych. Zakres działalności obejmuje usługę od wstępnej koncepcji przez projektowanie formowania wtryskowego z wykorzystaniem 3D CAD wraz z formowaniem prototypowym oraz wytwarzaniem formy po formowanie wtryskowe i usługi dodatkowe: obróbka skrawaniem i montaż. . Przez cały proces klienci mają wpływ na wybór tworzywa sztucznego, kształtu fizycznego, łatwości produkcji, kosztów i wydajności. Możliwości produkcyjne uzależnione są od rozmiarów projektu i wahają się od 25 do 100 ton.



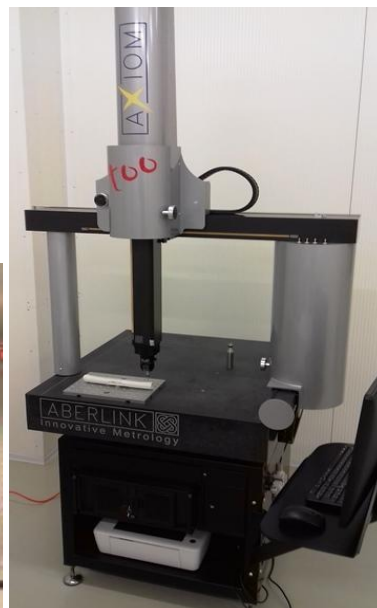
Źródło: <https://ctech.com.pl/>

## Inoris Medical

Firma Inoris Medical jest szwedzkim producentem i dystrybutorem sprzętu medycznego. Firma o szwedzkich korzeniach założona została w 1991 w Malmo. W 2007 roku do Kowar została przeniesiona produkcja sprzętu medycznego jednorazowego i wielorazowego. I tak powstała spółka: Inoris Medical Sp. z o.o. Inoris Medical od ponad 12 lat świadczy usługi związane z projektowaniem i produkcją wyrobów z plastiku..

W ofercie firmy znajdują się między innymi ustniki endoskopowe, mocowania rurek intubacyjnych, wskaźnik do pomiaru ciśnienie w mankiecie rurki intubacyjnej, a także jednorazowa golarka medyczna. Wysoką jakość produktów potwierdza certyfikat ISO 13485. Firma dysponuje nowoczesnym parkiem maszyn i urządzeń dzięki czemu zajmuje się również podwykonawstwem – zleconą produkcją elementów z tworzyw sztucznych metodą wtrysku. Inoris Medical Sp. z o.o. od ponad 15 lat świadczy usługi w zakresie przetwórstwa tworzyw sztucznych metodą wtrysku.

Firma wykonuje próby nowych narzędzi, jak również produkcję seryjną. Dysponuje współrzędnościowym centrum pomiarowym Aberlink Axiom 600 TOO, wykonując optyczne i stykowe pomiary geometrii detali z wykorzystaniem współrzędnościowej maszyny pomiarowej, obejmującej następujące czynności: przygotowanie procedury pomiarowej, pomiar wybranych cech za pomocą maszyny współrzędnościowej, obróbkę danych i przygotowanie raportu (tabelaryczny lub graficzny).



Źródło: <http://www.inoris.pl/uslugi>

## Jelenia Plast Sp. z o. o.

Firma powstała w 1992 roku. Jest producentem artykułów gospodarstwa domowego oraz artykułów ogrodniczych z tworzyw sztucznych, przy użyciu technologii wtrysku i formowania rotacyjnego. Siedziba główna firmy mieści się w Jeleniej Górze, przy ulicy Spółdzielczej 47. Spółka posiada również oddziały produkcyjne przy ulicy K. Miarki w Jeleniej Górze, w Łomnicy oraz w Kowarach. Kowarskie hale produkcyjne zlokalizowane są przy ul. Zamkowej w dawnych obiektach Fabryki Dywanów.

Wizją firmy jest systematycznie podnoszenie jakości produktów, tak aby spełniać wzrastające wymagania klientów, oraz budowanie silnej kapitałowo firmy na rynku. Jelenia Plast i produkowane przez firmę wyroby znajdują duże uznanie w branży, o czym świadczy obecność produktów w wielu sieciach handlowych w kraju i zagranicą oraz stale rosnący popyt na te produkty. Spółka jest też bardzo dobrze oceniana w kontaktach handlowych o czym świadczy wieloletnie związanie i współpraca z innymi podmiotami gospodarczymi.

Na przestrzeni 24 lat firma zwiększała stale moce produkcyjne oraz rozbudowała zakład, dając zatrudnienie około 700 osobom z regionu jeleniogórskiego. Firma ma opinie bardzo dobrego pracodawcy, o czym świadczy wieloletnie związanie pracowników z firmą oraz duże zainteresowanie podjęciem pracy. Dodatkowym atutem firmy jest możliwość nauki i stałego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników.

Firma Jelenia Plast bardzo chętnie uczestniczy w działaniach realizowanych na terenie Kowar przekazując darowizny rzeczowe na potrzeby organizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych ale również w zakresie prac nasadzeniowych przekazując donice, których w Kowarach można zobaczyć coraz więcej w przestrzeni miejskiej.



Źródło: <https://www.jelenioplast.com/pl/o-nas>



Źródło: <https://www.google.com>



## **P.W. Juro-Trans**

Firma P.W. Juro-Trans z siedzibą w Kowarach przy ul. Dworcowej 12 istnieje od 1994 roku.

Jest firmą bardzo stabilną i wiarygodną. Wykonuje palety drewniane o zróżnicowanych wymiarach i wymogach konstrukcyjnych. Posiada również Certyfikat IPPC, który daje możliwość suszenia wyrobów drewnianych zgodnie z wymogami fitosanitarnymi. Firma pracuje bez przestojów w ciągu roku, dlatego też może realizować zamówienia w każdej chwili, a wykonany asortyment na prośbę klienta dostarczany jest własnym transportem ciężarowym. Firma dysponuje kilkoma ciągnikami siodłowymi wraz z naczepami plandekowymi o ładowności 24 ton.

Od 2003 roku posiada również warsztat samochodowy, który ma w swoim zakresie kompleksową mechanikę, elektrykę, wulkanizację, serwis klimatyzacji, geometrię, diagnostykę komputerową oraz własną stację diagnostyczną. Posiada nowoczesną "Ścieżkę Diagnostyczną" świadcząc usługę z zakresu diagnostyki i regulacji zawieszenia.

W oddziale firmy w Piechowicach, który powstał w 2005 roku można znaleźć produkowaną również przez zakład ciekawą architekturę ogrodową, zaopatrzyć się w materiały budowlane, a także wykonać impregnację ciśnieniową elementów drewnianych.

Obecnie firma zatrudnia prawie 100 pracowników, zapewniając im i ich rodzinom byt.

Właściciel firmy, oprócz pracy zawodowej, angażuje się w życie społeczne i kulturalne Kowar, sponsorując i wspierając wiele imprez i projektów. Był między innymi współorganizatorem zawodów narciarskich dla dzieci oraz dla dorosłych w Malej Upie. Również od samego początku czynnie uczestniczy w Kolarskim Wjeździe Kowary- Okraj. Jest pomysłodawcą wielu cennych inicjatyw.





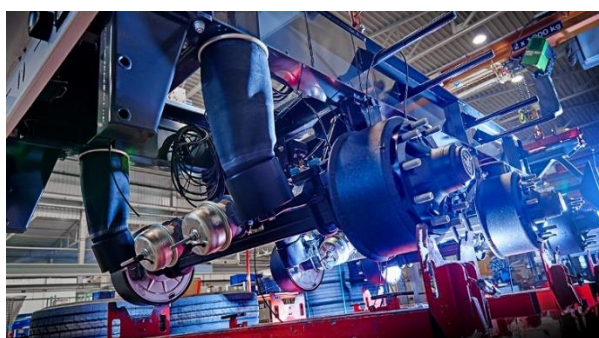
Źródło: <https://juro-trans.com.pl>

### **Kempf Sp. z o.o. Zakład budowy pojazdów samochodowych**

Kempf to także największy zakład produkcyjny w Kowarach. Jest rozszerzeniem działalności niemieckiej firmy powstałej w 1950 roku. W halach po Fabryce Dywanów produkowane są różnego typu naczepy wraz z podwoziami. Zakład Budowy Pojazdów Kempf oferuje indywidualne rozwiązania dla potrzeb różnorodnych zleceń transportowych - począwszy od zabudów i przyczep samowyładowczych przez samowyładowcze naczepy skrzyniowe, naczepy do przewozu napojów, aż po budowę systemów przesuwanych podłóg i wielu innych pojazdów specjalnych.

Wywrotki Firmy Kempf charakteryzują się niskim ciężarem własnym oraz wysoką ładownością użytkową, którą uzyskuje się dzięki zoptymalizowanej pod względem ciężaru konstrukcji podwozia i zastosowaniu wysokowytrzymałych materiałów. Ponadto inteligentna koncepcja pojazdu i indywidualne detale wyposażenia spełniają oczekiwania najbardziej wymagających klientów. Innowacje, które proponuje Firma Kempf to między innymi: hydraulicznie podnoszona kłapa oraz Coil-mulda jako zastosowanie do transportu stali w kręgach w muldach stalowych i aluminiowych. Firma Kempf od 27 lat rozszerza rynek zbytu w Polsce stając się liderem w produkcji i sprzedaży specjalistycznych naczep.

Wciąż rosnąca sprzedaż i intensywny rozwój działalności pozwoliło na zwiększenie zatrudnienia. W 2020 roku w firmie wyprodukowano rekordową liczbę naczep na rynek Polski- 480 szt. oraz kilkadziesiąt dodatkowych na rynki Europy Wschodniej.



Źródło: <https://www.kempf.ag>

### **LAKFAM Sp.J. J.Zakrzewski A.Zakrzewski**

Firma powstała w 1991 roku jako kontynuator działalności funkcjonującej od 1959 roku w Kowarach Fabryki Maszyn. Początkowo działalność firmy Lakfam oparta była na produkcji jedynie konstrukcji stalowych. Główny profil działalności to produkcja konstrukcji stalowych w tym hal przemysłowych, tymczasowych konstrukcji i wiele innych. Od początku swojej działalności produkowała obrabiarki. W roku 1998 przejęła po upadłej Fabryce Maszyn produkcję Uniwersalnych szlifierek narzędziowych NUA-25 oraz automatycznych szlifierek serii ASP-631F. Od lat maszyny te produkowane są w kowarskim zakładzie i poddawane są ciągłemu rozwojowi i modernizacjom.



Firma Lakfam należy do grona największych producentów szlifierek narzędziowych. Firma oferuje szlifierki automatyczne do ostrzenia pił, frezów, głowic, noży, wiertel, uniwersalne szlifierki narzędziowe NUA-25, a także specjalistyczne wersje obrabiarek oraz remonty kapitalne maszyn. Szlifierki cieszą się dużą renomą na całym świecie, poza setkami firm na rynku polskim, trafiają do odbiorców z Rosji, Ukrainy, Litwy, Białorusi, Węgier, Azerbejdżanu, Uzbekistanu, USA, Kanady, Skandynawii, Filipin, krajów Europy Zachodniej, RPA, Wietnamu. Główni odbiorcy kowarskich maszyn to liderzy i największe firmy z branży drzewnej (tartaki, stolarnie, firmy meblarskie), automotive, przemysł ciężki. Do grona klientów firmy Lakfam należą również firmy będące częścią PGZ, Wojsko Polskie oraz uczelnie.

Ogromnym atutem firmy Lakfam jest wieloletnia tradycja oparta na doświadczeniu Fabryki Maszyn, doświadczony zespół konstruktorów i inżynierów, wykorzystywanie najnowszych technik oraz ciągły rozwój.

Ważnym osiągnięciem i wydarzeniem firmy było wprowadzenie na rynek 5-osiowego automatycznego centrum do serwisowania pił tarczowych o różnych geometriach zębów jak również zaawansowane prace nad 5-osiowym centrum do ostrzenia frezów, prowadzenie prac badawczo rozwojowych nad nowymi rozwiązaniami oraz modelami maszyn, kolejne unowocześnienia w parku maszynowym oraz wejście z sukcesem na rynek azjatycki.

Na terenie firmy znajduje się także nowe centrum pokazowo-szkoleniowe. Dzięki tej inwestycji w komfortowych warunkach klienci mają możliwość przetestowania każdej dostępnej w ofercie maszyny oraz odbyć profesjonalne szkolenie.



Źródło: <https://www.lakfam.pl/>

### **2.2.5.2. Rolnictwo**

Stan gruntów rolnych na koniec grudnia 2020 roku wyglądał następująco:

- ilość ha gruntów rolnych zgłoszonych do opodatkowania wg kart rolnych - 578,0882 ha
- ilość osób posiadających powyżej 1 ha - 95
- wysokość dopłat (kwota dokonanego zwrotu podatku akcyzowego za paliwo rolnicze za rok 2020) 27 061,25 zł
- funkcjonujące gospodarstwa w Gminie Miejskiej Kowary:
  - powyżej 100 ha - 1
  - powyżej 20 ha - 2
  - powyżej 10 ha - 2
  - od 1 ha do 10 ha - 6

Ponadto popularna jest hodowla zwierząt, szczególnie konie. W Kowarach funkcjonuje jedna stadnina oraz 3 stajnie.

Konie Parkitny: Stadnina Koni Parkitny, która mieści się u podnóża Śnieżki powstała niemal pół wieku temu w 1956 roku. Oprócz hodowli stadnina prowadzi również półkolonie w siodle, szkółkę jeździecką, gdzie pod okiem wykwalifikowanych instruktorów można uczyć się oraz doskonalić swoje umiejętności jeździeckie. Organizowane są także imprezy okolicznościowe tj. Hubertus, Mikołajki i Sylwester.

Kingston Ranch Kowary: mała kameralna stajnia koni zaprasza dużych i małych na wakacje i urlop w siodle. W ofercie nauka jazdy konnej, kucyk na urodziny, obsługa imprez okolicznościowych z końmi u klienta, przejażdżki, wycieczki w teren, naturalne układanie koni.

### **2.2.5.3. Turystyka**

#### **2.2.5.3.1 Obiekty Noclegowe**

W Kowarach funkcjonuje kilkadziesiąt obiektów noclegowych figurujących w miejskiej ewidencji obiektów noclegowych.

Obecnie do ewidencji zgłoszonych jest 30 obiektów posiadających łącznie 719 miejsc noclegowych. W Kowarach funkcjonuje jeden obiekt skategoryzowany, pozostałe to inne obiekty noclegowe takie jak: domy wczasowe, apartamenty i kwatery prywatne. Kowarski obiekt skategoryzowany to hotel–Jelenia Struga Medical Spa wraz z działającą atrakcją turystyczną Sztolnie Kowary w Kopalni „Liczyrzepa”.

Kompleks składa się z obiektu hotelarskiego, gastronomi, strefy SPA wraz z podziemnym Inhalatorium Radonowym oraz popularną atrakcją turystyczną - podziemną trasą turystyczną Sztolnie Kowary w Kopalni „Liczyrzepa”. Obiekt posiada również własne źródło i manufakturę rozlewnię wody „Potencjałka Aox”

Pozostałe obiekty noclegowe funkcjonujące w Kowarach :

Ośrodek WOJKÓW, Kowary, ul. Górna 2

Centrum Usług Medycznych i Profilaktyki Zdrowotnej PRZEDWIOŚNIE, Kowary, ul. Górnicza 22

Gościniec NA STARÓWCE, Kowary, ul. 1 Maja 23

Pokoje gościnne PODGÓRZE, Kowary, ul. Podgórze 38

Pokoje gościnne 4 PORY ROKU, Kowary, ul. 1 Maja 17

Zajazd VICTORIA, Kowary, ul. Rejtana 10

Rancho pod Śnieżką, Kowary, ul. Karpacka 1a

Apartament SKI SUDETY, Kowary, ul. Rzemieślnicza 21/1

Domek JOANNA, Kowary, ul. Podgórze 43

Mieszkanie w GÓRACH, Kowary, ul. Leśna 14

Apartament JOANNA, Kowary, ul. Zamkowa 9/13

Apartament LENA I, Kowary, ul. Dworcowa 12

Apartament LENA II, Kowary, ul. Leśna 18/9

Apartament LENA III, Kowary, ul. Leśna 3/3

Apartament LENA IV, Kowary, ul. Leśna 3/4

Apartament "Nad Jedlicą", Kowary, ul. 1 Maja 39/13

Apartament KOWARY, Kowary, ul. 1 Maja 3/4

"PLATAN" Ośrodek Turystyczny, Kowary, ul. Nowa 21

Apartament na Kowarskiej Starówce I, Kowary, ul. 1 Maja 15/2

Apartament na Kowarskiej Starówce II, Kowary, ul. 1 Maja 15/2a

Apartamenty Malinówka pod Śnieżką I, Kowary, ul. Karkonoska 34

Apartamenty Malinówka pod Śnieżką II, Kowary, ul. Karkonoska 34

Schronisko PTTK NA PRZEŁĘCZY OKRAJ, Przełęcz Okraj 1

AMELKOWA Chata, Przełęcz Okraj 3

Dworek Kowarski, Kowary, ul. Stanisława Staszica 6B

Apartament "Pod 13", Kowary, ul. Pocztowa 13

Apartament "wSPANiały", Kowary, ul. 1 Maja 84 B

Domek MAGDALENKA, Kowary, ul. Podgórze 42

### 2.2.5.3.2 Atrakcje Turystyczne

Atrakcje Niekommercyjne:

W Kowarach na turystów czeka mnóstwo ciekawych zakątków i niekomercyjnych atrakcji turystycznych związanych głównie z historią i tradycją miasta oraz atrakcje przyrodnicze.

Atrakcje te udostępniane są nieodpłatnie cyklicznie lub okresowo w zależności od instytucji, która ją prowadzi.

Obiekty ogólnodostępne:

Kowarska Starówka

Ratusz

Centrum Integracji i Tradycji

Kościół Parafialny

Skansen górnictwa

Leśny Park Miejski

Dom Kultury

Szpital "Bukowiec"

Szpital "Wysoka Łąka"

Zespół pałacowo-parkowy "Ciszycza"

Grobowce rodziny von Reuss

Przełęcz Okraj / Pomezni Boudy

Stacja Kowary z mini skansenem kolejnictwa

Niektóre obiekty prowadzone przez instytucje udostępniane są w godzinach ich pracy:

Park Nadleśnictwa Śnieżka

Park Nadleśnictwa Śnieżka Przy ulicy Leśnej stoi wybudowana zaledwie kilka lat temu siedziba Nadleśnictwa "Śnieżka". Obszar działania tej instytucji obejmuje dwa pasma górskie Karkonosze i Rudawy Janowickie oraz sporą część Kotliny Jeleniogórskiej. Zajmuje się ona przede wszystkim gospodarką leśną, ale jej zadaniem jest również ochrona lasu oraz jego zasobów. Budynek Nadleśnictwa położony jest na skraju niewielkiego parku z interesującym starodrzewiem. Krzewy oraz drzewa porastające parkowe wzgórze i skarpe tworzą malowniczą scenerię. Z pewnością spodoba się to tym wszystkim, którzy chcieliby tu odpocząć od zgiełku Starówki. Mimo, że jest to wciąż centrum Kowar można tu poczuć się niemalże jak w środku lasu. Park ten stanowi swoistą „zieloną wyspę” w środku miasta. W parku przy budynku Nadleśnictwa stworzono ciekawą ścieżkę przyrodniczo-edukacyjną z tablicami poglądowymi pomagającymi lepiej poznać leśną tematykę oraz zgłębić niektóre tajemnice lasu. Dzięki spacerowi obok specjalnie stworzonej „ptasiej stołówki” można

podejrzec, kto korzysta najczęściej z karmników. Zainteresowani mogą poznać również charakterystykę siedlisk przyrodniczych oraz zapoznać się z opisem głównych gatunków drzew rosnących na terenie Nadleśnictwa.

#### Dom Tradycji Miasta Kowary

W samym sercu miasta, przy ulicy Górniczej, w pięknie odrestaurowanej w 2017 roku kamienicze, będącej od kilkunastu lat siedzibą Stowarzyszenia Miłośników Kowar utworzono Dom Tradycji Miasta. Obejrząc w nim można między innymi: okazały zbiór pocztówek związanych z dziejami Kowar, kącik górniczy, czarodziejskie drzwi wyczarowane przez mistrzów artystów z Kowar i okolicznych miejscowości....oraz zupełnie nowe alegorie zaginionych zawodów na elewacji budynku tj. górnik, kowal, tkaczka, piwowar.

#### Mini Muzeum Piwownictwa

W prowadzonym przez Stowarzyszenie Miłośników Kowar Domu Tradycji Miasta (ul. Górnicza 1) powstaje Mini Muzeum Piwownictwa. Na Zwiedzających czekać tam będzie wystawa przedstawiająca stare fotografie i pocztówki oraz współczesne zdjęcia obiektów związanych z dawnymi kowarskimi hotelami, pensjonatami i obiektami gastronomicznymi. Można tam będzie również zapoznać się, ze zbiorem akcesoriów związanych z piwem, tj. kuflami piwnymi, podkładkami, etykietkami piwnymi itp. Pocztówki, które będziecie oglądać pochodzą ze zbiorów: Krzysztofa Bizunowicza, Mirosława Góreckiego, Zbigniewa Kaniuka i Krzysztofa Sawickiego. Zdjęcia współczesnych obiektów są autorstwa Krzysztofa Sawickiego. Wystawę w Mini Muzeum Piwownictwa można będzie oglądać we wtorki, czwartki i soboty w godzinach od 11:00 do 15:00. W miesiącach czerwcu i wrześniu również w niedzielę, a w okresie wakacyjnym (tj. w lipcu i w sierpniu) zapraszamy Zwiedzających w każdy dzień.

#### Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej na Wojkowie

W roku 2020 trwał remont filii Biblioteki Publicznej na Wojkowie. Filia na Wojkowie do tej pory funkcjonowała w pomieszczeniach "Ośrodka Wojków", użyczonych przez Państwa Szymańskich. W tym Miejscu Pani Małgorzacie i Panu Dariuszowi serdecznie dziękujemy i mamy nadzieję, że dobra współpraca pomiędzy Państwem i Miastem nadal będzie się rozwijać i wspólnie zorganizujemy jeszcze wiele ciekawych działań promocyjnych i turystycznych. Nowa siedziba Filii Miejskiej Biblioteki Publicznej na Wojkowie znajdować się będzie przy ul. Wojska Polskiego 4. Jesteśmy przekonani, że wyremontowane pomieszczenia pozwolą mieszkańcom tej dzielnicy, i nie tylko, rozwijać swoje pasje czytelnicze a pani Dyrektor Danuta Bunij będzie miała więcej możliwości do organizowania kolejnych kreatywnych i pomysłowych wydarzeń popularyzujących czytelnictwo oraz integrujących lokalną społeczność.

#### Atrakcje komercyjne:

##### Dom Kata

W zabytkowym budynku na peryferiach Kowar, zamieszkiwanym przed laty przez ostatniego miejskiego kata stworzono przedziwną ekspozycję narzędzi i urządzeń pokazującą średniowieczny

sposób egzekwowania przestrzegania prawa. Machiny śmierci stosowane były od zawsze. Za ich pomocą zadawano cierpienie i odbierano życie. Kat i urządzenia, którymi się posługiwał, budziły strach i obrzydzenie, ale jednocześnie ciekawiły i fascynowały. I tak jest do dziś.

#### Kopalnia Podgórze

Podziemna trasa turystyczna "Kopalnia Podgórze" liczy około 1600 metrów i usytuowana jest w wyrobiskach byłej kopalni o tej samej nazwie. Sztolnie 19 i 19a to jedne z najciekawszych i najpiękniejszych obiektów podziemnych zlokalizowanych na terenie Kowar. Powstały w latach 1951 – 1956. Eksploatacja trwała w tych wyrobiskach aż do roku 1962. Następnie w latach 1974 – 1989 funkcjonowało tam jedyne w Polsce Inhalatorium Radonowe (należące do Uzdrowiska Cieplice), gdzie prowadzono badania nad terapią radonową.

#### Muzeum Sentymentów

Muzeum Sentymentów otworzono w jednym z budynków dawnej Fabryki Dywanów w Kowarach. Można tu cofnąć się w czasie i przypomnieć sobie przedmioty widziane w kuchni babci, salonie rodziców czy nawet we własnym pokoju. Zgromadzono tu nie tylko artefakty z minionej epoki. Te kilkudziesięcioletnie przedmioty wyprodukowane w kraju to nie tylko muzealne eksponaty, ale też – co warto podkreślić, wspomnienia i sentymeny, których można dotknąć, a nawet wypróbować ich działanie.

#### Park Miniatur Zabytków Dolnego Śląska

"Park Miniatur Zabytków Dolnego Śląska" powstał na terenie bezpośrednio przylegającym do dawnej fabryki dywanów. Odwiedzający Park mają możliwość zobaczyć ponad 60 obiektów, prezentujące bogactwo architektury Dolnego Śląska, odwzorowane w skali 1:25. Modele zamków, klasztorów, kościołów i starówek miast dolnośląskich zostały wyeksponowane w naturalnym otoczeniu, wśród kwiatów i zieleni. Piękno otaczającej przyrody i bardzo precyzyjne odtworzenie szczegółów miniatur, pozostawia niezapomniane wrażenie i zachęca do odwiedzenia zabytków naszego regionu. Celem parku jest prezentacja najważniejszych i najpiękniejszych zabytków Dolnego Śląska, przygranicza czeskiego i niemieckiego oraz służyć jako centrum informacyjne regionu. Park odwiedza rocznie ponad 300 tysięcy osób.

Przy parku funkcjonuje również otwarta w 2014 roku Pałacowa Bawialnia, która oferuje najmłodszym wspaniałą zabawę na tzw. dmuchanych zamkach oraz na pałacowej mini plaży.

W 2019 roku zaprezentowano w parku 2 nowe miniatury - Pałac Rodu von Magnis z miejscowości Bożków oraz Dom Modlitwy z Rzęśnika, który aktualnie został odbudowany w Łomnicy. Jako nowa atrakcja na Pałacowej Bawialni pojawił się "Bejsbol". Dzieci bawiące się na tym dmuchańcu unikając krążącego bejsbola, nie tylko doświadczają niezapomnianych wrażeń, ale jest to także świetna nauka równowagi.

### Sztolnie Kowary w Kopalni „Liczyrzepa”

Pod nazwą „Sztolnie Kowary” kryje się atrakcyjna podziemna trasa turystyczna, licząca około 1200 m chodników, komór i grot we wnętrzu góry Sulica wznoszącej się nad najwyższym położonym kowarskim osiedlem – Podgórzem. Zgromadzono w niej eksponaty z podziemnego świata legend, tajemnic i historii prawdziwej, związanej przez blisko 700 lat z poszukiwaniami kruszców, minerałów oraz wydobywaniem rudy żelaza i uranowych rud. W sztolniach przyjrzeć się można ciężkiej doli górników, prześledzić rytm pozyskiwania i transportu urobku, a także doświadczyć emocji, które nieodłącznie towarzyszą pracy w kopalni.

W roku 2019 Sztolnia wraz z Jelenią Strugą obchodziły 20 lecie działalności z tej okazji na terenie obiektu odbyło się wiele wydarzeń jubileuszowych wraz z koncertami i innymi imprezami kulturalnymi. W 2019 roku sztolnie odwiedziło ok 50 tys turystów.

### Kowarska WY.SPA

Kompleks powstaje na terenie dawnego miejskiego kąpieliska przy ul. Karkonoskiej. Piękny choć przez lata zaniedbywany ośrodek, ma nowego gospodarza. Powstaje wyjątkowe miejsce do rekreacji, spacerów i konsumpcji. Możliwość skorzystania z atrakcji takich jak: chodzenie po wodzie (podesty, kładki tzw. „deptaki na wodzie”), odnowione altany, dom na drzewie, punkty widokowe, rowery wodne, specjalne misy z wodą dla dzieci czy możliwość popływania łódkami. Ponadto teren otaczają pomosty, szeroka plaża a w kilku częściach kompleksu rozlokowane zostaną punkty gastronomiczne - restauracja na palach. Docelowo z „wyspy” pożytek będą też mieli wędkarze. Wszystko z pięknym widokiem na Śnieżkę.

### III. Informacje inwestycyjne i finansowe

#### 3.1. Wykonanie budżetu Gminy Miejskiej Kowary w roku 2020.

Budżet Miasta na 2020 rok został uchwalony 30 grudnia 2020 r. uchwałą Nr XVI/108/19 Rady Miejskiej w Kowarach i zakładał:

1. Dochody w wysokości 49.825.148,00 zł w tym zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej w wysokości 13.996.219,00 zł
2. Wydatki w wysokości 50.718.051,00 zł w tym zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej w wysokości 13.996.219,00 zł.
3. Przychody w wysokości 2.197.899,00 zł, z tego:
  - 1) ze spłat pożyczek udzielonych na finansowanie zadań realizowanych w udziale środków UE: 337.227,00 zł;
  - 2) wolne środki o których mowa w art.217 ust.2 pkt 6 uofp w wysokości 1.860.672,00 zł.
4. Rozchody w wysokości 1.304.996,00 zł, z tego:
  - 1) pożyczki udzielane na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków UE: 216.996,00 zł;
  - 2) wykup wyemitowanych obligacji: 1.000.000,00 zł;
  - 3) spłaty otrzymanych pożyczek: 88.000,00 zł.

W trakcie roku w planie budżetu dokonywane były zmiany zarówno przez Radę Miejską jak i Burmistrza Miasta działającego na podstawie upoważnienia udzielonego przez Radę Miejską oraz upoważnienia ustawowego. W zakresie zmian w budżecie podjętych zostało przez Radę Miejską 10 uchwał oraz wydanych zostało 16 zarządzeń Burmistrza Miasta. Prezentuje to poniższa tabela.

Tabela nr 7: Uchwały i zarządzenia

Kategoria	Data wejścia w życie	Numer	Wydatki	Dochody	Przychody	Rozchody
Uchwała budżetowa	01.01.2020	XVI/108/19	50 718 051,00	49 825 148,00	2 197 899,00	1 304 996,00
ZMIANY UCHWAŁY BUDŻETOWEJ						
Uchwała zmieniająca budżet	26.03.2020	XXI/144/20	20 723,40	20 723,40	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca budżet	14.05.2020	XXII/149/2020	843 217,00	843 217,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca budżet	28.05.2020	XXIII/156/20	51 500,00	51 500,00	0,00	0,00



Uchwała zmieniająca budżet	25.06.2020	/XXIV/160/20	-36 664,00	-36 664,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca budżet	30.07.2020	XXV/163/20	515 910,00	515 910,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca budżet	10.09.2020	XXVII/175/20	317 359,00	317 359,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca budżet	01.10.2020	XXVIII/187/20	109 800,00	109 800,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca budżet	05.11.2020	XXX/190/20	2 065,00	2 065,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca budżet	14.12.2020	XXXII/202/20	39 500,00	39 500,00	0,00	0,00
Uchwała zmieniająca budżet	28.12.2020	XXXIII/210/20	-8 507,10	90 814,90	-109 822,00	-10 500,00
RAZEM ZMIANY NA PODSTAWIE UCHWAŁ			1 854 903,30	1 954 225,30	-109 822,00	-10 500,00
Zarządzenie zmieniające budżet	30.01.2020	16/2020	6 536,00	6 536,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	24.02.2020	33/2020	-2 545,00	-2 545,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	31.03.2020	45/2020	-1 900,00	-1 900,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	09.04.2020	50/2020	46 628,00	46 628,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	22.04.2020	54/2020	49 082,02	49 082,02	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	29.05.2020	75/2020	-8 437,00	-8 437,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	26.06.2020	90/2020	98 167,21	98 167,21	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	09.07.2020	96/2020	149 955,00	149 955,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	12.08.2020	116/2020	0,00	0,00	0,00	0,00

Zarządzenie zmieniające budżet	31.08.2020	123/2020	38 055,00	38 055,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	30.09.2020	146/2020	2 670,00	2 670,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	09.10.2020	152/2020	11 346,97	11 346,97	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	28.10.2020	158/2020	-2 476,54	-2 476,54	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	16.11.2020	171/2020	-424 527,00	-424 527,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	30.11.2020	177/2020	11 130,00	11 130,00	0,00	0,00
Zarządzenie zmieniające budżet	31.12.2020	190/2020	71,32	71,32	0,00	0,00
RAZEM ZMIANY NA PODSTAWIE ZARZĄDZEŃ			-26 244,02	-26 244,02	0,00	0,00
OGÓŁEM ZMIANY			1 828 659,28	1 927 981,28	-109 822,00	-10 500,00
PLAN PO ZMIANACH			52 546 710,28	51 753 129,28	2 088 077,00	1 294 496,00

(opracowanie: GMK)

W wyniku wprowadzonych zmian plan dochodów budżetu Miasta wzrósł o 1.927.981,28 zł tj. o 3,87%, plan wydatków wzrósł o 1.828.659,28 zł tj. o 3,61%, przy czym plan dotacji z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej zleconych Gminie i plan wydatków nimi finansowanych zmniejszył się o 65.568,12 zł, tj. o 0,47%.

Ostatecznie (po zmianach) plan budżetu Miasta przedstawiał się następująco:

1. Dochody w wysokości 51.753.129,28 zł (w tym zadania zlecone z zakresu administracji rządowej 13.930.650,88 zł).
2. Wydatki w wysokości 52.546.710,28 zł (w tym zadania zlecone z zakresu administracji rządowej 13.930.650,88 zł).
3. Przychody w wysokości 2.088.077,00 zł, z tego:
  - 1) ze spłat pożyczek udzielonych na finansowanie zadań realizowanych w udziale środków UE: 528.117,00 zł;
  - 2) wolne środki o których mowa w art.217 ust.2 pkt 6 uofp w wysokości 1.559.960,00 zł.
4. Rozchody w wysokości 1.294.496,00 zł, z tego:
  - 1) pożyczki udzielane na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków UE: 216.996,00 zł;

2) wykup wyemitowanych obligacji: 1.000.000,00 zł;

3) spłaty otrzymanych pożyczek: 77.500,00 zł.

### 3.2. Dochody w roku 2020

Plan dochodów budżetu Miasta w 2020 r. został wykonany w wysokości 51.617.147,21 zł, tj. 99,74%, w tym z zakresu zadań zleconych w wysokości 13.845.267,83 zł tj. w 99,39%. Istotne znaczenie w realizacji dochodów miały wpływy z tytułu:

1. W zakresie dochodów bieżących:

1) części oświatowej subwencji ogólnej – 6.386.519,00 zł tj. 100,00% planu

2) części wyrównawczej subwencji ogólnej – 2.775.074,00 zł tj. 100,00% planu

3) podatku od nieruchomości – 7.562.731,39 zł tj. 100,28% planu

4) podatku dochodowego od osób fizycznych – 8.483.742,00 zł tj. 103,28% planu.

2. W zakresie dochodów majątkowych:

1) wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości – 1.340.600,26 zł tj. 111,72% planu;

2) wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności – 129.293,73 zł tj. 101,60% planu;

3) dotacji celowych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków o których mowa w art.5 ust.3 pkt.5 lit. a i b uofp – 3.050.936,45 zł tj. 92,60% planu;

4) środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin – 518.555,00 zł tj. 100,00% planu.

#### 3.2.1. Dochody bieżące

Dochody bieżące stanowiące 90,24% ogólnej kwoty dochodów, zostały wykonane w wysokości 46.577.760,77 zł tj. w 99,93%, z tego:

1. Dochody własne zrealizowano w wysokości 20.767.275,00 zł,

2. Dotacje celowe na zadania bieżące wyniosły 16.369.988,77 zł,

3. Subwencja ogólna osiągnęła poziom 9.440.497,00 zł.

Tabela nr 8: Poziom dochodów własnych Gminy Miejskiej Kowary

Poziom dochodów własnych kształtowały następujące dochody:		
podatek dochodowy od osób fizycznych:	-	8.483.742,00 zł
podatek dochodowy od osób prawnych	-	360.956,90 zł
podatek od nieruchomości	-	7.562.731,39 zł
podatek rolny	-	8.819,04 zł

podatek leśny	-	73.936,83 zł
podatek od środków transportowych	-	87.645,94zł
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	-	7.339,370 zł
podatek od spadków i darowizn	-	12.367,61 zł
podatek od czynności cywilnoprawnych	-	381.015,22 zł
wypływ z opłaty skarbowej	-	53.364,00 zł
wpływy z opłaty targowej	-	5.493,00 zł
wpływy z usług	-	36.636,35 zł
pozostałe dochody, z tego:	-	3.693.227,35 zł
wpływy z opłaty za zarząd	-	10.149,93 zł
wpływy z opłaty za posiadanie psa	-	40,00 zł
wpływy z opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych	-	237.373,71 zł
wpływy z innych opłat pobieranych przez jst:	-	2.482.303,17 zł
wpływy z tytułu opłaty użytkowania wieczystego	-	34.062,59zł
wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych	-	967,33 zł
wpływy z opłat egzaminacyjnych, za wydawanie świadectw itp.	-	104,00 zł
wpływy z opłat i kosztów sądowych itp.	-	455,72 zł
wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	-	12.731,50 zł
opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego	-	61.963,74 zł
wpływy z różnych opłat	-	194.788,09 zł
dochody z najmu i dzierżawy	-	211.191,41 zł
odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	-	182.012,80 zł
pozostałe odsetki	-	14.293,57 zł
wpływy z rozliczeń, zwrotów z lat ubiegłych	-	35.346,81 zł
wpływy z kar i odszkodowań wynikających z zawartych umów	-	78.843,59 zł
otrzymane darowizny	-	15.515,31 zł
wpływy z różnych dochodów	-	55.071,00 zł

dochody jst związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej	-	50.027,30 zł
wpływy do budżetu pozostałości środków finansowych gromadzonych na wydzielonym rachunku jednostki budżetowej		1.085,86 zł
zwroty dotacji oraz płatności wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem, z naruszeniem procedur, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	-	426,00 zł
wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności	-	14.473,92 zł

(opracowanie GMK)

**Tabela nr 9: Dotacje celowe na zadania bieżące**

Na wielkość dotacji celowych na zadania bieżące wpływ miały następujące dotacje	
na zadania z zakresu administracji rządowej:	13.845.267,83 zł
na zadania własne	1.775.230,30 zł
na zadania realizowane na podstawie porozumień między organami administracji rządowej	60.727,38 zł
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jst:	50.379,41 zł
na zadania finansowane z udziałem środków europejskich:	638.383,85 zł

(opracowanie GMK)

**Tabela nr 10: Subwencja ogólna**

Subwencja ogólna kształtowała się w następujący sposób	
Część wyrównawcza:	2.775.074,00 zł
Część oświatowa:	6.386.519,00 zł
Część równoważąca:	167.533,00 zł
uzupełnienie subwencji ogólnej:	111.371,00 zł

(opracowanie GMK)

W porównaniu do 2019 r. wykonanie dochodów bieżących ogółem w 2020 r. wzrosło o 7.283.689,05 zł tj. o 16,43%.

### 3.2.2. Dochody majątkowe

Dochody majątkowe zostały zrealizowane w wysokości 5.039.386,44 zł tj. 98,03%, z tego:

1. Dochody ze sprzedaży majątku wyniosły 1.340.600,26 zł co stanowi 111,72% planu. W 2020 r. Burmistrz Miasta Kowary dokonał zbycia następujących nieruchomości:

26 nieruchomości niezabudowanych

46 lokali mieszkalnych wraz z gruntem

3 nieruchomości zabudowane garażem

1 nieruchomości na poprawę warunków zagospodarowania

1 lokal użytkowy wraz z gruntem zbywany na rzecz najemcy

1 lokal użytkowy zbywany w przetargu

3 lokale mieszkalne zbywane w drodze przetargu.

2. Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności – 129.293,73 zł co daje 101,60% planu.

3. Dotacji celowych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków o których mowa w art.5 ust.3 pkt.5 lit. a i b uofp – 3.050.936,45 zł tj. 92,60% planu.

Uzyskane dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich związane są z realizacją dwóch zadań realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego tj.:

„Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej” w ramach naboru RPDS.06.03.03-IZ.00-02-143/16 – ZIT AJ kwota 359.738,96 zł oraz

„Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach.” Nr projektu: RPDS.06.03.03-02-0003/17 kwota 2.580.878,99 zł.

Dodatkowo Gmina otrzymała dochody majątkowe w wysokości 36.712,97 zł w związku z realizowanym projektem “Odkrywanie Polsko-Niemieckich Tradycji Piwowarskich”, który jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska-Saksonia 2014-2020. Partnerem projektu jest organizacja Zeitsprung Zittau gemeinnützige GmbH.

Uzyskano również dochody w wysokości 25.160,00 zł z tytułu refundacji wydatków poniesionych na realizację projektu "Czesko-polski szlak grzbietowy–część zachodnia” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu Państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa oraz kwotę 48.445,53 zł na realizację projektu dofinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego pn.: „Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie Seniora w Gminie Kowary”.

4. Środków na dofinansowanie własnych inwestycji gmin w wysokości 518.555,00 zł otrzymane w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

W porównaniu do 2019 r. wykonanie dochodów majątkowych ogółem wzrosły o kwotę 3.463.604,05 zł tj. o 219,80%.

**Tabela nr 11: Szczegółowe zestawienie wykonania planu dochodów w podziale na dochody bieżące i majątkowe**

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Dochody wykonane (wpływy minus zwroty)	Wskaźnik	Struktura
	w zł		w%	w%
DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	51 753 129,28	51 617 147,21	99,74	x
dochody bieżące	46 612 477,28	46 577 760,77	99,93	100,00
dochody własne	20 393 160,40	20 767 275,00	101,83	44,59
podatek dochodowy od osób fizycznych	8 214 026,00	8 483 742,00	103,28	18,21
podatek dochodowy od osób prawnych	338 000,00	360 956,90	106,79	0,77
podatek rolny	8 759,00	8 819,04	100,69	0,02
podatek od nieruchomości	7 541 953,00	7 562 731,39	100,28	16,24
podatek leśny	73 828,00	73 936,83	100,15	0,16
podatek od środków transportowych	88 310,00	87 645,94	99,25	0,19
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	4 825,00	7 339,37	152,11	0,02
podatek od spadków i darowizn	10 000,00	12 367,61	123,68	0,03
podatek od czynności cywilnoprawnych	351 000,00	381 015,22	108,55	0,82
wpływy z opłaty skarbowej	60 000,00	53 364,00	88,94	0,11
wpływy z opłaty targowej	5 010,00	5 493,00	109,64	0,01
wpływy z usług	37 625,00	36 636,35	97,37	0,08
pozostałe dochody	3 659 824,40	3 693 227,35	100,91	7,93
dotacje celowe na zadania bieżące	16 778 819,88	16 369 988,77	97,56	35,15
na zadania z zakresu adm. rządowej	13 928 670,88	13 845 267,83	99,40	29,73
na zadania własne	1 854 833,00	1 775 230,30	95,71	3,81
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	95 450,00	60 727,38	63,62	0,13

na zadania realizowane na podstawie porozumień między jst	46 980,00	50 379,41	107,24	0,11
w ramach programów finansowanych ze środków UE	852 886,00	638 383,85	74,85	1,37
subwencja ogólna	9 440 497,00	9 440 497,00	100,00	20,27
część wyrównawcza	2 775 074,00	2 775 074,00	100,00	5,96
część oświatowa	6 386 519,00	6 386 519,00	100,00	13,71
część równoważąca	167 533,00	167 533,00	100,00	0,36
uzupełnienie subwencji ogólnej	111 371,00	111 371,00	100,00	0,24
dochody majątkowe	5 140 652,00	5 039 386,44	98,03	10,82
dotacje celowe na zadania inwestycyjne	3 294 843,00	3 050 936,45	92,60	6,55
w ramach programów finansowanych ze środków UE	3 294 843,00	3 050 936,45	92,60	6,55
środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł	518 555,00	518 555,00	100,00	1,11
dochody ze sprzedaży majątku	1 327 254,00	1 469 894,99	110,75	3,16

(opracowanie GMK)

### 3.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych w roku 2020

W 2020 r. plan wydatków został zrealizowany w wysokości 47.637.625,91 zł, tj. 90,66% planu rocznego, w tym:

zadania zlecone – 13.845.277,83 zł, tj. 99,39%

wydatki majątkowe – 3.298.564,79 zł, tj. 72,33%

Realizacja zadań inwestycyjnych oraz remontowych w 2020 r. miała istotny wpływ na poziom wydatków budżetowych. W planie wydatków budżetu Miasta na 2020 r. przeznaczono na ten cel odpowiednio 4.560.300,00 zł na zadania majątkowe oraz 965.673,00 zł na zadania remontowe.

W 2019 r. na ten cel wydano:

na zadania majątkowe 3.298.564,79 zł tj. 72,33% planu,

na zadania remontowe 747.104,64 zł tj. 77,37% planu.

Na wysokość wydatków majątkowych w 2020 r. wpływ miała przede wszystkim realizacja zadania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Tytuł projektu: „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D)



w Kowarach.” Nr projektu: RPDS.06.03.03-02-0003/17, gdzie na „Przebudowę bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego” wydatkowano 685.799,89 zł. W ramach realizacji projektu „Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej” naboru RPDS.06.03.03-IZ.00-02-143/16 – ZIT AJ, realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego poniesiono wydatki majątkowe w wysokości 405.969,73 zł. Zrealizowano również inwestycję o wartości 361.823,57 zł polegającą na „Przebudowie ciągów komunikacyjnych przy ul. Jana Matejki wraz z budową kanalizacji deszczowej” – etap II przebudowa ul. Słonecznej odcinek od ul. Bielarskiej do garaży przy ul. Słonecznej.

W zakresie zadań remontowych głównymi pozycjami wydatków były wydatki poniesione na naprawy cząstkowe dróg, ulic, chodników w wysokości 166.693,50 zł, remont dachu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach wydatki w wysokości 75.630,00 zł, wydatki na prace prowadzone w ramach konserwacji oznakowania pionowego i poziomego dróg – kwota 73.400,15zł oraz wydatki poniesione na konserwację oświetlenia ulicznego w kwocie 50.430,00 zł.

Realizacja zadań majątkowych i remontowych zachwiana była w związku z ogłoszonym przez Ministra Zdrowia w rozporządzeniu z dnia 13 marca 2020 r. na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego, a w późniejszym okresie stanu epidemii. Z uwagi na niepewność co do rozwoju sytuacji podjęto decyzję o realizacji tylko niezbędnych prac inwestycyjnych i majątkowych.

**Tabela nr 12: Szczegółowe zestawienie realizacji zadań majątkowych**

Nazwa zadania inwestycyjnego	Wartość	Wykonanie	% wykonania	% struktura
Przebudowa drogi wojewódzkiej na 366 w zakresie chodnika w miejscowości Kowary – dokumentacja projektowa	60 000,00	0,00	X	0,00
„Zielono-niebieskie Kowary” - opracowanie dokumentacji przebudowy dróg i parkingów Gminy – odsklepienie powierzchni zasklepionych asfaltem lub betonem i tworzenie powierzchni przepuszczalnych z zastosowaniem udoskonaleń dla osób niepełnosprawnych	54 120,00	44 280,00	81,82	1,34
Przebudowa ciągów komunikacyjnych przy ul. Matejki wraz z budową kanalizacji deszczowej	380 000,00	361 823,57	95,22	10,97
Przebudowa drogi dojazdowej do ul. Wiejskiej	200 000,00	195 035,45	97,52	5,91
Urządzenie drogi dojazdowej ul. Sanatoryjnej do działek budowlanych przeznaczonych do sprzedaży	30 000,00	30 000,00	100,00	0,91
Wykonanie dokumentacji projektowej przebudowy dróg gminnych (ul. Bielarska, ul. Władysława Grabskiego, ul.	120 000,00	91 396,00	76,16	2,77

Malinowej wraz z odcinkiem ul. Głównej, ul. Wiejskiej (do nr 40)				
Wykonanie odwodnienia drogi gminnej na długości 35m na wysokości posesji nr 14 ul. Nowej	12 200,00	7 746,21	63,49	0,23
Odkrywanie na nowo walorów kulturowych i historycznych Kowar i czesko-polskiego pogranicza	159 539,00	134 500,00	84,31	4,08
Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych	300 000,00	298 303,06	99,43	9,04
Nabywanie prawa własności nieruchomości	10 000,00	0,00	X	0,00
Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej	405 971,00	405 969,73	100,00	12,31
Termomodernizacja wybranych budynków użyteczności publicznej w Kowarach – Urząd Miejski w Kowarach	15 990,00	0,00	X	0,00
Automatyzacja Urzędu Miejskiego w Kowarach (zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania)	35 000,00	0,00	X	0,00
Projekt i montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku Miejskiej Służby Ratowniczej	77 300,00	7 261,46	9,39	0,22
Termomodernizacja wybranych budynków użyteczności publicznej w Kowarach – Miejska Służba Ratownicza w Kowarach	9 225,00	0,00	X	0,00
Rezerwa na zadania inwestycyjne	178 059,00	0,00	X	0,00
Modernizacja kuchni szkolnej w SP1	167 240,00	167 240,00	100,00	5,07
Termomodernizacja obiektów oświaty Szkoły Podstawowej Nr 1 i Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach	10 000,00	7 380,00	73,80	0,22
Wymiana sprzętu komputerowego w SP3	5 867,00	0,00	X	0,00
Zakup serwera wraz z oprogramowaniem na potrzeby SP3	15 000,00	14 638,14	97,59	0,44
System monitoringu wizyjnego w SP3	17 745,00	14 680,34	82,73	0,45
Wykonanie klimatyzacji w PP1	16 800,00	16 800,00	100,00	0,51
Przebudowa dotychczasowej piaskownicy w celu utworzenia zadanej altany wykorzystywanej na zabawy edukacyjne w PP1	26 000,00	0,00	X	0,00

Projekt i montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących	131 800,00	6 734,25	5,11	0,20
Renowacja płyty boisko dolnego wraz z odtworzeniem ogrodzenia ZSO	19 500,00	0,00	X	0,00
Termomodernizacja obiektów oświaty Szkoły Podstawowej Nr 1 i Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach	38 000,00	37 380,00	98,37	1,13
Dofinansowanie dla Wojewódzkiego Centrum Szpitalnego Kotliny jeleniogórskiej kosztów realizacji zakupu inwestycyjnego pn.: "Zakup urządzenia medycznego do prowadzenia badań w kierunku stwierdzonego patogenu COVID-19"	5 000,00	5 000,00	100,00	0,15
Wykonanie klimatyzacji w MOPS	10 933,00	0,00	X	0,00
Przyłączenie do sieci energetycznej MOPS	14 122,00	14 121,05	99,99	0,43
Projekt i montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	82 500,00	5 504,25	6,67	0,17
Termomodernizacja wybranych budynków użyteczności publicznej w Kowarach – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach	8 918,00	0,00	X	0,00
Modernizacja źródeł energii ciepłej na terenie Gminy Miejskiej Kowary	170 000,00	67 500,00	39,71	2,05
Budowa punktów oświetlenia ulicznego na terenie Miasta Kowary	65 000,00	26 917,34	41,41	0,82
Modernizacja oświetlenia ulicznego oraz dobudowa nowych punktów oświetleniowych na terenie Gminy Miejskiej Kowary wraz z zapewnieniem finansowania	234 660,00	33 780,06	14,40	1,02
„Zielono-niebieskie Kowary” - opracowanie dokumentacji przebudowy dróg i parkingów Gminy – odsklepienie powierzchni zasklepionych asfaltem lub betonem i tworzenie powierzchni przepuszczalnych z zastosowaniem udoskonaleń dla osób niepełnosprawnych	17 220,00	17 220,00	100,00	0,52
Utworzenie przestrzeni rekreacyjno-zabawowej przy ul. Górniczej	15 000,00	0,00	X	0,00
Projekt i montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku Miejskiego Ośrodka Kultury	128 600,00	5 504,25	4,28	0,17
Polsko-Niemieckie tradycje piwowarskie	352 691,00	326 336,48	97,98	9,35

Budowa muszli koncertowej - Utworzenie miejsca spotkań, integracji i odpoczynku w centrum Kowar	100 000,00	97 883,61	97,88	2,97
Rewitalizacja asfaltowego boiska sportowego przy ul. Jana Matejki	130 000,00	128 829,65	99,10	3,91
Renowacja elewacji budynku SP Nr 3 i przebudowa boiska sportowego SP Nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach	687 300,00	685 799,89	99,78	20,79
Poprawa bazy sportowej na stadionie miejskim w Kowarach	43 000,00	43 000,00	100,00	1,30
	4 560 300,00	3 298 564,79	72,33	100,00

(opracowanie GMK)

**Tabela nr 13: Szczegółowe zestawienie realizacji zadań remontowych**

Nazwa zadania remontowego	Wartość	Wykonanie	% wykonania	% struktura
Bieżące utrzymanie infrastruktury drogowej dróg gminnych w Kowarach (remont mostów, przepustów, barier drogowych i mostowych, przeglądy obiektów mostowych)	78 677,00	72 340,00	91,95	9,68
Konserwacja oznakowania drogowego	76 440,00	73 400,15	96,02	9,82
Naprawy cząstkowe - wykonanie remontu cząstkowego nawierzchni dróg, ulic, chodników, placów i parkingów	175 100,00	166 693,50	95,20	22,31
Naprawy przystanków	1 329,00	1 000,00	75,24	0,13
Opracowanie opisu technicznego remontu ul. Izerskiej oraz łącznika ul.1. Maja z ul. Józefa Borusiaka	22 140,00	22 140,00	100,00	2,96
Remont lokali romskich w ramach Programu integracji społeczności romskiej	30 560,00	29 865,50	97,73	4,00
Remonty na cmentarzach komunalnych	49 336,00	47 162,15	95,59	6,31
UM remonty bieżące	9 600,00	2 904,83	30,26	0,39
Serwis, konserwacja dźwigu osobowego budynek B UM	5 400,00	5 043,00	93,39	0,68
Wymiana kotła gazowego w budynku Urzędu Miejskiego w Kowarach wraz z montażem niezbędnego osprzętu i dostosowaniem do istniejącej sieci CO	62 115,00	62 115,00	100,00	8,31

MSR – remont pomieszczeń bytowych	14 071,00	14 071,00	100,00	1,88
MSR – remonty bieżące	2 900,00	2 900,00	100,00	0,39
SP 1 – remonty bieżące	8 850,00	5 264,37	59,48	0,70
SP 3 – remont instalacji wodno-kanalizacyjnej	3 250,00	3 250,00	100,00	0,44
SP 3 - remont sali lekcyjnej	4 650,00	4 611,20	99,17	0,62
PP1 - malowanie dwóch szatni dla dzieci i korytarza z klatką schodową	27 200,00	0,00	0,00	0,00
PP1 - odtworzenie systemu zapór śniegowych na dach oraz naprawa uszkodzonych rynien	6 000,00	0,00	0,00	0,00
PP1 - wymiana wykładzin podłogowych w dwóch salach do zajęć z dziećmi	16 000,00	0,00	0,00	0,00
PP1 – remonty bieżące	5 000,00	0,00	0,00	0,00
ZSO – remonty bieżące	13 320,00	728,16	5,47	0,10
ZSO – naprawa kotła gazowego	10 000,00	9 397,20	93,97	1,26
ZSO - remont drogi ewakuacyjnej od strony ul. gen. Józefa Bema	23 300,00	0,00	0,00	0,00
ZSO - remont schodów wraz z montażem bariery ochronnej na boisko górne	8 000,00	0,00	0,00	0,00
ZSO - remont terenu przed budynkiem ZSO wraz z wymianą bramy wjazdowej	44 600,00	0,00	0,00	0,00
MOPS – remonty bieżące	12 846,00	12 801,95	99,66	1,71
MOPS - remont dachu Ośrodka	75 630,00	75 630,00	100,00	10,12
Konserwacja oświetlenia ulicznego	50 430,00	50 430,00	100,00	6,75
Remonty oświetlenia ulicznego	60 814,00	25 955,89	42,68	3,47
Naprawy placów zabaw, ławek itp.	29 115,00	28 799,81	98,92	3,85
Remonty boisk sportowych, kortów tenisowych	39 000,00	30 600,93	78,46	4,10
	965 673,00	747 104,64	77,37	100,00

(opracowanie GMK)

### **3.4. Zadania inwestycyjne, które będą kontynuowane w latach następnych**

Zadania inwestycyjne objęte Wieloletnią Prognozą Finansową. W roku 2020 na listę przedsięwzięć w zakresie wydatków na programy, projekty lub zadania wg stanu na 31 grudnia 2020 r. wpisano następujące zadania:

#### **3.4.1. Realizowane w ramach wydatków na projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków unijnych:**

1. "Ocalić pamięć Karkonoszy" – projekt realizowany w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska Nr CZ.11.4.120/0.0/0.0/17028/0001630 przez Miejski Ośrodek Kultury w Kowarach. Łączna kwota wydatków do poniesienia w latach 2019-2021 to kwota 119.425,00 zł, z tego na rok 2020 przypadała kwota 30.850,00 zł, z czego w 2020 r. wydatkowano 25.792,89 zł. Projekt przewiduje szereg działań miękkich mających na celu odkrywanie i dokumentowanie wspólnej historii osób zamieszkujących tereny Karkonoszy po roku 1945. Połączenie historii z nowoczesną technologią ma na celu budowanie wspólnotowości regionalnej Polaków i Czechów, aktywizację mieszkańców do gromadzenia, udostępniania i cyfryzacji zasobów wizualnych dokumentujących historię regionu. W budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach przy ulicy Szkolnej 2 wykonano już przebudowę oraz remont części sułtenu na cele utworzenia Cyfrowego Centrum Inicjatyw Karkonoskich w Kowarach, w której funkcjonuje centrum archiwizacyjno – filmowe o nazwie „Kowarska Kapsuła Czasu” (KKC). W ramach realizacji zadania przewidziane jest udzielenie zwrotnej pożyczki dla MOK na pokrycie wkładu środków europejskich. W roku 2019 planowana kwota pożyczki to 325.761,00 zł (zwrot w 2021 r.); w roku 2020 udzielona pożyczka to kwota 174.814,00 zł (zwrot w 2021 r.), w roku 2021 planowana pożyczka w wysokości 176.159,00 zł (zwrot w 2022 r.). Łączna kwota udzielonych pożyczek to kwota 676.734,00 zł. W 2020 r. uruchomiono środki w kwocie 174.814,00 zł.

2. „Widziane obiektywem, przebyte szlakiem, wspólnie zatańczone a na koniec wyrzeźbione” – projekt realizowany w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa wniosek nr CZ.11.4.120/0.0/0.0/16012/0001727. Projekt skierowany był do uczniów Szkoły Podstawowej Nr 1, Szkoły Podstawowej Nr 3 oraz Zespołu Szkół Ogólnokształcących i łączy w sobie zarówno sport jak i sztukę. Dodatkowo poszerzony został o turystykę, fotografię i muzykę. W jego ramach do kowarskich szkół zakupione zostały profesjonalne aparaty fotograficzne oraz zestaw do aparatu i program komputerowy, które wykorzystywane będą do warsztatów fotograficznych, a następnie w szkołach przez cały rok szkolny w trakcie kółek fotograficznych dla zainteresowanych uczniów. Zakup profesjonalnych aparatów fotograficznych oraz gruntowna i fachowa wiedza przyniesie korzyść w postaci nowych kompetencji uczniów. Realizacja zadania przewidziana była na lata 2019 - 2020, w roku 2020 planowano wydatki w wysokości 6.167,00 zł, które w zrealizowano w wysokości 4.988,80 zł.

3. „Odkrywanie Polsko-Niemieckich Tradycji Piwowarskich” – realizacja w latach 2019-2021, łączne nakłady na wydatki bieżące to kwota 523.376,00 zł, na wydatki majątkowe 352.691,00 zł, wydatki ponoszone będą w latach 2020-2021. W ramach realizacji projektu planuje się szereg działań

tj. m.in.: Stworzenie Centrum Wiedzy o Browarnictwie w Kowarach w planowanej do uruchomienia Filii Miejskiej Biblioteki Publicznej - remont i przystosowanie pomieszczeń przy ul. Wojska Polskiego 4; Stworzenie „Mini Muzeum Piwowarstwa” w Kowarach w siedzibie SMK - budowa przybudówki i przeznaczenia na salę spotkań i ekspozycji poświęconej tradycjom piwowarskim; Odnowienie źródła Jola w Kowarach - oczyszczenie, dodanie napisu "Źródło Jola", uzupełnienie brakujących detali, odtworzenie rzeźby żaby i krasnala, oznakowanie tabliczką opisującą historię źródła.

Projekt realizowany w okresie od 1 października 2019 r. do 30 czerwca 2021 r. w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska-Saksonia 2014-2020. Dofinansowanie: 85%, wkład własny Gminy Miejskiej Kowary: 15%. Partnerzy projektu to Gmina Miejska Kowary oraz Zeitsprung Zittau gemeinnützige GmbH. Całkowity budżet projektu na 2020 r. wynosił 876.814,00 zł tj. z tego w 2020 r. poniesiono wydatki bieżące w kwocie 223.084,00 zł oraz wydatki majątkowe w wysokości 325.443,84 zł.

4. „Wzrost jakości edukacji w Szkole Podstawowej Nr 3 im. Józefa Gielniaka w Kowarach”. Realizacja przedsięwzięcia wynika z umowy o partnerstwie na rzecz realizacji projektu „Wzrost jakości edukacji w Szkole Podstawowej Nr 3 im. Józefa Gielniaka w Kowarach” RPDS.10.02.03-02-301/18 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 w ramach Osi Priorytetowej Edukacja Działania 10.2 Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej, ponadgimnazjalnej Poddziałania Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej, ponadgimnazjalnej – ZIT AJ na 2020 r. zaplanowano wydatki na kwotę 91.035,00 zł, które w okresie sprawozdawczym zrealizowano w wysokości 45.498,36 zł.

5. Gmina Miejska Kowary w partnerstwie z Fundacją Zrównoważonego Rozwoju przystąpiła do realizacji mikroprojektu „E-aktywni mieszkańcy w mieście Kowary” w ramach projektu „E-aktywni mieszkańcy województwa dolnośląskiego i lubuskiego”. Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, Oś. Priorytetowa nr 3 „Cyfrowe kompetencje społeczeństwa”, Działanie nr 3.1 „Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych”. Pierwotny termin zakończenia projektu wskazywany był na 31 października 2019 r. jednak z uwagi na problemy z rekrutacją uczestników, został przedłużony na 2020 rok. Planowane wydatki na rok 2020 w kwocie 44.772,00 zł zostały zrealizowane w 100,00%.

6. „Odkrywanie na nowo walorów kulturowych i historycznych Kowar i czesko-polskiego pogranicza” zatwierdzony do dofinansowania projekt, w ramach którego zamierzano udostępnić miejsce rekreacji i odpoczynku oraz przybliżenie uczestnikom ruchu turystycznego mało znaną historię kaplic w Kowarach i Vrchlábí, a także walorów przyrodniczych i historyczno- kulturowych pogranicza czesko-polskiego. Projekt jest kontynuacją działań zmierzających do promocji oraz wykorzystania wciąż niedocenianych i mało znanych walorów przyrodniczych, dziedzictwa historyczno- kulturowego, a także turystyczno-rekreacyjnych pogranicza czesko-polskiego. Dzięki projektowi w Kowarach powstało miejsce przystankowo-rekreacyjne nieopodal kaplicy św. Anny, w miejscu usytuowanym przy dwóch szlakach turystycznych, zielonym i niebieskim, przy ulicy Wiejskiej. Projekt ma wpłynąć na zwiększenie wykorzystania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na pograniczu czesko-

polskim. Całkowita wartość projektu to 173.089,00 zł, z tego wydatki bieżące to kwota 21.750,00 zł, wydatki majątkowe to kwota 159.539,00 zł. W roku 2020 poniesiono wydatki majątkowe w kwocie 134.500,00 zł.

7. „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach” w zakresie prac na Stadionie Miejskim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 dla Osi Priorytetowej 6 Infrastruktura spójności społecznej, Działanie 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałanie 6.3.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów – ZIT AJ, łączna wartość zadania to kwota 2.323.160,00 zł, w planie 2020 r. ujęto wydatki w wysokości 687.300,00 zł, które zrealizowano w wysokości 685.799,89 zł.

8. „Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie seniora w Gminie Kowary” – w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Oś priorytetowa: 9 Włączenie społeczne, Działanie: 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych, Poddziałanie 9.2.1 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych - konkursy horyzontalne Nr umowy o dofinansowanie RPDS.09.02.01-02-0085/19-00 podpisanej 24 sierpnia 2020 r. Całkowita wartość projektu wynosi 734.935,46 zł, przyznano dofinansowanie w kwocie nieprzekraczającej 698.188,02 zł tj. nie więcej niż 95% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu, w tym płatność ze środków europejskich i dotację celową z budżetu państwa. Okres realizacji projektu, zgodnie ze złożonym wnioskiem o dofinansowanie przypada od 1 grudnia 2019 r. do 31 grudnia 2022 r. W roku 2019 uwzględniono część kosztów poniesionych na utworzenie Edukacyjnego Klubu Seniora w Kowarach. W poszczególnych latach wydatkowanie środków w ramach projektu miało wyglądać następująco: rok 2020 – 229.658,00 zł, w roku 2021 - 221.517,00 zł oraz w roku 2022 - 221.517,00 zł. Wydatki z roku 2019 uwzględnione w projekcie to kwota 62.244,00 zł. W roku 2020 poniesiono wydatki w wysokości 66.948,64 zł.

9. „Termomodernizacja obiektów oświaty Szkoły Podstawowej Nr 1 i Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach” – zadanie planowane do wykonania w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 w ramach międzynarodowej umowy zawartej pomiędzy Islandią, Księstwem Liechtensteinu i Królestwem Norwegii a Rzeczpospolitą Polską, tzw. fundusze norweskie. Dokumenty aplikacyjne projektu o dofinansowanie ze środków Programu "Środowisko, energia i zmiany Klimatu" w ramach naboru "Zwiększona efektywność energetyczna w budynkach szkolnych" złożono 14.09.2020 r. Termin rzeczowej realizacji projektu zakładany jest od roku 2021 maksymalnie do 30 kwietnia 2024. Celem Programu Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu, jest łagodzenie zmian klimatycznych i zmniejszenie wrażliwości na zmiany klimatu, a obszarami wsparcia są "Energia odnawialna, efektywność energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne"; "Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja" oraz "Środowisko i ekosystemy". Na etapie wnioskowania o dofinansowanie, Gmina zobowiązana jest do zabezpieczenia wkładu własnego niezbędnego do realizacji zadania. W skali czterech najbliższych lat jest to kwota 1.460.370,00 zł. W roku 2020 planowano na ten cel kwotę 48.000,00 zł, z której wydatkowano 44.760,00 zł.



10. „Zielono-niebieskie Kowary” – projekt dotyczy zielono-niebieskiej infrastruktury, w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 w ramach międzynarodowej umowy zawartej pomiędzy Islandią, Księstwem Liechtensteinu i Królestwem Norwegii a Rzeczpospolitą Polską, tzw. fundusze norweskie. Dokumenty aplikacyjne projektu o dofinansowanie ze środków Działania „Realizacja inwestycji w zakresie zielono – niebieskiej infrastruktury w miastach”, Obszaru programowego „Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do ich skutków”, Programu „Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu”, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014 - 2021. Termin rzeczowej realizacji projektu przypada od roku 2021 maksymalnie do 30 kwietnia 2024. Celem Program Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu, jest łagodzenie zmian klimatycznych i zmniejszenie wrażliwości na zmiany klimatu. Na etapie wnioskowania o dofinansowanie, Gmina zobowiązana jest do zabezpieczenia wkładu własnego niezbędnego do realizacji zadania. W skali czterech najbliższych lat jest to kwota 1.729.050,00 zł i obejmuje wydatki majątkowe w wysokości 887.550,00 zł oraz wydatki bieżące w wysokości 841.500,00 zł. Całkowita wartość zadania to kwota 11.527.000,00 zł, możliwa do pozyskania kwota dofinansowania to 9.797.950,00 zł (bez środków na dokumentację projektową stanowiącą wydatek niekwalifikowany planowany do poniesienia w 2020 r. w wysokości 71.340,00 zł – wydatkowano 61.500,00 zł).

#### **3.4.2. Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe**

1. „Zimowe utrzymanie dróg, placów, chodników i parkingów na terenie Gminy Miejskiej Kowary” – realizacja w latach 2017-2022, łączne nakłady finansowe 2.014.100,00 zł, przy czym w roku 2020 r. poniesiono wydatki w kwocie 349.800,00 zł. W zakresie zimowego utrzymania wykonywane były następujące czynności mechanicznego i ręcznego utrzymania nawierzchni, w tym odśnieżanie, zwalczanie śliskości, stała gotowości do zimowego utrzymania, ustawienie pojemników na piasek, sukcesywny wywóz śniegu z miejsc wskazanych, w okresie braku pokrywy śnieżnej i opadów śniegu oczyszczanie ciągów pieszych, parkingów, jezdni, bieżące sprzątanie centrum miasta.

2. „Modernizacja oświetlenia ulicznego oraz dobudowa nowych punktów oświetleniowych na terenie Gminy Miejskiej Kowary wraz z zapewnieniem finansowania” – realizacja zadania planowana była na 10 miesięcy od daty podpisania umowy na przełomie roku 2017 i 2018. Całkowity koszt realizacji inwestycji to kwota 3.180.659,36 zł, z tego wykonawstwo 2.815.920,00 zł (płatność w 144 równych ratach od daty ukończenia inwestycji), koszty przygotowania inwestycji (mapy geodezyjne do celów projektowych, dokumentacja projektowa) to kwota 23.109,36 zł, nadzór inwestorski kwota 106.970,00 zł. Z uwagi na formułę realizowanego zadania, która zakłada również finansowanie inwestycji i płatność za zrealizowane zadanie dopiero po zakończeniu inwestycji w 144 równych ratach, okres realizacji przedsięwzięcia planuje się do 2032 r. W 2020 r. poniesiono wydatki w wysokości 33.780,06 zł.

3. „Przebudowa ciągów komunikacyjnych przy ul. Matejki wraz z budową kanalizacji deszczowej” – realizacja w latach 2017-2023, łączne nakłady finansowe to kwota 1.874.199,00 zł. W roku 2019 r. przewidziano na ten cel 380.000,00 zł – brak realizacji w I półroczu 2020 r. Całość zadania polegająca na przebudowie istniejących odcinków dróg gminnych, dróg wewnętrznych oraz ciągów

komunikacyjnych pieszych ma na celu poprawę parametrów technicznych jezdni, stanu nawierzchni ulic i chodników, dlatego dla celów projektowych przyjęto rozwiązania techniczne w oparciu o Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. Projektowane zagospodarowanie terenu zasadniczo powieli istniejący układ. Powyższe zmiany wpłyną na zwiększenie bezpieczeństwa i płynności ruchu zarówno kierowców jak i pieszych, poprawią jego czytelność. Projektowane drogi, chodniki oraz miejsca postojowe dopasowane są do istniejącej na danym terenie zabudowy, ich parametry są zgodne z ustaleniami obowiązującego dla tego terenu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W roku 2020 zrealizowano wydatki w kwocie 361.823,57 zł.

4. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 366 w zakresie chodnika w miejscowości Kowary” – zadanie realizowane w porozumieniu z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego. Chodnik ma powstać na odcinku ul. Zamkowej od skrzyżowania z ul. Ogrodową do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 367. Zadanie realizowane w porozumieniu z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego zgodnie z Uchwałą Nr XIII/79/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 24 października 2019 r. w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Dolnośląskiemu oraz przyjęcia do realizacji zadania pn: „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 366 w zakresie chodnika w miejscowości Kowary” z późn.zm. Inwestycja realizowana będzie w latach 2020-2021 przy dofinansowaniu ze środków Województwa Dolnośląskiego (od 30% do 60%). Dofinansowanie zależne jest od wykonania dokumentacji projektowej, której koszt musi zostać pokryty ze środków własnych Gminy Miejskiej Kowary, które zaplanowano w wysokości 60.000,00 zł. Wykonanie dokumentacji zlecono w I półroczu 2020 r. za kwotę 39.532,20 zł, która po zmianach ma zostać wykonana do 31 maja 2021 r.

5. „Zagospodarowanie terenu przy ul. Jagiellońskiej w Kowarach” – realizację zadania zakłada się do 2022 roku, a łączne nakłady finansowe obejmują koszty opracowania dokumentacji projektowej w wysokości 15.000,00 zł oraz przewidywane koszty robót budowlanych w wysokości 1.055.000,00 zł. Projektowane zagospodarowanie terenu obejmuje przebudowę istniejącej drogi, dróg wewnętrznych oraz ciągów komunikacyjnych pieszych ma na celu poprawę parametrów technicznych jezdni, stanu nawierzchni ulic i chodników. Zmianie ulec ma zagospodarowanie w rejonie budynków 3, 5 i 7 przy ul. Jagiellońskiej. Projektowana nowa droga ul. Jagiellońskiej przebiega obecną trasą, w rejonie zabudowy wielorodzinnej projektuje się budowę miejsc postojowych wraz z drogami manewrowymi. Cały teren ma mieć odwodnienie powierzchniowe na tereny zielone. Planowana inwestycja ma wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa i płynność ruchu kierowców i pieszych.

6. „Projekt i montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku Miejskiej Służby Ratowniczej, Zespołu Szkół Ogólnokształcących, Miejskiego Ośrodka Pomocy oraz Miejskiego Ośrodka Kultury”. Łączna wartość zadania szacowana jest na kwotę 1.000.200,00 zł z czego na rok 2020 planowano wydatki w wysokości 420.200,00 zł, z których poniesiono wydatki w kwocie 23.870,35 zł. Planowane lokalizacje paneli fotowoltaicznych:

a) Miejski Ośrodek Kultury, na dachu budynku o pow. 1.100 m<sup>2</sup>, panele o mocy do 50 KW,

- b) Zespół Szkół Ogólnokształcących, na dachu budynku o pow. 2.167 m<sup>2</sup>, panele o mocy do 50 KW,
- c) Miejska Służba Ratownicza w Kowarach, na dachu budynku o pow. 362 m<sup>2</sup>, panele o mocy do 50 KW,
- d) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, na dachu budynku o pow. 800 m<sup>2</sup>, panele o mocy do 50 KW. Produkowana energia elektryczna będzie używana przez te jednostki, a nadwyżka trafi do sieci z przeznaczeniem na oświetlenie uliczne miasta. Aktualnie trwają prace przygotowawcze: sprawdzanie wytrzymałości dachów budynków i uzgodnienia z Konserwatorem Zabytków. Gmina ubiegać się będzie o dofinansowanie zadania ze środków zewnętrznych w wysokości 85% wartości zadania. Dofinansowanie odbywać się będzie na zasadzie refundacji.

7. „Termomodernizacja wybranych budynków użyteczności publicznej w Kowarach – Urzędu Miejskiego w Kowarach, Miejskiej Służby w Kowarach oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach” – pierwszy etap realizacji zadania zakłada wykonanie dokumentacji projektowej dla trzech budynków użyteczności publicznej. Pozwoli to ubiegać się o dofinansowanie realizacji zadania ze środków zewnętrznych. Planowane nakłady przedsięwzięcia wyniosły 136.531,00 zł ostatecznie koszt wykonania dokumentacji wyniesie 54.981,00 zł. W roku 2020 przeprowadzono postępowanie w sprawie wyłonienia dokumentacji projektowej, termin wykonania dokumentacji przypada na 2021 r. W 2021 r. w oparciu o wykonaną dokumentację Gmina będzie aplikowała o środki zewnętrzne.

### 3.5 . Wieloletnia prognoza finansowa. Podstawowe wskaźniki:

#### 3.5.1. Harmonogram wykupu obligacji

Tabela nr 14: Harmonogram wykupu obligacji w latach 2019-2026

Seria	Data emisji	Data wykupu	Liczba obligacji	Nominał	Wartość obligacji
A12	16.03.2012	16.03.2021	1 000	1 000	1 000 000
B12	30.03.2012	30.03.2022	1 000	1 000	1 000 000
C12	30.03.2012	30.03.2023	1 000	1 000	1 000 000
B11	30.06.2011	30.06.2024	1 000	1 000	1 000 000
A13	20.12.2013	20.12.2025	1 000	1 000	1 000 000
C11	30.06.2011	30.06.2026	1 000	1 000	1 000 000
Ogółem					6 000 000

(opracowanie GMK)

#### 3.5.2. Planowana spłata zaciągniętych kwot pożyczki

Planowana spłata zaciągniętych kwot pożyczki rozpoczęła się w roku 2019, a następować będzie do roku 2022 co prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 15: Planowana spłata zaciągniętych kwot pożyczki.

Pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu				
- plan spłaty				
Nr umowy	umowa123/P/OA/JG/2018, aneks 1	umowa212/P/OA/JG/2018 aneks1, aneks 2		
Data zawarcia	28.06.2018	21.09.2018	Razem	Data spłaty
	16.12.2020	23.11.2018		
		16.12.2020		
2019	12 500,00	9 500,00	22 000,00	15-03-2019 spłacono
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	14-06-2019 spłacono
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	13-09-2019 spłacono
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	13-12-2019 spłacono
	50 000,00	38 000,00	88 000,00	x
2020	12 500,00	9 500,00	22 000,00	13-03-2020 spłacono
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	15-06-2020 spłacono
	12 500,00	9 500,00	22 000,00	15-09-2020 spłacono
	10 000,00	1 500,00	11 500,00	15-12-2020 spłacono
	47 500,00	30 000,00	77 500,00	x
2021	1 150,00	850,00	2 000,00	15-03-2021
	14 100,00	11 500,00	25 600,00	15-06-2021
	14 100,00	11 500,00	25 600,00	15-09-2021
	14 100,00	11 500,00	25 600,00	13-12-2021
	43 450,00	35 350,00	78 800,00	x
2022	14 100,00	11 500,00	25 600,00	15-03-2022

	14 100,00	11 500,00	25 600,00	15-06-2022
	14 100,00	11 324,50	25 424,50	15-09-2022
	14 000,00	x	14 000,00	15-12-2022
	56 300,00	34 324,50	90 624,50	x
Razem	197 250,00	137 674,50	334.924,50	x

Gmina w momencie spłaty 50% kosztów pożyczki tj. na przełomie marca i kwietnia 2021 roku będzie się ubiegać o umorzenie pozostałych rat pożyczki. Gmina wnioskiem z dnia 7 kwietnia 2021r. zwróciła się o umorzenie pożyczek w łącznej wysokości 167.424,50 zł. Na dzień sporządzenia raportu Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska potwierdził umorzenie pożyczek w łącznej kwocie 134.870,00 zł, tj. 40,00 % udzielonych pożyczek.

### 3.5.3. Pożyczki udzielone z budżetu Gminy Miejskiej Kowary

W 2019 r. Gmina podpisała umowę pożyczki z Miejskim Ośrodkiem Kultury na finansowanie zadania realizowanego z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej pn. „Ocalmy pamięć Karkonoszy!” kwota rozchodów na ten cel wynosiła 325.761,00 zł, łącznie na realizację projektu przeznaczona ma być kwota 676.734,00 zł zwrotnej pożyczki, przy czym w roku 2020 była to 174.814,00 zł. Spłata planowana jest w latach następnych. Jednocześnie MOK, w związku z uzyskaniem dofinansowania do projektu „Społeczno-muzyczna integracja na styku granic – BIG BAND`owe muzykowanie mieszkańców Kowar i Vrchlabi”, zwrócił się z wnioskiem o udzielenie kolejnej pożyczki w łącznej wysokości 79.690,00 zł. W 2019 roku pożyczki krótkoterminowej udzielono również Miejskiemu Klubowi Sportowemu „OLIMPIA” Kowary, zgodnie z par.14 uchwały V/25/19 z 24 stycznia 2019 r. w sprawie uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2019 r., na realizację projektu „Utworzenie Parku Rekreacji Rodzinnej w Kowarach” w kwocie 190.890,00 zł. Termin spłaty pożyczki przypadał na 30 grudnia 2019 r. Pożyczka nie została spłacona, w 2020 r. wszczęto postępowanie egzekucyjne. 22 kwietnia 2020 r. Klub dokonał spłaty pożyczki w pełnej wysokości.

Tabela nr 16: Kwoty rozchodów i przychodów związanych z realizacją projektów

Pożyczki udzielone na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej						
Rozchody		2019	2020	2021	2022	Razem
1.	„Ocalmy pamięć Karkonoszy!” (MOK)	325 761,00	174 814,00	176 159,00	0,00	676 734,00
2.	„Społeczno-muzyczna integracja na styku granic...” (MOK)	37 508,00	42 182,00	0,00	0,00	79 690,00
	Razem	363 269,00	216 996,00	176 159,00	0,00	756 424,00

Przychody		2019	2020	2021	2022	Razem
1.	„Ocalmy pamięć Karkonoszy!” (MOK)	37 338,00	337 227,00	178 446,00	123 723,00	676 734,00
2.	„Społeczno-muzyczna integracja na styku granic...” (MOK)	0,00	0,00	79 690,00	0,00	79 690,00
3.	„Utworzenie parku rozrywki rodzinnej..” (MKS Olimpia Kowary)	0,00	190 890,00	0,00	0,00	190.890,00
<b>Razem</b>		37 338,00	528 117,00	258 136,00	123 723,00	947 314,00

(opracowanie GMK)

### 3.5.4. Prognoza limitu zadłużenia na najbliższe lata (wzór z art.243)

Tabela nr 17: Prognoza limitu zadłużenia na najbliższe lata

L.p.	Rok	Kwota długu	Wydatki na obsługę długu, w tym:	Dopuszczalny limit spłaty z art. 243u.1
1	2018	8.334.924,50	233.032,29	-
2	2019	7.247.414,50	226.891,18	-
3	2020	8.985.344,50	164.000,00	11,93%
4	2021	8.451.237,50	133.800,00	8,81%
5	2022	6.866.169,00	138.979,00	5,87%
6	2023	5.371.725,00	106.122,00	6,17%
7	2024	3.877.280,00	78.492,00	9,73%
8	2025	2.642.620,00	63.681,00	12,42%
9	2026	1.407.960,00	16.817,00	5,86%
10	2027	1.173.300,00	0,00	5,63%
11	2028	938.640,00	0,00	7,00%
12	2029	703.980,00	0,00	8,21%
13	2030	469.320,00	0,00	7,94%
14	2031	234.660,00	0,00	7,70%

(opracowanie GMK)

### 3.6. Podsumowanie

W stosunku do 2019 r. wydatki ogółem wzrosły o 2.059.383,97 zł tj. o 4,52%, przy czym:

- wydatki bieżące wzrosły o kwotę 4.136.243,09 zł tj. o 10,29%,
- wydatki majątkowe zmniejszyły się o kwotę 2.076.849,12 zł tj. o 38,64%.

W zakresie wydatków bieżących zrealizowanych w wysokości 44.339.061,12 zł:

- wydatki jednostek budżetowych wyniosły 26.272.246,16 zł, w tym:
- wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń wyniosły 14.671.527,60 zł (bez wydatków poniesionych na ten cel w wysokości 88.860,71 zł, a związanych z realizacją programów z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3),
- wydatki związane z realizacją ich statutowych zadań wyniosły 11.600.718,56 zł,
- dotacje na zadania bieżące kształtowały się na poziomie 2.239.889,47 zł,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 15.128.924,03 zł,
- wydatki na obsługę długu wyniosły 163.666,85 zł,
- na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ukształtowały się na poziomie 534.334,61 zł.
- Podstawową pozycją pod względem wielkości wydatków budżetu Miasta stanowiły wydatki poniesione na:
- oświatę i wychowanie – 11.194.772,55 zł,
- pomoc społeczną i rodzinę – 18.636.971,50 zł
- gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 6.023.926,21 zł.

Tabela nr 18: Wydatki celowe w latach 2019-2020

Wyszczególnienie	2019	2020	Zmiana	%
oświata i wychowanie	12 540 807,73	11 194 772,55	- 1 346 035,18	-10,70
pomoc społeczna i rodzina	16 608 423,10	18 636 971,50	2 028 548,40	12,20
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5 077 968,14	6 023 926,21	945 958,07	18,60

(opracowanie GMK)

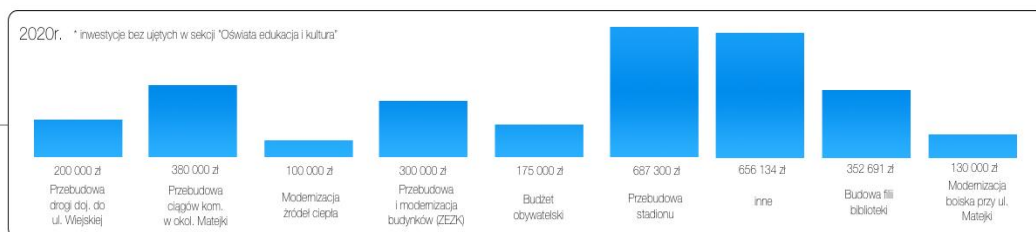
W stosunku do 2019 r. wydatki na te cele:

- na oświatę i wychowanie – zmniejszyły się o kwotę 1.346.035,18 zł (tj. o 10,70%, zmniejszenie w zakresie wydatków majątkowych w porównaniu do 2019 r. o kwotę 1.302.296,34 zł tj. o 83,10%),
- na pomoc społeczną i rodzinę - wzrosły o kwotę 2.028.548,40 zł (tj. o 12,20%),
- na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska - zwiększyły się o kwotę 945.958,07 zł (tj. o 18,60%).

Wykres nr 16: Inwestycje w latach 2018-2020

2020

Inwestycje  
2 981 125 zł  
(bez ujętych w  
Oświacie edukacji i kulturze)



2019

Inwestycje  
4 633 924 zł  
(bez ujętych w  
Oświacie edukacji i kulturze)



2018

Inwestycje  
3 424 933 zł



(opracowanie GMK)



### Wykres nr 17: Oświata, edukacja i kultura w latach 2018-2020

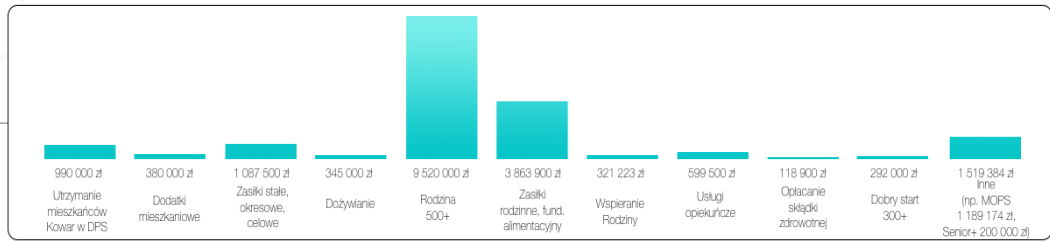


(opracowanie GMK)

**Wykres nr 18: Pomoc społeczna w latach 2018-2020**

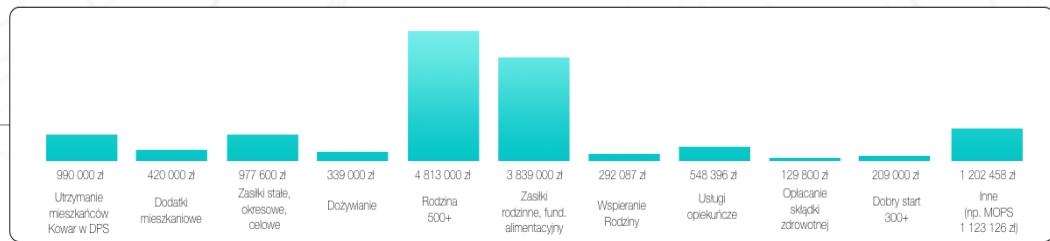
2020

Pomoc Społeczna  
19 037 407 zł



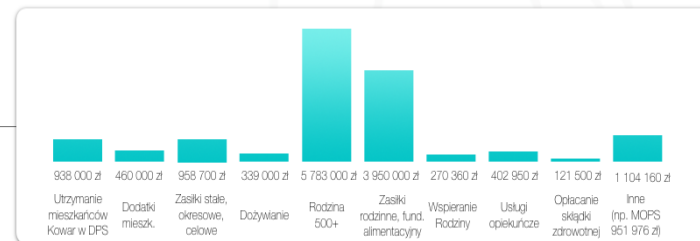
2019

Pomoc Społeczna  
13 760 341 zł



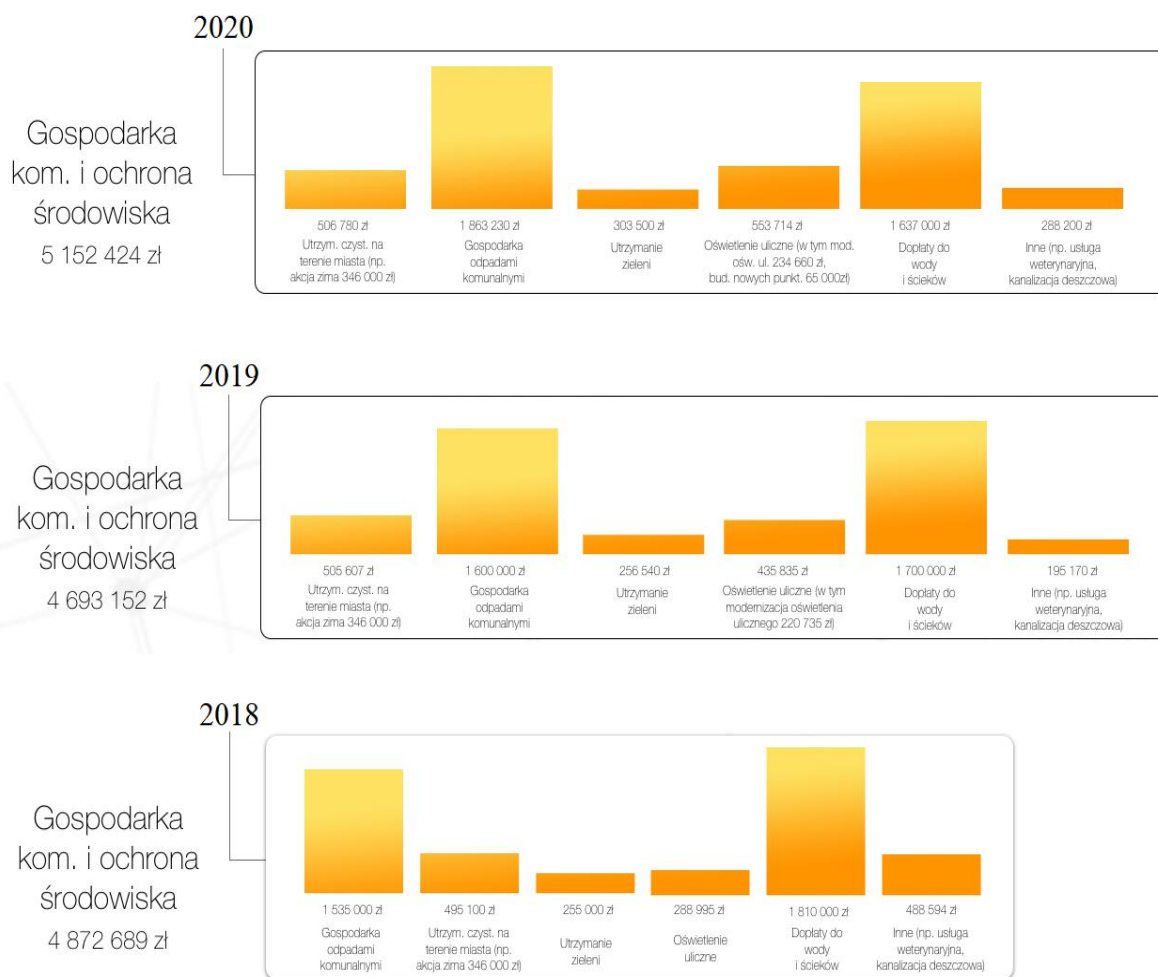
2018

Pomoc Społeczna  
14 200 170 zł



(opracowanie GMK)

**Wykres 19: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska w latach 2018-2020**



(opracowanie GMK)

## Wykres nr 20: Wydatki poniesione w 2018 roku



Wykup obligacji wyemitowanych w latach 2011-2013 kwota: 1 000 000 zł plus odsetki w kwocie 230 310 zł

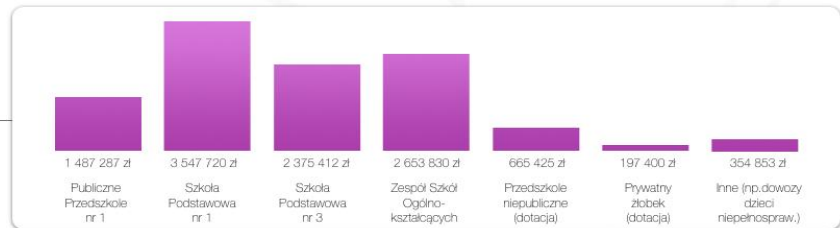
### Wydatki 41 252 240 zł



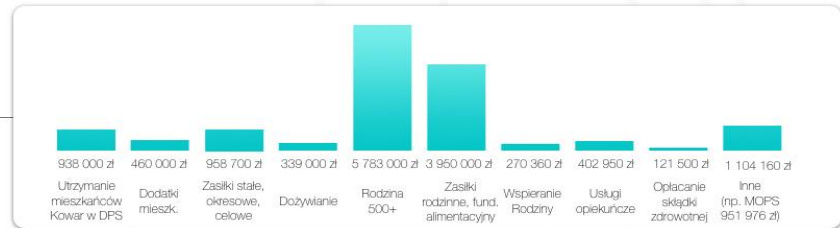
### Inwestycje 3 424 933 zł



### Oświata i edukacja 11 281 927 zł



### Pomoc Społeczna 14 200 170 zł



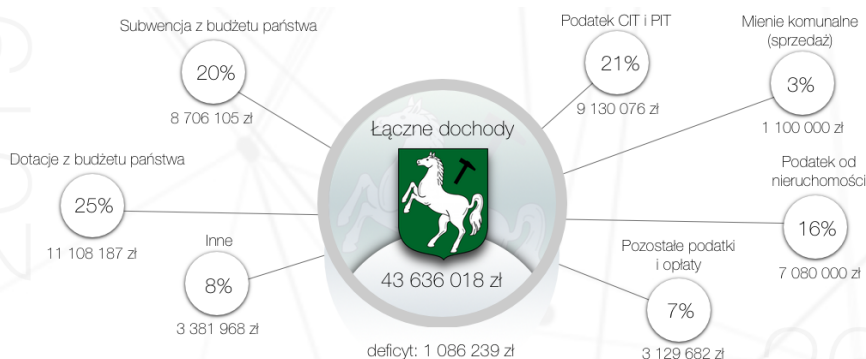
### Gospodarka kom. i ochrona środowiska 4 872 689 zł



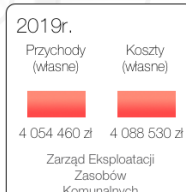
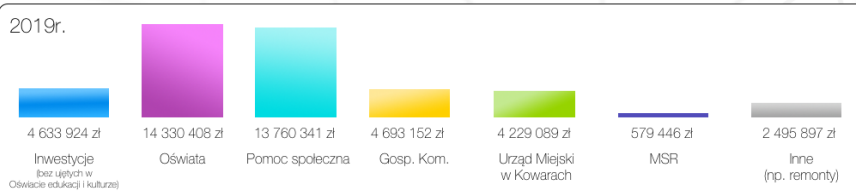
Szczegółowe informacje na temat budżetu znajdują się w "Projekcie Uchwały Budżetowej dla Miasta Kowary na rok 2018r." - [www.bip.kowary.pl](http://www.bip.kowary.pl)

(opracowanie GMK)

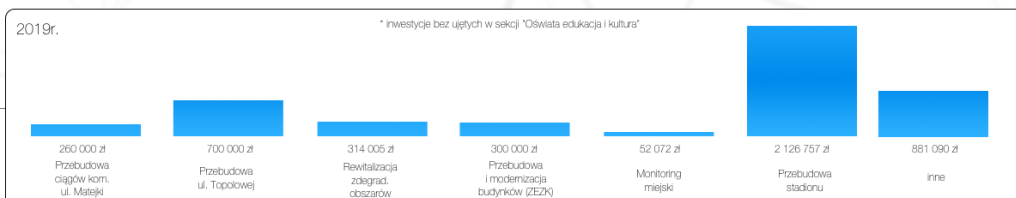
## Wykres nr 21: Wydatki poniesione w 2019 roku



### Wydatki 44 722 257 zł



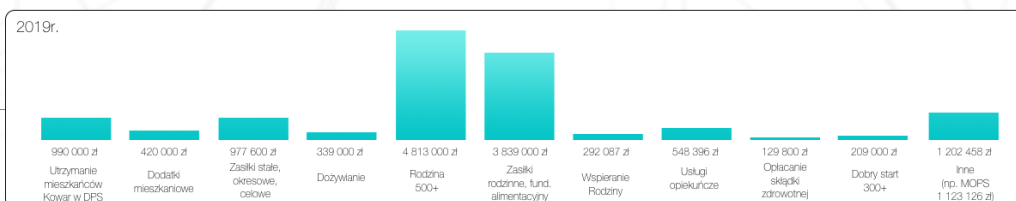
### Inwestycje 4 633 924 zł (bez ujętych w Oświacie edukacji i kulturze)



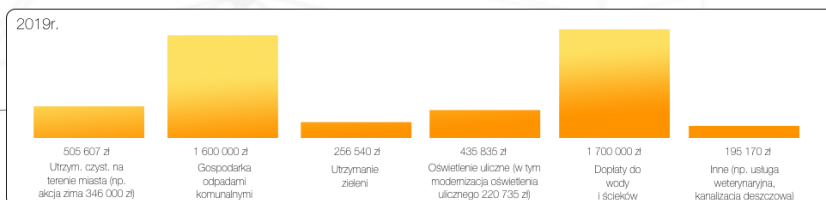
### Oświata edukacja i kultura 14 330 408 zł



### Pomoc Społeczna 13 760 341 zł



### Gospodarka kom. i ochrona środowiska 4 693 152 zł

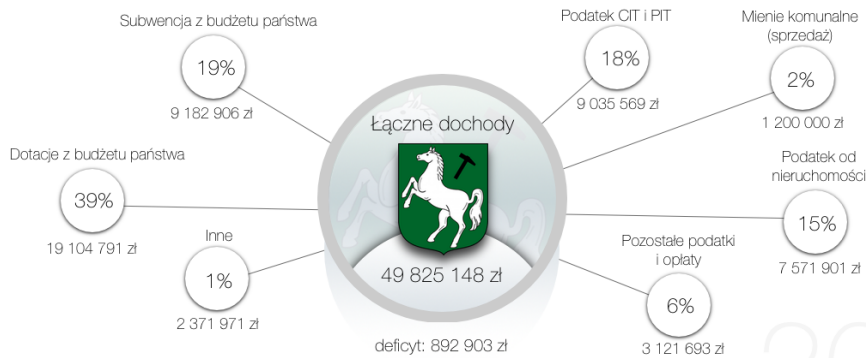


Szczegółowe informacje na temat budżetu znajdują się w "Procesie Uchwały Budżetowej dla Miasta Kowary na rok 2019." [www.bip.kowary.pl](http://www.bip.kowary.pl)

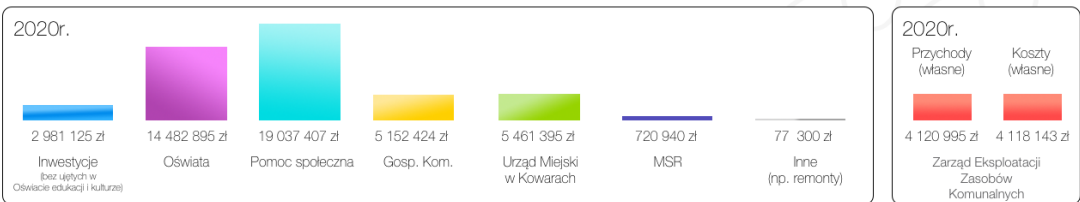
Projekt i wykonanie: Informatyk UM [informatyk@kowary.pl](mailto:informatyk@kowary.pl) [www.kowary.pl](http://www.kowary.pl) [www.instagram.com/miastokowary/](https://www.instagram.com/miastokowary/) [www.facebook.com/miastokowary/](https://www.facebook.com/miastokowary/)

(opracowanie GMK)

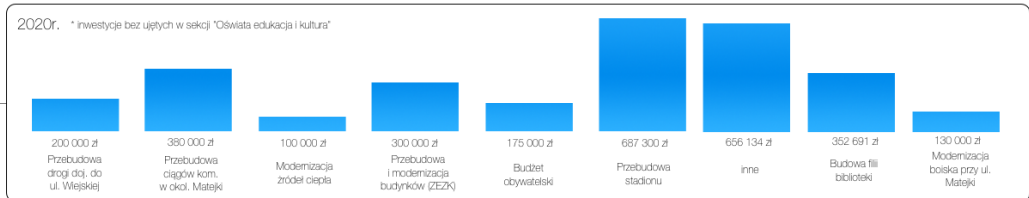
## Wykres nr 22: Wydatki poniesione w 2020 roku



### Wydatki 50 718 051 zł



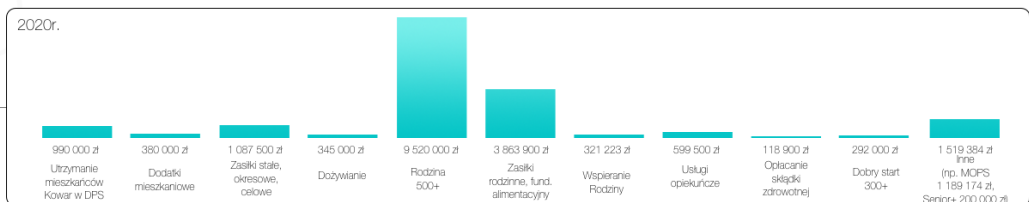
### Inwestycje 2 981 125 zł (bez ujętych w Oświacie edukacji i kulturze)



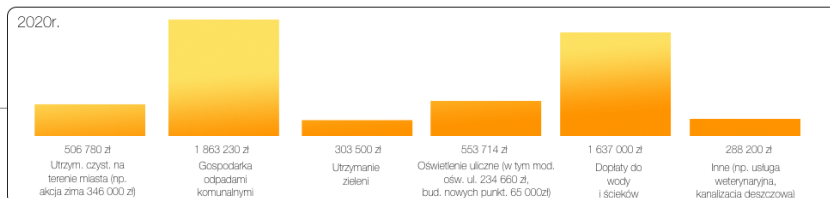
### Oświata edukacja i kultura 14 482 895 zł



### Pomoc Społeczna 19 037 407 zł



### Gospodarka kom. i ochrona środowiska 5 152 424 zł



**KOWARY**  
miasto z tradycjami

Szczegółowe informacje na temat budżetu znajdują się w Projekcie Uchwały Budżetowej dla Miasta Kowary na rok 2020r.  
www.bip.kowary.pl

Projekt i wykonanie: Informatycy UM informatyk@kowary.pl www.kowary.pl www.instagram.com/miastokowary/ www.facebook.com/miastokowary

(opracowanie GMK)

## **IV. Informacja o stanie mienia komunalnego w roku 2020**

### **4.1. Mienie komunalne**

Mienie komunalne, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, to własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 2204 z późn. zm.). Do gminnego zasobu nieruchomości należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy.

### **4.2. Powierzchnia i wartość gruntów stanowiących własność gminy**

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych Gminy Miejskiej Kowary wynosi: 321,2595 ha o wartości: 37 804 374,96 zł. W porównaniu do roku ubiegłego nastąpił wzrost powierzchni gruntów komunalnych Gminy o 5,1723 ha i tym samym wzrost wartości gruntów o 17.395.065,49 zł. Łączna powierzchnia gruntów komunalnych oddanych w użytkowanie wieczyste na dzień 31.12.2020r. wynosi: 36,6 ha. Łączna powierzchnia gruntów komunalnych Gminy Miejskiej Kowary wynosi: 321,2595 ha o wartości: 37 804 374,96 zł.

Mieniem komunalnym zarządzają lub administrują jego bezpośredni dysponenci, wśród których wyszczególnia się następujące podmioty:

- jednostki organizacyjne realizujące zadania z zakresu: edukacji publicznej (przedszkola i szkoły podstawowe); pomocy społecznej; użyteczności publicznej, których nie realizują jednostki organizacyjne wyszczególnione powyżej, a także inne gminne osoby prawne (urząd miejski);
- samorządowe instytucje kultury;
- spółki z udziałem gminy;
- usługodawcy zewnątrzni działający na zasadach rynkowych na podstawie zawieranych umów o charakterze cywilno-prawnym, przy zachowaniu przepisów prawa dotyczących zamówień publicznych i udzielania pomocy publicznej lub w trybie konkursu na realizację zadania publicznego, np. klub sportowy.

### **4.3. Gospodarka nieruchomościami**

#### **4.3.1. Nieruchomości stanowiące majątek miasta**

Nieruchomości stanowiące majątek gminy są przede wszystkim przedmiotem sprzedaży, zamiany, oddania w użytkowanie wieczyste, w najem lub dzierżawę. Dochody uzyskane z obrotu nieruchomościami stanowią część dochodu budżetu gminy, który w roku 2020 wyniósł 1 654 274,22 zł.

Zarówno ustawa o gospodarce nieruchomościami, jak i ustawa o samorządzie gminnym przewiduje także możliwość nabycia mienia komunalnego w wyniku własnej działalności gospodarczej oraz przez inne czynności prawne.

W 2020 r. zasób gminy nie powiększył się o grunty przejęte od osób trzecich.

#### 4.3.2. Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Miejskiej Kowary

Zarządzeniem numer 79/2019 z dnia 30 maja 2019 r. Burmistrz Miasta Kowary przyjął Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Gminy Miejskiej Kowary.

Plan wykorzystania zasobu Gminy Miejskiej Kowary 2019-2021 składa się z informacji o:

- stanie mienia Gminy Miejskiej Kowary;
- udostępnianiu nieruchomości z zasobu oraz nabywaniu nieruchomości do zasobu gminy
- prognozowanych wydatkach związanych z udostępnianiem nieruchomości z zasobu oraz nabywaniem nieruchomości do zasobu;
- prognozowanych wpływach osiągniętych z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości;
- prognozowanych aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gminnych oddanych w użytkowanie wieczyste oraz opłat z tytułu trwałego zarządu nieruchomości;
- prognozowanym zagospodarowaniu nieruchomości Gminy Miejskiej Kowary.

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych oddanych w dzierżawę, użyczenie i użytkowanie na dzień 31 grudnia 2020r. wynosił 136,2316 ha w tym:

- dzierżawa 83,1202 ha,
- użyczenie 0,5070 ha
- użytkowanie 52,6044 ha.

Grunty oddane w trwały zarząd.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020r. w trwały zarząd oddano jednostkom organizacyjnym gminy grunt o łącznej powierzchni w tym:

**Tabela nr 19: Grunty oddane w trwały zarząd**

Lp.	Jednostka organizacyjna	Powierzchni (ha) stan na 31.12.2020 r.
1	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	0,4883
2	Przedszkole Publiczne Nr	0,4429
3	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach	2,0993
4	Szkoła Podstawowa nr 3	0,6257
5	Szkoła Podstawowa nr 1	2,1066
6	Miejska Służba Ratownicza	0,3157
Razem:		6,0785

(opracowanie GMK)



W okresie od 31.12.2019 r. do 31.12.2020 r. w zakresie nieruchomości oddanych w trwały zarząd nastąpiły zmiany:

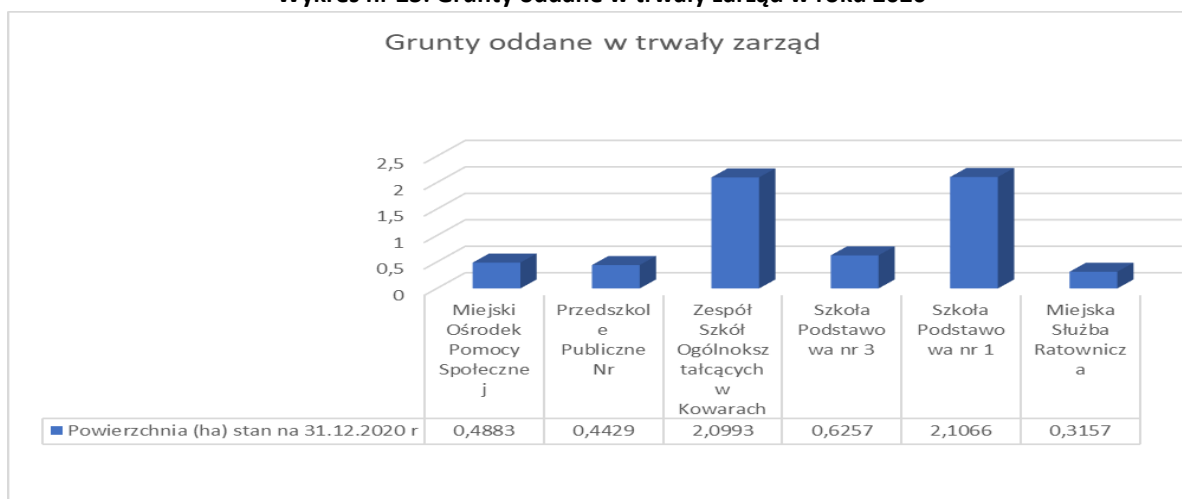
Decyzją numer WRM.644.1.2020 z dnia 02.01.2020 r. uchylono Decyzję Burmistrza Miasta Kowary nr WIM-72244/1/2005 z dnia 31.05.2005 r. w sprawie przekazania w trwały zarząd Miejskiemu Ośrodkowi Kultury z siedzibą w Kowarach przy ul. Szkolnej 2 nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków numerem 474/2 obr. 0001 o pow. 0,3887 ha, opisaney w księdze wieczystej numer KW JG1J/00085567/9.

Zgodnie z art. 202 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity z 2018 r. poz. 2204 z późn. zm.) państwowe instytucje kultury, które na podstawie ustawy z dnia 25.10.1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. Nr 114 poz. 493 z późn. zm.) uzyskały osobowość prawną nabywają z mocy prawa z dniem ich wpisu do rejestru instytucji kultury użytkowanie wieczyste gruntów, którymi zarządzały w dniu 5 grudnia 1990 r. oraz własność położonych na nich budynków, innych urządzeń i lokali jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy o gospodarce nieruchomościami tj. 01.01.1998 r. nadal zarządzają tymi gruntami. Nabycie własności budynków, innych urządzeń i lokali przez powołane instytucje kultury następuje nieodpłatnie.

Strony zgodnie ustaliły, iż w związku z koniecznością prawidłowego uregulowania stanu prawnego władania nieruchomością położoną w Kowarach przy ul. Szkolnej 2 zabudowaną budynkiem Miejskiego Ośrodka Kultury oznaczoną działką nr 474/2 obr. 0001, należy uchylić decyzję nr WIM-72244/1/2005 z dnia 31 maja 2005 r. zmienioną decyzją nr WIM-72244/1/2007 z dnia 20 kwietnia 2007r. Pismem z dnia 15 maja 2019 r. Dyrektor Miejskiego Ośrodka Kultury wyraził zgodę na uchylenie decyzji nr WIM-72244/1/2005 z dnia 31 maja 2005 r.

Decyzją nr WRM.6841.1.2020 z dnia 03.01.2020 r. Burmistrz Miasta Kowary stwierdził nabycie z mocy prawa z dniem 02.01.2000 r. tj. z dniem wpisania do rejestru instytucji kultury przez Miejski Ośrodek Kultury: prawa użytkowania wieczystego zabudowanej nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miejskiej Kowary, położonej przy ul. Szkolnej 2 w Kowarach, oznaczonej nr 474/2 o pow. 3887 m<sup>2</sup> obr. 0001 Kowary dla, której Sąd Rejonowy VI Wydział Ksiąg Wieczystych w Jeleniej Górze prowadzi księgę wieczystą nr JG1J/00085567/9 - na cele prowadzenia działalności statutowej, prawa własności budynku murowanego, położonego przy ul. Szkolnej 2 w Kowarach o kubaturze 18 660 m<sup>3</sup>.

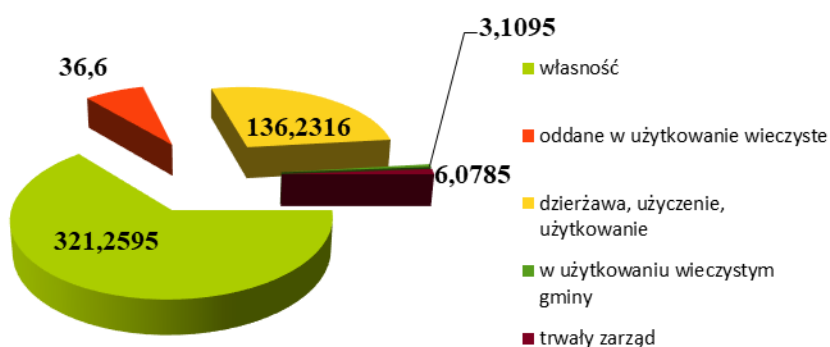
**Wykres nr 23: Grunty oddane w trwały zarząd w roku 2020**



(opracowanie GMK)

### 4.3.3. Użytkowanie wieczyste

Wykres nr 24: Podział gruntów komunalnych w 2020 r. ze względu na własność



(opracowanie GMK)

Łączna powierzchnia gruntów komunalnych oddanych w użytkowanie wieczyste na dzień 31.12.2020r. wynosi: 36,6 ha.

W okresie od 31.12.2019r. do 31.12.2020 r. w zakresie gruntów oddanych w użytkowanie wieczyste nastąpiły zmiany:

Na podstawie decyzji Burmistrza Miasta Kowary nr WRM.6841.1.2020 z dnia 03.01.2020 r. Miejski Ośrodek Kultury w Kowarach nabył z mocy prawa z dniem 02.01.2020 r. tj. z dniem wpisania do rejestru instytucji kultury przez Miejski Ośrodek Kultury:

- prawo użytkowania wieczystego zabudowanej nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miejskiej Kowary, położonej przy ul. Szkolnej 2 w Kowarach, oznaczonej numerem 474/2 o pow. 3887 m<sup>2</sup> obr. 0001 Kowary, KW nr JG1J/00085567/9 – na cele prowadzenia działalności statutowej,
- prawo własności budynku, murowanego, położonego przy ul. Szkolnej 2 w Kowarach o kubaturze 18 660 m<sup>3</sup>
- W okresie od 31.12.2019r. do 31.12.2020 r. przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności uległy trzy nieruchomości zabudowane garażem o łącznej powierzchni 61 m<sup>2</sup>.

Dochód uzyskany z przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności wyniósł 2 760,00 zł

### 4.3.4 Zasób lokalowy gminy

Zasobem lokalowym Gminy Miejskiej Kowary na dzień 31 grudnia 2020r. Zarządca Zarząd Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach z siedzibą przy ul. Dworcowej 1 Kowary.

Zarząd Eksploatacji Zasobów Komunalnych realizuje zadania Gminy Miejskiej Kowary, w szczególności w zakresie:

- gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy;
- gospodarowania lokalami użytkowymi i innymi nieruchomościami użyteczności publicznej, stanowiącymi własność Gminy Miejskiej Kowary;

- prowadzenia spraw wspólnot mieszkaniowych.

Zarząd Eksploatacji Zasobów Komunalnych gospodaruje mieniem o powierzchni:

- grunt związany z budynkami zgodnie z przypadającym gminie udziałem: 7.5239 ha
- zasobem mieszkaniowym: 23065,91 m<sup>2</sup>
- lokalami użytkowymi: 2146,32 m<sup>2</sup>

#### 4.3.4. Zmiany w stanie mienia komunalnego od dnia 31 grudnia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Przyjęcie gruntów do zasobu gminy od dnia 31 grudnia 2019 roku do dnia 31 grudnia 2020 r.

W okresie od 31 grudnia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r. gmina nie przyjęła do zasobu nieruchomości żadnych działek od osób fizycznych i prawnych.

Sprzedaż nieruchomości w okresie od dnia 31 grudnia 2019 roku do dnia 31 grudnia 2020r.

Od dnia 31 grudnia 2019 roku do dnia 31 grudnia 2020 r. Burmistrz Miasta Kowary dokonał zbycia nieruchomości wchodzących w skład mienia komunalnego w tym:

- 26 nieruchomości niezabudowanych o wartości: 913 495,00 zł
- 46 lokali mieszkalnych wraz z gruntem o wartości: 135 047,72 zł
- 3 nieruchomości zabudowana garażem o wartości: 7 687,50 zł
- 1 nieruchomość na poprawę warunków zagospodarowania o wartości: 5 166,00 zł
- 1 lokal użytkowy wraz z gruntem zbywany na rzecz najemcy o wartości: 37 900,00 zł
- 1 lokal użytkowy zbywany w przetargu o wartości: 34 400, 00 zł
- 3 lokale mieszkalne zbywane w drodze przetargu o wartości: 206 450,00 zł

Łączny dochód ze sprzedaży majątku: 1 340 146,22 zł

**Tabela nr 20: Dochody otrzymane z poszczególnych tytułów na rachunek dochodów Gminy Miejskiej Kowary w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r.**

Lp.	Nazwa	Wartość netto (zł)
1	Sprzedaż nieruchomości	1 340 146,22
2	Opłata z tytułu użytkowania wieczystego	34 062,59
3	Opłata przekształceniowa	129 293,73
4	Czynsze dzierżawne i opłata z tytułu użyczenia	140 621,75
5	Opłata z tytułu użytkowania	9 176,72
6	Opłata z tytułu ustanowienia trwałego zarządu	960,67
7	Opłaty z tytułu służebności gruntowych	12,54
8	Przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności	2 760,00
Łączny dochód z mienia:		1 654 274,22

(opracowanie GMK)

Łączny dochód ze sprzedaży majątku 2020: 1 340 146,22 zł

Łączny dochód z mienia w 2020 : 1 654 274,22

**Tabela nr 21: Dochody ze sprzedaży majątku gminy w latach 2017-2020**

Lp.	Rok	Dochody ze sprzedaży majątku
1	2017	895 026,37 zł
2	2018	788 096,28 zł
3	2019	795 880,45 zł
4	2020	1 340 601,26 zł

(opracowanie GMK)

#### **4.4. Realizacja wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary w 2020 roku**

W 2020 roku zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej był realizowany wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Kowary.

**Tabela nr 22: Mieszkaniowy zasób Gminy na dzień 31.12.2020 r.**

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w m2	Ilość lokali
1.	Budynki stanowiące wyłączną własność Gminy zarządzane przez ZEJK w Kowarach w tym:	12 129	58 budynków
a)	Lokale zarządzane przez ZEJK w Kowarach	11 218	298
	A)lokale mieszkalne	11 218	270
	w tym: lokale socjalne	1 306	42
	B)lokale użytkowe	272	4
	C)pozostałe lokale (pomieszczenia gospodarcze , garaże)	639	24
2.	Lokale gminne w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych zarządzanych przez ZEJK, w tym;	13 196	338
	A)lokale mieszkalne	11 524	272
	B)lokale użytkowe	956	17
	C)pozostałe lokale	716	49
3.	Lokale gminne w budynkach WM w obcym zarządzie , w tym:	3 205	73
	A)lokale mieszkalne	2 412	62
	B)lokale użytkowe	793	11
	C)pozostałe lokale ( pomieszczenia gospodarcze, garaże)	-	-

(opracowanie GMK)

#### **4.4.1. Mieszkaniowy zasób Gminy**

Stan na 31.12.2020 roku wyglądał następująco :

##### **4.4.1.1 Powierzchnia zasobów:**

Ogólna powierzchnia gminnych zasobów mieszkaniowych wynosi 25 154 m<sup>2</sup> z czego:

-w budynkach stanowiących wyłączną własność Miasta : 11 218 m<sup>2</sup>

-w budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem Miasta: 13 936 m<sup>2</sup>

##### **4.4.1.2. Stan zasobów i sposób zarządzania:**

Liczba lokali gminnych:

- mieszkalnych: 604 o powierzchni 25.154m<sup>2</sup> , zlokalizowane w 199 budynkach
- użytkowych : 32 o powierzchni 2021m<sup>2</sup> , zlokalizowane w 29 budynkach.

Liczba lokali gminnych w budynkach stanowiących wyłączną własność gminy:

- mieszkalnych: 270 o powierzchni 11.218m<sup>2</sup>, zlokalizowane w 58 budynkach
- użytkowych : 4 o powierzchni 272m<sup>2</sup>, zlokalizowane w 4 budynkach.

Liczba lokali gminnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych zarządzanych przez ZEJK:

- mieszkalnych: 272 o powierzchni 11.524m<sup>2</sup>, zlokalizowane w 111 budynkach
- użytkowych : 17 o powierzchni 956m<sup>2</sup>, zlokalizowane w 16 budynkach.

Liczba lokali gminnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych w zarządzie obcym:

- mieszkalnych : 62 o powierzchni 2412m<sup>2</sup> , zlokalizowane w 30 budynkach
- użytkowych : 11 o powierzchni 793m<sup>2</sup>, zlokalizowane w 9 budynkach.

Liczba lokali socjalnych: 42 o powierzchni 1.306 zlokalizowanych w 13 budynkach.

Na koniec 2020 r. w zarządzie ZEJK było 604 lokali mieszkalnych, w tym 42 lokali socjalnych, 32 lokali użytkowych

ZEJK wykonuje również usługę komercyjnego zarządzania wspólnotami, gdzie nie ma żadnego udziału Gminy. I tak liczba takich wspólnot:

- w roku 2015 wynosiła 13,
- w roku 2016 wynosiła 18,
- w roku 2019 wynosiła 26
- w roku 2020 wynosiła 30 gdzie ZEJK otrzymywał wynagrodzenie za zarządzanie taką

wspólnotą, łącznie przychody z tego tytułu wynosiły w roku 2020 średnio 6427,70zł miesięcznie.

#### 4.4.1.3. Społeczna Komisja Mieszkaniowa

Społeczna Komisja Mieszkaniowa jest organem doradczym, którego zadaniem jest rozpatrywanie wniosków mieszkańców o przydział lokali mieszkalnych. Tak wyglądała praca komisji w roku 2020.

ROK 2020:

- 1) Liczba złożonych wniosków o wynajem lokali – 64.
- 2) Liczba osób mających w 2020 roku pierwszeństwo do wynajmu lokali – 31, w tym:
  - liczba osób zakwalifikowanych do otrzymania propozycji lokalu do remontu w zakresie własnym – 26. Propozycje lokali do remontu otrzymały wszystkie zakwalifikowane osoby, 13 wnioskodawców przyjęło propozycje.
  - liczba osób mających pierwszeństwo do wynajmu lokalu mieszkalnego – 7. Spośród nich 6 osób przyjęło ofertę.

Tabela nr 23: Prognozy ilości i stanu technicznego zasobu

Rok	Ilość lokali komunalnych	Ilość lokali socjalnych	Prognoza stanu technicznego zasobu komunalnego			Prognoza stanu technicznego zasobu socjalnego			Prognoza stanu technicznego zasobu komunalnego w %			Prognoza stanu technicznego zasobu socjalnego w %		
			Dobry	Zadawalający	Mierny	Dobry	Zadawalający	Mierny	Dobry	Zadawalający	Mierny	Dobry	Zadawalający	Mierny
2015	813	53	293	455	65	15	28	10	36	56	8	28,3	52,8	18,9
2016	783	60	278	450	55	25	25	10	35,5	57,5	7	41,7	41,7	16,7
2017	753	67	300	408	45	30	27	10	39,8	54,2	6	44,8	40,3	14,9
2018	743	73	315	393	35	34	32	7	42,4	52,9	4,7	46,6	43,8	9,6
2019	713	80	335	358	20	38	37	5	47	50,2	2,8	47,5	46,3	6,3
2020	703	84	355	343	5	47	37	0	50,5	48,8	0,7	56	44	0

(opracowanie ZEJK)

#### 4.4.1.4. Zestawienie poniesionych kosztów związanych z zasobem mieszkaniowym administrowanym przez ZEJK Kowary.

Koszty na rok 2020 zaplanowano w wysokości 4.118.143,00zł. W analizowanym okresie zostały zrealizowane w wysokości 4 042 653,36 zł, co stanowi 98,17 % planowanej wielkości.

Tabela nr 24: Wykonanie kosztów w 2020 roku

KOSZTY				
§	Wyszczególnienie	Plan roczny	Wykonanie	%
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	13 900	13 447,28	96,74
4010	Wynagrodzenia osobowe	999 669,00	999 640,42	100
4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	75 700,00	75 356,54	99,55
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	177 504,00	177 400,93	99,94
4120	Składki na Fundusz Pracy	11 809,00	11 445,61	96,92
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	5001,00	5 000,04	99,98
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	185 100,00	175 639,99	94,89
4260	Zakup energii	1 028 000,00	985 467,81	95,86
4270	Zakup usług remontowych	206 090,00	200 370,18	97,22
4280	Zakup usług zdrowotnych	3020,00	1705,00	56,46
4300	Zakup usług pozostałych	1 184 070,00	1 177 138,40	99,41
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	7 500,00	7 451,73	99,36
4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	8 000,00	7 354,23	91,93
4410	Podróże służbowe krajowe	13 830,00	12 445,42	89,99
4430	Różne opłaty i składki	27 100,00	21 330,35	78,71
4440	Odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjal.	31 800,00	31 656,31	99,55
4480	Podatek od nieruchomości			
4610	Koszty postępowania sądowego, egzekucyjnego	110 410,00	110 237,00	99,84
4670	Odsetki od nieterminowych wpłat podatku od nieruchomości	26 740,00	26 666,12	99,72
4700	Szkolenie pracowników	2900,00	2900,00	100,00
	Podsumowanie	4 118 143,00	4 042 653,36	98,17
	Amortyzacja	x	236 081,60	
	Inne zmniejszenia	x	57 915,47	
	Ogółem	4 118 143,00	4 336 650,43	

(opracowanie ZEJK)

W 2020 roku w ZEZK średnie zatrudnienie wynosiło 20,7 osób. Na 31.12.2020 r. zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty wynosiło 20,75 w tym jedna osoba zatrudniona w niepełnym wymiarze tj.  $\frac{3}{4}$  etatu. Planowane wynagrodzenia osobowe na rok 2020 wynoszą 999 669,00 złotych. W roku 2020 r. zrealizowano wydatki z tytułu wynagrodzeń w 100% Przeciętne wynagrodzenie za rok 2020 wynosi 3 961,43 złotych ( bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego), 4 268,96 zł. (z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym). W związku ze zmianami kadrowymi wypłacono ekwiwalent za urlop wypoczynkowy. Wynagrodzenia osobowe § 401, składki na ubezpieczenia społeczne § 411, składki na fundusz pracy § 412, odpisy na ZFŚS § 444 wykonano w wysokości 1 220 143,27 zł co stanowi 99,95 % planu.

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 185 100 zł na zakup materiałów i wyposażenia, w 2020 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 175 639,99 zł co stanowi 94,89 % wykonania planu.

**Tabela nr 25: Wydatki na zakup materiałów i wyposażenia w 2020 roku**

Nazwa wydatku	Kwota
materiały biurowe:	4 389,71
środki czystości, bhp:	5 455,74
materiały budowlane:	52 531,97
materiały do c.o.:	6 292,40
wyposażenie:	56 319,05
paliwo, części samochodowe	9 070,71
wydawnictwa:	6 911,44
akcesoria komputerowe, papier:	12 935,61
pozostałe zakupy:	21 733,36

(opracowanie ZEZK)

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 206 090,00zł na zakup usług remontowych, w 2020 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 200 370,18 zł, co stanowi 97,22% wykonania planu.

**Tabela nr 26: Wydatki na zakup usług remontowych w 2020 roku**

Nazwa wydatku	Kwota
remonty ogólnobudowlane:	73 983,19
opracowanie dokumentacji projektów:	16 107,00
roboty elektryczne:	3 443,99
roboty wodno-kanalizacyjne:	25 881,52
naprawa, konserwacja sprzętu:	2 351,15
roboty c.o. i instalacje gazowe:	57 842,99
remonty środków transportu:	x
remonty we WM - udział Gminy	13 260,34
roboty zduńskie:	7 500,00

(opracowanie ZEZK)

Z zaplanowanej kwoty w wysokości 1.028.000,00 zł na zakup energii, w 2020 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 985 467,81 zł, co stanowi 95,86% wykonania planu.



**Tabela nr 27: Wydatki na zakup energii w 2020 roku**

Nazwa wydatku	Kwota
energia ciepła:	609 906,68
energia elektryczna:	36 377,70
gaz:	225 028,89
woda:	114 154,54

(opracowanie ZEJK)

Kolejną, co do wielkości pozycją kosztów, jest zakup pozostałych usług. Z zaplanowanej kwoty w wysokości 1 184 070,00 zł, w 2020 roku wykorzystano na ten cel środki w kwocie 1 177 138,40 zł, co stanowi 99,41 % wykonania planu:

**Tabela nr 28: Wydatki na zakup usług pozostałych w 2020 roku**

Nazwa wydatku	Kwota
wywóz odpadów komunalnych:	382 065,45
usługi transportowe i wynajem sprzętu:	12 903,35
koszty i prowizje bankowe:	4 030,19
usługi kominiarskie:	29 510,00
usługi informatyczne:	28 750,41
usługi prawne:	22 668,00
usługi pocztowe:	29 864,40
zaliczki do Wspólnot Mieszkaniowych - zarząd obcy:	33 730,88
obsługa kotłowni:	14 350,40
wywóz nieczystości płynnych:	95 679,19
fundusz remontowy – zarząd ZEJK:	291 481,24
wynagrodzenie administratora – zarząd ZEJK:	100 711,03
zaliczki na eksploatację – zarząd ZEJK:	93 005,00
przetargi i ogłoszenia:	157 ,44
badanie techniczne pojazdu:	99,00
dezynfekcja, dezynsekcja, deratyzacja:	3 864,81
pozostałe usługi:	34267,61

(opracowanie ZEJK)

W analizowanym okresie wydatkowano 26 666,12 zł tytułem kosztów egzekucji komorniczej, kosztów postępowania sądowego oraz kosztów zastępstwa w postępowaniu sądowym.

W 2020 roku tytułem zaliczek na podatek dochodowy od osób prawnych ZEJK przekazał do Urzędu Skarbowego kwotę 191,00 zł.

W 2020 roku nadal trwa proces zawierania indywidualnych umów na dostawę wody i odbiór ścieków który pozwoli na uniknięcie sytuacji regulowania faktury za wodę w 100% w przypadku gdy najemca ma zaległości czynszowe. Zakłada się, iż zamontowanie brakujących wodomierzy oraz proces przeniesienia umów na dostawę wody i odprowadzenie ścieków do KSWiK zakończy się w 2022 r.

Prognozowane koszty z tytułu zaliczki na eksploatację i wynagrodzenie zarządcy będą większe o 3,2%. Na te grupę kosztów ma wpływ sprzedaż lokali komunalnych.

W porównaniu do roku 2019 koszty z tytułu zaliczek na fundusz remontowy w br. wzrosły o 3 % . Wysokość zaliczek na fundusz remontowy uzależniona jest od potrzeb remontowych danego budynku i od możliwości finansowych właścicieli. W chwili obecnej wysokość zaliczek związana jest z zaciągniętymi kredytami przez wspólnoty mieszkaniowe.

**Tabela nr 29: Planowane koszty utrzymania zasobu lokalowego**

Planowane koszty utrzymania zasobu lokalowego

<i>Prognoza wieloletnia na lata 2016 - 2020</i>					
Rodzaj kosztu	Rok				
	2016	2017	2018	2019	2020
1. Wynagrodzenie zarządcy, koszty administracji	1 111 070	1 136 370	1 162 570	1 189 670	1 217 670
2. Koszty windykacji należności	23 060	27 560	31 560	36 060	41 060
3. Koszty energii elektrycznej	43 630	45 830	48 130	50 430	52 780
4. Bieżące remonty i konserwacje	159 210	170 910	183 310	197 110	211 310
5. Wpłaty na fundusze remontowe wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy, w tym:	270 130	276 130	283 130	291 130	300 130
- w zarządzie ZEJK	122 623	126 823	131 823	136 823	142 023
- w zarządzie obcym	147 507	149 307	151 307	154 307	158 107
6. Zaliczki na bieżącą eksploatację we wspólnotach w zarządzie ZEJK	704 450	722 450	743 450	767 450	794 450
7. Zaliczki na bieżącą eksploatację we wspólnotach w zarządzie obcym	228 210	232 110	235 610	239 110	242 110
8. Pozostałe koszty, w tym:	1 427 510	1 447 510	1 467 510	1 487 510	1 507 510
materiały budowlane, wyposażenie, środki czystości, usługi kominiarskie, usługi gazownicze, dezynfekcja, deratyzacja, ubezpieczenie majątkowe, usługi transportowe (praca sprzętu - podnośnik), podatek od nieruchomości, koszty i prowizje bankowe.					
<b>RAZEM</b>	<b>3 967 270</b>	<b>4 058 870</b>	<b>4 155 270</b>	<b>4 258 470</b>	<b>4 367 020</b>

(opracowanie ZEJK)

Tabela nr 30: Zadłużenie czynszowe w latach 2014-2020

Lp.	Rok	Wartość naliczeń czynszowych	Wartość wpłat	Różnica 3-4
1	2	3	4	5
1	2014	3057634,68	2841201,68	-216433
2	2015	3099070,19	3126359,14	27288,95
3	2016	2976737,49	2780196,26	-196541,23
4	2017	2654820,42	2654090,16	-730,26
5	2018	2557808,75	2529410,16	-28398,59
6	2019	2305750,10	2016597,47	-289152,63
7	2020	2480690,52	2424214,92	-56475,60
Razem		18372069,79	18372069,79	-760442,36

(opracowanie ZEJK)

Dłużnikami w dużej mierze są osoby fizyczne korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, bądź innej formy wsparcia socjalnego lub co do których nie posiadamy informacji o aktualnym miejscu i adresie przebywania (dotyczy to osób pozbawionych praw do lokalu lub dysponowania pomieszczeniem).

Na koniec 2020 w zarządzie ZEJK Kowary było ogółem 604 lokali, łącznie w lokalach zarządzanych przez ZEJK Kowary na 31 grudnia 2020 r. mieszkało 1237 osób.

Powody dla których najemcy nie płacą, są różne. Głównie są to problemy finansowe: brak środków na bieżące opłaty i spłatę zadłużenia albo zły stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy. Ale także nawyk niepłacenia i poczucie, że nie ma w tym przypadku konsekwencji odczuwalnych tak jak, przy niezapłaceniu rachunku za telefon czy energie elektryczną. W przypadku zadłużenia z tytułu najmu lokalu mieszkalnego proces windykacji jest długotrwały i często kończy się umorzeniem postępowania przez komornika.

Problem zadłużenia dotyczy około 110 najemców lokali, których zaległości czynszowe wynoszą ponad 2 000 zł. I w poszczególnych latach utrzymuje się na podobnym poziomie. Są to najczęściej zadłużenia wieloletnie osób korzystających na stałe lub okresowo z pomocy MOPS-u, znajdujących się w trudnej sytuacji zdrowotnej, trwale bezrobotnych, nie posiadających żadnych stałych źródeł dochodu.

W sytuacji proponowania podjęcia pracy w zamian za odpracowanie czynszu, osoby te nie podejmują wysiłku lub po wcześniejszej pozytywnej deklaracji odstępają od pracy po pierwszych próbach jej podjęcia. Można w tych przypadkach mówić o mechanizmie wyuczonej bezradności. Jednocześnie wielokrotnie do Komisji Mieszkaniowej wpływają wnioski członków tych rodzin z prośbą o przyznanie samodzielnego mieszkania udokumentowania dochodów pozwalających utrzymać samodzielnie mieszkanie. Jest to rzeczywisty problem społeczny naszego miasta polegający na powielaniu schematów utrwalanych pokoleniowo w rodzinach znajdujących się w sytuacji deprivacji potrzeb życiowych.

3. Zgodnie z zarządzeniem Nr 196/2019 Burmistrza Miasta Kowary z dnia 27 grudnia 2019 roku w sprawie ustalenia stawki bazowej czynszu za 1m<sup>2</sup> powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych i socjalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Kowary, ustalono miesięczną stawkę bazową czynszu w wysokości 6,38 zł. za 1m<sup>2</sup> powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Kowary, oraz ustalono miesięczną stawkę czynszu za lokal socjalny w wysokości 3,19zł. za 1m<sup>2</sup> powierzchni użytkowej lokalu. Stawka w tej wysokości została wprowadzona w lipcu 2020 roku z uprzednim zachowaniem terminu wypowiedzenia.

W 2020 roku przygotowany został Wieloletni Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021-2025 który wprowadza zasady polityki czynszowej dotyczące kształtowania zróżnicowanych stawek czynszowych i ich dostosowanie w ciągu kolejnych lat do poziomu, umożliwiającego pokrycie kosztów administracji i remontów bieżących.

Wysokość czynszu w lokalach mieszkalnych wchodzących w skład gminnego zasobu będzie podnoszony z zachowaniem terminów wypowiedzenia, począwszy od lipca 2021r.o minimum procent inflacji.

Wieloletni Plan na lata 2021-2025 zakłada że stawkę bazową czynszu podwyższa się nie częściej niż raz w roku , przy czym celem polityki czynszowej Gminy Kowary będzie dążenie do zrównoważenia wydatków na utrzymanie zasobu z dochodami z tytułu czynszów za najem lokali mieszkalnych , przy założeniu że od 2021 roku stawka czynszu nie przekroczy 3% wartości odtworzeniowej , wyliczonej wg wysokości wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia 1m<sup>2</sup> powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych określonej w obwieszczeniu Wojewody Dolnośląskiego.

Przez stawkę bazowa czynszu należy rozumieć stawkę czynszu ustaloną dla lokalu standardowego przed uwzględnieniem czynników obniżających i podwyższających.

**Tabela nr 31: Podwyżki i obniżki stawki czynszu w lokalach mieszkalnych w Kowarach**

PODWYŻKI		OBNIŻKI	
Czynniki wpływające na poziom czynszu (standard lokalu)	Wskaźnik podwyżki	Czynniki wpływające na poziom czynszu (standard lokalu)	Wskaźnik obniżki
- za ciepłą wodę użytkową dostarczoną centralnie	10 %	- za zły stan techniczny budynku	5 %
- -za lokalizację w ścisłym centrum	10 %	- za zły stan techniczny lokalu	5 %
		- za posadzkę poniżej poziomu gruntu	5 %
		- za brak instalacji gazowej	5 %
		- za brak łazienki lub łazienkę poza lokalem	5 %
		- za w.c. poza lokalem	5 %
		- za brak c.o.	10 %
		- za "ciemną kuchnię"	5 %

(opracowanie ZEJK)

Uwagi dotyczące zasad określonych w powyższej tabeli:

podwyżki mają charakter obligatoryjny, tzn. jeżeli występują przyczyny uzasadniające zastosowanie podwyżki, stosuje się podwyżkę w wysokości podanej w tabeli:

- ciepła woda użytkowa (dostarczana centralnie z sieci ciepłowniczej bądź z wspólnej kotłowni),
- podwyżka za lokalizację dotyczy strefy ścisłego centrum i obejmuje budynki usytuowane w Kowarach przy ul. 1-go Maja od skrzyżowania ulic 1-go Maja – Pocztowa – Górnicza do skrzyżowania ulicy 1-go Maja i Placu Franciszkańskiego

obniżki za:

- ogólny stan techniczny budynku mieszkalnego – ocena stanu technicznego budynku następuje na podstawie okresowych kontroli przeprowadzanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994r. – Prawo budowlane,
- - mieszkanie na parterze, w którym poziom posadzek znajduje się poniżej poziomu przyległego terenu,
- - za "ciemną kuchnię" - mieszkanie z kuchnią bez dostępu światła słonecznego.
- Jako lokal standardowy przyjmuje się lokal posiadający: instalację gazową, centralnego ogrzewania, łazienkę, w.c.

4. Wykonane w 2020 roku remonty budynków i lokali komunalnych finansowane były ze środków własnych Zarządu Eksploatacji Zasobów Komunalnych i dotacji z budżetu gminy. Na 2020 rok w budżecie Gminy Kowary zagwarantowano kwotę 298 306,00 zł na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji. Plan został wykonany w 100%. Wykonano wiele prac modernizacyjnych zasobu gminnego.

**Tabela nr 32: Wydatki remontowe i inwestycyjne dokonane w 2020 roku**

Lp.	Cel inwestycji	Kwota inwestycji	Kwota dotacji
1	Przebudowa mieszkania wraz z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych ul. Leśna 12a w Kowarach	128 000,00	128 000,00
2	Modernizacja instalacji zasilania budynku, montaż wyłącznika ppoż., montaż zasilania głównego przy ul. Wojska Polskiego 4 w Kowarach	11 803,46	11 803,46
3	Modernizacja wew. Inst. C.o. , cwu, gazowej, wentylacyjnej i spalinowej w lokalu mieszkalnym nr 4 w budynku przy ul. Waryńskiego 25 w Kowarach	37 584,00	37 584,00
4	Modernizacja pokrycia dachu w budynku przy ul. 1 Maja 81 w Kowarach	59 754,21	59 754,21
5	modernizacja wewnętrznej instalacji elektrycznej zasilania budynku, montaż wył. P.poz, wymiana liczników do lokali mieszkalnych, instalacji klatki schodowej w budynku przy ul. Łomnickiej 14 w Kowarach	21 928,72	21 928,72
6	modernizacja wewnętrznej instalacji elektrycznej w lokalu mieszkalnym nr 2 w budynku przy ul. Karkonoskiej 17 w Kowarach	3 882,47	3 882,47
7	modernizacja wewnętrznej instalacji elektrycznej w lokalu mieszkalnym nr 2 w budynku przy ul. Ogrodowej 46 w Kowarach	2 478,82	2 478,82
8	modernizacja wewnętrznej instalacji elektrycznej w lokalu mieszkalnym nr 8 w budynku przy ul. Jeleniogórskiej 32 w Kowarach	4 040,38	4 040,38
9	modernizacja wewnętrznej instalacji elektrycznej w lokalu mieszkalnym nr 2 w budynku przy ul. Jeleniogórskiej 4 w Kowarach	1 085,00	1 085,00
10	wykonanie instalacji elektrycznej, montaż osprzętu - wymiana liczników w budynku przy ul. Wiejskiej 38 w Kowarach	17 501,01	17 501,01
11	modernizacja oświetlenia zewnętrznego budynku ZEJK, wykonanie zasilania energetycznego portierni ul. Dworcowa 11 Kowary	5 045,78	5 045,78
12	montaż, uruchomienie systemu, programowanie systemu telewizji przemysłowej - Monitoring CTTV UL. Dworcowa 11	5 199,21	5 199,21
	Ogółem	298 303,06	298 303,06

(opracowanie ZEJK)



#### **ŁOMNICKA 14**

#### **Modernizacja wewnętrznej instalacji elektrycznej**

- Wymiana Wewnętrznych linii zasilających
- Zamontowanie wyłącznika głównego P.poż
- Wymiana bezpieczników topikowych na wyłączniki nadprądowe





**1-GO MAJA 81**

Remont dachu budynku  
- Wymiana pokrycia dachu





DWORCOWA 11 – instalacja oświetlenia placu i wykonanie zasilania portierni



**LEŚNA 12a** Lokal chroniony



### WIEJSKA 38

Modernizacja wewnętrznej instalacji elektrycznej

- Wymiana Wewnętrznych linii zasilających
- Zamontowanie wyłącznika głównego P.poż
- Wymiana bezpieczników topikowych na wyłączniki nadprądowe





**WOJSKA POLSKIEGO 8**

Modernizacja wewnętrznej instalacji elektrycznej

- Wymiana Wewnętrznych linii zasilających
- Zamontowanie wyłącznika głównego P.poż
- Wymiana bezpieczników topikowych na wyłączniki nadprądowe

W 2020 roku wykonano również wiele prac na Nowym Cmentarzu, dotyczyły one głównie remontu wnętrza oraz zaplecza kaplicy cmentarnej która została wymalowana zmieniono również urządzenia sanitarne.

Wykonano nowe ogrodzenie oraz bramę główną , uzupełniono nawierzchnię prowadzącą na Nowy Cmentarz.



Brama Główna Nowy Cmentarz





Brama Główna, nowe ogrodzenie



Odnowione wnętrze kaplicy



Odnowione wnętrze kaplicy: ogólna kwota wykorzystanych dotacji celowych w 2020 roku wynosiła 298 303,06 zł.

Realizacja przychodów - należności czynszowe w 2020 roku.

Plan przychodów na rok 2020 został ustalony na poziomie 4.120.995,00 zł. Są to w całości przychody własne ZEJK.

**Tabela nr 33: Zestawienie wykonania przychodów w analizowanym okresie z podziałem na paragrafy**

PRZYCHODY				
Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
1	Wpływy z różnych opłat	75 220,00	26 941,40	35,82
2	Wpływy z najmu	2 162 145,00	1 970 332,90	91,13
3	Wpływy z usług	1 733 630,00	2 123 330,24	122,48
4	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	0,00	346,50	0,00
5	Wpływy z pozostałych odsetek	150 000,00	117 085,74	78,06
6	Wpływy z różnych dochodów	0,00	0,00	0,00
Ogółem		4 120 995,00	4 238 036,78	102,84

(opracowanie ZEJK)

W 2020 roku przychody wykonano w wysokości 4 238 036,78 zł co stanowi 102,84 % planowanej wielkości. Pozycja „wpływy z różnych opłat” obejmuje wpłaty z tytułu zwrotu kosztów procesu (w tym: opłat od wpisów, kosztów zastępstwa procesowego, kosztów egzekucji komorniczej).

Pozycja „wpływy z najmu” obejmuje przychody uzyskane z tytułu czynszu za lokale mieszkalne i socjalne, lokale użytkowe, pomieszczenia tymczasowe i gospodarcze (komórki lokatorskie) oraz garaże. Natomiast „wpływy z usług” to opłaty za: energię ciepłą, wodę, nieczystości płynne i wywóz odpadów komunalnych, związane z zajmowaniem lokali stanowiących zasób Gminy Kowary, a także wynagrodzenie zarządcy. Pozycja ta zawiera również równowartość kwot refakturowanych usług dostawy gazu, energii cieplnej i elektrycznej, wody i odbioru nieczystości płynnych oraz usług polegających na obsłudze kotłowni wystawianych dla Spółdzielni Mieszkaniowej „Pod Śnieżką” oraz wspólnot mieszkaniowych, zarówno zarządzanych przez ZEJK, jak i pozostających w zarządzie obcym. Ponadto ZEJK świadczy usługi polegające na utrzymaniu i eksploatacji cmentarzy komunalnych w Kowarach a także świadczy usługi związane z bieżącym utrzymaniem oznakowania pionowego oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i odnowy oznakowania poziomego.

Wspólnoty Mieszkaniowe będące zarówno, w naszym, jak i obcym zarządzie, obciążają ZEJK opłatami z tytułu kosztów bieżącej eksploatacji oraz funduszu remontowego za lokale stanowiące własność Gminy Kowary – według stawek wynikających ze zgodnie podjętych uchwał. W 2020 roku wysokość obciążenia kosztami z tytułu: funduszu remontowego wyniosła 291 572,35zł, zaliczek na eksploatację i wynagrodzenia administratora wyniosła 227 405,80 zł, opłat za odpady komunalne wyniosła 178 407,02 zł, pokrycia kosztów zużycia wody i odprowadzenia ścieków wyniosła 174 568,31 zł, zaliczek na koszty centralnego ogrzewania wyniosła 44 102,74 zł oraz pozostałych opłat (za antenę, windę) wyniosła 52,50 zł. Łączna kwota należna wspólnotom mieszkaniowym w 2020 roku wyniosła 916 108,72 zł. Poza koniecznością dokonywania w/w wpłat z tytułu kosztów zarządu nieruchomością wspólną i dostarczonych mediów, istnieje również obowiązek przeprowadzania ustawowo określonych prac, w tym remontów w samych lokalach mieszkalnych. Podstawowym źródłem pokrycia kosztów eksploatacji mieszkań jest czynsz.

**Tabela nr 34: Zestawienie wpływów z czynszów najmu oraz wpływów z opłat niezależnych od wynajmującego , tj. wpływy za wodę i ścieki, centralne ogrzewanie oraz za odpady komunalne**

Lp.	Rodzaj lokalu	Wymiar za 2020 roku	Wpłaty w 2020 roku	% realizacji
1	lokal mieszkalny	1 988 828,28	2 124 028,38	106,80
2	lokal socjalny	68 270,32	92 144,83	134,97
3	pomieszczenie gospodarcze	15 186,01	14 561,52	95,89
4	garaż	47 872,17	45 946,82	95,98
5	lokal użytkowy	139 733,17	176 101,00	126,03
	Ogółem	2 259 889,95	2 452 782,55	108,54

(opracowanie ZEJK)

Wymiar za 2020 rok obejmuje czynsz wraz z opłatami niezależnymi od wynajmującego, tzn. z opłatami za media brutto (z podatkiem VAT), pomniejszony o kwoty objęte nakazem zapłaty. Wpłaty obejmują również opłaty za czynsz i media, w pozycji wpłat wykazane są kwoty odpracowań i umorzeń zadłużenia z tytułu należności czynszowych i opłat niezależnych od właściciela na podstawie Zarządzenia Burmistrza Miasta Kowary oraz decyzji Dyrektora ZEJK.. We wszystkich



pozycjach kwoty wpłat przewyższają wartość naliczonego za analizowany okres wymiaru, co oznacza częściową spłatę zadłużenia nieobjętego prawomocnymi tytułami wykonawczymi, tzn. procent realizacji obliczono nie uwzględniając wpłat dokonanych na poczet zabezpieczonych kwot.

**Tabela nr 35: Należności wynikające z prawomocnych tytułów wykonawczych oraz ich spłatę w podziale na poszczególne rodzaje najmowanych lokali stanowiących zasób Gminy**

Lp.	Rodzaj lokalu	Sprawy objęte postępowaniem sądowym i egzekucyjnym w 2020 roku	Wpłaty w 2020 roku	% realizacji
1	lokal mieszkalny	250 401,17	108 724,66	43,42
2	lokal socjalny	3 551,70	1 076,50	30,31
3	pomieszczenie tymczasowe	-	-	-
4	pomieszczenie gospodarcze	-	-	-
5	garaż	-	-	-
6	lokal użytkowy	1 325,00	706,88	53,35
Ogółem		255 277,87	110 508,04	43,29

(opracowanie ZEJK)

Wpłaty tytułem uregulowania kwot objętych postępowaniem sądowym i egzekucyjnym obejmują również wpłaty zabezpieczone prawomocnymi tytułami wykonawczymi uzyskanymi we wcześniejszych okresach.

Zadłużenie płatników naliczone narastająco na dzień 31.12.2020 roku wynosi 1.330.906,53 zł. zadłużenie to nie obejmuje spraw, w których wydano prawomocne tytuły wykonawcze oraz ugód i odszkodowań za zajmowany lokal bez tytułu prawnego.

Z tytułu realizacji zawartych ugód, na rachunek bankowy ZEJK w 2020 roku wpłynęła kwota 19.203,80 zł.

Zadłużenie płatników naliczone narastająco na dzień 30.12.2020 roku wynosi 1.330.906,53 zł. Zadłużenie to nie obejmuje spraw, w których wydano prawomocne tytuły wykonawcze.

Tabela nr 36: Zestawienie zadłużenia z podziałem na rodzaje lokali i okresy zadłużenia

Lp.	Rodzaj lokalu	Kwota zadłużenia	Ilość płatników
<b>1</b>	<b>Lokale mieszkalne</b>		
	Ogółem, w tym:	1 114 717,71	350
-	do 3 m-cy	105 886,15	153
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	146 477,03	66
-	powyżej 12 m-cy	862 354,53	131
<b>2</b>	<b>Lokale socjalne</b>		
	Ogółem, w tym:	100 781,46	54
-	do 3 m-cy	2 424,59	16
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	6 038,86	7
-	powyżej 12 m-cy	92 318,01	31
<b>3</b>	<b>Pomieszczenia tymczasowe</b>		
	Ogółem, w tym:	0,00	0
-	do 3 m-cy	0,00	0
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	-	-
-	powyżej 12 m-cy	-	-
<b>4</b>	<b>Pomieszczenia gospodarcze</b>		
	Ogółem, w tym:	5 738,15	34
-	do 3 m-cy	781,51	16
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	845,94	6
-	powyżej 12 m-cy	4 104,70	12
<b>5</b>	<b>Garaż</b>		
	Ogółem, w tym:	3 571,20	26
-	do 3 m-cy	1 054,26	20
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	2 516,94	6
-	powyżej 12 m-cy	-	-
<b>6</b>	<b>Lokale użytkowe</b>		
	Ogółem, w tym:	106 098,01	24
-	do 3 m-cy	6 442,48	13
-	powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	1 124,42	2
-	powyżej 12 m-cy	98 531,11	9

(opracowanie ZEJK)

W analizowanym okresie liczba zadłużonych płatników ogółem w porównaniu do stanu na dzień 30.06.2020r. roku wzrosła o 20, a łączna kwota zadłużenia zmniejszyła się o 250 360,34 zł. Liczba dłużników spadła na lokalach mieszkalnych, lokalach użytkowych, wzrosła natomiast na lokalach socjalnych oraz garażach.

Podkreślić należy, że wykazane w powyższych tabelach ilości dłużników oraz wielkości zadłużeń powyżej 12 miesięcy obejmują płatników, wobec których zastosowano szereg działań windykacyjnych, a znaczna ich część została pozbawiona prawa do zajmowania lokalu lub dysponowania помещением. Dłużnikami w dużej mierze są osoby fizyczne korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, bądź innej formy wsparcia socjalnego lub co do których nie posiadamy informacji o aktualnym adresie przebywania (dotyczy osób pozbawionych prawa do lokalu lub dysponowania помещением). Utrzymujące się na wysokim poziomie zadłużenie z tytułu czynszów i opłat niezależnych od właściciela jest spowodowane brakiem nawyku opłacania czynszu, niskimi dochodami (im mniejszy dochody tym dłuższy okres zalegania z opłatami za czynsz), brakiem stałego i regularnego źródła dochodu, brakiem zainteresowania pomocą socjalną mimo często krytycznych sytuacji finansowych oraz poczuciem bezkarności w związku z umorzeniami postępowań egzekucyjnych przez komorników sądowych. Rok 2020 to również okres trwającej pandemii Covid 19, co dodatkowo wpływa na nieregulowanie lub niepełne regulowanie należności czynszowych, mieszkańcy czują się bezkarnie ponieważ zawieszono są działania komorników nie ma eksmisji sytuacja ta wzmogła proces braku regulowania należności czynszowych.

Stosownie do zapisów Uchwały Nr LIII/275/10 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg, w 35 przypadkach w 2020 roku Zarząd Eksploatacji Zasobów Komunalnych na podstawie wydanych zarządzeń przez Burmistrza Miasta Kowary oraz zgodnie z Decyzją Dyrektora ZEZK umorzył z urzędu należności od osób zadłużonych na łączną kwotę 550.743,13 zł.

Na lokalach mieszkalnych liczba dłużników spadła o 22 a łączna kwota zadłużenia zmniejszyła się o 169 311,86 zł. Liczba zadłużonych w sektorze do 3 m-cy zwiększyła się o 3 natomiast zadłużenie spadło o 2 946,26 zł., w segmencie od 3 m-cy do 12 m-cy liczba zadłużonych spadła o 1 natomiast kwota zwiększyła się o 33 372,75 zł. ,w segmencie powyżej 12 m-cy liczba zadłużonych spadła o 24 przy równoczesnym spadku zadłużenia o 199 738,35 zł.

W analizowanym okresie ilość zadłużonych płatników ogółem lokali socjalnych zwiększyła się o 4 dłużników przy spadku zadłużenia o 31 428,17 zł. W segmencie - do 3 miesięcy ilość dłużników uległa zmianie / +5 /, stan zadłużenia zwiększył się o 1 514,95 zł. W segmencie powyżej 3 m-cy do 12 m-cy stan zadłużenia uległ zwiększeniu o 1 775,33 zł przy wzroście ilości zadłużonych o 2. Natomiast w segmencie powyżej 12 m-cy nastąpiło zmniejszenie zadłużenia o kwotę 34 718,45 zł przy zmniejszeniu ilości zadłużonych o 3.

Na garażach ilość zadłużonych zwiększyła się o 1, łączna kwota zadłużenia w analizowanym okresie w stosunku do okresu poprzedniego zmniejszyła się, o kwotę 701,90 zł.

Łączne zadłużenie na wyżej wymienionych lokalach (tj. mieszkalnych, użytkowych oraz garażach) na dzień 31.12.2020 roku ukształtowało się na poziomie 1 224 386,92 zł i rozłożyło na liczbę 400 dłużników. Na pozostałą kwotę ogólnego zadłużenia z tytułu czynszu i opłat niezależnych od właściciela – w wysokości 106 519,61 zł, składają się należności 88 dłużników z tytułu zajmowania lokali socjalnych, pomieszczeń gospodarczych.

W stosunku do osób zalegających z opłatami czynszowymi oraz opłatami niezależnymi od właściciela zastosowano następujące czynności windykacyjne:

- zawarto 5 ugód na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 marca 2010 r. Nr LIII/275/10 w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg, i zgodnie z Decyzją Dyrektora ZEŻK – na łączną kwotę zadłużenia 73.495,37 zł. Z tytułu realizacji zawartych ugód, na rachunek bankowy ZEŻK w 2020 roku wpłynęła kwota 19.203,80 zł.
- wysłano 115 szt. pismo informujących o możliwości odpracowania zadłużenia na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 marca 2010 r. Nr LIII/275/10 w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg oraz uchwały nr XXX/149/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 17.11.2016 zmieniającej uchwałę w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organu lub osób uprawnionych do udzielania tych ulg. łączna wartość odpracowanych przez dłużników zaległości czynszowych 2020r. roku wynosi 55.107,00 zł – należność główna wraz z odsetkami;
- wysłano w analizowanym okresie 455 szt. wezwań do dłużników na łączną kwotę 2 597 848,51 zł., w tym 10/ wezwań dotyczyło dłużników lokali użytkowych na kwotę 62.880,16 zł oraz 8 wezwania dotyczyło garaży na łączną kwotę 12.431,70 zł. Pozostała część wysłanych wezwań do zapłaty dotyczyła najemców – dłużników lokali mieszkalnych i socjalnych;
- wysłano 117 szt. wezwań do opróżnienia, opuszczenia i wydania zajmowanego lokalu mieszkalnego ze względu na zadłużenie;
- wysłano 6 wezwań do zapłaty zadłużenia skutkujące wypowiedzeniem umowy najmu, w dwóch przypadku wystąpiono z pozwem o eksmisję;
- przekazano do Kancelarii Radcy Prawnego 26 spraw w celu skierowania na drogę postępowania sądowego i złożenia pozwów o zapłatę na łączną kwotę zaległości 118.397,95 zł; w tym dwie sprawy dotyczące lokali użytkowych;

- do egzekucji komorniczej przekazano 33 sprawy na kwotę 256.955,70 zł;
- komornik umorzył 12 postępowań egzekucyjnych . W 14 przypadkach komornik wystąpił z informacją przed umorzeniem postępowania egzekucyjnego;
- wykonano dwa przekwaterowania do lokalu mniejszego o niższych kosztach utrzymania. Wskazane działania odbyły się bez udziału komornika, czyli bez dodatkowych, bardzo wysokich kosztów;
- odzyskano od dłużników (bez wskazania innego lokalu) 5 lokali, celem przydzielenia ich osobom oczekującym na przydział;
- przekazano do Kancelarii Radcy Prawnego 9 sprawy w celu skierowania na drogę postępowania sądowego i złożenia pozwów o eksmisję.

## 4.5. Udział gminy w spółkach

### 4.5.1. Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji

Od 2006 roku gminy: Kowary, Mysłakowice, Podgórzyn oraz Szklarska Poręba tworzą Spółkę Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji. Należy również do niej piąty wspólnik Związek Gmin Karkonoskich. W 2010 roku do Spółki Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji dołączyła również gmina Piechowice.

- 1) Wielkość udziałów Wspólników w Spółce ilustruje poniższa tabela.

**Tabela nr 37: Wielkość udziałów Wspólników w Spółce**

Gmina	Wartość	Ilość udziałów	Procent udziałów
Gmina Kowary	30.633.000,00	30.633	20,31%
Gmina Mysłakowice	30.942.000,00	30.942	20,51%
Gmina Podgórzyn	27.834.000,00	27.834	18,45%
Gmina Piechowice	27.020.000,00	27.020	17,91%
Gmina Szklarska Poręba	30.004.000,00	30.004	19,89%
Związek Gmin Karkonoskich	4.424.000,00	4.424	2,93%
<b>RAZEM</b>	<b>150.857.000,00</b>	<b>150.857</b>	<b>100%</b>

Źródło: <http://kswik.bip.net.pl/?c=223>

- 2) Decyzją numer WR.RET.070.72.2018.PK z dnia 02 maja 2018 r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (tzw. Dyrektor RZGW we Wrocławiu) zatwierdzono ustaloną przez Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. taryfę dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Kowary na okres 3 lat, wprowadzając nowe ceny

za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki na terenie Gminy Miejskiej Kowary. Decyzja weszła w życie od dnia 06 czerwca 2018r. i wprowadziła zmianę cen za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki.

**Tabela nr 38: Zmiana cen za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki**

Za wodę	Ceny za wodę w wprowadzone Decyzją numer WR.RET.070.72.2018.PK z dnia 02 maja 2018r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (tzw. Dyrektor RZGW we Wrocławiu) w okresie od 1 miesiąca do 12 miesiąca 2019	Ceny za wodę w wprowadzone Decyzją numer WR.RET.070.72.2018.PK z dnia 02 maja 2018r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (tzw. Dyrektor RZGW we Wrocławiu) w okresie od 13 miesiąca do 24 miesiąca 2020	Ceny za wodę w wprowadzone Decyzją numer WR.RET.070.72.2018.PK z dnia 02 maja 2018r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (tzw. Dyrektor RZGW we Wrocławiu) w okresie od 25 miesiąca do 36 miesiąca 2021
1.Odbiorcy indywidualni (gospodarstwa domowe)	7,59 zł/m3	7,66 zł/m3	7,63 zł/m3
2. Przedsiębiorcy	7,59 zł/m3	7,66 zł/m3	7,63 zł/m3
3.Pozostali odbiorcy	7,59 zł/m3	7,66 zł/m3	7,63 zł/m3
Za ścieki			
1.Odbiorcy indywidualni (gospodarstwa domowe)	15,97 zł/m3	15,84 zł/m3	15,92 zł/m3
2. Przedsiębiorcy	15,97 zł/m3	15,84 zł/m3	15,92 zł/m3
3.Pozostali odbiorcy	15,97 zł/m3	15,84 zł/m3	15,92 zł/m3

(opracowanie KSWiK)

Latem 2019 roku Spółka KSWiK z o.o. złożyła wniosek na skrócenie czasu obowiązywania taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Kowary. W dniu 18.12.2019 po wielu odwołaniach Gminy Kowary została zatwierdzona decyzją numer

WR.RZT.070.106.2019.PK Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (tzw. Dyrektor RZGW we Wrocławiu) nowa taryfa, która weszła w życie w styczniu 2020 roku.

### 3) KSWiK – Organy Spółki – stan na 31.12.2019 rok

Zgromadzenie Wspólników:

Gmina Kowary reprezentowana przez Burmistrza Kowar - Elżbieta Zakrzewska

Gmina Mysłakowice reprezentowana przez Wójta Mysłakowic - Michał Orman

Gmina Piechowice reprezentowana przez Burmistrza - Jacek Kubielski

Gmina Podgórzyn reprezentowana przez Wójta Podgórzyna - Mirosław Kalata

Gmina Szklarska Poręba reprezentowana przez Burmistrza Szklarskiej Poręby - Mirosław Graf

Związek Gmin Karkonoskich reprezentowany przez Przewodniczącego Zarządu – Michała Ormanado lipca 2020 r., natomiast od miesiąca lipca ZGK reprezentowany był przez Przewodniczącego Zarządu - Elżbietę Zakrzewską lub Zastępcę Przewodniczącego - Radosława Jęcka

Władze Spółki - Rada Nadzorcza

Feliks Rosik - Przewodniczący

Anna Julia Król - Z-ca Przewodniczącego

Elżbieta Gac - Sekretarz

Anna Warczak - Członek

Agata Marta Porczyńska - Członek

Zarząd

Dariusz Daraż – Prezes Zarządu

W 2019 roku Gmina Kowary podjęła starania w sprawie polubownego zakończenia sporu prawnego dotyczącego rozszczenia spółki o zapłatę ponad 2,4 mln zł plus odsetki w związku z niezatwierdzeniem przez Radę Miejską taryf w latach ubiegłych. W związku z brakiem zgodny ze strony prezesa KSWiK sp. z o.o. na polubowne zakończenia sporu decyzją sądu strony w 2019 roku zgodziły się na mediację, która nie przyniosła zamierzonego efektu. Obecnie toczy się sprawa sądowa.

#### **4.5.2. EKO Kowary Spółka z o.o.**

Rada Miejska w Kowarach podjęła uchwałę Nr XXXI/161/16 w dniu 19 grudnia 2016 r. w przedmiocie wyrażenia zgody na utworzenie przez Miasto Kowary spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą EKO Kowary Spółka z o.o. i wniesienie przez Miasto Kowary wkładu pieniężnego z przeznaczeniem na pokrycie kapitału zakładowego EKO Kowary Spółka z o.o.

Kapitał zakładowy Spółki wynosi 20 000 zł i dzieli się na 200 (dwieście) udziałów o wartości nominalnej po 100 zł. Gmina Kowary objęła 102 udziały w kapitale zakładowym Spółki i pokryła je

wkładem pieniężnym o wartości 10 200 zł. SIMEKO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością objęła 98 udziałów w kapitale zakładowym Spółki i pokryła je wkładem pieniężnym o wartości 9 800 zł.

W 2020 roku 29 stycznia firma SIMEKO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sprzedała 98 udziałów w spółce EKO Kowary sp. z o.o. p. Ryszardowi Rzońcy.

W wyniku zmian właścicielskich prezesem zarządu na miejsce Macieja Budzikowskiego został wybrany Piotr Nyc oraz na członka Zarządu Iwonę Kowalską. Do Rady Nadzorczej w miejsce Agnieszki Moniki Szymańskiej wybrany został Lesław Eugeniusz Kowalczyk. Zmiany te miały miejsce w lutym 2020.

Za rok 2019 wynik finansowy Spółki przedstawiał się następująco: przychody łącznie w 2019 roku 950 000 zł, koszty funkcjonowania Spółki 1 090 000 zł.

Cały 2020 rok był poświęcony działaniom zmierzającym do uzyskanie przez Spółkę płynności finansowej oraz realizacji programów naprawczych, reorganizacją, redukcją kosztów, podpisaniem układu ratalnego z ZUS-em, spłaceniem zaległych zobowiązań.

W tym roku również przeniesiono siedzibę Spółki do pomieszczeń wynajmowanych od MSR-u na ulicę Zamkową. Tutaj też zorganizowano nowy PSZOK. Spółka działała.

Uchwałą Zgromadzenia Wspólników z 15.10.2020 roku wyrażono zgodę na sprzedaż udziałów przez p. Ryszarda Rzońcę na rzecz p. Bogusława Węgla.

W dniu 29 grudnia 2020 roku Burmistrz miasta Kowary działając na podstawie uchwały nr XXXII/198/20 Rady Miejskiej w Kowarach sprzedała 102 udziały Gmina Miejskiej Kowary w spółce EKO Kowary Sp. z o.o. na rzecz p. Bogusława Węgla.



## V. Informacja o realizacji polityk, programów, strategii

### 5.1. Realizacja „Programu Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016 – 2020” w roku 2020

Cztery lata temu uchwałą nr XXI/98/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 18 lutego 2016r. przyjęto do realizacji „Program Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016 – 2020”, Dokument ten był podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego, określającym wizję i strategiczne kierunki rozwoju gminy Kowary.

W celu urzeczywistnienia zapisów zawartych w wizji miasta oraz efektywnej realizacji misji sformułowano cele strategiczne i cele pośrednie w trzech obszarach interwencji, które powinny być elementem kompleksowej polityki rozwoju gminy, należą do nich:

- Przedsiębiorczość i turystyka
- Ład społeczny
- Środowisko i infrastruktura

#### I OBSZAR INTERWENCJI - PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I TURYSTYKA

Cel strategiczny 1.1: Kowary liczącym się ośrodkiem turystycznym, sportowym i uzdrowiskowym:

Cel pośredni 1.1 1.: Kowary atrakcyjnym celem turystycznym Dolnego Śląska. i ich realizacja w 2020r:

1) Stworzenie systemu wszechstronnej promocji turystycznej miasta:

-kontynuowanie współpracy ze starostwem powiatowym w ramach marki Karkonosze  
- znak Made in Kowary – był wykorzystywany przez kowarskie firmy do oznaczenia swoich produktów i usług

2) Promocja gminy w oparciu o współpracę z miastami partnerskimi:

- stała współpraca z partnerskimi gminami m.in. Vrchlabi, Mala Upa,  
-realizacja projektu z Vrchlabi „Odkrywanie na nowo walorów kulturowych i historycznych Kowar i czesko-polskiego pogranicza”  
- realizacja projektu z Vrchlabi do 31.03.2020r.: „Widziane obiektywem, przebyte szlakiem, wspólnie zatańczone a na koniec wyrzeźbione”  
- realizacja projektu z partnerem z Zittau „Odkrywanie Polsko-Niemieckich tradycji piwowskich”  
-wraz z Karpaczem, Szklarską Porębą, Jelenią Górą przeprowadzono bilbordową akcję promocyjną w największych miastach Polski

3) Ścisła współpraca z podmiotami i organizacja kowarskimi i tworzenie dogodnych warunków do uprawiania turystyki na terenie gminy (Wydział Rozwoju Miasta):

- realizacja projektu do 29.01.2020r.: „Utworzenie miejsca spotkań, integracji i odpoczynku w centrum Kowar” , w ramach projektu powstała Muszla koncertowa przy ul. Władysława II Jagiellończyka (beneficjentem projektu było Stowarzyszenie Eurojedynka),  
- realizacja projektu: „Magiczny Ogród – miejsce wystaw i spotkań plenerowych w Kowarach” (beneficjentem projektu było Stowarzyszenie Miłośników Kowar),

- realizacja projektu: „Galeria na powietrzu o historii ewangelickiego kompleksu w Kowarach” (beneficjentem projektu było Stowarzyszenie Eurojedynka),
- znakowanie i udostępnianie szlaków turystycznych oraz bieżącą konserwacją małej architektury turystycznej,

- przeprowadzono inwentaryzację tablic informacyjnych w mieście Kowary.

#### 4) Poprawa estetyki miasta: rewitalizacja kamienic i przestrzeni publicznych:

- rozliczenie finansowe projektu trwało do 30.06.2020r. „Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej”. Projekt realizowany był w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020. Wyremontowanych zostało 11 kamienic wspólnotowych i komunalnych przy ulicach: 1 Maja 3, 1 Maja 7, 1 Maja 8, 1 Maja 16, 1 Maja 20, 1 Maja 22, 1 Maja 24, 1 Maja 30, 1 Maja 33, 1 Maja 52, 1 Maja 71.

- realizacja projektu 02.2018r. - 04.2020r. „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach”. W 2020 r. trwała realizacji ostatniego zadania – budowy bieżni na Stadionie Miejskim. Projekt rozliczono finansowo 02.09.2020 r.

- systematyczne prace porządkowe na terenie miasta w ramach projektu Zielone Kowary

- systematyczne nasadzenia na terenie miasta oraz poprawa estetyki skwerów i małych terenów zielonych.

-rewitalizacja w Kowarach roku 2020 gmina udzieliła 1 dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie elewacji budynku mieszkalnego przy ul. 1 Maja 70 – 70a na kwotę 30.000,00 zł.

Cel pośredni 1.1.2: Nowoczesna infrastruktura turystyczna i sportowo-rekreacyjna. Zaplanowane zadania i ich realizacja w 2020r:

1) Stworzenie systemu pozyskiwania inwestorów o profilu turystycznym

2) Stworzenie oferty dla inwestorów w celu rozwoju bazy gastronomiczno-hotelowej i rekreacyjno-sportowej zgodnej z planem zagospodarowania przestrzennego:

- trwają prace prywatnego inwestora na terenie miejskim przy ul. Karkonoskiej pod działalność turystyczną i usługową – Wy Spa

- dzierżawa terenu miejskiego pod Camping przy ul. Karkonoskiej.

-realizowane są zmiany Studium i zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla wybranych obszarów miasta w celu umożliwienia realizacji nowych inwestycji na tych terenach

3) Rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej (basen kryty, parki i skwery, kąpielisko, campingi, place zabaw, siłownie pod chmurką, osiedlowe boiska):

- rewitalizacja boiska osiedlowego przy ul. Jana Matejki

- rewitalizacja bieżni i oświetlenia na Stadionie Miejskim

-rewitalizacja płyty Stadionu Miejskiego

4) Rozwój infrastruktury turystycznej: szlaki turystyczne, punkty widokowe, ścieżki rowerowo-piesze, opracowanie koncepcji powstania rodzinnych tras rowerowych tzw. „single track”:

- ścisła współpraca Wydziału Rozwoju Miasta UM przy odtwarzaniu oznakowania szlaku Zielone Karkonosze oraz Szlaku Tradycji Górniczych,
- budowa miejsca odpoczynku i rekreacji przy ul. Wiejskiej przy wiadukcie kolejowych, Zagospodarowano teren i odgrodzono od rzeki, postawiono elementy betonowe małej architektury; tj. miejsce na grilla, stoły z ławkami, stojak na rowery, kosze na śmieci oraz tablice informacyjno-promocyjne dot. historii Kowar i Vrchlabi. (dofinansowanie w ramach programu INTERREG PL-CZ Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Nysa)
- współpraca w ramach ZIT AJ w celu wyznaczenie ścieżki rowerowej łączącej poszczególne dzielnice miasta z ościennymi miejscowościami
- praca nad wyznaczeniem najkrótszego szlaku turystycznego z Karpaczem, obecnie trwają prace uzgodnieniowe z Nadleśnictwem „Śnieżka”

Cel pośredni 1.1.3: Rozwój funkcji uzdrowiskowej Kowar. Zaplanowane zadania w perspektywie do 2020r.:

- 1) Stworzenie systemu i atrakcyjnych warunków dla przyciągnięcia inwestorów o profilu uzdrowiskowo-rekreacyjnym:
- 2) Opracowanie kampanii promocyjnej i wykreowanie uzdrowiskowych walorów Wojkowa i Podgórze:

Cel strategiczny 1.2: Tworzenie nowych miejsc pracy.

Cel pośredni 1.2.1. : System wspierania przedsiębiorczości:

- 1) Nowoczesne doradztwo dla firm
  - współpraca z LGD partnerstwo Ducha Gór w zakresie tworzenia regionalnego inkubatora przedsiębiorczości zlokalizowanego na terenie dworca kolejowego przy ul. Dworcowej.
  - stała współpraca z lokalnymi instytucjami m.in. KARR S.A., PIFE Jelenia Góra, LGD Partnerstwo Ducha Gór w zakresie organizacji spotkań i szkoleń dla przedsiębiorców i mieszkańców
- 2) Promocja i wspieranie lokalnej wytwórczości i usług w mieście:
- 3) Stworzenie oferty inwestycyjnej gminy (oferty gruntów i nieruchomości)
- 4) pomoc w tworzeniu klubów pracy, KIS - klubów integracji społecznej, spółdzielni socjalnych
  - z dniem 02.01.2020r. rozpoczął działalność Edukacyjny Klub Seniora w Kowarach;
  - trwa realizacja projektu „Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie Seniora w Kowarach”. Projekt zapewniający funkcjonowanie Edukacyjnego Klubu Seniora oraz pokrywający koszty utrzymania i obsługi klubu. Beneficjentem jest Gmina Miejska Kowary a realizatorem projektu jest MOPS. Dla min. 20 członków klubu przewidziano różnego rodzaju zajęcia edukacyjne, ruchowe i ogólnorozwojowe, wyjazdy, spotkania okolicznościowe, transport klubowiczów na zajęcia - przeznaczenie na siedzibę LGD pomieszczeń po byłym zakładzie pogrzebowym

Cel pośredni 1.2.2: Stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów

- 1) Stworzenie specjalnej strefy ekonomicznej na terenie Kowar:
  - obszar inwestycyjny podlegający pod Kamiennogórską Specjalną Strefę Ekonomiczną Małej Przedsiębiorczości został sprzedany prywatnemu przedsiębiorcy.
- 2) Stworzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców:
- 3) Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy

-przeznaczenie na lokali użytkowych będących własnością miasta za symboliczny czynsz na potrzeby miejscowych inwestorów, powstała nowa firma świadcząca usługi cateringowe  
Tworzenie dogodnych warunków komunikacyjnych dla prowadzenia działalności gospodarczej.

## II OBSZAR INTERWENCJI - ŁAD SPOŁECZNY

Cel strategiczny 2.1: Zaspakajanie potrzeb oraz pobudzanie aspiracji rozwojowych i integracji społeczności lokalnej

Cel pośredni 2.1.1.: Zatrzymanie młodych i wykształconych w Kowarach:

1) Stworzenie programu zahamowania migracji ludzi młodych i wykształconych za pracą opartego na współpracy: biznes-NGO-samorząd

-realizacja oraz poszerzanie oferty edukacyjnej kowarskiej Szkoły Branżowej

- współpraca z lokalnymi formami w zakresie praktyk szkolnych

2) Wspieranie niezbędnych zmian na rynku pracy:

-realizowano program prac interwencyjnych we współpracy z PUP w Jeleniej Górze

Cel pośredni 2.1.2: Powstrzymanie degradacji i poprawa stanu budynków:

1) Opracowanie programu budownictwa komunalnego i socjalnego oraz jego realizacja

-realizacja programu integracji społeczności romskiej "Remont lokali"

2) Opracowanie i realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji

-program jest realizowany, szczegółowe zapisy w rozdziale; 5.3. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji w roku 2020r.

-zabezpieczenie wkładu własnego przy remontach realizowanych przez wspólnoty mieszkaniowe

3) Pozyskiwanie inwestorów i partnerów biznesowych do poprawy zasobów mieszkaniowych

4) Racjonalizacja procesu prywatyzacji mieszkaniowego zasobu gminy:

- działania realizowane były w roku 2020 w ramach: 4.4. Realizacja Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miejskiej Kowary w 2020 roku.

Cel pośredni 2.1.3: .Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego, socjalnego i zdrowotnego:

1) Budowa systemu monitoringu wizyjnego miejsc publicznych,

- utworzenie mobilnego systemu monitoringu miejskiego - Zostało zakupionych kilka przenośnych kamer wykorzystanych do monitoringu przestrzeni miejskiej. W ten sposób udało się stwierdzić kilkadziesiąt przypadków łamania przepisów porządkowych i wykryć sprawców

2) Systematyczna poprawa wyposażenia i współdziałania służb prewencyjnych i ratowniczych

3) Stworzenie warunków sprzyjających budowaniu lokalnej sieci bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu:

- szczegóły przedstawione w rozdziale 5,8 dot. działań MOPS

4) Inicjowanie działań w kierunku rozszerzenia oferty usług dla osób starszych i niepełnosprawnych:

- w dn. 02.01.2020 roku w Kowarach rozpoczął działalność w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Edukacyjny Klub Seniora w budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących przy ul. Szkolnej 1 w Kowarach. Celem jego utworzenie było zapewnienie osobom starszym miejsca integracji i spotkań oraz warunków do wykorzystania potencjału środowiska senioralnego;

- działała Rada Seniorów, która za zadanie ma reprezentowanie, wzmacnianie, integrowanie i pobudzanie aktywności obywatelskiej osób starszych.

Cel pośredni 2.1.4.: Wzbogacenie oferty edukacyjnej, kulturalnej i wypoczynkowej:

1) Dostosowanie oferty edukacyjnej szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb rynku pracy

-nabór kolejnego rocznika do Szkoły Branżowej w ZSO

2) Poprawa jakości i rozbudowa istniejącej bazy placówek oświaty i wychowania oraz wyposażanie ich w nowe obiekty sportowo-rekreacyjne

-realizacja projektu dostosowującego budynek Przedszkola Publicznego znajdujący się w Kowarach przy ul. Sienkiewicza 8 do obowiązujących wymagań i przepisów przeciwpożarowych

-SP 1 – remont sal lekcyjnych, remonty bieżące

-SP 3 – remont sal lekcyjnych, remonty bieżące

-ZSO – przygotowanie dokumentacji i pozyskanie zgód na termomodernizację budynku

-SP 1 budynek Centrum Wczesnej Profilaktyki Zdrowotnej – remonty bieżące

3) Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kulturalnej (stworzenie osiedlowych świetlic / klubów na Wojkowie, Podgórzu i w Krzacynie)

- remont Filii Biblioteki Publicznej na Wojkowie przy al. Wojska Polskiego 4 dofinansowany w ramach projektu „Odkrywanie Polsko – Niemieckich Tradycji Piwowarskich” w ramach programu Interreg Polska – Saksonia 2014-2020.

4) Wzbogacenie oferty programowej imprez kulturalnych i oferty zajęć edukacyjno-kulturalnych dla młodzieży, dorosłych i seniorów

-szczegółowe zapisy w: 8.5. Turystyka, sport i rekreacja

5) Tworzenie warunków organizacyjnych i finansowych dla rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji:

-szczegółowe zapisy w: 8.5. Turystyka, sport i rekreacja

2.1.5. Cel pośredni: Budowa społeczeństwa obywatelskiego

1) Budowa społeczeństwa obywatelskiego oraz integracja społeczna wokół ważnych problemów społecznych:

-realizacja projektu „Arka Karkonoszy”. – kontynuacja działania realizowanego przez MOK

2) Budowa budżetu partycypacyjnego (obywatelskiego)

- ze względu na pandemię Covid -19 Kowarski Budżet Obywatelski nie był realizowany w 2020 r.

3) Współpraca z organizacjami pozarządowymi przy rozwiązywaniu problemów społecznych z wykorzystaniem środków krajowych i UE

Cel strategiczny 2.2.: Stymulowanie procesów rozwojowych

Cel pośredni 2.2.1: Poprawa jakości zarządzania miastem

1) Informatyzacja i popularyzacja wśród mieszkańców usług e-urząd:

-automatyzacja Urzędu Miejskiego w Kowarach (zakup sprzętu informatycznego i oprogramowania), zakupy inwestycyjne w roku 2020

2) Podnoszenie jakości pracy kadry UM i jednostek organizacyjnych poprzez rozwój zasobów ludzkich:

- szczegóły w: 8.1. Organizacja urzędu i zarządzanie samorządowe

3) Opracowanie programu i wdrażanie działań naprawczych finansów Gminy w celu zwiększenia zdolności do aplikowania o środki zewnętrzne na przyszłe inwestycje:

- szczegółowy opis w rozdziale: 3.5. Wieloletnia prognoza finansowa. Podstawowe wskaźniki:

4) Podnoszenie skuteczności aplikacji UM i jednostek podległych o środki zewnętrzne, w tym fundusze europejskie:

- szczegóły w: 8.6. Projekty realizowane w 2019 roku ze środków pomocowych

Cel pośredni 2.2.2.: Zwiększanie roli społeczności w życiu miasta

1) Budowa społeczeństwa informatycznego (e-społeczeństwa):

- do 15-04-2020r. trwała realizacja projektu „E-aktywni mieszkańcy w mieście Kowary”. Projekt polegał na podnoszeniu kompetencji cyfrowych mieszkańców poprzez przeprowadzenie szkoleń dla 150 osób. Przewidziana tematyka szkoleń: „Rodzic w Internecie”, „Mój biznes w sieci”, „Moje finanse i transakcje w sieci”, „Działam w sieciach społecznościowych”, „Tworzę własną stronę internetową (blog)”, „Rolnik w sieci”, „Kultura w sieci”. W ramach projektu zakupiono 10 szt. laptopów, które zostały przekazane do kowarskich szkół.

2) Realizacja programów i działań opartych na współpracy: samorząd- społeczeństwo:

- szczegóły w: 5.12. Realizacja rocznego programu współpracy miasta Kowary z organizacjami pozarządowymi

- mieszkańcy Kowar mają możliwość telefonicznego zgłaszania zaistniałych awarii. Na stronie miasta wprowadzono rejestr zgłaszanych informacji o awariach, koniecznych naprawach, czy konieczności podjęcia działań porządkowych a także działaniach podjętych w tych sprawach przez stosowne służby.

3) Integracja społeczeństwa wokół strategii rozwoju i realizowanych zadań

- cykliczne wydawanie miejskiego biuletynu informacyjnego.

4) Intensywna akcja informacyjna dla społeczności lokalnej o celach i efektach projektów finansowanych z różnych źródeł

### III OBSZAR INTERWENCJI - ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

Cel strategiczny 3.1: Udostępnienie mieszkańcom nowoczesnej infrastruktury miejskiej

Cel pośredni 3.1.1.: Stopniowa eliminacja uciążliwych ekologicznie systemów grzewczych:

1) Wdrażanie Programu Gospodarki Niskoemisyjnej;

- W roku 2020 ze środków własnych Gminy Miejskiej Kowary mieszkańcy gminy zainstalowali 27 ekologicznych źródeł ciepła: 26 kotłów na paliwo gazowe i 1 na pellet. Spowodowało to likwidację 30 źródeł ciepła opalanych węglem.

-modernizacja oświetlenia ulicznego oraz dobudowa nowych punktów oświetleniowych na terenie Gminy Miejskiej Kowary wraz z zapewnieniem finansowania

- ZEJK przeprowadził remont elewacji, w tym termoizolacja dwóch ścian - bud. ul. Waryńskiego 7 – finansowane z kredytu ING

2) Stworzenie narzędzi prawnych dla zmniejszenia niskiej emisji (zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza przez CO<sub>2</sub>) wytwarzanej przez sektor komunalny i mieszkaniowy

- prace nad gminnym programem wymiany kotłów

3) Wspieranie działań proekologicznych i promocja alternatywnych źródeł energii wśród mieszkańców i inwestorów

- działania informacyjne, dot. możliwości pozyskania funduszy z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w ramach programu priorytetowego „Ograniczenie niskiej emisji na obszarze Województwa Dolnośląskiego” i z programu „Czyste Powietrze”

Cel pośredni 3.1.2.: Sprawny i przyjazny dla środowiska system komunikacyjny

1) Nawiązanie współpracy z sąsiadami dla poprawy infrastruktury komunikacyjnej i połączeń tranzytowych ze wsparciem ze środków krajowych i UE

-realizacja we współpracy z Marszałkiem Województwa Dolnośląskiego projektu budowy chodnika w ciągu drogi 366 oraz przebudowy ronda w ciągu drogi 366 i 367 ze Starostą Karkonoskim

2) Poprawa systemu komunikacji w mieście (budowa parkingów, ograniczenie ruchu kołowego, modernizacja oświetlenia drogowego):

- kontynuacja zadania pn. „Przebudowa ciągów komunikacyjnych przy ul. Matejki wraz z budową kanalizacji deszczowej” - realizacja w latach 2017-2020

- w 2020 r. Gmina Miejska Kowary wydała 166.693,50 zł na wykonanie bieżącej konserwacji nawierzchni dróg, ulic, chodników, placów i parkingów na terenie miasta Kowary, dokonano:

1106,9 m2 naprawy ubytków w nawierzchni asfaltowej, 30,25 m2 przebrukowania nawierzchni z kostki betonowej, 0,72 m2 przebrukowania nawierzchni z kostki kamiennej, 251,9 m2 remontu zniszczonej nawierzchni przy zastosowaniu frezowiny;

- Wprowadzono nowe organizacje ruchu na : ul. Tkaczy – wprowadzono strefę zamieszkania; ul. Kowalska – montaż lustra na skrzyżowaniu z ul. Polną, ul. Sanatoryjna – montaż progów spowalniających, ul. Górnicza, Poczтова, 1-go Maja – wyłączenie z ruchu ul. 1-go Maja od skrzyżowania z ul. Górniczą do skrzyżowania z ul. Matejki, wyłączono z ruchu most zabytkowy pomiędzy ul. Ogrodową a Placem Franciszkańskim;

W 2020 r. sporządzono następujące dokumentacje projektowe:

- „Przebudowa ul. Bielarskiej w Kowarach” - nowe oświetlenie drogowe, kanalizacja deszczowa oraz ciąg pieszy;

- „Przebudowa ul. Władysława Grabskiego w Kowarach” - jednym z elementów projektu są 4 przejścia dla pieszych, 2 klasyczne oraz 2 bezpieczne, tj. zawierające dodatkowe elementy infrastruktury wpływające na poprawę bezpieczeństwa pieszych. Dodatkowo projektuje się nowe oświetlenie, kanalizację deszczową oraz ciąg pieszy;

- „Opracowanie przebudowy parkingów na ul. Karkonoskiej w Kowarach” - zabezpieczenie nowych miejsc parkingowych oraz ciągu pieszego;

- „Budowa ciągu pieszego pomiędzy ul. Stanisława Staszica a Wichrową Równią” - uregulowanie ciągu pieszo jezdnego, budowa odwodnienia powierzchniowego oraz oświetlenia drogowego;

- „Przebudowa parkingu przy ul. Ogrodowej w Kowarach” - zabezpieczenie nowych miejsc parkingowych;

- „Remont drogi pomiędzy ul. Józefa Borsusa a ul. 1-go Maja”;

- „Remont ul. Izerskiej w Kowarach”;

- Zlecono w porozumieniu z Dolnośląską Służbą Dróg i Kolei we Wrocławiu wykonanie projektu chodnika łączącego centrum miasta Kowary z dzielnicą Wojków. Zadanie pn.: „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 366 w zakresie chodnika w miejscowości Kowary”;

- Wykonano ekspertyzę wytrzymałościową konstrukcyjno-budowlaną dla potrzeb instalacji fotowoltaicznej na dachach budynków: Zespołu Szkół ogólnokształcących, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejskiego Ośrodka Kultury i Miejskiej Służby Ratowniczej w Kowarach;
- Sporządzono dokumentację techniczną instalacji fotowoltaicznej dla obiektów Zespołu Szkół ogólnokształcących, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejskiego Ośrodka Kultury i Miejskiej Służby Ratowniczej w Kowarach;
- Planowana jest realizacja ronda na skrzyżowaniu dróg wojewódzkich nr 366 i 367 oraz drogi powiatowej nr 2735D w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu samochodowego pomiędzy centrum miasta Kowary a dzielnica Wojków. Planowany termin realizacji - 2022 r.
- Planuje się rozbudowę sieci dróg gminnych o łącznik między ul. Waryńskiego, a drogą wojewódzką nr 367 zgodnie z MPZP.

W 2020 r. wykonano następujące zadania inwestycyjne:

- „Przebudowa ciągów komunikacyjnych przy ul. Jana Matejki, wraz z budową kanalizacji deszczowej – etap II, przebudowa ul. Słonecznej odc. od ul. Bielarskiej do garaży przy ul. Słonecznej”. - zadanie przyniosło wiele nowych miejsc parkingowych;
- „Przebudowa drogi dojazdowej do ul. Wiejskiej w Kowarach”. - wybudowano nową kanalizację deszczową oraz uregulowano drogę dojazdową;
- „Wykonanie miejsca wypoczynku i rekreacji przy ul. Wiejskiej w Kowarach”;
- „Przebudowa bieżni i odwodnienie bieżni oraz wykonanie oświetlenia stadionu miejskiego w Kowarach”;
- „Rewitalizacja boiska sportowego przy ul. Jana Matejki”;
- „Budowa przyłącza wodociągowego i kanalizacji sanitarnej do budowanej Muszli Koncertowej przy ul. Władysława Jagiellończyka”;
- „Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania na filie biblioteki miejskiej przy ul. Wojska Polskiego 4”;
- Postawiono nowy punkt oświetlenia przy ul. Malinowej, zasilany energią słoneczną.

Inwentaryzacja mostków i kładek na rzece Jedlicy:

Sporządzono przegląd mostów oraz kładek, będących w zarządzie gminy Kowary, w wyniku którego stwierdzono zły stan techniczny obiektu mostowego pomiędzy ul. Ogrodową a Placem Franciszkańskim oraz kilku kładek znajdujących się nad rzeką Jedlica. Do czasu remontu przedmiotowe obiekty zostały wyłączone z ruchu. Wykonano 6 dokumentacji projektowo-kosztorysowych dot. remontu kładek pieszych

3) Współpraca z sąsiednimi gminami i samorządem województwa na rzecz odbudowy połączeń kolejowych

- udział w spotkaniach dot. odbudowy połączeń kolejowych stała współpraca w tym zakresie

4) Rozbudowa sieci informatycznej - darmowe Wi-Fi na terenie całego miasta

Cel pośredni 3.1.3: Systematyczna poprawa stanu i ochrony środowiska

1) Stworzenie i wdrażanie zintegrowanego systemu zieleni miejskiej, konsekwentne prace na terenach zielonych i ukwiecanie miasta, bieżące prace w zakresie wycinki samosiejek oraz podcinanie i kształtowanie drzew i krzewów, przygotowano w ramach Funduszy Norweskich wnioski o dofinansowanie projektu inwestycyjnego, pn. „Zielono-niebieskie Kowary”. Całkowita wartość



projektu 11 078 678,77 zł, dofinansowanie 9 394 624,88 zł. Planowany termin realizacji 01.04.2021-30.04.2024. Zakres działań:

- „Remont przepływowego zbiornika retencyjnego "Kowary" na potoku Bystra w Kowarach w celu zwiększenia jego retencji i bioretencji";
  - "Przebudowa i zagospodarowanie ścieżki pieszej na cele rekreacyjno-edukacyjne przy zbiorniku retencyjnym "Kowary" na potoku Bystra w Kowarach";
  - stworzenie obszaru bioretencji przy zbiorniku retencyjnym "Kowary" na potoku Bystra w Kowarach";
  - Działanie dot. rewitalizacji terenów zieleni z zastosowaniem systemu nawadniania terenu (ul. Górnicza 1, ul. Henryka Sienkiewicza 9, ul. Stanisława Staszica 16, ul. Szkolna 1).
  - Zakup zbiorników na wodę deszczową i ogrodów deszczowych oraz ich montaż na obszarze Kowar
- 2) Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i budowa nowych ujęć wody pitnej w mieście
- „Przebudowa ciągów komunikacyjnych przy ul. Matejki wraz z budową kanalizacji deszczowej” - realizacja w latach 2017-2020
- 3) Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i dbanie o czystość miasta
- bieżące prace porządkowe na terenie miasta
- 4) Edukacja i promocja pro-ekologicznych postaw wśród mieszkańców
- stale działania w zakresie edukowania mieszkańców
  - udział w ogólnopolskiej akcji „Pomagamy pszczołom”
  - stała współpraca z ZGK i Nadleśnictwem Śnieżka w zakresie edukacji ekologicznej

Cel pośredni 3.1.4: Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego:

- 1) Wyznaczenie terenów zalewowych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowary w Planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowary
  - 2) Udział w budowie lokalnego systemu ostrzeżeń przeciwpowodziowych
  - 3) Aktualizacja i wdrażanie planu zarządzania kryzysowego
  - 4) Wspieranie porządku i regulacja koryt rzek i potoków oraz kanałów burzowych
- na wniosek Gminy Wody Polskie uprzętnęły koryto potoku Jedlica
- „Przebudowa ciągów komunikacyjnych przy ul. Matejki wraz z budową kanalizacji deszczowej” - realizacja w latach 2017-2020
- odwodnienie drogi gminnej przy ul. Nowej
  - oczyszczenie koryta potoku Malina

Cel pośredni 3.1.5: Współpraca z sąsiadami dla lepszego wykorzystania walorów naturalnych Kowar

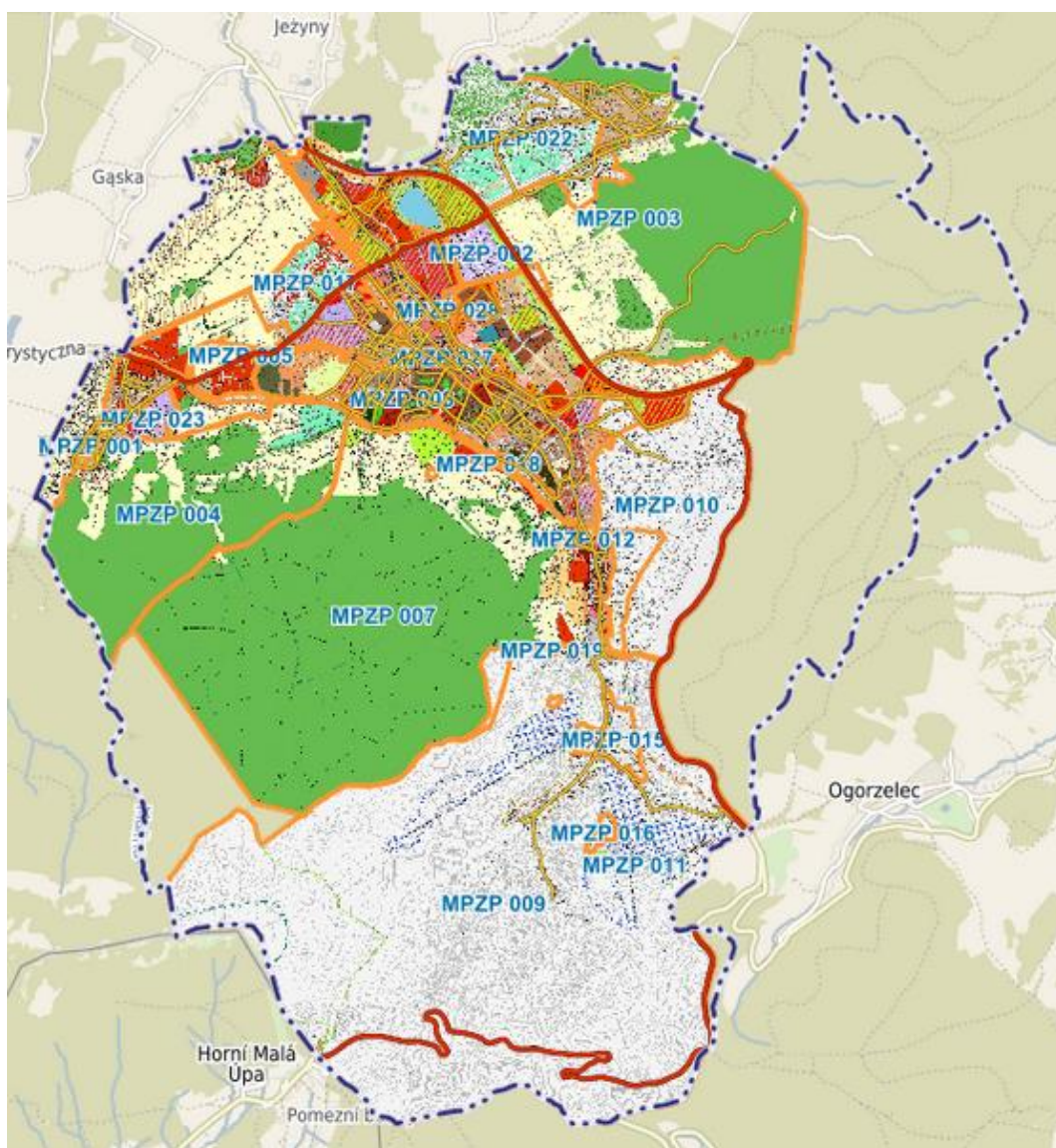
- 1) Realizacja wspólnych projektów z wykorzystaniem walorów naturalnych Gminy Kowary, ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia warunków dla rozwoju sportu, turystyki i rekreacji oraz rehabilitacji zdrowotnej
  - 2) Realizacja wspólnych przedsięwzięć promujących Kowary jako miasto zieleni i ludzi aktywnych:
- szczegóły opis podejmowanych działań w roku 2020 znajduje się w: 8.5. Turystyka, sport i rekreacja.

Powołano Zespół Roboczy Zarządzeniem nr 140/2020 Burmistrza Miasta Kowary z 01.10.2020 r., który rozpoczął prace nad nowym PROGRAMU ROZWOJU GMINY MIEJSKIEJ KOWARY na lata 2021-2030.

## 5.2. Ład przestrzenny

Politykę przestrzenną gminy kreuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które opracowano na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Kowarach nr 247 z dnia 28.05.1998 roku ze zmianami. Ostatnia aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przeprowadzona została w roku 2016 (Uchwała Nr XXX/150/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 17 listopada 2016r.).

**Mapa nr 1: Uszczegółowienie zagospodarowania terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.**



Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2020r. obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęto ok 2960 ha, co stanowi ok 80% powierzchni gminy. 20% powierzchni gminy nie objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego stanowią teren Lasów Państwowych, na których prowadzona jest gospodarka leśna.

W przypadku, gdy dla określonego terenu nie uchwalono miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przedsięwzięcia są realizowane w drodze ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu. W roku 2020 nie wydano decyzji ustalającej warunki zabudowy i zagospodarowania przestrzennego.

Ostatnie uchwały dotyczące MPZP zostały podjęte w 2020 roku, wtedy to Rada Miejska w Kowarach przystąpiła do opracowania 5 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania:

**Tabela nr 39: 4 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przez Radę Miejską w Kowarach w roku 2020**

Lp.	Nazwa	Nr uchwały data
1.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Centrum - edycja 2020 r.	XXXV/222/21 25 lutego 2021 r.
2.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 103/34 położonej w jednostce urbanistycznej Kowary Krzaczyzna	XXXV/223/21 25 lutego 2021 r.
3.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kowary dla jednostki urbanistycznej KOWARY KRZACZYNA A	XXXV/224/21 25 lutego 2021 r.
4.	Uchwała Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Wojków - edycja 2020 r.	XXXV/225/21 25 lutego 2021 r.

(opracowanie GMK)

### 5.3. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji w roku 2020

Dokumentem wyznaczającym kierunki działań w zakresie rewitalizacji w Gminie Miejskiej Kowary jest Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2023, który został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Nr XXIV/120/16 z dnia 19.05.2016 roku. Powstał na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i stanowi kluczowy element miejskiej polityki rewitalizacyjnej w perspektywie do 2023 roku.

LPR jest dokumentem operacyjnym, którego podstawowym założeniem jest wyznaczenie ram dla skutecznej interwencji publicznej ukierunkowanej na wyznaczone obszary zdegradowane.

W ramach wypracowanych założeń planistycznych dokonano identyfikacji celów i metod pozwalających na zniwelowanie kluczowych deficytów obszarów problemowych, które w ramach polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej powinny korespondować z założeniami na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym. Dokument jest komplementarny z dokumentami o charakterze programowym i strategicznym, obowiązującymi na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym (m.in. Strategią Europa 2020; koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030; Strategią Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo; Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020; Założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej; Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, Programem Rozwoju Powiatu Jeleniogórskiego na lata 2015-2020.

Na poziomie gminnym LPR tworzy płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu.

W szczególności jest komplementarny z Programem Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2016-2020 oraz Planem Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2015-2020.

Rewitalizacja to proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, którego realizacja odbywa się poprzez przedsięwzięcia kompleksowe i zintegrowane, uwzględniające istotne aspekty w sferach społecznej, funkcjonalno - przestrzennej, gospodarczej i środowiskowej. Lokalny Program Rewitalizacji adresowany jest do wyznaczonego obszaru wsparcia na którym koncentrują się głównie problemy społeczne, techniczne i przestrzenne oraz związane ze stanem środowiska naturalnego, tereny o niższym poziomie rozwoju gospodarczego. LPR pełni rolę narzędzia planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Posiadanie programu rewitalizacji stało się także warunkiem niezbędnym do ubiegania się o wsparcie projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2015-2020. Wyznaczony obszar zdegradowany to kluczowa strefa w Kowarach istotna z punktu widzenia pełnionych funkcji usługowych, mieszkaniowych oraz symbolicznych. Obszar zdegradowany swym zasięgiem obejmuje także tereny przemysłowe i po kolejowe. Obszar ten cechuje się koncentracją zjawisk kryzysowych, w tym głównie problemami społecznymi, technicznymi i przestrzennymi. W skład obszaru zdegradowanego wchodzi centrum usługowo-mieszkaniowe Kowar, zespół śródmiejski oraz tereny mieszkaniowe zabudowy wielorodzinnej. Obszar ten boryka się z wieloma problemami, które w zasadniczy sposób wpływają na obniżenie jakości życia jego mieszkańców jak również implikują przeciętną atrakcyjność turystyczną, osiedleńczą i gospodarczą całych Kowar. Na obszarze wsparcia koncentrują się zjawiska wpływające na ubóstwo i biedę. Zdewastowaniu uległa w znacznym stopniu tkanka miejska a przede wszystkim zespół śródmiejski oraz części kamienic. Relatywnie niska jest funkcjonalność przestrzeni publicznej i zatracenie przez nią funkcji symbolicznych, integracyjnych czy turystycznych.

Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im działaniami realizowanymi w 2020 roku.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary wyznaczone zostały trzy główne cele rewitalizacji:

1. Ograniczenie niekorzystnych zjawisk społecznych na obszarze zdegradowanym poprzez:

- wspieranie aktywności osób bezrobotnych,
- przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych i niepełnosprawnych,
- prowadzenie działań profilaktycznych, przeciwdziałanie uzależnieniom,
- współpraca z organizacjami społecznymi ukierunkowana na rzecz ograniczenia zjawiska biedy, wykluczenia społecznego i zrównoważonego rozwoju.

1.1. O skali potrzeb związanych z realizacją tych celów najlepiej świadczą dane MOPS-u w Kowarach za 2020 rok. W ramach wszystkich systemów pomocowych w roku 2020 udzielono łącznie 55.298 świadczeń pomocowych w tym:

- pomoc społeczna – 163 gospodarstwom domowym
- dodatki mieszkaniowe – 43 gospodarstwom domowym
- dodatki energetyczne – 28 gospodarstwom domowym
- świadczenia rodzinne – 70 gospodarstwom domowym
- fundusz alimentacyjny – 23 gospodarstwom domowym
- świadczenie wychowawcze (Program „Rodzina 500+”) – 105 gospodarstwom domowym
- świadczenie „Dobry start” – 72 gospodarstwom domowym
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 11 gospodarstwom domowym
- wspieranie rodziny: piecza zastępcza – 20 gospodarstwom domowym
- wspieranie rodziny: asystentura rodziny – 16 gospodarstwom domowym
- potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej – 11 decyzji,

1.2 Prace Społecznie Użyteczne (PSU) prowadzone przez MOPS od 01.04.2020 r. do 31.10.2020 r. (okres wykonywania PSU, bez uwzględnienia czasu ich organizacji i rozliczeń finansowych, który objął również miesiące: marzec i listopad 2020 r.).

Organizacja prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na terenie Gminy Miejskiej Kowary. Zadanie realizowane na podstawie Porozumienia nr 7/2020 z dnia 07.02.2020 r. w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych, zawartego pomiędzy Powiatem Jeleniogórskim w reprezentowanym przez Starostę Jeleniogórskiego, w imieniu działań Dyrektor Urzędu Pracy w Jeleniej Górze, a Burmistrzem Miasta Kowary.

Zgodnie z ww. Porozumieniem w 2020r. zaplanowano:

- wskazanie przez MOPS 40 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, spośród których Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze (PUP) mógł kierować osoby do wykonywania PSU,
- szkolenie BHP dla wszystkich osób skierowanych przez PUP do wykonywania PSU,
- wykonywanie w ramach PSU prac porządkowych i konserwatorskich na terenie miasta Kowary przez 20 osób wykonujące PSU na stanowisku robotnik gospodarczy w wymiarze – 40 godzin miesięcznie, nie więcej niż 10 godzin tygodniowo/ 1 osoba,
- wykonywanie przez 20 osoby miesięcznie łącznie 800 godzin PSU,
- realizację wypłat należnych świadczeń za wykonywanie PSU,
- refundację przez PUP 60% kosztu wypłaconych ww. świadczeń,

- pokrycie z budżetu Gminy Miejskiej Kowary 40% kosztu wypłaty świadczeń za wykonywanie PSU i 100% wydatków na szkolenie BHP dla uczestników PSU.

Cel strategiczny

1 Ograniczenie niekorzystnych zjawisk społecznych na obszarze zdegradowanym w Gminie Miejskiej Kowary.

1.1 Wspieranie i aktywizacja osób bezrobotnych.

Podjęte działania:

- w celu zapewnienia wykonywania PSU przez 20 osób, w okresie realizacji zadania MOPS koniecznym było wskazanie łącznie 60 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, z których PUP mógł skierować do wykonywania PSU zakwalifikowane osoby. Ze skierowanych przez PUP osób PSU podjęło łącznie 17 osób, w tym 6 osób z terenu objętego LPR,
- szkolenia BHP zrealizowano łącznie dla osób, w tym 6 osób z terenu objętego LPR,
- osoby skierowane przez PUP do wykonywania PSU, po odbyciu szkolenia BHP – zostały skierowane do wykonywania prac w jednostkach organizacyjnych Gminy Miejskiej Kowary: Urzędzie Miasta Kowary, Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kowarach, Miejskim Ośrodku Kultury, Zarządzie Eksploatacji Zasobów Komunalnych i spółce EKO Kowary
- stała współpraca z PUP w sprawach związanych z przebiegiem PSU,
- sporządzanie dokumentacji dot. przebiegu realizacji zadania, w tym list obecności, kart pracy (do stosowania przez poszczególne jednostki). Rozliczanie skierowań z PUP, tworzenie list wypłat za wykonywanie PSU i wniosków o refundację,
- obsługa finansowa zadania.

Wartość zadania / projektu oraz źródła finansowania:

Koszt świadczeń wypłaconych osobom wykonującym PSU z terenu LPR: 12 225,00 zł (60% Fundusz Pracy, 40% Gmina) / Koszty szkoleń BHP: 66,00 zł (100% Gmina) / łącznie = 12 291,00 zł

Świadczenia wypłacone osobom wykonującym PSU z terenu całego miasta: 28 786,00 zł (60% Fundusz Pracy, 40% Gmina) / Koszty szkoleń BHP: 187,00 zł (100% Gmina) / łącznie = 28 973,00 zł

Wskaźniki wynikające z Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Kowary jakie zostały osiągnięte zgodnie z celami zadania / projektu w 2020r.

Jak wynika z załączonego zestawienia realizacji zadania-prace społecznie użyteczne- za okres od 01.01.2020r. do 31.12.2020r. (zł. Nr 1)- z łącznej liczby 17 osób, które podjęły wykonywanie prac społecznie użytecznych – 6 osób zamieszkiwało na obszarze objętym LPR, co stanowiło 35% ogółu. W związku z tym podobnie kształtowały się koszty realizacji zadania, które dla obszaru objętego LPR w stosunku do wydatków ogółem dla całego miasta 42 %.

Dodatkowe informacje:

Zaplanowana liczba osób do zatrudnienia w ramach PSU (40) nie jest równa faktycznej liczbie zaplanowanych uczestników (20), gdyż w celu zapewnienia realizacji zaplanowanej, miesięcznej liczby godzin realizacji PSU (800 godzin), koniecznym było uzupełnianie miejsc zwolnionych przez uczestników, którzy zrezygnowali lub porzucili wykonywanie PSU – kolejnymi uczestnikami skierowanymi przez PUP.

Ponadto w związku z obowiązującym zagrożeniem epidemiologicznym oraz stanem epidemii część jednostek organizacyjnych zrezygnowała z realizacji PSU w okresie od kwietnia do października 2020r., w związku z powyższym jednocześnie mogło zostać skierowanych do wykonywania PSU tylko 17 osób.

2. Rewaloryzacja obszaru zdegradowanego, w tym poprzez dostosowanie infrastruktury technicznej do istniejących potrzeb oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprzez:

- renowację zdegradowanych technicznie obiektów i zachowanie unikalnych walorów urbanistycznych obszaru,
- propagowanie kultury fizycznej i imprez integrujących mieszkańców,
- ożywienie obszaru zdegradowanego poprzez wzmocnienie jego funkcji symbolicznych.

Projekty z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, tj.: „Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej”, „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach”, których realizacja dotyczyła rewaloryzacji infrastruktury technicznej i zachowania dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju infrastruktury sportowej.

Ponadto ZEJK dokonał remontu elewacji z dociepleniem ściany południowej i wschodniej w budynku Wspólnoty przy ul. Waryńskiego 7 w Kowarach (46,95 % stanowił wkład gminy)

W 2020r. Przedszkole Publiczne nr 1 w Kowarach dokonało modernizacji instalacji wentylacyjnej i instalacji klimatyzacji .

3. Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb mieszkańców i turystów - efektywne wykorzystanie potencjału turystycznego miasta, poprzez:

- przebudowę przestrzeni publicznej,
- wzmocnienie funkcji turystycznych całego obszaru zdegradowanego,
- dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Przykładem takich projektów wpływających na zmianę tkanki miejskiej są projekty, których realizacja trwała lub zakończyła się w 2020r.: „Okrywanie na nowo walorów kulturowych i historycznych Kowar i czesko-polskiego pogranicza”, w ramach, którego powstało miejsce przystankowo-rekreacyjne przy ul. Wiejskiej przy wiadukcie kolejowym, „Utworzenie miejsca spotkań, integracji i odpoczynku w centrum Kowar”, w ramach, którego powstała muszla koncertowa.

#### **5.4. Realizacja zadań z zakresu opieki nad zabytkami w 2020 roku**

Na terenie Gminy Miejskiej Kowary funkcjonujące formy ochrony to:

- wpis do ewidencji zabytków
- wpis do rejestru zabytków,
- uznanie za pomnik historii
- ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Gminna Ewidencja Zabytków dla Miasta Kowary założona została w roku 2015 r. zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. i przyjęta Zarządzeniem Nr 50/2015 Burmistrza Miasta Kowary z dnia 28 kwietnia 2015 r. W spisie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się 579 zabytków nieruchomych z terenu gminy Kowary pochodzących sprzed roku 1945, z czego 79 obiektów jest chronionych wpisem do Rejestru Konserwatora oraz 1 pomnik historii. Gminna ewidencja zabytków składa się również z 447 kart adresowych zabytków nieruchomych, których formą ochrony są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz 28 kart stanowisk archeologicznych.

Najcenniejsze z nich znajdują się przy placu Franciszkańskim: Kościół pw. NMP i klasztor o. Franciszkanów, a także przy ulicy 1 Maja (kamienice na Kowarskiej Starówce) i Ogrodowej.

Równie cenne są zespoły dawnych sanatoriów przy ulicy Jeleniogórskiej i Sanatoryjnej („Wysoka Łąka” i „Bukowiec”) oraz zespoły pałacowe przy Zamkowej („Nowy Dwór”), Jeleniogórskiej („Ciszycy”) oraz dawne pałace przy ulicy Ogrodowej i Waryńskiego.

Do rejestru została wpisana także Kaplica Świętej Anny, dawny kompleks ewangelicki, budynek sądu (ul. Staszica) oraz wiadukt kolejowy przy ulicy Wiejskiej

Cenne budynki chronione są również zapisami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Kowary.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego określają ogólne wytyczne odnośnie zasad przyszłego funkcjonowania obiektów zabytkowych oraz modernizacji istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy.

Na terenie gminy określone zostały 3 rodzaje stref:

Strefa A – pełnej ochrony konserwatorskiej, obszar o funkcjach mieszkalno-usługowych.

Strefa B – obszar z rygorami konserwatorskimi, tereny podlegające rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy. W obrębie tej strefy obowiązuje zasada uzgadniania z konserwatorem zabytków wszelkich prac budowlanych i remontowych.

Strefa K – ochrony krajobrazu, strefa ochrony krajobrazu integralnie związanego z zespołami historycznymi położonymi w Kowarach.

W roku 2020 pomoc w ochronie zabytków na terenie gminy polegała na udzielaniu dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków i mogą obejmować wyłącznie nakłady konieczne na odnowienie lub uzupełnienie zewnętrznych tynków i detali architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie,



z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego budynku kolorystyki. Łączna kwota dotacji udzielonych z budżetu gminy nie może przekroczyć 50% wartości robót obejmujących każdą ścianę budynku oraz kwoty 10.000,00 złotych dla każdej ściany budynku.

W roku 2017 gmina udzieliła 1 dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie elewacji budynku mieszkalnego przy ul. 1 Maja 21 na kwotę 7.922,33 zł.

W roku 2018 gmina udzieliła 1 dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie elewacji budynku mieszkalnego przy ul. Jeleniogórskiej 10 na kwotę 9.999,69 zł.

W 2019 roku udzielono 4 dotacji po 10 000 zł dla trzech podmiotów 1 Maja 20 – 20.000 zł, 1 Maja 18 – 10.000 zł i 1 Maja 17 – 10.000 zł

W roku 2020 gmina udzieliła 1 dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie elewacji budynku mieszkalnego przy ul. 1 Maja 70 – 70a na kwotę 30.000,00 zł.

## **5.5. Realizacja planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w Kowarach w roku 2020**

W dniu 10.01.2020 r. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie opublikowało na swojej stronie BIP Decyzję Nr WR.RZT.070.106.2019.PK: zatwierdzającą taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Kowary na okres 3 lat oraz orzekło o skróceniu czasu obowiązywania taryfy zatwierdzonej decyzją numer WR.RET.070.72.2018.PK z dnia 2 maja 2018 r. wnioskowaną przez Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

W związku z powyższym w okresie od 18.01.2020 r. do 17.01.2021 r. obowiązywały następujące ceny taryfowe za wodę i ścieki:

Taryfa za dostawę wody dla:

1. Gospodarstwa domowe - 7,95 zł/m<sup>3</sup> (netto)+ 8% VAT = 8,59 zł/m<sup>3</sup> (brutto)
2. Przedsiębiorcy - 7,95 zł/m<sup>3</sup> (netto)+ 8% VAT = 8,59 zł/m<sup>3</sup> (brutto)
3. Pozostali odbiorcy - 7,95 zł/m<sup>3</sup> (netto)+ 8% VAT = 8,59 zł/m<sup>3</sup> (brutto)

Taryfa za odprowadzanie ścieków dla:

1. Gospodarstwa domowe - 17,27 zł/m<sup>3</sup> (netto)+ 8% VAT = 18,65 zł/m<sup>3</sup> (brutto)
2. Przedsiębiorcy - 17,27 zł/m<sup>3</sup> (netto)+ 8% VAT = 18,65 zł/m<sup>3</sup> (brutto)
3. Pozostali odbiorcy - 17,27 zł/m<sup>3</sup> (netto)+ 8% VAT = 18,65 zł/m<sup>3</sup> (brutto)

Uchwałą Rady Gminy Kowary Nr XVI/110/19 z dnia 30.12.2019 r. zmieniającą uchwałę w sprawie dopłat do cen dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków dla odbiorców indywidualnych (gospodarstwa domowe) na terenie Gminy Miejskiej Kowary zatwierdzone zostały dopłaty dla odbiorców usług w zakresie: zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków do 1 m<sup>3</sup> dostarczonej wody i odprowadzonych ścieków. Dopłaty obowiązują od 18.01.2019 r. do 17.01.2023 r.

Dopłata do ceny taryfowej za dostawę wody dla:

1. Gospodarstwa domowe - bez dopłat

2. Przedsiębiorcy - bez dopłat  
 3. Pozostali odbiorcy - bez dopłat

Dopłata do ceny taryfowej za odprowadzanie ścieków dla :

1. Gospodarstwa domowe - 7,06 zł/m<sup>3</sup> (netto)+ 8% VAT = 7,62 zł/m<sup>3</sup> (brutto)  
 2. Przedsiębiorcy - bez dopłat  
 3. Pozostali odbiorcy - bez dopłat

Gmina Kowary na podstawie stosownych uchwał Rady Gminy od kilku lat dopłaca mieszkańcom do kosztów, jakie ponoszą w związku z użytkowaniem wody oraz odprowadzeniem ścieków. W 2019 roku wprowadzono dopłaty do cen wody i ścieków tylko do gospodarstw domowych. 70% osób korzystających z dopłat to osoby fizyczne będące w większości rencistami lub emerytami. W 2019 roku spółka KSWiK sp. zo.o. wystąpiła do Państwowego Gospodarstwa Wodne Wody Polskie z wnioskiem o zmianę taryf na wodę i ścieki w Gminie Miejskiej Kowary. Do przedłożonego wniosku Burmistrz zgłosił wiele uwag, w wyniku czego doszło do rozprawy administracyjnej przeprowadzonej przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. W 2019 roku nowe taryfy na wodę i ścieki nie weszły w życie.

**Tabela nr 40: Wielkość sprzedaży w latach 2019 - 2020**

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII	IX	X	XI	XII	suma
<b>2019</b>													
woda sprzedana	28 534	18 290	27 783	18 112	34 166	19 014	29 646	17 981	27 831	21 938	26 511	19 492	289 296
ścieki sprzedane	26 812	16 211	25 937	16 146	27 418	16 523	25 001	15 934	25 619	19 258	24 608	16 045	255 511
<b>2020</b>													
woda sprzedana	28 366	20 069	26 970	18 488	29 926	18 474	26 951	21 882	31 594	19 706	27 337	17 700	287 462
ścieki sprzedane	26 003	17 813	25 224	16 266	26 531	16 491	24 475	19 286	29 005	17 529	25 171	15 459	259 253

(opracowanie KSWiK)

**Tabela nr 41: Wartość sprzedaży wody i odbioru ścieków w latach 2009-2020**

rok	sprzedaż		woda	ścieki
	ogółem zł	- w tym dla pozostał. oddziałów spółki *	m3	m3
2009	4 203 008,22	-	376 139,58	293 222,02
2010	4 504 421,38	33 598,24	340 725,22	254 429,07
2011	4 183 779,91	112 568,61	339 171,83	260 295,46
2012	4 417 426,64	139 453,41	335 197,17	261 405,03
2013	6 208 083,01	164 013,87	300 873,38	247 174,34
2014	5 990 345,73	109 296,93	292 908,31	250 436,94
2015	6 015 731,25	107 159,74	281 173,04	246 421,27
2016	6 251 892,63	130 308,57	288 251,88	258 051,94
2017	6 656 459,28	53 602,88	288 292,79	255 032,28
2018	6 192 109,36	17 682,74	276 652,84	249 653,04
2019	6 407 391,51	15 063,52	289 296,36	255 511,07
2020	6 818 630,05	13 736,47	287 461,88	259 252,77

(opracowanie KSWiK)

**Tabela nr 42: Wielkość dopłat do wody i ścieków w 2020 roku**

Dopłata do wody	Wartość 2019 rok	Ilość m3 (gospodarstwa domowe)		Wartość 2020 rok	Ilość m3 (gospodarstwa domowe)	
		woda	ścieki		woda	ścieki
styczeń	98 567,74	13 994,33	12 455,14	103 318,25	14 612,38	13 200,26
luty	174 819,65	23 980,31	22 349,84	172 774,00	23 794,12	22 207,74
marzec	106 144,00	14 966,56	13 444,45	110 212,73	9 349,22	14 231,28
kwiecień	168 701,32	23 178,00	21 556,23	166 176,38	3 666,61	21 760,88
maj	100 058,27	14 294,27	12 616,21	102 430,47	135,12	13 404,36
czerwiec	191 355,84	28 706,19	23 699,22	183 462,60	0,00	24 061,30
lipiec	101 766,09	14 487,95	12 860,71	101 624,40	0,00	13 328,14

sierpień	170 392,80	24 792,59	21 466,14	163 044,53	1,74	21 383,45
wrzesień	99 148,91	14 211,56	12 604,12	122 238,73	17,38	16 027,42
październik	169 863,15	23 679,51	21 815,58	192 442,10	0,00	25 238,97
listopad	119 747,10	17 166,81	15 222,87	106 569,46	0,00	13 976,69
grudzień	165 609,75	22 805,65	21 362,02	170 419,84	0,00	22 350,73
faktura za grudzień zapłacona w roku następnym	103 318,25	14 612,38	13 200,26	96 197,68	0,00	12 616,42
Razem poniesione wydatki w roku	1 666 174,62	236 263,73	211 452,53	1 694 713,49	51 576,57	221 171,22
Razem poniesione koszty w roku	1 670 925,13	236 881,78	212 197,65	1 687 592,72	36 964,19	220 587,38

(opracowanie KSWiK)

**Tabela nr 43: Zestawienie wpływów z podatków płaconych przez KSWiK do Kowar oraz dopłat Kowar do cen wody i ścieków za lata 2009-2020**

ROK	Wydatki na dopłaty do wody i ścieków	Zrealizowane dochody						Dochody – Wydatki	Uwagi
		podatek od nieruchomości	podatek od nieruchomości zapłacone odsetki	podatek od środków transportowych	za zajęcie pasa	dzierżawa	Suma zrealizowanych dochodów		
2006	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Należny podatek od nieruchomości zapłacony w 2007 r.
2007	0,00	275 725,15	6 560,50	0,00	0,00	0,00	282 285,65	282 285,65	
2008	897 319,26	677 305,70	16 237,56	0,00	988,18	1 185,84	695 717,28	-201 601,98	
2009	1 027 468,57	629 098,90	387,10	944,00	46 559,72	2 095,01	679 084,73	-348 383,84	
2010	1 415 219,72	630 478,60	806,20	944,00	56 449,15	3 671,26	692 349,21	-722 870,51	
2011	1 013 997,77	1 155 473,56	40 556,95	969,00	13 943,38	8 723,01	1 219 665,90	205 668,13	
2012	853 158,74	1 874 403,47	61 844,77	988,00	40,38	3 363,85	1 940 640,47	1 087 481,73	

2013	2 072 523,97	1 743 129,97	5 780,60	988,00	207 462,53	33 196,22	1 990 557,32	-81 966,65	
2014	1 819 684,89	1 354 012,88	4 487,00	997,00	69 372,60	15 714,60	1 444 584,08	-375 100,81	
2015	1 961 649,96	976 232,72	845,00	1 001,00	87 467,25	19 421,93	1 084 967,90	-876 682,06	W wyniku złożonych korekt zwrócono nadpłatę podatku z lat poprzednich w wysokości 470.989,00 zł
2016	2 012 421,95	1 400 681,00	1 645,00	1 001,00	69 372,60	16 914,60	1 489 614,20	-522 807,75	
2017	2 024 779,94	1 404 870,00	1 425,00	1 001,00	69 372,60	16 914,60	1 493 583,20	-531 196,74	
2018	1 680 242,27	1 410 137,00	0,00	1 001,00	69 372,60	16 914,60	1 497 425,20	-182 817,07	Od 12.12.2017 dopłaty tylko do gosp. domowych
2019	1 666 174,78	1 412 752,00	155,00	110,00	70 117,50	16 383,29	1 499 517,79	-166 656,99	Od 30.12.2019 dopłaty tylko do ścieków
2020	1 694 713,47	1 418 170,00	78,00	110,00	69 569,60	16 914,60	1 504 842,20	-189 871,29	x
RAZEM	20 140 198,92	16 362 470,95	140 808,68	10 054,00	830 088,09	171 413,41	17 514 835,13	-2 625 363,79	x

(opracowanie KSWiK)

Wykaz prac remontowych i inwestycyjnych w oddziale Kowary Spółki KSWiK sp. z o.o. w roku 2020:

Ilość ujęć wody - 6 szt.

Ilość SUW - 0 szt.

Ilość oczyszczalni ścieków - 1 szt.

Długość obsługiwanej sieci wodociągowej

– magistrala przesyłowa 17,4 km.

– sieć rozdzielcza 38,9 km.

Ilość przyłączy wodociągowych - 1357 szt.

Długość obsługiwanej sieci kanalizacyjnej – 42,5 km.

Ilość przepompowni ścieków - 2 szt.

Zdolności produkcyjne woda m<sup>3</sup>/d (wszystkie ujęcia razem) – Q<sub>śred</sub>/d = 3781 m<sup>3</sup>/d. oraz 100m<sup>3</sup>/d z ujęcia Wysoka Łąka – wody podziemne,

Zdolność oczyszczania ścieków m<sup>3</sup>/d.  $Q_{\text{śred}}/d = 2500 \text{ m}^3/d$ .

Ilość odbiorców usług – 3852 szt.

Ilość odbiorców usług w/g umów wynosi – 3852 szt. na dzień 31.12.2020 r. uwzględniając zmiany sposobu rozliczenia w budynkach wielolokalowych (rozliczenia indywidualne radiowe).

Usunięte awarie na sieci wodociągowej - 3 szt.

Usunięte awarie na sieci kanalizacyjnej – 52 szt.

Usunięte awarie na przyłączach - 6 szt.

Wymienione przyłącza wodociągowe - 1 szt. – (Wiejska 58),

Wymienione sieci wodociągowe średnica i długość – DN 225, 220 m  
(Kowary Średnie-Kowary Dolne).

Wymiana wdm. po okresie legalizacji - 76 szt.

Montaż wdm. brakujących -8 szt.

Wymiana zasuw – 9 szt.

Ul. Bielarska 6, Zamkowa 9, Zamkowa Były SUW, Jeleniogórska Koło łowieckie „Knieja”, Wiejska 60, Podgórze 28, Jagiellończyka Muszla, Leśna 1, Reja 7.

Wymiana hydrantów - 6 szt. ( ul. Jeleniogórska 39, Staszica 18, Waryńskiego 6, Nadrzeczna 1, Kowalska 4, Kawaleryjska 1).

Montaż zasuw – 9 szt.:

DN 25 – 2 szt. ( ul. Wiejska 62, Wiejska 58),

DN 40- 1 szt.(ul. Zamkowa SUW-spust),

DN 80 – 2 szt. ( prawy zbiornik Kowary Dolne, były filtry Kowary Dolne- Kowary Średnie),

DN 100- 3 szt. (ul. Zamkowa były SUW, Górna reduktor x2),

DN 150 – 1 szt. (były filtry Kowary Dolne- Kowary Średnie).

Montaż hydrantów – 0 szt.

Montaż studni wodomierzowych –3szt. (ul. Ogrodowa 25, Wiejska 60, Wiejska 62).

Usunięte awarie na pompowniach ścieków – 5 szt.

Usunięte awarie na oczyszczalni ścieków - 5 szt.

remont podajnika wapna w budynku prasy,

wymiana stopy sprzęgającej pompy Flyght w pompowni P4,

remont kanału dolotowego komory uspokojenia wraz z wykonaniem odwodnienia placu,

remont bieżni osadnika wtórnego – uzupełnienie ubytków,

awaria rurociągu w pompowni P2

Pozostałe remonty, wytworzone środki trwałe, zakupy i remonty środków trwałych, oraz środków transportu:

- Montaż zasuwy oraz zaworu zwrotnego na wyjściu z prawego zbiornika zapasowo-wyrównawczego Kowary Dolne,
- Naprawa oraz odbudowa zapadniętych i niedrożnych studni kanalizacji sanitarnej ul. Ogrodowa 18, Karkonoska 12,
- Budowa studni redukcyjnej ul. Górna Wojków,
- Remont ujęcia „Wysoka Łąka”

Przeglądy i zadymianie sieci kanalizacyjnej – ul. Źródłana, Jagiellończyka – sprawdzenie oraz zadymianie kanalizacji deszczowej.

Inne roboty remontowe i konserwacyjne wykonane przez oddział:

- montaż zaworu pływakowego na zbiorniku zapasowo-wyrównawczym Kowary Dolne,
- wykonanie nowego spustu, przelewu i obejścia filtrów na ujęciu wodnym Kowary Górne, długość 25 m,
- montaż nowego zaworu pływakowego DN100 na zbiorniku zapasowo-wyrównawczym Kowary Dolne – dopływ wody ze zbiornika Kowary Średnie,
- wykonanie połączenia rurociągów oraz spustu na byłych filtrach pomiędzy zbiornikami zapasowo-wyrównawczymi Kowary Dolne, Kowary Średnie 10 m DN160,
- odcięto dwa przyłącza wodociągowe: ul. Dworcowa byłe kino, Leśna 1A była Kuźnica, w związku z pracami wyburzeniowymi obiektów,
- wymiana niesprawnego zaworu redukcyjnego DN80 ul. Ogrodowa,
- wielokrotne płukanie filtrów, zbiorników, sieci wodociągowej na terenie miasta spowodowane długotrwałymi opadami deszczu,
- przegląd sieci kanalizacji sanitarnej Podgórze, uzupełnianie brakujących włączów,
- czyszczenie, udroźnienie 80m kanalizacji sanitarnej, uzupełnienie brakujących włączów ul. Zamkowa byłe przedszkole,
- czyszczenie, wyrywanie korzeni z rurociągu wodnego pomiędzy ujęciem powierzchniowym „Budniki” a filtrami „Kowary Średnie”,
- przepięcie rurociągów wodnych DN150 i DN100 poza były SUW ul. Zamkowa,
- nadzór nad pracami ujęcie „Wysoka Łąka” – modernizacja oraz wpięcie do sieci przesyłowej,
- nadzór nad pracami – regulacja 126 studni kanalizacji sanitarnej na terenie miasta,
- wykonanie spustu na rurociągu przy byłym SUW Kowary zalew,
- likwidacja 8 ryczałtów,
- wymiana 25m niedrożnej kanalizacji sanitarnej DN200 Wojków ul. Wojska Polskiego 29,
- wymiana 20m niedrożnej kanalizacji sanitarnej DN160 ul. Matejki 18.

Oczyszczalnia Ścieków:

- montaż i ustawienie regałów w pomieszczeniu archiwum,
- uruchomienie recyrkulacji wewnętrznej jednej strony ciągu technologicznego na oczyszczalni ścieków,
- zakup, montaż i uruchomienie nowej pompy osadu i maceratora na prasę,

- remont pomieszczenia biurowego BHP oraz Sali konferencyjnej,
- częściowy remont dachu i wykonanie pomieszczenia magazynowego narzędzi – budynek techniczny, dyspozytorna.

Od listopada 2018 r. do stycznia 2019 r. przeprowadzono kontrolę wodomierzy na terenie oddziału w Kowarach. Skontrolowano 1161 wodomierzy głównych w budynkach mieszkalnych oraz lokalach użytkowych. W wyniku czego w 2019 roku przystąpiono do sukcesywnej wymiany wodomierzy oraz do montażu wodomierzy w lokalach mieszkalnych a także rozpoczęto proces przekazywania rozliczania kosztów za wodę i ścieki poszczególnych wspólnot mieszkaniowych spółce KSWiK Sp. z o.o.

Dotychczasowe umowy pomiędzy ZEJK i KSWiK powodowały, że ZEJK płacił za wodę z odczytu licznika głównego na budynku niezależnie czy najemcy uiścili opłatę za wodę na rzecz ZEJK. Taki stan rzeczy powodował, że ZEJK płacił 100% obciążeń za wodę i jeszcze ponosił koszty windykacji w przypadku podejmowania prób wyegzekwowania należności od dłużników. Proces montażu wodomierzy indywidualnych oraz przeniesienie umów na dostawę wody i odprowadzenie ścieków został zakończony w 2020 r.

**Tabela nr 44: Ilość lokali przekazanych do indywidualnych rozliczeń przez KSWiK**

Ilość lokali przekazanych do indywidualnych rozliczeń przez KSWiK		
rok	liczba budynków	liczba lokali /montaż wodomierzy/
2017	23	162
2018	10	95
2019	10	96
2020	14	188

(opracowanie KSWiK)

## 5.6. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

Uchwałą Nr XXIII/116/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXII/106/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 18 marca 2016 r. w sprawie zatwierdzenia i przyjęcia do wdrożenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Kowary na lata 2015-2020” został przyjęty plan gospodarki niskoemisyjnej. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest dokumentem strategicznym, który koncentruje się na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Istotą Planu jest osiągnięcie korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych wynikających z działań zmniejszających emisje gazów cieplarnianych.



**Tabela nr 45: Suma emisji CO2 w Mg rok na terenie Gminy Miejskiej Kowary – prognoza do roku 2020**

Źródła emisji	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Emisja z energii elektrycznej	15450,37	15697,57	15697,57	15948,73	15948,73	16203,91
Emisja z tytułu ruchu pojazdów po drogach	16511,68	16919,44	17227,63	17546,34	17876,03	18217,20
Emisja z tytułu użytkowania budynków publicznych	836,69	861,79	887,64	914,27	941,70	969,95
Emisja gospodarka wodno-kanalizacyjna	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21	530,21
Emisja z sektora prywatnego	2002,85	2062,93	2116,56	2180,06	2236,96	2304,07
Emisja z tytułu spalania paliw przez gospodarstwa indywidualne	22255,81	22278,07	22300,34	22322,64	22344,97	22376,31
Suma emisji ze wszystkich źródeł	57787,61	58350,02	5875996	59442,26	59878,60	60592

(opracowanie GMK)

Jak wynika z powyższych zestawień najwięcej CO<sub>2</sub> do atmosfery emitowane jest ze spalania paliw w gospodarstwach indywidualnych oraz w związku z ruchem pojazdów po drogach Gminy Miejskiej Kowary. Kolejnym zasadniczym źródłem emisji jest emisja związana z poborem energii elektrycznej. Mając powyższe na uwadze konieczna jest wymiana ogrzewania na ekologiczne wraz z termomodernizacją budynków (następuje znaczące zmniejszenie zużycia energii cieplnej), promocja energooszczędnych urządzeń do poboru energii elektrycznej, edukacja ekologiczna mieszkańców oraz zmiana przyzwyczajeń związanych z przemieszczaniem się po gminie (np. budowa ścieżek rowerowych i upowszechnianie jazdy na rowerze).

Zadania inwestycyjne wykonane lub rozpoczęte w 2020 roku mające wpływ na Gospodarkę Niskoemisyjną Gminy Miejskiej Kowary.

1. Emisja z energii elektrycznej

Modernizacja oświetlenia ulicznego oraz dobudowa nowych punktów oświetleniowych na terenie Gminy Miejskiej Kowary.

Inwestycja realizowana od października 2017 roku. W jej ramach wymieniono 1337 opraw z sodowych na energooszczędne LED-owe. Dobudowano także 182 nowych punktów świetlnych. Zadanie zostało zakończone w grudniu 2020 roku.

2. Emisja z tytułu ruchu pojazdów po drogach.

W roku 2020 dokonano realizacji następujących zadań:

„Przebudowa drogi dojazdowej do ul. Wiejskiej w Kowarach” – I etap, wartość zadania : 190.845,45 zł,

„Przebudowa ciągów komunikacyjnych przy ul. Matejki wraz z budowa kanalizacji deszczowej- etap II przebudowa ul. Słonecznej odcinek od ul. Bielarskiej do garaży przy ul. Słonecznej”, wartość zadania : 355.673,57 zł

### 3. Emisja z tytułu użytkowania budynków publicznych.

Gmina Miejska Kowary od maja 2019 jest członkiem Karkonoskiego Klastra Energii.

Celem klastra jest :

Optymalizacja wykorzystania lokalnie dostępnych zasobów energetycznych, w tym odnawialnych źródeł energii oraz prowadzenie działań proefektywnościowych.

Podejmowanie i prowadzenie działań na rzecz stałego i zrównoważonego rozwoju sektora energetyki odnawialnej, wspierania inicjatyw związanych z organizacją lokalnego wytwarzania i konsumowania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych – równoważenie popytu i podaży energii.

Działania zmierzające do poprawy efektywności energetycznej regionu oraz poprawy bezpieczeństwa energetycznego regionu, a także wspierania i prowadzenia projektów i inwestycji, mających na celu wykorzystanie naturalnych walorów lokalnych oraz wykorzystanie potencjału inwestycji w zakresie badań i rozwoju.

Kreowanie, realizowanie i wdrażanie projektów we współdziałaniu z jednostkami samorządu terytorialnego, podmiotami gospodarczymi, uczelniami wyższymi, jednostkami badawczo rozwojowymi, osobami fizycznymi działającymi w sektorze i na rzecz energetyki odnawialnej wzmacnianie potencjału i charakteru regionu.

Planowanie i realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii i równoważenia zapotrzebowania na energię.

Planowanie, wytwarzanie i dystrybucja energii cieplnej w wysokosprawnej kogeneracji wykorzystującej również biomasę i energię zgromadzoną w odpadach komunalnych.

Kreowanie świadomej polityki energetycznej regionu, przyczyniającej się m.in. do poprawy stanu środowiska naturalnego, zmniejszenia emisji CO<sub>2</sub>, przeciwdziałania problemom niskiej emisji, optymalizacji kosztów gospodarki energetycznej, rozwoju rozproszonych odnawialnych źródeł energii, wzrostu zatrudnienia oraz rozwoju regionu.

Utworzenie lokalnej wspólnoty energetycznej opartej na innowacyjnym modelu wytwarzania, magazynowania, dystrybucji i zarządzania popytem na energię z wykorzystaniem dostępnych lokalnie zasobów, z którego będą mogli korzystać Uczestnicy Klastra oraz inne podmioty z regionu.

Prowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych na rzecz rozwoju świadomości mieszkańców, w kontekście ekologii i czystości regionu oraz działań proefektywnościowych.

Wzmacnianie wizerunku regionu, jako przyjaznego środowisku, w którym dynamicznie rozwija się przemysł turystyczny, a działania proekologiczne pozwolą na ochronę krajobrazu i środowiska naturalnego.

W ramach klastra partnerzy złożyli w styczniu 2021 roku w Dolnośląskiej Instytucji Pośredniczącej wnioski na realizację projektu „BUDOWA (W TYM ZAKUP NIEZBĘDNYCH URZĄDZEŃ) INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WYTWARZANIU ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH (W TYM MIKROINSTALACJI) PRZEZ CZŁONKÓW KARKONOSKIEGO KLAstra ENERGII”.

Projekt jest w 85% finansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020.

Gmina Miejska Kowary w ramach projektu planuje wybudować 5 instalacji fotowoltaicznych zasilających następujące jednostki organizacyjne Gminy Miejskiej Kowary:

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kowarach 2 instalacje o mocy przyłączeniowej 24,8 kWp- łączny koszt realizacji 280464,00 PLN

Miejski Ośrodek Kultury- instalacja o mocy 40,00 kWp- koszt realizacji 199390,00 PLN

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – instalacja o mocy 25,60 kWp- koszt realizacji 140,284,00 PLN

Miejska Służba Ratownicza- instalacja o mocy 24,80 kWp- koszt realizacji 131,697 PLN

Instalacje te zapewnią samowystarczalność energetyczną w wym. obiektów.

#### 4. Emisja z tytułu spalania paliw przez gospodarstwa indywidualne.

Uchwałą Nr XVI/145/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 26 marca 2020 r. określono zasady udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Miasta na zadania służące ochronie powietrza związane z trwałą likwidacją w lokalach mieszkalnych lub nieruchomościach o charakterze mieszkalnym ogrzewania opartego na paliwie stałym. W ramach realizacji programu, w roku 2020 przyjęto 36 wniosków od mieszkańców Gminy Miejskiej Kowary.

Ze względu na niespełnienie wymogów formalnych odrzucono 6 wniosków o zawarcie umowy o dofinansowanie. Łącznie rozliczono 27 Beneficjentów na kwotę : 27x2500 PLN= 67500 PLN. Realizacja programu spowodowała trwałą likwidację 30 palenisk opalanych paliwem stałym. Różnica w ilości zlikwidowanych palenisk i Beneficjentów wynika z faktu, iż dwoje Beneficjentów zamieszkałych przy ul. Górniczej zlikwidowało 3 i 2 piece kaflowe .

5. Program Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Kowary został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach Nr XXI/121/2004 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 czerwca 2004 r. Nie było jego aktualizacji oraz raportów.

Według danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP) z dnia 17.05.2021 r. na obszarze Kowar znajduje się 7 form ochrony przyrody. Poniżej zamieszczona jest pełna lista obiektów wraz z ich typem i podstawowymi informacjami.

**Tabela nr 46: Form ochrony przyrody w Gminie Kowary**

L.P.	Nazwa	Forma ochrony	Powierzchnia	Data utworzenia
1	Karkonoski Park Narodowy	park narodowy	5951.4236 ha otulina: 13093 ha	1959-03-09
2	Rudawski Park Krajobrazowy	park krajobrazowy	15705.0 ha otulina: 6600 ha	1989-11-16,
3	Rudawy Janowickie	obszar natura 2000	6635,04 ha	2008-02-05
4	Karkonosze - Obszar specjalnej ochrony ptaków,	obszar natura 2000	18578.42 ha	2007-10-13
5	Karkonosze	obszar natura 2000	18581.23 ha	2020-01-31
6	nie nadano nazwy	Pomnik przyrody	Opis granicy: Drzewo rośnie na skraju lasu na stoku o nachyleniu ok. 40° na łące w pobliżu strumienia	1980-12-31
7	nie nadano nazwy	Pomnik przyrody	Drzewo rośnie na stoku na zachód od ujścia potoku Jelenia Struga do potoku Jedlica	1990-02-21

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

## **5.7. System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Kowar w 2020 roku**

### **5.7.1. Informacje ogólne**

W myśl znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od 1 lipca 2013 r. obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych przejęła Gmina Miejska Kowary. W wyniku przetargu na odbiór odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych i ich zagospodarowanie w okresie: od 01.05.2019 r. do 31.05.2020 r. wykonawcą została wybrana firma Przedsiębiorstwo Usługowo – Produkcyjne i Handlowe „COM - D” z siedzibą przy ul. Poniatowskiego 25, 59-400 Jawor, od 1.06.2020 r. do 31.10.2020 r. Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „Kama” Ryszard Rzońca z siedzibą ul. Daszyńskiego 16f, 58-533 Mysłakowice, a od 01.11.2020 r. do 31.12.2021 r. ponownie Przedsiębiorstwo Usługowo – Produkcyjne i Handlowe „COM - D” z siedzibą przy ul. Poniatowskiego 25, 59-400 Jawor.

W ramach gminnego systemu z terenu nieruchomości odbierane były następujące frakcje odpadów komunalnych:

- odpady zmieszane z częstotliwością raz w tygodniu;
- odpady ulegające biodegradacji, w tym kuchenne i zielone z częstotliwością raz w tygodniu w okresie od 1 kwietnia do 31 października i raz na dwa tygodnie w pozostałym okresie;
- szkło z częstotliwością raz w miesiącu;
- tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale - dwa razy w tygodniu w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia, a w pozostałym okresie raz w tygodniu;
- papier i makulatura – raz na dwa tygodnie;
- odpady z koszy ulicznych – trzy razy w tygodniu.

Właściciele nieruchomości, którzy zadeklarowali segregację odpadów komunalnych zobowiązani byli do uiszczenia opłaty za gospodarowanie odpadów komunalnych w kwocie w wysokości 15 zł za osobę. Przy deklaracji braku segregacji odpadów opłata za gospodarowanie odpadów wynosiła 20 zł za osobę. Stawki te zostały wprowadzone uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach nr XI/61/19 z dnia 29 sierpnia 2019 roku i obowiązywały do 31 marca 2020 r.

W 2020 roku w związku ze wzrostem cen związanych z zagospodarowaniem odpadów doszło do nowej regulacji stawek za odbiór odpadów na terenie miasta była to Uchwała nr XVIII/115/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 23 stycznia 2020 r. w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty i stawki opłaty za pojemnik.

**Tabela nr 47: Wzrost cen na wysypisku od 15 września za poszczególne frakcje odpadów**

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	cena jednostkowa netto do 15 września	cena jednostkowa netto od 15 września
20 03 01	zmieszane	463,00	577,00
15 01 01	opakowania z papieru i tektury	100,00	100,00
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	300,00	300,00
15 01 07	opakowania ze szkła	100,00	100,00
16 01 03	Zużyte opony	600,00	600,00
17 01 01	Odpady z betonu	50,00	50,00
17 01 02	gruz ceglany	50,00	50,00
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu	100,00	100,00
17 05 04	Gleba i ziemia w tym kamienie	50,00	50,00
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	400,00	400,00
20 02 01	BIO	300,00	300,00
20 02 03	inne odpady nie ulegające biodegradacji	300,00	300,00
20 03 07	odpady wielkogabarytowe	700,00	800,00
20 03 99	odpady komunalne nie wymienione w innych grupach	600,00	600,00

(opracowanie GMK)

Zgodnie z tą regulacją w ustalano następujące wysokości tej opłaty:

1. Dla właścicieli nieruchomości zamieszkałej ustalono stawkę opłaty za zagospodarowanie segregowanych odpadów komunalnymi na poziomie 23,00 zł miesięcznie od osoby zamieszkałej.
2. Jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny ustalono podwyższoną stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w dwukrotnej wysokości stawki tj. 46,00 zł miesięcznie od 1 mieszkańca.

3. W przypadku nieruchomości niezamieszkałych stawka za gospodarowanie odpadów komunalnych była naliczana miesięcznie w zależności od wielkości i ilości zadeklarowanego pojemnika. Regulacja stawek za odpady weszła z dniem 1 kwietnia 2020 r.

### 5.7.2. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy.

Do 31.03.2020 r. obowiązywał system workowy segregacji odpadów w nieruchomościach jednorodzinnych z podziałem na cztery frakcje. Pozostałe rodzaje nieruchomości miały możliwość segregacji odpadów do rozstawionych na terenach gminnych zestawów pojemników do segregacji na cztery frakcje: szkło, papier i makulatura, tworzywa sztuczne z metalami oraz odpady biodegradowalne. Rozstawiono 44 zestawy pojemników.

W związku z wejściem w życie dnia 6 września 2019 r. nowelizacji ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, konieczne jest dostosowanie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kowary do obowiązujących przepisów.

Wprowadzono ustawowy obowiązek zapewnienia przez gminy selektywnego zbierania odpadów komunalnych stanowiących co najmniej: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady. Wprowadzono również zmiany dotyczące m. in. odpadów niebezpiecznych, odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek, które można oddać do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

**Tabela nr 48: Recykling i inne procesy odzysku z odpadów odebranych i zebranych z terenu Gminy Miejskiej Kowary w roku 2020**

Informacja o masie odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi i innym procesom odzysku z odpadów odebranych i zebranych z terenu Gminy Miejskiej Kowary w roku 2020.					
Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odpadów [Mg]		Masa odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi i innym procesom [Mg]	
		2019	2020	2019	2020
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	53,86	264,42	44,1	137,49
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	135,7	251,24	89,03	130,64
15 01 04	Opakowania z metali	0,00	3,3	0,77	1,71
15 01 07	Opakowania ze szkła	85,01	197,79	109,01	102,85
19 12 02	Metale żelazne	0,00	0,00	0,00	0,00
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	17,32	18,04	17,32	18,04
17 01 02	Gruz ceglany	20,52	7,00	20,52	7,00
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	41,00	123,02	41,00	123,02
Ogółem		353,41	864,78	299,75	520,75

(opracowanie GMK)

Na podstawie sprawozdań składanych przez podmioty odbierające odpady komunalne z terenu Gminy Kowary oraz przez podmioty prowadzące punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi w roku 2020 odebrano następujące frakcje i ilości odpadów komunalnych.

**Tabela nr 49: Informacja o masie poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru Gminy Miejskiej Kowary odpadów komunalnych oraz sposobie ich zagospodarowania w roku 2020**

Informacja o masie poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru Gminy Miejskiej Kowary odpadów komunalnych oraz sposobie ich zagospodarowania w roku 2020.						
Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]		Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych	Nazwa i adres instalacji do której zostały przekazane odpady komunalne	
		2019	2020		2019	2020
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2757,39	2045,06	D13	KCGO Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	376,56	646,46	R3	KCGO Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (Kompostownia) w Ściegnach-Kostrzycy), 58-533 Mysłakowice	
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	53,86	125,24	R3	KCGO	KCGO
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	135,70	252,10	R12	KCGO	KCGO
15 01 07	Opakowania ze szkła	66,80	189,89	R5	Jeleniogórskie przedsiębiorstwo Robót Drogowych SP. z o.o., ul. Dworcowa 26, 58-560 Jelenia Góra	KCGO
17 05 04	Gleba i ziemia w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03	4,60	0,00	R5	KCGO	Brak odpadu
17 01 02	Gruz ceglany	20,52	3,32	R5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	KCGO
20 02 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	55,72	24,16	D5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	KCGO

20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	63,50	217,08	D12	KCGO Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	KCGO
20 03 99	Odpady komunalne nie wymienione w innych grupach	45,48	8,36	D5	KCGO Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	41,00	108,72	R5	KCGO Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	44,48	15,28	D5	KCGO Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	17,32	9,48	R5	KCGO Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice	
16 01 03	Zużyte opony	7,54	15,68	zbieranie	KCGO	
200134	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,00	0,001	R6	Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjne i Handlowe „COMD” Sp. z o.o. Poniatowskiego 25,59-400 Jawor	
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 200121, 200123, zawierające niebezpieczne składniki	0,00	1,00	R12	TKM Recykling Polska Sp. z o.o. Sp. k., Kanonierska 113, 58-100 Świdnica – Zakład Przetwarzania ul. Wojska Polskiego 75, 58-150 Strzegom	
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	0,00	0,30	R12	KCGO	
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,00	0,18	R13	KCGO	
Ogółem		3690,47	3662,311			

(opracowanie GMK)



W 2020 r. na terenie Gminy Kowary zebrano 3662,311 Mg odpadów komunalnych. Łączna masa odebranych odpadów komunalnych przekazanych do przygotowanych do ponownego użycia i recyklingu 520,75 Mg.

**Tabela nr 50: Ilości i rodzaje odpadów komunalnych zebranych przez Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, zlokalizowany przy ul. Zamkowej 9, 58-530 Kowary.**

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]		Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych	Nazwa i adres instalacji do której zostały przekazane odpady komunalne
		2019	2020		
16 01 03	Zużyte opony	3,98	6,00	R13	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzyca, 58-533 Mysłakowice
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	34,88	7,98	R5	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzyca, 58-533 Mysłakowice
17 01 02	Gruz ceglany	31,46	0,00	R5	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzyca, 58-533 Mysłakowice
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	152,40	54,26	R5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	0,00	4,48	D5	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Ściegnach-Kostrzycy, 58-533 Mysłakowice
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	71,96	69,38	R13	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzyca, 58-533 Mysłakowice

15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	0,00	6,50	R3	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzyca, 58-533 Mysłakowice
15 01 02	Odpady z tworzyw sztucznych	0,00	4,78	R12	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzyca, 58-533 Mysłakowice
15 01 07	Opakowania ze szkła	0,00	1,16	R5	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzyca, 58-533 Mysłakowice
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	0,00	4,78	R12	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzyca, 58-533 Mysłakowice
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0,00	10,26	D5	Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., Zakład Ściegny-Kostrzyca, 58-533 Mysłakowice
Ogółem		294,68	164,76		

(opracowanie GMK)

Cała zebrana ilość zmieszanych odpadów komunalnych została poddana procesom sortowania oraz trafiła do mechaniczno-biologicznego przetwarzania do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Karkonoskim Centrum Gospodarki Odpadów Komunalnych w Ściegnach - Kostrzycy.

### 5.7.3. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych

Gmina Miejska Kowary w 2020 roku w rocznym sprawozdaniu kierowanych zarówno do Marszałka Województwa Dolnośląskiego jak i Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska wykazała następujące poziomy:

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 52% i wypełnił narzucony obowiązek osiągnięcia poziomu w 2020 r. 40%.

Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł 96,63 % co wypełnia narzucony obowiązek z 2019 r. – 60%.

#### 5.7.4. Koszty finansowania gospodarki odpadami komunalnymi w mieście

Koszty finansowania gospodarki odpadami komunalnymi w mieście prezentuje poniższe zestawienie dochodów i wydatków za rok 2020.

**Tabela nr 51: Zestawienie dochodów i wydatków w latach 2019 - 2020**

Miesiąc	2019 rok				2020 rok			
	Dochody w zł	Wydatki w zł	Nazwa operatora	Dochody – Wydatki	Dochody w zł	Wydatki w zł	Nazwa operatora	Dochody – Wydatki
styczeń	147 627,67	130 000,00	SIMEKO Sp. z o.o.	17 627,67	175 831,89	235 779,44	COM-D sp.z o.o.	-59 947,55
luty	132 075,45	130 000,00	SIMEKO Sp. z o.o.	2 075,45	178 256,69	225 581,44	COM-D sp.z o.o.	-47 324,75
marzec	139 468,94	130 000,00	SIMEKO Sp. z o.o.	9 468,94	177 682,27	220 639,14	COM-D sp.z o.o.	-42 956,87
kwiecień	130 951,62	130 000,00	SIMEKO Sp. z o.o.	951,62	215 253,75	233 044,45	COM-D sp.z o.o.	-17 790,70
maj	132 640,91	155 000,00	SIMEKO Sp. z o.o.	-22 359,09	200 559,27	181 317,92	COM-D sp.z o.o.	19 241,35
czerwiec	128 525,05	177 499,08	COM-D sp.z o.o.	-48 974,03	198 870,80	222 401,03	COM-D sp.z o.o.	-23 530,23
lipiec	151 892,73	177 499,08	COM-D sp.z o.o.	-25 606,35	208 889,01	247 570,13	PHU KAMA	-38 681,12
sierpień	118 778,29	177 499,08	COM-D sp.z o.o.	-58 720,79	202 938,00	286 248,73	PHU KAMA	-83 310,73
wrzesień	141 706,25	177 499,08	COM-D sp.z o.o.	-35 792,83	194 023,67	227 474,91	PHU KAMA	-33 451,24
październik	180 912,30	207 155,66	COM-D sp.z o.o.	-26 243,36	200 116,69	230 574,38	PHU KAMA	-30 457,69
listopad	168 346,33	238 055,00	COM-D sp.z o.o.	-69 708,67	211 985,40	261 063,60	PHU KAMA	-49 078,20
grudzień	180 008,28	222 622,02	COM-D sp.z o.o.	-42 613,74	193 266,91	251 697,16	COM-D sp.z o.o.	-58 430,25
Razem	1 752 933,82	2 052 829,00	x	- 299 895,18	2 357 674,35	2 823 392,33	x	-465 717,98

(opracowanie GMK)

W roku 2020 zauważalne jest zmniejszenie się ilości odpadów niesegregowanych na rzecz odpadów segregowanych. Ilość wszystkich odpadów zebranych z terenu Kowar zmniejszyła się nieznacznie w stosunku do roku poprzedniego. Powodem takiego stanu jest intensywna edukacja ekologiczna

prowadzona przez gminę w partnerstwie ze Związkiem Gmin Karkonoskich oraz zwiększeniem świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Drugi kwartał 2020 roku był okresem zintensyfikowanych przygotowań do nałożonego przez nowelizację ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 19.07.2019 r. Szczegółowe zasady selektywnej zbiórki odpadów komunalnych określają przepisy Rozporządzenia Ministra Środowiska z 29 grudnia 2019r. (Dz. U. z 4 stycznia 2017r. poz. 19).

Na podstawie rozporządzenia został w mieście wprowadzony nowy regulamin utrzymania czystości zgodnie, z którym na terenie Kowar obowiązuje zbiórka z podziałem na 5 głównych frakcji oznakowanych odpowiednimi kolorami pojemników lub worków:

Papier – kolor niebieski

Szkło – kolor zielony

metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe – kolor żółty

biodopady – kolor brązowy

zmieszane – kolor czarny

Zgodnie z nowymi zasadami odpady segregowane oraz zmieszane będą odbierane u źródła czyli w miejscu ich wytwarzania. Mieszkańcy są zobligowani do segregacji odpadów chyba, że zadeklarują sposób niesegregowany ale wtedy opłata za odbiór odpadów będzie dużo wyższy.

Gmina Miejska Kowary zorganizowała wiele spotkań dla mieszkańców oraz zarządców nieruchomości. Celem spotkań było przedstawienie nowych zasad utrzymania czystości w mieście. W celach informacyjnych przygotowano m.in. ulotkę dotyczącą nowych zasad gospodarowania odpadami komunalnymi. Ulotka był dystrybuowana wśród mieszkańców na wiele sposobów: za pośrednictwem stron internetowych oraz portali społecznościowych miasta, rozdawane mieszkańcom podczas różnych okazji: spotkania, wydarzenia kulturalny itp. ale również jako załącznik w korespondencji kierowanej bezpośrednio do mieszkańców.

Władze miasta oraz pracownicy odpowiedzialni za „gospodarkę śmieciową” wraz z radnymi starali się wypracować regulamin, który jest zgodny z przepisami oraz odpowiada mieszkańcom. Regulamin ten obowiązuje od 1 kwietnia 2020 r.

## **5.8. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Kowarach**

### **5.8.1 Mieszkanie chronione**

W 2020r. zakończono prace remontowe związane z uruchomieniem nowej formy pomocy – mieszkania chronionego treningowego. Podstawowym celem funkcjonowania Mieszkania jest zapewnienie usług bytowych, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia.

Mieszkanie chronione ma na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez pracę socjalną oraz przygotowanie osób tam przebywających przez specjalistów do prowadzenia samodzielnego życia. Przeznaczone jest dla 4 osób usamodzielnionych, które ukończyły 18 lat i opuściły pieczę zastępczą oraz posiadają zatwierdzony indywidualny program usamodzielnienia, a ponadto spełniają następujące warunki:

- nie mają możliwości powrotu do środowiska rodzinnego naturalnego, posiadają własne źródło dochodu,
- oczekują na przyznanie mieszkania z zasobów gminy,
- wymagają wsparcia i pomocy w podjęciu samodzielnego życia.

Szczegółowe zasady organizacji i funkcjonowania mieszkania chronionego oraz zasady pobytu w mieszkaniu chronionym określa regulamin organizacji i zasad funkcjonowania mieszkania chronionego, wprowadzony zarządzeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach; natomiast szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym zostały uregulowane uchwałą nr XXXII/199/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 14 grudnia 2020r.

### **5.8.2. Działania podejmowane na rzecz osób starszych i zagrożonych wykluczeniem społecznym**

Obserwowana obecnie tendencja starzenia się polskiego społeczeństwa dotyczy również Gminy Miejskiej Kowary. Zauważalny jest stały wzrost liczby osób starszych (w wieku 60 i więcej lat) w stosunku do ogółu mieszkańców, co jest wynikiem zarówno spadku urodzeń, wydłużeniem migracją zarobkową młodego pokolenia.

Znaczny odsetek osób starszych wśród mieszkańców Kowar rodzi określone potrzeby w zakresie zaspokajania potrzeb tej części miejscowej populacji, które związane są z takimi problemami jak: stopniowe eliminowanie z życia zawodowego i społeczne, poczucie nieprzydatności, pogarszający się stan zdrowia, niepełnosprawność, zła sytuacja socjalno-bytowa w związku z niskim wymiarem świadczeń emerytalno-rentowych.

Pogarszająca się wraz wiekiem kondycja zdrowotna i możliwość samodzielnego funkcjonowania osób starszych w miejscu zamieszkania powoduje potrzebę korzystania z pomocy osób trzecich w wykonywaniu codziennych czynności. Jak sami seniorzy deklarują, w większości otrzymują pomoc ze strony członków najbliższej rodziny, ale też coraz częściej sytuacja rodzinna i zdrowotna zmusza ich do korzystania z pomocy profesjonalnych służb. Zwiększające się w ostatnich latach odsetek młodych ludzi emigrujących z miasta w celach zarobkowych ma bezpośredni wpływ na sytuację osób starszych pozostałych na terenie Kowar. Osoby starsze, których członkowie rodzin emigrowali, szczególnie poza granice RP pozbawione zostały możliwości zapewnienia im pomocy i opieki ze strony najbliższych oraz z uwagi na zanik więzi rodzinnych, wymagają wsparcia i pomocy z strony właściwych instytucji.

W odpowiedzi na opisane wyżej zjawiska gmina Kowary zapewniła osobom starszym (60 i więcej lat) oraz osobom niepełnosprawnym różne formy wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem dostępności i poziomu usług socjalnych, realizacji polityki senioralnej oraz dobrych praktyk realizowanych w tym zakresie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach działań statutowych objął osoby starsze pomocą w formach pomocy:

System świadczeń pomocy społecznej:

- usługi opiekuńcze
- zabezpieczenie pobytu w domach pomocy społecznej, w tym pokrywanie kosztu pobytu,
- świadczenia pieniężne (zasiłki stałe wraz z opłacaniem składki na ubezpieczenie zdrowotne; zasiłki okresowe; jednorazowe zasiłki celowe)

- pomoc w ramach rządowego programu dożywiania (posiłki i świadczenia na zakup żywności).

Dodatkowo osoby starsze mogą korzystać z pomocy w formie żywności w naturze realizowanej i wydawanej przez Zarząd Miejski Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Kowarach, w ramach programu FEAD, współfinansowanego przez Unię Europejską.

System świadczeń rodzinnych:

- zasiłki pielęgnacyjne,
- świadczenie pielęgnacyjne,
- specjalny zasiłek opiekuńczy,
- zasiłek dla opiekuna.

Dodatki mieszkaniowe i energetyczne.

Osoby starsze, zainteresowane aktywnym spędzaniem czasu wolnego, działalnością społeczną, w tym działalnością na rzecz społeczności lokalnej, mają możliwość uczestniczenia i angażowania się w działalność funkcjonujących na terenie Kowar organizacji społecznych, takich jak Edukacyjny Klub Seniora w Kowarach, działający w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach oraz realizacji od grudnia 2019r. projektu unijnego „Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie Seniora w Gminie Kowary”.

Oficjalnie Edukacyjny Klub Seniora rozpoczął swoją działalność od 01.01.2020r. W Klubie organizowane są zajęcia dla osób starszych na wzór Uniwersytetu III Wieku, m.in.: wykłady, seminaria, koła zainteresowań, zespoły tematyczne, warsztaty artystyczne, ruchowe, rekreacyjne, rehabilitacyjne, imprezy kulturalne, turystyczne i okolicznościowe, kursy, szkolenia, poradnictwo, wolontariat, warsztaty samoobrony, samopomocy oraz udzielania pierwszej pomocy. Miesiąc styczeń był miesiącem otwartym. W tym okresie pracownicy Edukacyjnego Klubu Seniora przeprowadzali rekrutację przyszłych klubowiczów. Otwarcie Edukacyjnego Klubu Seniora w Kowarach spotkało się z ogromnym zainteresowaniem seniorów, którzy już w pierwszych dniach działalności zadeklarowali chęć uczestnictwa w klubie. Klubowiczom zorganizowano spotkanie z policjantem z Komisariatu Policji w Kowarach, którego celem było uzmysłowić Seniorów jakie mogą ich spotkać zagrożenia. Było wspólne kolędowanie, świętowanie „Walentynek”, obchodzenie „Tłustego Czwartku”. Wyjście na sztukę teatralną do Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach, do „kina za rogiem”, wspólne spacer, przygotowywanie posiłków, gimnastyka. Odbyła się wycieczka do Muzeum Sentymentów w Kowarach, gdzie z łezką w oku wspominali dawne czasy. Niestety plany organizacyjne Edukacyjnego Klubu Seniora przerwała informacja o zawieszeniu działalności Klubu od dnia 11 marca 2020 roku, spowodowana sytuacją epidemiologiczną. W tym trudnym dla wszystkich okresie izolacji społecznej oraz obawy o zdrowie swoje i bliskich, opiekun Edukacyjnego utrzymywał stały kontakt telefoniczny z klubowiczami. Podczas wielu rozmów opiekun Edukacyjnego Klubu Seniora udzielał wsparcia psychologicznego, informował o wszystkich zaleceniach i wytycznych związanych z funkcjonowaniem w czasie epidemii, zorganizowana została pomoc w formie zakupów z dostawą pod drzwi oraz odpowiadał na bieżące potrzeby klubowiczów. W czerwcu 2020 wznowienie działalności Edukacyjnego Klubu Seniora. Bezpieczne otwarcie Edukacyjnego Klubu Seniora nastąpiło dzięki wdrożeniu wielu obostrzeń oraz nowych zasad przygotowanych przez kadrę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach. Zarówno pracownicy, jak i klubowicze, musieli dostosować się do „nowej rzeczywistości”, w związku z panującymi obostrzeniami. Dyscyplina i przestrzeganie reżimu

sanitarnego pozwoliło na kolejne wycieczki, spacery, wyjazdy do kina, wyjścia do restauracji oraz zorganizowanie wieczorku taneczno- muzycznego. Z uwagi na pogarszającą się sytuację epidemiczną w kraju i podwyższone ryzyko zachorowalności na Covid-19, w trosce o Naszych Seniorów Edukacyjny Klub Seniora w Kowarach ponownie zawiesił działalność. Kiedy Seniorzy byli bezpieczni w swoich domach przygotowano dla nich miłe upominki przed Świątami Bożego Narodzenia, aby wiedzieli, że ktoś o nich pamięta w tak trudnym czasie. Edukacyjny Klub Seniora zawiesił swoją działalność do końca 2020 roku.

### **5.8.3. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kowary**

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Uchwałą nr XXXI/193/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 26 listopada 2020r. przyjęto Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2020 – 2022. Koordynowanie i monitorowanie Programu powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kowarach.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Wsparcie rodziny ma charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności tworzone są możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększa jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystywanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Zatem w pierwszej kolejności pomoc nakierowana jest na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a wsparcie instytucjonalne zostaje zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała się zmierzyć z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Program nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie tych sytuacji, w których w wyniku występujących w rodzinie problemów, dysfunkcji i trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dziecko pozbawione jest możliwości właściwego rozwoju w swojej naturalnej rodzinie.

Głównym celem Programu jest utrzymywanie, a w niektórych zakresach rozbudowywanie i doskonalenie istniejących form wsparcia dla rodzin zmagających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci oraz utrzymanie i doskonalenie form wsparcia kierowanych do osób usamodzielnianych. Szczegółowe cele i zadanie, między innymi takie jak:

- tworzenie rozwiązań profilaktycznych, umożliwiających prowadzenie działań osłonowych mających na celu wzmocnienie rodzin z tzw. grupy ryzyka,
- zapobieganie marginalizacji i izolacji społecznej rodzin,
- prowadzenie działań ratowniczych i wspomagających.

Ważną rolę w systemie wspierania rodziny pełnią asystenci rodziny. Celem pracy asystenta było osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwia jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem było niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie, m.in.:

- udzielanie pomocy rodzinom w zdobywaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i zarządzania budżetem domowym;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych;

- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz pomoc w poszukiwaniu, podejmowania i utrzymaniu pracy zarobkowej;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.

Praca realizowana jest zgodnie z opracowanym wspólnie z daną rodziną planem pracy, który określał cele i oczekiwane efekty pracy z rodziną. W zależności od potrzeb poszczególnych rodzin asystenci podejmowali współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny. Ze względu na obowiązujący w Polsce stan zagrożenia epidemicznego od kwietnia 2020r. asystenci rodziny pracowali w trybie mieszanym, ograniczając zagrożenie oraz kontakty bezpośrednie do minimum – utrzymując kontakt z rodzinami poprzez pośrednie środki komunikacji (telefon lub Internet).

Asystenturą objęto łącznie 24 kowarskie rodziny, wymagające wsparcia w formie pracy z rodziną i pomocy w opiece oraz wychowaniu dzieci. Podobnie jak w latach ubiegłych średni czas pracy z rodziną wynosi 21 miesięcy. W 2020r. asystenci podjęli pracę z 3 nowymi rodzinami oraz kontynuowali współpracę z 21. Mając na względzie fakt, iż celem pomocy społecznej jest wspieranie oraz pomoc w usamodzielnieniu się osób/rodzin zakończono współpracę z 10 rodzinami (ze względu na brak gotowości rodziny do zmiany i przekierowano pracę na inne formy pomocy).

Dokonując analizy porównawczej ilości rodzin objętych w latach 2015 – 2020 właśnie tą formą pomocy, tj. wsparciem ze strony asystenta rodziny, zauważalna jest tendencja zwykła. Rok 2020 jest nienormatywny pod względem danych liczbowych, jednakże informacje napływające ze środowiska wyraźnie wskazują na rosnącą potrzebę wsparcia właśnie w formie asystentury rodzinnej. Podkreślić należy, że od maja 2020r. w MOPS w Kowarach pracuje 1 asystent rodziny, który zgodnie z obowiązującymi przepisami może jednocześnie współpracować z maksymalnie 15 rodzinami. W związku z powyższym prowadzona będzie rekrutacja na stanowisko asystenta rodziny.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej dane ilościowe dot. rodzin objętych tą formą wsparcia:

**Tabela 52: Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pomocą w formie asystentury rodziny**

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba asystentów rodziny w gminie	3	2	2	2	2	2
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	19	24	35	28	31	24

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach

Mimo podejmowanych działań przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz pracowników innych instytucji działających na rzecz rodzin na terenie Kowar (pedagogów szkolnych, Policji, kuratorów sądowych), w 2020r. na podstawie wyroków sądowych w pieczy zastępczej umieszczono



łącznie 3 dzieci, które wywodziły się z 2 rodzin. Natomiast według stanu na dzień 31.12.2020r. MOPS w imieniu Gminy Miejskiej Kowary partycypował w ponoszeniu kosztów za opiekę i wychowanie 32 kowarskich dzieci, przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

### **5.9. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach na 2020 r. został przyjęty uchwałą nr XVI/101/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 30 grudnia 2019 r.

i zakłada realizację:

#### 1. Celów strategicznych:

- Zwiększenie poziomu edukacji w zakresie profilaktyki.
- Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują.
- Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu, w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin.
- Szkolenie przedstawicieli wybranych zawodów w zakresie nowoczesnych metod rozwiązywania problemów alkoholowych.

#### 2. Celów operacyjnych:

- Tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu i jednocześnie sprzyja integracji społecznej.
- Ograniczenie dostępności alkoholu.
- Rehabilitacja i integracja osób uzależnionych od alkoholu.
- Zapobieganie i usuwanie negatywnych następstw nadużywania alkoholu.
- Profilaktyka i zapobieganie uzależnieniom populacji dzieci i młodzieży.
- Ograniczanie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem alkoholu, przemocą i innymi czynnikami niszczącymi życie rodzinne i społeczne.
- Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy osób z problemami alkoholowymi oraz stowarzyszeń prowadzących programy profilaktyczne i naprawcze.
- Zmiana postaw i opinii wobec używania substancji psychoaktywnych.

Powyższe cele mają być osiągnięte poprzez realizację następujących zadań:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej
- i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów Alkoholowych
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13<sup>1</sup> i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego
- Propagowanie wśród dzieci zdrowego stylu życia poprzez zabawę i sport.
- Przekazywanie merytorycznej wiedzy na temat istoty zagrożeń wynikających z nadużywania wszelkich używek.

Finansowanie realizacji programu odbywa się ze środków finansowych budżetu Gminy, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

**Tabela nr 53: Zadania sfinansowane z środków budżetu Gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.**

Nazwa zadania	Uczestnicy	Termin realizacji
Działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin (w tym przemoc)	osoby uzależnione i współuzależnione, DDA	I-XII 2020 r.
Działalność Świetlicy dla dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym.	Dzieci i młodzież szkół podstawowych i gimnazjum	I-XII 2020 r.
Realizacja programu profilaktycznego dla SP1i SP3	Dzieci i młodzież szkół podstawowych	X-XII 2020 r.
Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	MKRPA	I-XII 2020 r.

(opracowanie GMK)

**Tabela 54: Wydatki wg rodzaju**

Lp.	Rodzaj wydatku	Wysokość
1.	Wynagrodzenia bezosobowe.	31.798,00
2.	Zakup materiałów i wyposażenia.	1.671,56
3.	Zakup energii.	7.492,93
4.	Zakup usług pozostałych.	44.856,06
5.	Zakup usług telefonii.	424,80
6.	Opłaty czynszowe za pomieszczenia biurowe.	7.646,46
7.	Koszty postępowania sądowego.	200,00
8.	Szkolenia pracowników.	830,00
	RAZEM	94.919,81

(opracowanie GMK)

W Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych i ich rodzin prowadzone były działania związane z profilaktyką oraz pomocą psychologiczną dla osób uzależnionych i ich rodzin, m. in. diagnoza problemowa, kierowanie do właściwych form leczenia, pomoc indywidualna, prowadzenie rozmów wstępnych motywujących do leczenia, praca oparta o osobiste programy wsparcia, pomoc grupowa dla osób uzależnionych – dostarczanie wiedzy o chorobie, rozbijanie mechanizmów chorobowych, podstawowe zasady trzeźwienia. Działaniami tymi objęte były osoby uzależnione, ich rodziny oraz Dorosłe Dzieci Alkoholików.

W 2020 r. z oferty Punktu Konsultacyjnego skorzystało 118 osób. Z powodu sytuacji epidemicznej w kraju od 17 marca praca odbywała się w trybie online w godzinach przeznaczonych na pomoc indywidualną. Od 28 kwietnia grupa dla osób współuzależnionych funkcjonowała za pośrednictwem komunikatora Skype. W 2020 r. udzielono 1 090 konsultacji, z tego do dnia 16 marca 2020 r. - 397, a od 17 marca do 31 grudnia 2020 r. - 693. Zajęcia prowadzone były cztery razy w tygodniu od poniedziałku do czwartku. Ofiarom i sprawcom przemocy w 2020 r. udzielono w sumie 119 konsultacji, w tym 18 to konsultacje przeprowadzone zdalnie. Spotkania prowadzone były w środę.

W I kwartale 2020 roku w Miejskim Ośrodku Kultury w Kowarach działała świetlica dla dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym. Działaniem świetlicy objętych było około 15 dzieci. Zajęcia w świetlicy odbywały się od poniedziałku do piątku w godz. 15.00 – 18.00. Uczestnicy mieli zapewnione wyżywienie w formie ciepłego obiadu, materiały biurowe niezbędne przy wspieraniu realizacji obowiązku szkolnego. Opiekę nad dziećmi sprawowały dwie Panie z wykształceniem pedagogicznym. Z powodu zagrożenia epidemicznego z dniem 12 marca zajęcia w świetlicy oraz zapewnianie dzieciom ciepłych posiłków zostały zawieszane. Od dnia 18 maja pomoc w odrabianiu lekcji oraz wsparcie psychologiczne – pedagogiczne podopieczni uzyskiwali zdalnie. Od 15 września 2020 r. świetlica zaczęła działać w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kowarach.

W nowym roku szkolnym na zajęcia zostało zapisanych 15 dzieci. Od 26 października świetlica na krótki czas zawiesiła swoją działalność. Od listopada do końca roku pomoc w odrabianiu lekcji oraz wsparcie psychologiczne – pedagogiczne podopieczni uzyskiwali zdalnie.

Ze środków budżetu Gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zostały współfinansowane również warsztaty UNPLUGGED dla uczniów klas VIII Szkół Podstawowych w Kowarach oraz ich rodziców. Celem programu było nabycie umiejętności chroniących przed używaniem substancji psychoaktywnych, a także zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców uczniów biorących udział w programie. Przeprowadzono w każdym oddziale 12 godzin dydaktycznych dla uczniów oraz 3 45-minutowe spotkania z rodzicami mające na celu uświadomienie o zagrożeniach związanych z substancjami psychoaktywnymi.

### **5.10. Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii**

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii w Kowarach został przyjęty uchwałą nr XLIII/231/17 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 11 grudnia 2017 r. i zakłada realizację celów operacyjnych tj.:

- Zwiększenie poziomu edukacji w zakresie profilaktyki.
- Ograniczenie ryzykowanych zachowań dzieci i młodzieży związanych z używaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych.
- Zapewnienie dostępu do informacji i bezpłatnego poradnictwa z zakresu przeciwdziałania narkomanii.
- Zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i ich rodzin.

Powyższe cele mają być osiągnięte poprzez realizację następujących zadań:

- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki szkolnej, środowiskowej i rodzinnej.
- Nabywanie umiejętności chroniących przed używaniem substancji psychoaktywnych.
- Zorganizowanie uczestnikom czasu wolnego w sposób twórczy i uczący współdziałania.

Finansowanie realizacji programu odbywa się ze środków finansowych budżetu gminy, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

**Tabela 55: Finansowanie realizacji programu ze środków finansowych budżetu gminy, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.**

Lp.	Rodzaj wydatku	Wysokość wydatku
1.	Zakup usług pozostałych.	16.904,00
	Razem	16.904,00

(opracowanie GMK)

**Tabela 56: Sfinansowane zadania**

Nazwa zadania	Uczestnicy	Termin realizacji
Nazwa zadania	Uczestnicy	Termin realizacji
Działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	osoby uzależnione i współuzależnione, DDA	I-XII 2020 r.
Realizacja programu profilaktycznego dla SP1i SP3	Dzieci i młodzież szkół podstawowych	X-XII 2020 r.

(opracowanie GMK)

Osoby dotknięte problemem narkotyków zgłaszały się bezpośrednio do Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin w Kowarach, po uprzednim otrzymaniu informacji o możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej od członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miejskim w Kowarach, w Wydziale Spraw Społecznych. Z Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii współfinansowano Warsztaty Unplugged we wszystkich oddziałach klas VIII Szkół Podstawowych w Kowarach.

### **5.11. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kowary**

Rada Miejska w Kowarach uchwałą z dnia 28 listopada 2019r. nr XIV/90/19 przyjęła Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2019-2023. W roku 2020r., w toku tworzenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych: na lata 2020 – 2027, sporządzono „Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych” na podstawie badań ankietowanych z roku 2020r.

Na terenie Gminy Miejskiej Kowary działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowane są przez szereg ściśle współpracujących instytucji:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w Kowarach;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach;
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach wraz z psychologiem współpracującym;
- Komisariat Policji w Kowarach;

- Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kowarach;
- placówki oświatowe (szkoły działające na terenie Gminy)
- placówki opieki zdrowotnej działające na terenie Gminy

we współpracy z: Sądem Rejonowym w Jeleniej Górze, Kuratorami Sądowymi i Społecznymi oraz Prokuraturą Rejonową w Jeleniej Górze.

Głównym celem Programu jest ograniczenie zjawiska występowania przemocy w rodzinie, niwelowanie negatywnych skutków zjawiska przemocy w rodzinie oraz doskonalenie systemu wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy, między innymi poprzez:

- podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej oraz zaangażowania społeczności lokalnej w sprawach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie poprzez systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska oraz informowanie o instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy;
- promowanie pozytywnych postaw wzmacniając rolę rodziny poprzez działania edukacyjne i profilaktyczne:
- edukacja dzieci i młodzieży z zakresu psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją swoją oraz swoich rówieśników
- zwiększenie dostępności do mediacji jako nieagresywnej metody rozwiązywania konfliktów;
- zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:
- udział w szkoleniach, seminariach i konferencjach dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie osób, które pracują w instytucjach i organizacjach zajmujących się problemem przemocy w rodzinie;
- zapewnienie możliwości udziału w superwizji pracownikom instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz grupowego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

#### DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO I GRUP ROBOCZYCH

Obsługę administracyjną ZI i GR prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowarach. Zadanie to organizacyjnie włączono do zadań Działu Pomocy Środowiskowej, realizującego zadania wynikające z przepisów ustawy o pomocy społecznej.

W ramach realizacji „Gminnego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie” systematycznie wdrażana jest procedura „Niebieska Karta” m.in. poprzez:

- działania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych powoływanych do prowadzenia postępowań w sprawach indywidualnych;
- organizowanie narad i szkoleń m.in. na temat: procedury „Niebieskiej Karty”, zjawiska przemocy w rodzinie, rozwiązywania konfliktów, zasad współpracy między instytucjami;
- nieodpłatne konsultacje dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (ofiar, sprawców, świadków etc.) z psychologiem wyspecjalizowanym w pracy z rodzinami zagrożonymi przemocą (1 raz w tygodniu);

- przygotowanie odpowiednich materiałów informacyjno – edukacyjnych na temat infrastruktury placówek pomocowych (informatory, ulotki, plakaty);
- prowadzenie działalności informacyjnej na temat procedury „Niebieskiej Karty” m.in. w szkołach w trakcie spotkań z rodzicami.

W związku z koniecznością działań związanych przeciwdziałaniem rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2, w ślad za pismem Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 marca 2020 r. znak: DPS-V.070.133.2020.KK Wojewoda Dolnośląski pismem z dnia 29 marca 2020 r. znak: ZP-KNPS.9421.3.2020-1 przekazał do stosowania rekomendacje w zakresie organizacji Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Zgodnie z Instrukcją działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Kowarach ograniczono do niezbędnych zadań, wykonywanych za pomocą zdalnych środków komunikacji. W tym celu uruchomiono dedykowany adres poczty elektronicznej (przemoc@mopskowary.pl), aby nie tylko usprawnić wymianę informacji pomiędzy członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych, ale przede wszystkim, by umożliwić osobom zagrożonym lub dotkniętym przemocą w rodzinie kontakt w bezpieczny i poufny sposób.

Opracowano i opublikowano na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach oraz Urzędu Miasta w Kowarach materiały informacyjne dot. możliwości uzyskania pomocy w okresie pandemii, w tym telefonicznych porad prawnych i psychologicznych, nie tylko realizowanych na terenie Kowar, ale również działające w trybie całodobowym na terenie całej Polski (np. Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”). Prowadzono działania mające w celu podniesienia świadomości i wrażliwości społecznej oraz zaangażowania społeczności lokalnej w sprawach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie poprzez rozpowszechnianie wiedzy na temat samego zjawiska, publikację porad dla osób pokrzywdzonych (tzw. „Osobisty plan awaryjny”) oraz udostępnianie informacji o funkcjonowaniu bezpłatnej aplikacji mobilnej „Twój Parasol”, która stanowi praktyczne i skuteczne narzędzie umożliwiające uzyskanie wsparcia i niezbędnych informacji osobom doświadczającym przemocy w rodzinie (aplikacja ta umożliwia m.in. dyskretny kontakt z wcześniej skonfigurowanym adresem e-mail, a także możliwość szybkiego wybrania telefonu alarmowego w nagłych przypadkach, jak również zawiera informacje, które mogą być pomocne osobom krzywdzonym np. z zakresu prawa).

W roku 2020r. prowadzono 26 „Niebieskich Kart” - 7 kontynuowanych od 2019r. oraz 19 wszczętych w nowych sprawach, z czego 16 w okresie stanu epidemii, tj. od marca do grudnia 2020r. Zakończono procedurę w 7 przypadkach (6 przypadków po zrealizowaniu planu pomocy i z powodu potwierdzonego ustania przemocy w rodzinie oraz 1 przypadek stwierdzenia bezzasadności podejmowania działań).

Ze względu na zagrożenie epidemiologiczne tryb pracy Grup Roboczych dostosowywano do obowiązujących restrykcji sanitarnych, by podejmowane działania nie zagrażały osobom biorącym udział w procedurze „Niebieska Karta”. Zgodnie z ww. Instrukcją kontakty osobiste, jeżeli to było możliwe, zastąpiono kontaktami telefonicznymi lub za pośrednictwem innych środków komunikacji pośredniej, natomiast w szczególnych przypadkach rozmowa z pracownikiem socjalnym prowadzona

była w wydzielonej strefie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zapewniającej wszelkie warunki bezpieczeństwa sanitarnego związane z ochroną przed SARS-CoV-2. Sytuacja każdej z ww. rodzin była systematycznie monitorowana przez funkcjonariuszy Policji, natomiast ze względu na funkcjonowanie placówek oświatowych przez większość 2020 roku oparte było na nauczaniu zdalnym – dzieci z rodzin, w których została wszczęta procedura zostały objęte monitorowaniem przez odpowiedniego pedagoga szkolnego z danej kowarskiej szkoły we współpracy z wychowawcą klasy.

Po okresie „kwarantanny narodowej”, po posiedzeniu plenarnym Zespołu Interdyscyplinarnego w lipcu 2020r. Grupy Robocze podjęły prace w trybie mieszanym – pozostawiając członkom rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie możliwość kontaktu telefonicznego z członkami Grupy lub osobistego stawiennictwa w siedzibie MOPS w Kowarach.

Wieloaspektowość przyczyn zjawiska przemocy w rodzinie (alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, złe wzorce zachowań w rodzinie i środowisku lokalnym, niski poziom wykształcenia i inne) wskazuje, że działania w zakresie przeciwdziałania przemocy winny być elementem szeroko pojętej, lokalnej polityki społecznej. Jednakże problem przemocy jest przede wszystkim ściśle powiązany z problemem alkoholowym, dlatego wspólne podejmowanie działań z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) oraz Urzędem Miejskim w Kowarach jest tak istotne.

Poniżej zamieszczono kilka przykładów prowadzonych przez ww. instytucje działań:

- prowadzenie spraw związanych z rozpatrywaniem wniosków dot. leczenia odwykowego;
- finansowanie i nadzór nad działalnością Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Ich rodzin w Kowarach i kierowanie do Punktu osób uzależnionych oraz osób współuzależnionych;
- finansowanie i nadzór nad działalnością psychologa wyspecjalizowanego do pracy z rodzinami zagrożonymi i doznającymi przemocy;
- organizowanie i finansowanie szkoleń dla pracowników jednostek gminnych oraz innych, realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie;
- podejmowanie czynności w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy, zgodnie z kompetencjami MKRPA poprzez podjęcie działań nakierowanych
- na profilaktykę alkoholową, jeśli zjawisko przemocy ma związek z problemem uzależnienia od alkoholu lub narkotyków i innych środków psychotropowych;
- rozprowadzanie w jednostkach na terenie Kowar materiałów otrzymanych z zewnętrznych instytucji takich jak Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

## **5.12. Realizacja rocznego programu współpracy miasta Kowary z organizacjami pozarządowymi**

**5.12.1.** Od wielu lat, również w 2020 r. współpraca finansowa i pozafinansowa Gminy Miejskiej Kowary z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Kowar oparta jest na uchwalanych każdego roku przez Radę Miejską Rocznych Programach Współpracy. Współpraca ta może odbywać się poprzez zlecenie organizacjom realizacji zadań na zasadach określonych w ustawie



o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wzajemnego informowania o planowanych kierunkach działalności oraz współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków oraz promocji działalności organizacji w lokalnych mediach oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowarach. Gmina Miejska Kowary prowadzi bezpośrednią współpracę z organizacjami pozarządowymi, która w szczególności polega na: przygotowywaniu i prowadzeniu konkursów na finansowe wsparcie realizacji zadań publicznych, współorganizacji imprez ważnych dla mieszkańców gminy, organizacji spotkań z przedstawicielami sektora NGO oraz współdziałaniu w zakresie opracowywania dokumentów prawa miejscowego. Na terenie Gminy Miejskiej Kowary działa wiele organizacji pozarządowych. Większość ze stowarzyszeń i fundacji wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego. Część z nich stanowią koła, oddziały i miejskie zarządy ogólnopolskich organizacji pozarządowych.

W 2020 w Kowarach funkcjonowały następujące organizacje:

1. Stowarzyszenie Miłośników Kowar
2. Stowarzyszenie Eurojedyńka
3. Miejski Klub Sportowy Olimpia" Kowary
4. Stowarzyszenie Przyjazna Trójka
5. Kowarski Klub Seniora
6. Polski Komitet Pomocy Społecznej w Kowarach
7. Fundacja Slow City
8. Stowarzyszenie Miłośników Sportu Kowary
9. Stowarzyszenie Tenisa Ziemnego Return
10. Stowarzyszenie Wędkarskie Alternatywa
11. Karkonoski Klub Paralotniowy
12. Klub Sportowy Funakoshi ShotoKan Karate
13. Związek Sybiraków – Koło w Kowarach
14. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Koło Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski
15. Polski Związek Emerytów i Rencistów
16. Polski Związek Działkowców Rodzinny Ogród Działkowy
17. Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых – Sekcja Kowary Klub „Dobry Lot”
18. Liga Obrony Kraju – Koło Kowary
19. Fundacja Światło Życie – Ośrodek Zamiejscowy Kowary
20. Ochotnicza Straż Pożarna w Kowarach
21. Towarzystwo Polsko – Austriackie Oddział w Kowarach
22. Stowarzyszenie Klub Jeździecki MAXIMUS
23. Fundacja Wsparcie
24. Fundacja Carita Życ ze szpiczakiem

**5.12.2.** Rozdysponowanie środków z Pożytku Publicznego w roku 2020 odbyło się zgodnie z przyjętym Rocznym Programem Współpracy Miasta Kowary z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2020. Został on przyjęty

przez Radę Miejską w Kowarach uchwałą nr XIV/86/19 z dnia 28.11.2019 r. Dokument ten określił zakres współpracy Gminy Miejskiej Kowary z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta Kowary.

Celami Programu były:

- 1) umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za wspólnotę lokalną,
- 2) tworzenie warunków dla funkcjonowania oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
- 3) zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

W roku 2020 priorytetowe znaczenie miały działania w sferach:

- 1) pomocy społecznej,
- 2) pomocy osobom niepełnosprawnym,
- 3) wspomaganiu rozwoju gospodarczego,
- 4) nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- 5) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- 6) upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji,
- 7) porządku i bezpieczeństwa.

5.12.3. Współpraca z podmiotami Programu odbywała się w szczególności w następujących formach:

- 1) zlecanie podmiotom Programu realizacji zadań na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 2) wzajemne informowanie o planowanych kierunkach działalności oraz współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków,
- 3) promocja działalności podmiotów Programu w lokalnych mediach oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowarach,
- 4) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i konsultacyjnym.

Wysokość środków na realizację poszczególnych zadań ujętych w Programie określała uchwała budżetowa i w roku 2020 wyniosła 326 800 zł. Ze względu na pandemię COVID-19, która trwa od lutego 2020 i związanych z tym obostrzeń wprowadzonych przez Radę Ministrów RP, całości działań zaplanowanych i zapisanych w Rocznym Programie Współpracy nie udało się w roku 2020 wykonać.

9 stycznia 2020 roku Burmistrz Miasta Kowary ogłosił otwarty konkurs ofert (zgodnie z artykułem 11 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) na realizację zadania publicznego pod nazwą: „Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych oraz organizacja imprez sportowych w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miejskiej Kowary w roku 2020”. Powołana przez Burmistrza Komisja konkursowa rekomendowała na to zadanie wybór trzech ofert:

- K.S. Funakoshi Shotokan Karate,
- MKS „Olimpia” Kowary,
- K.J. Maximus Kowary.

Miasto Kowary podpisało umowę na realizację tego zadania na łączną kwotę 187.500 zł z następującym podziałem na organizacje: K.S. Funakoshi Shotokan Karate – 20.000 zł, MKS „Olimpia” Kowary – 160.000 zł, K.J. Maximus Kowary – 7.500 zł. Wszystkie trzy organizacje wykonały zaplanowane działania, aczkolwiek ze względu na wprowadzane przez Rząd RP w ciągu roku obostrzenia i lockdown`y stowarzyszenia te zmuszone były aktualizować harmonogramy swoich działań przez kalkulację przewidywanych kosztów realizacji zadania publicznego.

**5.12.4.** Burmistrz oraz pracownicy Wydziału Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego w Kowarach na bieżąco wymieniali informacje z organizacjami pozarządowymi o planowanych kierunkach działalności oraz współdziałali na wielu płaszczyznach. Miasto Kowary, zgodnie z porozumieniami, prowadziło współorganizację i współfinansowanie imprez z następującymi organizacjami:

- z kowarskim kołem Związku Sybiraków na „Spotkanie Opłatkowe” na kwotę 500 zł,
- z kowarskim kołem Towarzystwa Przyjaciół Dzieci na wyjazd integracyjny dzieci niepełnosprawnych, ich rodzin oraz pełnosprawnych wolontariuszy na kwotę 1.500 zł,
- z Fundacją na rzecz rozwoju wrocławskiej tkaniny artystycznej z Wrocławia na XLI Międzynarodowe Sympozjum "Warsztat Twórczy – Kowary 2014" na kwotę 4.000 zł,
- z Kowarskim kołem Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów na zakup paczek dla seniorów na kwotę 3.000 zł,
- z Kowarskim Zarządem Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej na utrzymanie magazynu żywności przy Wiejskiej 1, na transport żywności dla najuboższych oraz wigilię dla samotnych ubogich mieszkańców na kwotę 8.376 zł,
- ze Stowarzyszeniem Tenisowym „Return” na wałowanie kortów przy ul. Parkowej oraz organizację „Cyklu zawodów tenisowych” na kwotę 1.701 zł,
- ze Stowarzyszeniem Wędkarskim „Alternatywa” na „Cykl zawodów wędkarskich” o Puchar Burmistrza Miasta i utrzymanie porządku przy Zalewie na kwotę 1.990 zł,
- ze Stowarzyszeniem „Eurojedyńka” na przesunięty na wrzesień „Festyn z okazji Matki i Dziecka”, „Marsz po Zdrowie” oraz „Najazd Św. Mikołajów na Kowary” na kwotę 5.540 zł,
- Fundacją Slow City i grupą Kowary Biegają na organizację „Biegu na Świętą Annę” i Kowarski Festiwal Rzeźby na kwotę 16.000 zł,
- ze Społecznym Komitetem Obchodów Dnia Żołnierzy Wyklętych w Kowarach na „Bieg Tropem Wilczym” na kwotę 2.000 zł.
- Muzyczny Ogród Liczyrzepy – 2000 zł

Powyższe porozumienia zostały zrealizowane, a imprezy (poza „Biegiem na Świętą Annę”) odbyły się zgodnie z terminarzem oraz założeniami.

Niestety wiele imprez i wydarzeń, których realizację przewidziano w Budżecie miasta, ze względu na odgórne, rządowe ograniczenia, nie mogły w 2020 roku się odbyć, albo odbyły się w szczątkowej formie. Były to m.in.:

- „Andrzejki dla Seniorów” z Kowarskim Klubem Seniora

- zawody biegowe „Kowarska Wiosenna Piątka ze Stowarzyszeniem Miłośników Sportu Kowary
- „Zakończenie sezonu lotów gołębi” z Polskim Związkiem Hodowców Gołębi Poczтовых – Sekcja w Kowarach
- zakończenie sezonu ogrodniczego z PZD - Rodzinny Ogród Działkowy „Przyjaźń”
- „Jesieni z Trójką” ze Stowarzyszeniem „Przyjazna Trójka”
- Impreza drezynowa z Koleją Karkonoską
- Puchar w narciarstwie alpejskim
- Festyn rodzinny pn. „Kowary miasto sportu” z MKS Olimpia Kowary



Marsz po Zdrowie organizowany ze Stowarzyszeniem Eurojedyńka



XLI IMiędzynarodowe Sympozjum "Warsztat Twórczy – Kowary 2019" - Fundacja na rzecz rozwoju wrocławskiej tkaniny artystycznej

**5.12.5.** Dodatkowo podpisano umowy Stowarzyszeniem Miłośników Kowar na prowadzenie weekendowego punktu Informacji Turystycznej na kwotę 5.000 zł oraz z T.K. „Bałtyk Karkonosze Tour” na współorganizację etapu wyścigu kolarskiego na trasie „Kowary – Przełęcz Okraj” na kwotę 5.000 zł.

Przekazano również środki na zawody wędkarskie organizowane wspólnie z M.K.S. „Olimpia” Kowary w wysokości 150 zł oraz dla ratowników Grupy Karkonoskiej GOPR – 1.000 zł na „Dzień Ratownika Górskiego”.

**5.12.6.** Promocja działalności podmiotów Programu w lokalnych mediach oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kowarach:

Kowarskie stowarzyszenia chętnie korzystały z tej formy pomocy. Dzięki miejskiemu kwartalnikowi „Słoć Sity - Gazeta Kowarska – Kurier Kowarski”, za pośrednictwem strony internetowej [www.kowary.pl](http://www.kowary.pl), mediów społecznościowy miasta (facebook, twitter), panelu świetlnego wiszącego na elewacji kowarskiego ratusza oraz drukowanym plakatami, zaproszeniami i ulotkami organizacje pozarządowe miały możliwość informowania swoich członków, mieszkańców Kowar i przebywających w mieście turystów o swoich inicjatywach, planach oraz imprezach. Przebieg tej informacyjnej współpracy śledzić można na stronie internetowej Miasta (w archiwum newsów i imprez) oraz w archiwalnych numerach „Gazety Kowarskiej”.

**5.12.7.** Tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i konsultacyjnym

W 2018 roku na wniosek kowarskich stowarzyszeń senioralnych Rada Miejska przyjęła Uchwałę nr XLVII/256/18 z dnia 14.06.2018 w sprawie powołania Miejskiej Rady Seniorów w Kowarach. Celem Rady jest tworzenie warunków do wykorzystania potencjału środowisk senioralnych Gminy Miejskiej Kowary poprzez ich reprezentowanie, wzmacnianie, integrowanie i pobudzanie aktywności obywatelskiej. Kowarska Rada Seniorów w roku 2020 spotykała się na dwóch sesjach (21 stycznia oraz 3 grudnia). Omawiano na nich m.in. następujące tematy:

- Współpraca Miejskiej Rady Seniorów z Radą Miejską oraz Burmistrzem Miasta Kowary.
- Zainicjowanie i przygotowanie szlachetnej paczki przez środowisko senioralne
- Zintegrowanie środowiska senioralnego poprzez turystykę
- Organizacja miejskiej komunikacji dla seniorów.
- Uczestnictwo w przygotowaniu i organizacji świetlicy dla seniorów
- Aktywne włączenie się w działania ekologiczne miasta
- Organizacja spotkań integracyjnych seniorów i Rad Senioralnych powiatu jeleniogórskiego
- Zainicjowanie utworzenia Uniwersytetu III Wieku w Kowarach
- Stała współpraca z Edukacyjnym Klubem Seniora w Kowarach.

**5.12.8.** Dodatkowo w roku 2020 Gmina Miejska Kowary (za pośrednictwem Wydziału Rozwoju Miasta Urzędu Miejskiego) oferowała kowarskim stowarzyszeniom pomoc lokalowo-rzeczowo-materiałową, w tym:

- zapewniła części organizacji pozarządowym siedzibę w budynku Edukacyjnego Klubu Seniora,
- pomoc przy wynajmie pomieszczeń na spotkania członków stowarzyszeń,
- pomoc przy organizacji imprez przeznaczonych dla członków stowarzyszeń,
- pomoc przy tworzeniu i wydruku zaproszeń, plakatów, dyplomów itp. na imprezy organizowane przez organizacje,

- pomoc informacyjną - dostęp do internetu oraz wiedzy na temat zakładania i funkcjonowania stowarzyszeń,
- zakup nagród, pucharów i medali na imprezy wspólnie organizowanych przez stowarzyszenia i Gminę Miejską Kowary.

Roczny Program Współpracy Miasta Kowary z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2020 został zrealizowany z licznymi przeszkodami spowodowanymi przez wybuch epidemii COVID-SARS-19.

**5.12.9.** Organizacje pozarządowe realizowały / współrealizowały w 2020 projekty ze środków zewnętrznych.

**Tabela nr 57: Lista projektów realizowanych w Kowarach przez organizacje w 2020 roku**

Lp.	Nazwa organizacji	Nazwa projektu, w której uczestniczy organizacja NGO (dot. projektów ze środków pomocowych, zewnętrznych realizowanych z udziałem Miasta Kowary)
1.	Stowarzyszenie Miłośników Kowar	„Magiczny Ogród – miejsce wystaw i spotkań plenerowych w Kowarach”.
2.	Stowarzyszenie „Eurojedyńka”	„Utworzenie miejsca spotkań, integracji i odpoczynku w centrum Kowar”
3.	Stowarzyszenie „Eurojedyńka”	„Galeria na powietrzu o historii ewangelickiego kompleksu w Kowarach”
4.	Fundacja Edukacji Przedszkolnej	„Wzrost jakości edukacji w Szkole Podstawowej nr 3 im. Józefa Gielniaka w Kowarach”

(opracowanie GMK)

### **5.13. Realizacja Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego**

W 2019 roku po raz pierwszy w historii miasta wprowadzono Kowarski Budżet Obywatelski, został on wprowadzony Uchwałą Rady Miasta nr VI/34/19 z dnia 28 lutego 2019 r. Celem KBO jest m.in. aktywizacja społeczności kowarskiej w podejmowaniu społecznych inicjatyw na rzecz własnego otoczenia. Podstawowe zasady jakie muszą spełniać zgłaszane projekty to: projekt musi być realizowany na terenie będącym własnością Miasta Kowary, inicjatywy musiały być ogólnodostępne dla mieszkańców, mieścić się w przyznanym budżecie. Środki z budżetu obywatelskiego przeznaczone na dany rok zostają podzielone na realizację inicjatyw obywatelskich w pięciu strefach - dla każdej po 20 % kwoty wydzielonej w budżecie Miasta Kowary.

Niestety w roku 2020 Kowarski Budżet Obywatelski nie był realizowany w związku ze szczególną sytuacją związaną z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

## VI. Realizacja uchwał Rady Miejskiej w Kowarach

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Burmistrz Miasta jest organem wykonawczym Gminy do którego zadań należy m. in. wykonywanie uchwał Rady Miejskiej Kowar. Realizując obowiązki nałożone przepisami ustawy samorządowej Burmistrz Kowar przy pomocy Urzędu Miejskiego realizował uchwały podjęte przez Radę Miejską w 2020 roku. W 2020 roku Rada Miejska obradowała na 17 sesjach, w tym 10 sesjach zwyczajnych, 7 sesji nadzwyczajnej i podjęła 103 uchwał. Podjęte przez Radę Miejską uchwały Burmistrz Kowar zgodnie z woj. 90 ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym przekazał w nieprzekraczalnym terminie 7 dni do organów nadzoru jakimi są w zakresie zgodności z prawem –Wojewodzie Dolnośląskiemu, a w zakresie spraw finansowych –Regionalnej Izbie Obrachunkowej. W podjętych przez Radę Miejską uchwałach organy nadzoru działając na podstawie art.91 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) stwierdził nieważność uchwały nr XXXI/195/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze w specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyjątkiem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

Radny Mariusz Ryszard Kubiak złożył pisemne zrzeczenie się mandatu radnego Rady Miejskiej w Kowarach. Komisarz Wyborczy w Jeleniej Górze I wydał postanowienie z dnia 4 maja 2020 r. w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego Rady Miejskiej w Kowarach. W dniu 2 sierpnia 2020 r. zostały przeprowadzone wybory uzupełniające do Rady Miejskiej w Kowarach w wyniku, których radnym w okręgu wyborczym nr 11 został Pan Krzysztof Jan Łubiński. Obwieszczeniem Komisarza Wyborczego w Jeleniej Górze I z dnia 3 sierpnia 2020 r. o wynikach wyborów uzupełniających do Rady Miejskiej w Kowarach przeprowadzonych w dniu 2 sierpnia 2020 r. Rozstrzygnięcie nadzorcze nr NK-N.4131.56.10.2020.JW1 z dnia 17 grudnia 2020 r. W pozostałych uchwałach nie dopatrzyły się żadnych nieprawidłowości potwierdzając tym samym fakt, że uchwały są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa i nie naruszają właściwego gospodarowania finansami publicznymi. Nie zaszła potrzeba wydawania przez organ nadzoru, jakim jest Wojewoda Dolnośląski zarządzeń zastępczych w trybie woj. 98a ust. 1 i 2 ustawy samorządowej. Wszystkie uchwały zostały przez organ wykonawczy Miasta wykonane z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa.



Tabela nr 58: Szczegółowy sposób wykonania uchwał w 2020 roku

## REJESTR UCHWAŁ 2020

Lp.	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
1.	XVII/111/20 z 10.01.2020	zmieniająca uchwałę Nr XIV/84/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 16.01.2020 poz.517	zrealizowano
2.	XVII/112/20 z 10.01.2020	zmieniająca uchwałę Nr XIV/83/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 16.01.2020 poz.518	zrealizowano
3.	XVIII/113/20 z 23.01.2020	w sprawie uchylenia uchwały nr XVI/105/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanych przez właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Miejskiej Kowary oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 28.01.2020 poz.832 z mocą obowiązującą od 30 stycznia 2020 r.	zrealizowano
4.	XVIII/114/20 z 23.01.2020	w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanych przez właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Miejskiej Kowary oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 28.01.2020 poz.833 z mocą obowiązującą od 01 kwietnia 2020 r.	zrealizowano
5.	XVIII/115/20 z 23.01.2020	w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty i stawki opłaty za pojemnik	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 28.01.2020 poz.834 z mocą obowiązującą od 01 kwietnia 2020 r.	zrealizowano
6.	XVIII/116/20 z 23.01.2020	w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 28.01.2020 poz.835 z mocą obowiązującą od 01 kwietnia 2020 r.	w trakcie realizacji



Lp.	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
7.	XVIII/117/20 z 23.01.2020	w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 28.01.2020 poz.836 z mocą obowiązującą od 01 kwietnia 2020 r.	w trakcie realizacji
8.	XIX/118/20 z 30.01.2020	w sprawie wyrażenia zgody na użyczenie w trybie bezprzetargowym nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miejskiej Kowary na rzecz Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Ducha Gór	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	nie zrealizowano
9.	XIX/119/20 z 30.01.2020	w sprawie przyznania Tytułu „Honorowy Obywatel Miasta Kowary”	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	zrealizowano
10.	XIX/120/20 z 30.01.2020	w sprawie Kowarskiego Budżetu Obywatelskiego	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 11.02.2020 poz.1141	Covid-19 uchwała nie została zrealizowana
11.	XIX/121/20 Z 30.01.2020	w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.	zrealizowano
12.	XX/122/20 z 27.02.2020	w sprawie wyrażenia zgody na zbycie na rzecz najemców lokali mieszkalnych położonych w budynku mieszkalnym numer 28 przy ul. Jeleniogórska w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
13.	XX/123/20 z 27.02.2020	w sprawie wyrażenia zgody na zbycie na rzecz najemców lokali mieszkalnych położonych w budynku mieszkalnym numer 17 przy ul. Karkonoskiej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
14.	XX/124/20 z 27.02.2020	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Centrum – edycja 2020 r.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
15.	XX/125/20 z 27.02.2020	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Krzaczyna – edycja 2020 r.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
16.	XX/126/20 z 27.02.2020	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w jednostce urbanistycznej Kowary Wojków – edycja 2020r.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano

Lp.	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
17.	XX/127/20 z 27.02.2020	w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kowary dla jednostki urbanistycznej KOWARY KRZACZYNA A	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
18.	XX/128/20 z 27.02.2020	w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
19	XX/129/20 z 27.02.2020	zmieniająca uchwałę Nr XXII/107/16 z dnia 18 marca 2016 w sprawie uchwalenia regulaminu cmentarzy komunalnych oraz regulaminu korzystania z kaplic cmentarnych w Kowarach	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 13.03.2020 poz.2042	zrealizowano
20.	XX/130/20 z 27.02.2020	w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanych przez właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Miejskiej Kowary oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej.	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 11.03.2020 poz.1920 z mocą obowiązującą od 01 kwietnia 2020 roku.	w trakcie realizacji
21.	XX/131/20 z 27.02.2020	w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty i stawki opłaty za pojemnik	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 11.03.2020 poz.1921 z mocą obowiązującą od 01 kwietnia za wyjątkiem §1 ust.3 i §2 ust.6 i ust.7, które wejdą w życie z dniem 01.01.2021 roku	zrealizowano
22.	XX/132/20 z 27.02.2020	zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miejskiej Kowary.	Uchwała weszła w życie po ogłoszeniu w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 11.03.2020 poz.1922 i wchodzi w życie z dniem od 01 kwietnia	w trakcie realizacji
23.	XX/133/20 z 27.02.2020	w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kowary w 2020r.	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 13.03.2020 poz. 2043	zrealizowano
24.	XX/134/20 z 27.02.2020	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Komisji Budżetowo - Gospodarczej Rady Miejskiej w Kowarach za 2019 rok.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano

Lp.	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
25.	XX/135/20 z 27.02.2020	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Kowarach za 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
26.	XX/136/20 z 27.02.2020	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Komisji do Spraw Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Kowarach za 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
27.	XX/137/20 z 27.02.2020	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Komisji Oświaty, Sportu i Turystyki Rady Miejskiej w Kowarach za 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
28.	XX/138/20 z 27.02.2020	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Komisji Ładu Publicznego, Spraw Społecznych i Ochrony Zdrowia Rady Miejskiej w Kowarach za 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
29.	XX/139/20 z 27.02.2020	w sprawie zatwierdzenia ramowych planów pracy stałych komisji Rady Miejskiej w Kowarach na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
30.	XX/140/20 z 27.02.2020	w sprawie zatwierdzenia planu pracy Rady Miejskiej w Kowarach na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
31.	XX/141/20 z 27.02.2020	w sprawie zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Miejskiej Kowary na zadania związane z trwałą likwidacją w lokalach mieszkalnych lub nieruchomościach o charakterze mieszkalnym ogrzewania opartego na paliwie stałym	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 13.03.2020 poz.2044	zrealizowano
32.	XX/142/20 z 27.02.2020	w sprawie zgłoszenia kandydata na pozaetatowego członka Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
33.	XXI/143/20 z 26.03.2020	w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
34.	XXI/144/20 z 26.03.2020	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
35.	XXI/145/20 z 26.03.2020	w sprawie zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Miejskiej Kowary na zadania związane z trwałą likwidacją w lokalach mieszkalnych lub nieruchomościach o charakterze mieszkalnym ogrzewania opartego na paliwie stałym	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 31.03.2020 poz.2391	zrealizowano
36.	XXII/146/20 z 14.05.2020	w sprawie wyrażenia zgody na oddanie w dzierżawę części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Kowary na czas określony 30 lat w trybie bezprzetargowym	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
37.	XXII/147/20 z 14.05.2020	w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie nieruchomości na okres 30 lat	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji

Lp.	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
38.	XXII/148/20 z 14.05.2020	w sprawie wyrażenia zgody na podpisanie umowy partnerskiej na rzecz realizacji projektu w ramach Karkonoskiego Klastra Energii, mającego na celu produkcję i dystrybucję energii elektrycznej przy pomocy ogniw fotowoltaicznych	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
39.	XXII/149/20 z 14.05.2020	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
40.	XXIII/150/20 z 28.05.2020	w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki nr 103/34 położonej w jednostce urbanistycznej Kowary Krzaczyzna	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
41.	XXIII/151/20 z 28.05.2020	zmieniająca uchwałę Nr XII/77/11 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie wysokości i zasad ustalania dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobki i kluby dziecięce na obszarze Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, z mocą obowiązującą od 1 września 2020r. ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 04.06.2020 poz 3569	w trakcie realizacji
42.	XXIII/152/20 z 28.05.2020	w sprawie odwołania członka Komisji Budżetowo - Gospodarczej Rady Miejskiej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
43.	XXIII/153/20 z 28.05.2020	w sprawie odwołania członka Komisji Ładu Publicznego, Spraw Społecznych i Ochrony Zdrowia Rady Miejskiej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
44.	XXIII/154/20 z 28.05.2020	w sprawie odwołania członka Komisji do spraw skarg, wniosków i petycji Rady Miejskiej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
45.	XXIII/155/20 z 28.05.2020	w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej przyjęcia przez Radę Miejską w Kowarach uchwały w sprawie ochrony zdrowia mieszkańców przed elektroskażeniem	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
46.	XXIII/156/20 z 28.05.2020	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
47.	XXIV/157/20 z 25.06.2020	w sprawie wyrażenia zgody na zbycie na rzecz najemców lokali mieszkalnych położonych w budynku mieszkalnym numer 4 przy ul. Wojska Polskiego w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
48.	XXIV/158/20 z 25.06.2020	w sprawie zwolnienia z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, z mocą obowiązującą od 16 marca 2020r. ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 13.07.2020 poz.4105	zrealizowano
49.	XXIV/159/20 z 25.06.2020	w sprawie powołania Zastępcy Komisji do spraw skarg, wniosków i petycji	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano

Lp.	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
50.	XXIV/160/20 z 25.06.2020	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
51.	XXV/161/20 z 30.07.2020	w sprawie udzielenia wotum zaufania Burmistrzowi Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
52.	XXV/162/20 z 30.07.2020	w sprawie wyrażenia zgody na użyczenie w trybie bezprzetargowym nieruchomości lokalowej stanowiącej własność Gminy Miejskiej Kowary na rzecz Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
53.	XXV/163/20 z 30.07.2020	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
54.	XXV/164/20 z 30.07.2020	w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Miasta Kowary za 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
55.	XXV/165/20 z 30.07.2020	w sprawie udzielenia absolutorium Burmistrzowi Miasta Kowary z tytułu wykonania budżetu Miasta za 2019 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
56.	XXVI/166/20 z 10.08.2020	w sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Miejskiej Kowary, w roku szkolnym 2020/2021	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. z 17.08.2020 poz.4712	w trakcie realizacji
57.	XXVI/167/20 z 10.08.2020	w sprawie przyjęcia „Planu adaptacji do zmian klimatu Gminy Miejskiej Kowary do roku 2030”	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
58.	XXVI/168/20 z 10.08.2020	w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
59.	XXVII/169/20 z 10.09.2020	w sprawie powołania członka Komisji Budżetowo – Gospodarczej Rady Miejskiej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
60.	XXVII/170/20 z 10.09.2020	w sprawie powołania członka Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
61.	XXVII/171/20 z 10.09.2020	w sprawie powołania członka Komisji Ładu Publicznego, Spraw Społecznych i Ochrony Zdrowia Rady Miejskiej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
62.	XXVII/172/20 z 10.09.2020	w sprawie rozpatrzenia wniosku mieszkańców Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
63.	XXVII/173/20 z 10.09.2020	w sprawie wyznaczenia realizatora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach w projekcie, pn. "Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie Seniora w Gminie Kowary" nr projektu RPDS.09.02.01-IP.02-02-361/19	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
64.	XXVII/174/20 z 10.09.2020	w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
65.	XXVII/175/20 z 10.09.2020	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano

Lp.	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
66.	XXVIII/176/2 0 z 01.10.2020	w sprawie wyrażenia zgody na zbycie na rzecz najemców lokali mieszkalnych położonych w budynku mieszkalnym numer 1 przy ul. Dworcowej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
67.	XXVIII/177/2 0 z 01.10.2020	w sprawie wyrażenia zgody na zbycie na rzecz najemców lokali mieszkalnych położonych w budynku mieszkalnym numer 26 przy ul. Jeleniogórskiej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
68.	XXVIII/178/2 0 z 01.10.2020	w sprawie wyrażenia zgody na zbycie na rzecz najemców lokali mieszkalnych położonych w budynku mieszkalnym numer 38 przy ul. Ogrodowej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
69.	XVIII/179/20 z 01.10.2020	w sprawie wyrażenia zgody na zbycie na rzecz najemców lokali mieszkalnych położonych w budynku mieszkalnym numer 53 przy ul. Ogrodowej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
70.	XXVIII/180/2 0 z 01.10.2020	w sprawie wyrażenia zgody na zbycie na rzecz najemców lokali mieszkalnych położonych w budynku mieszkalnym numer 55a przy ul. Wiejskiej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
71.	XXVIII/181/2 0 z 01.10.2020	w sprawie wyrażenia zgody na zbycie na rzecz najemców lokali mieszkalnych położonych w budynku mieszkalnym numer 72 przy ul. Wiejskiej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
72.	XXVIII/182/2 0 z 01.10.2020	w sprawie wyrażenia zgody na wdzierżawienie części nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miejskiej Kowary w trybie bezprzetargowym na czas określony 30 lat, na rzecz właścicieli posesji oznaczonych numerami 11 i 13, położonych przy ul. Poprzecznej w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
73.	XXVIII/183/2 0 z 01.10.2020	w sprawie przyznania dotacji Wspólnocie Mieszkaniowej 1 Maja 70 - 70a Kowary na dofinansowanie prac przy obiekcie zabytkowym, budynku przy ul. 1 Maja 70 w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
74.	XXVIII/184/2 0 z 01.10.20	w sprawie określenia stawek podatku od nieruchomości	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, z mocą obowiązującą od roku podatkowego 2021 ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 13.10.2020 poz. 5592	w trakcie realizacji



Lp.	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
75.	XXVIII/185/2 0 z 01.10.2020	w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021–2025	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 13.10.2020 poz.5593	w trakcie realizacji
76.	XXVIII/186/2 0 z 01.10.2020	w sprawie rozpatrzenia skargi na dyrektorów szkół lub placówek oświatowych Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
77.	XXVIII/187/2 0 z 01.10.2020	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
78.	XXIX/188/20 z 15.10.2020	w sprawie uzupełniających wyborów ławnika do Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze na kadencję w latach 2020-2023	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
79.	XXX/189/20 z 5.11.2020	w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
80.	XXX/190/20 z 5.11.2020	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
81.	XXXI/191/20 z 26.11.2020	W sprawie przyjęcia Rocznej Programu Współpracy Gminy Miejskiej Kowary z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2021	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
82.	XXXI/192/20 z 26.11.2020	w sprawie zmiany uchwały nr XIII/79/19 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 24 października 2019 r. w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Dolnośląskiemu oraz przyjęcia do realizacji zadania pn.: "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 366 w zakresie chodnika w miejscowości Kowary"	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
83.	XXXI/193/20 z 26.11.2020	w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Kowary na lata 2020–2022	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
84.	XXXI/194/20 z 26.11.2020	w sprawie zmiany uchwały nr XXXI/156/16 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 19 grudnia 2016 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego odpłat i trybu ich pobierania	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 01.12.2020 poz.6524 z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2021 r.	zrealizowano

Lp.	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
85.	XXXI/195/20 z 26.11.2020	w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze w specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyjątkiem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 01.12.2020 poz.6525	Rozstrzygnięcie nadzorcze nr NK-N.4131.56.10.2020.JW1
86.	XXXI/196/20 z 26.11.2020	w sprawie uchylenia Uchwały Nr XXXVII/201/17 Rady Miejskiej w Kowarach w sprawie określenia zasad i trybu przyznawania stypendiów sportowych	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 01.12.2020 poz.6526	zrealizowano
87.	XXXII/197/20 z 14.12.2020	w sprawie uchylenia uchwały nr XXX/145/08 z dnia 9 października 2008r. w sprawie zaopiniowania projektu utworzenia parku kulturowego pod nazwą "Park Kulturowy Kotliny Jeleniogórskiej"	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
88.	XXXII/198/20 z 14.12.2020	w sprawie wyrażenia zgody na odpłatne zbycie udziałów przez Gminę Miejską Kowary w spółce "EKO-KOWARY" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kowarach na rzecz Wspólnika Spółki.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
89.	XXXII/199/20 z 14.12.2020	w sprawie szczegółowych zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym treningowym	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 15.12.2020 poz.7003 z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2021 r.	w trakcie realizacji
90.	XXXII/200/20 z 14.12.2020	w sprawie rozpatrzenia skargi na Burmistrza Miasta Kowary oraz Dyrektora Zarządu Eksploatacji Zasobów Komunalnych w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
91.	XXXII/201/20 z 14.12.2020	w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Gminy Miejskiej Kowary	Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz. U. Woj. Dolnośląskiego, ogłoszona w Dz. U. Woj. Dol. Z 16.12.2020 poz.7061	zrealizowano
92.	XXXII/202/20 z 14.12.2020	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
93.	XXXIII/203/20 z 28.12.2020	w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kowarach na 2021r.	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2021 r.	zrealizowano



Lp.	Numer uchwały i data podjęcia	W sprawie:	Sposób wykonania	Realizacja
94.	XXXIII/204/2 0 z 28.12.2020	w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Kowarach	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2021 r	zrealizowano
95.	XXXIII/205/2 0 z 28.12.2020	w sprawie odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	Uchwała podlega ogłoszeniu w Dz.U. Woj. Dol. 29.12.2020 poz.7333 Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021r.	zrealizowano
96.	XXXIII/206/2 0 z 28.12.2020	w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kowary na lata 2020-2027	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
97.	XXXIII/207/2 0 z 28.12.2020	w sprawie wyrażenia zgody na oddanie w dzierżawę w trybie bezprzetargowym nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miejskiej Kowary na rzecz Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Ducha Gór	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	nie zrealizowano
98.	XXXIII/208/2 0 z 28.12.2020	w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej na 2021 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
99.	XXXIII/209/2 0 z 28.12.2020	w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
100.	XXXIII/210/2 0 z 28.12.2020	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2020 rok	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	zrealizowano
101.	XXXIII/211/2 0 z 28.12.2020	w sprawie ustalenia wykazu wydatków niewygasających z upływem roku budżetowego 2020 oraz ustalenia planu finansowego tych wydatków	Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia	w trakcie realizacji
102.	XXXIII/212/2 0 z 28.12.2020	w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Miasta Kowary	Uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2021 roku	zrealizowano
103.	XXXIII/213/2 0 z 28.12.2020	w sprawie uchwały budżetowej Miasta Kowary na 2021 rok	Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 roku i podlega ogłoszeniu w Dz.U. Woj. Dol. 27.01.2021 poz.442	zrealizowano

(opracowanie GMK)

## VII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

W 2020 r. Gmina Miejska Kowary była członkiem:

- Związku Gmin Karkonoskich
- Euroregionu Nysa
- Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej
- Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Ducha Gór
- Karkonoskiego Klastra Energii
- Porozumienia samorządów pn. Sudety 2030.

W ramach wspólnego działania realizowano w 2020 roku: wspólną promocję regionu, wydawano wspólne materiały promocyjne, prowadzono wspólne działania edukacyjne, proekologiczne, inwestycyjne, kulturalne oraz łatwiej mogliśmy pozyskiwać środki unijne. Przynależność Gminy Kowary do wymienionych związków, partnerstw, instytucji obciążone jest rocznymi składkami ponoszonymi przez Gminę.

### 7.1. Przedsięwzięcia realizowane w ramach współpracy partnerskiej w roku 2020.

Tabela nr 59: Zestawienie projektów i przedsięwzięć w 2020 roku

Lp.	Nazwa działania/projektu	Udział konkretnej instytucji w działaniu/projekcie
1.	Realizacja projektu „Utworzenie miejsca spotkań, integracji i odpoczynku w centrum Kowar”	Realizacja projektu w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach LSR Partnerstwo Ducha Gór.
2.	„Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach”.	Realizacja za pośrednictwem ZIT AJ w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Oś Priorytetowa: 6 Infrastruktura spójności społecznej, Działanie: 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałanie 6.3.3. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów - ZIT AJ
3.	„Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie Seniora w Kowarach”	Realizacja za pośrednictwem ZIT AJ w ramach z RPO WD 2014-2020 działanie 9.2.1. w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
4.	„Widziane obiektywem, przebyte szlakiem, wspólnie zatańczone a na koniec wyrzeźbione”	Realizacja projektu ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu Państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa.
5.	„Wzrost jakości edukacji w Szkole Podstawowej nr 3 im. Józefa Gielniaka w Kowarach”.	Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, w ramach poddziałania 10.2.3 – Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej – ZIT AJ.

6.	„Magiczny Ogród – miejsce wystaw i spotkań plenerowych w Kowarach”.	Realizacja projektu grantowego w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach LSR Partnerstwo Ducha Gór.
7.	„Galeria na powietrzu o historii ewangelickiego kompleksu w Kowarach”	Realizacja projektu grantowego w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach LSR Partnerstwo Ducha Gór.
8.	Kolarski Wjazd Kowary – Okraj bieg Górski Kowary-Okraj, oraz Bike Maraton edycja 2020	Realizacja działania: UM. Związek Gmin Karkonoskich - wsparcie finansowe i rzeczowe (np. ulotki, plakaty), Grabek Promotion
9.	Muzyczny Ogród Liczyrzepy – koncert w Kowarach – 2020r.	Związek Gmin Karkonoskich (wsparcie finansowe, koszty rzeczowe (plakaty i ulotki) oraz udział pracowników instytucji w wydarzeniu) realizacja wspólnie z UM w Kowarach.
10.	„Utworzenie Parku Rekreacji Rodzinnej w Kowarach”	Realizacja projektu w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach LSR Partnerstwo Ducha Gór.

(opracowanie GMK)

## 7.2. Gminy partnerskie i realizacja wspólnych działań w 2020 r.

Kowary na koniec 2020 roku miały podpisane deklaracje współpracy z dziewięcioma gminami i miastami partnerskimi:

1. Gmina Jaegerspris (Frederikssund Kommune), Dania (w związku z reformą administracyjną przeprowadzona w Danii w 2017 roku Gmina Jaegerspris została włączona w skład gminy Frederikssund z którą Miasto Kowary nie ma podpisanego porozumienia)
2. Gemeindeverwaltung Schönau-Berzdorf, Republika Federalna Niemiec
3. Miasto i Gmina Kamień Pomorski, Polska
4. Miasto Vrchlábí, Republika Czeska
5. Gmina Malá Úpa, Republika Czeska
6. Miasto Černý Důl, Republika Czeska
7. Miasto Žacléř, Republika Czeska
8. Miasto Trembowla, Ukraina
9. Miasto Wiśniowiec, Ukraina.

W 2020 i w latach poprzednich największą aktywność i zażyłość wyraźnie widać w stosunkach Miasto Kowary – Miasto Vrchlábí oraz Miasto Kowary – Gmina Malá Úpa. Ma to związek z bliskim położeniem na pograniczu czesko-polskim, wspólną historią oraz łączącymi nas Karkonoszami. Współpraca z Miastem Vrchlábí oraz sąsiednią Malą Úpa ma odzwierciedlenie we wspólnym przygotowaniu projektów transgranicznych, materiałów promocyjnych, spotkaniach partnerskich, współpracy transgranicznej kowarskich i czeskich uczniów. Dobrze rozwija się także współpraca z Miastem i Gminą Kamień Pomorski.

**Tabela nr 60: Zestawienie projektów, przedsięwzięć, działań w ramach współpracy z zagranicznymi miastami partnerskimi, które były realizowane w roku 2020**

Lp.	Nazwa projektu/działania	Udział konkretnego miasta w realizacji projektu/działania
1.	Realizacja projektu „Widziane obiektywem, przebyte szlakiem, wspólnie zatańczone a na koniec wyrzeźbione”	Projekt realizowany wraz z partnerem - Miasto Vrchlabi w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020
2.	Polsko-czeskie kolędowanie i Bieg Hartecką Aleją	Realizacja: Miasto Vrchlabi z udziałem dzieci z SP1 i SP3 w Kowarach. Realizacja w ramach trwałości projektów z poprzednich lat (obowiązkowa trwałość po czeskiej stronie).
3.	„Okrywanie na nowo walorów kulturowych i historycznych Kowar i czesko-polskiego pogranicza”	Realizacja projektu w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska–Polska 2014-2020 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Nysa. Partnerem projektu jest Miasto Vrchlabi.
4.	„Odkrywanie Polsko – Niemieckich Tradycji Piwowarskich”	Realizacja w ramach programu Interreg Polska – Saksonia 2014-2020. Partnerem projektu jest Zeitsprung Zittau gemeinnutzige GmbH z Zittau.

(opracowanie GMK)

Pandemia koronawirusa SARS-CoV-2 dotarła do Polski w marcu 2020 r. Zamknięte zostały szkoły, uczelnie, sklepy (poza spożywczymi i aptekami) hotele i restauracje oraz granice państw. Wprowadzone zostały czasowe ograniczenie różnych sposobów przemieszczania się. Odwołanych zostało wiele wydarzeń, a zamiast osobistych kontaktów, jedynym sposobem komunikacji były wideokonferencje, rozmowy telefoniczne i korespondencja drogą e-mail. Zaistniała sytuacja wywołała w kontaktach pomiędzy współpracującymi miastami partnerskimi ograniczenia i trudności we współpracy.

## VIII. Część Analityczna

### 8.1. Administracja

Urząd Miejski w Kowarach jest jednostką budżetową i jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Kowary. Zapewnia obsługę administracyjną, organizacyjną i techniczną Burmistrza Miasta Kowary oraz Rady Miejskiej w Kowarach.

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Kowarach określa Regulamin Organizacyjny nadany przez Burmistrza Miasta Kowary.

#### Władze

Burmistrzem Miasta Kowary, wybraną na kadencję 2018 – 2023, zaprzysiężoną w dniu 20 listopada 2018r. jest Pani Elżbieta Zakrzewska.

Funkcję Zastępcy Burmistrza od 01 lipca 2019r. pełni Pan Ryszard Rzepczyński

#### Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Kowarach

Kierownikiem Urzędu jest Burmistrz Miasta, który kieruje jego pracą przy pomocy Zastępcy, Sekretarza i Skarbnika.

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Kowarach określa Regulamin Organizacyjny nadany przez Burmistrza Miasta Kowary.

Obecna struktura organizacyjna obowiązuje od 2019 r. zgodnie z którą funkcjonują cztery wydziały:

Wydział Finansowy

Wydział Organizacyjny i Kadr

Wydział Rozwoju Miasta

Wydział Spraw Społecznych

oraz samodzielne stanowisko ds. kontroli

Kierują nimi naczelnicy, na których spoczywa odpowiedzialność za właściwą organizację pracy, ustalanie zasad funkcjonowania oraz zakresy obowiązków pracowników.

**Tabela 61: Struktury organizacyjne w Gminie Miejskiej Kowary**

Osoba	Podległe komórki/stanowiska samodzielne
Burmistrz Elżbieta Zakrzewska kadencja od 20.11.2018 r. do 2023 r.	Kierownikiem Urzędu jest Burmistrz Miasta, który kieruje jego pracą przy pomocy Zastępcy, Sekretarza i Skarbnika. Burmistrzowi podlega dodatkowo stanowisko ds. kontroli.
Zastępca Burmistrza Ryszard Rzepczyński od 1.07.2019 r.	Wydział Rozwoju Miasta
Sekretarz Miasta Ryszard Rzepczyński do 30.06.2019 r. Dorota Czyżak od 1.07.2019 r.	Wydział Organizacyjny i Kadr Wydział Spraw Społecznych Urząd Stanu Cywilnego
Skarbnik Miasta Agata Młodawska	Wydział Finansowy

(opracowanie GMK)

Tabela nr 62: Stan zatrudnienia w latach 2019 - 2020

Pracujący stan na 31 grudnia 2019r.	Pracujący stan na 31 grudnia 2020r.
49 osób:	55 osób / 53,30 etaty: 1
w tym pracownicy niepełnozatrudnieni: 3 osoby	w tym pracownicy niepełnozatrudnieni: 4 osoby/etaty: 2,3
Stanowiska urzędnicze: 42 osoby wzrost o 1 stanowisko: -informatyk - stanowisko utworzone w 2019r. (konieczność zatrudnienia w związku ze stale postępującą cyfryzacją administracji, wdrażaniem nowych systemów oraz rozrastającą się infrastrukturą informatyczną, koniecznością jej utrzymania oraz udzielania wsparcia pracownikom: 93 systemy, 67 komputerów, 6 serwerów fizycznych, 7 serwerów wirtualnych oraz ok. 50 użytkowników)	Stanowiska urzędnicze: 46 osób/etaty: 44,8
Stanowiska pomocnicze i obsługi: 7 osób: dozorca-konserwator- 1, sprzątaczkę - 2, w miejsce 1 sprzątaczkę zatrudniono: pracownik gospodarczy-1 (prace interwencyjne umowa z dofinansowaniem z PUP) wzrost o 3 stanowiska: pomoc administracyjna - 2 (obowiązek zawarcia umowy o pracę na co najmniej 3 mies. po stażu finansowanym z PUP przez okres 6 mies.), goniec 1	Stanowiska pomocnicze i obsługi: 9 osób/ etaty: 8,5 dozorca-konserwator- 1/1 sprzątaczkę – 2/ 1,5 goniec – 1/ 1 pracownik gospodarczy - 2 pomoc administracyjna - 3
wakaty 6, w tym: -st. ds. kontroli – 1 -st. ds. zam. publicznych – 1 -st. ds. księgowości - 1 -pomoc administracyjna – 3	wakaty 9, w tym: -zastępca naczelnika wydziału finansowego – 1 -st. ds. infrastruktury technicznej - 1 -st. ds. zam. publicznych – 1 -pomoc administracyjna – 5 -st. ds. ochrony informacji niejawnych – 1 (0,25 etatu)

(opracowanie GMK)

1 bez długotrwałych nieobecności typu urlop wychowawczy, rodzicielski, macierzyński

Długotrwałe urlopy: wychowawcze/macierzyńskie - rodzicielskie stan na 31 grudnia 2020  
 - st. ds. prowadzenia dokumentacji pracowniczej i zarządzania informacją  
 - st. z-ca kierownika urzędu stanu cywilnego

### 8.1.1. Nabory na stanowiska urzędnicze

W Urzędzie Miejskim w Kowarach w 2020 przeprowadzono następujące nabory na stanowiska urzędnicze:

**Tabela nr 63: Nabory na stanowiska urzędnicze w 2020r.**

przeprowadzone:	rozstrzygnięte:	nierozstrzygnięte:
9	8 z tego w 2020r. zatrudniono 8 osób  nie zatrudniono z powodu rezygnacji kandydata: 0	1

(opracowanie GMK)

**Tabela 64: Przyczyny nierozstrzygnięcia naboru**

Przyczyny nierozstrzygnięcia naboru	
Brak ofert	Nie dotyczy
brak ofert spełniających wymagania	Inspektor ds. zamówień publicznych

(opracowanie GMK)

**Tabela 65: Ruch kadrowy w 2020 roku**

Ruch kadrowy w 2020 roku	
przyjęcia do pracy	17 w tym: (ilość osób) stanowiska urzędnicze: 9 stanowiska nieurzędnicze: 8 - po zakończonym stażu - 5 - prace interwencyjne/roboty publiczne - 3
zwolnienia	16 w tym: (ilość osób) stanowiska urzędnicze: 10 stanowiska nieurzędnicze: 6

(opracowanie GMK)

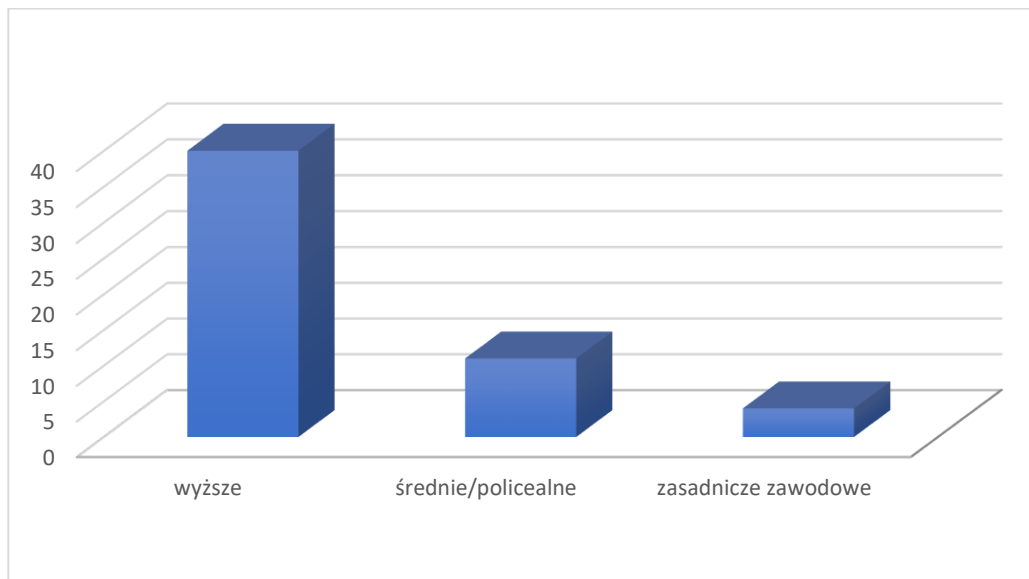
**Tabela 66: Podnoszenie kwalifikacji pracowników w roku 2020**

szkolenia ogółem	w tym szkolenia bezpłatne
liczba szkoleń: 45	liczba szkoleń: 10
Liczba przeszkolonych pracowników: 58	Liczba przeszkolonych pracowników: 19

Koszt szkoleń ogółem : 11 942,98 zł

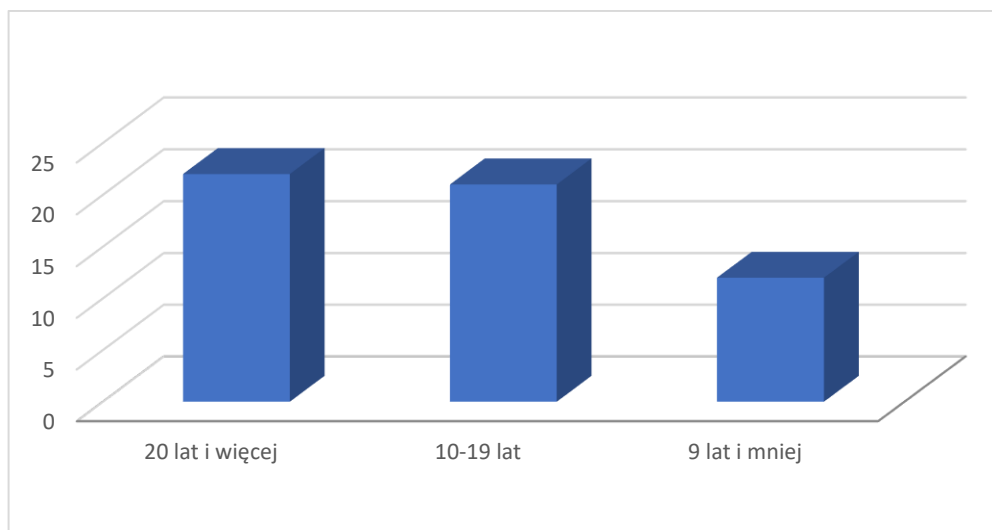
(opracowanie GMK)

**Wykres nr 25: Struktura wykształcenia pracowników urzędu**



(opracowanie GMK)

**Wykres nr 26: Struktura zatrudnienia według stażu pracy**



(opracowanie GMK)



Koszty funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Kowarach w 2020 roku wyniosły 3.936.570,74 zł i były wyższe w stosunku do roku 2019 o 402.224,83 zł, natomiast do roku 2018 o 672.290,15 zł. Dane dotyczą wydatków w Dziale – 75023 – Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu) co było związane ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia do kwoty 2.600,00 zł (w 2019 r. minimalne wynagrodzenie wynosiło 2.250,00 zł) oraz sposobu jego naliczania. Począwszy od 1 stycznia 2020 r. z płacy minimalnej został wyłączony dodatek stażowy.

Średnia wysokość zarobków w Urzędzie Miejskim w Kowarach 2020 roku wynosiła 4.930,58 zł, natomiast średnia wysokość zarobków w Polsce wyniosła 5167,47 zł.

**Tabela 67: Wykaz niektórych czynności dokonanych w Urzędzie Miejskim w Kowarach w USC w latach 2018-2020**

Lp.	Nazwa niektórych czynności z zakresu urzędu stanu cywilnego	2018	2019	2020
1.	Sporządzanie aktów stanu cywilnego	874	829	765
2.	Akty stanu cywilnego z zagranicy	41	36	27
3.	Czynności materialno-techniczne z zakresu rejestracji stanu cywilnego/wydawane zaświadczenia/przyjmowane oświadczenia	299	411	323
4.	Wydawanie odpisów	3769	3593	2902
5.	Sporządzanie wzmianek dodatkowych	217	210	193
6.	Sporządzanie przypisków w aktach stanu cywilnego	1351	1688	1340
7.	Migracja aktów stanu cywilnego	2025	2010	1753
8.	Zameldowania	275	240	285
9.	Nadanie numeru PESEL	275	240	285

(opracowanie GMK)

**Tabela 68: Wydział Rozwoju Miasta czynności dot. gospodarki nieruchomościami, rolnictwa i gospodarki przestrzennej w 2020r.**

Lp.	Decyzja/Zaświadczenie/postanowienie	Ilość [szt.] 2018 r.	Ilość [szt.] 2019 r.	Ilość [szt.] 2020 r.
1.	Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości - decyzje	19	5	2
2.	Podział nieruchomości - decyzje	18	13	11
3.	Podział nieruchomości - postanowienia	-	3	4
4.	Zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, wykorzystywanego do produkcji rolnej	16	9	20
5.	Wypisy i wyrisy oraz zaświadczenia z MPZP	109	76	109

(opracowanie GMK)

Tabel 69: Wydział Finansowy, czynności w zakresie dochodów

Lp.	Podatki	Ilość (szt.) 2018	Ilość (szt.) 2019	Ilość (szt.) 2020
1.	Decyzje ustalające wymiar podatku na rok	3692	3658	3801
2.	Decyzje zmieniające wymiar podatku na rok	235	227	287
3.	Upomnienia	850	854	601
4.	Tytuły wykonawcze	380	263	184
5.	Postanowienia o zaliczeniu dokonanych wpłat	46	39	29
6.	Decyzje o umorzeniu zaległości i rozłożenia na raty	6	3	9
7.	Złożone deklaracje na podatek od środków transportowych DT-1	28	32	42
	<b>Opłata za gospodarowanie odpadami</b>			
8.	Złożone deklaracje	572	743	1172
9.	Upomnienia	887	774	729
10.	Tytuły wykonawcze	137	89	61
11.	Informacje do US o dokonanych wpłatach zaległości	245	11	8
12.	Postanowienia o zaliczeniu dokonanych wpłat	225	53	-
13.	Decyzje o umorzeniu zaległości	1	5	-
14.	Wszczęte postępowania podatkowe	2	5	11
	<b>Dzierżawy</b>			
15.	Wezwania do zapłaty	598	191	64
	<b>Opłata za użytkowanie wieczyste gruntu</b>			
16.	Wezwania do zapłaty	486	-	-
17.	Wszczęcie sądowego postępowania egzekucyjnego	7	7	1

(opracowanie GMK)

### Wydział Organizacyjny i Kadr - Informatycy

W związku z pandemią Covid-19, w roku 2020 skokowo zwiększyło się zapotrzebowanie na przepustowość sieci wewnętrznej Urzędu. Spowodowane było to, m.in.: pracą zdalną, częstymi wideokonferencjami (w miejsce dotychczasowych spotkań stacjonarnych) oraz prowadzeniem posiedzeń komisji i sesji Rady Miejskiej w formie zdalnej.

Po analizie problemów, potrzeb i możliwości, Informatycy Urzędu Miejskiego w Kowarach zaproponowali wykonanie modernizacji sieci Ethernet w budynku „A”. Prace wykonywane były w okresie grudzień 2020 – luty 2021 r.

W związku z koniecznością zapewnienia ciągłego toku pracy urzędu, rozbudowa sieci wykonywana była w dni wolne od pracy (weekendy). Prace na każdym etapie musiały być zakończone w taki sposób, aby umożliwić wykonywanie zadań przez urzędników bez przerwy.

W wyniku przeprowadzonych prac wyposażono 24 stanowiska w podwójne gniazda sieciowe i zoptymalizowano połączenia sieciowe w sposób, który pozwolił na 10-krotne zwiększenie przepustowości w sieci UM .

Do prac zużyto:

Ok. 700 mb kabla sieciowego

Ok. 200 mb korytek plastikowych

24 podwójne gniazda sieciowego

5 wiertel do muru (z czego 3 prywatne)

3 nowe zasilacze awaryjne

1 nowy switch zarządzany

3 nowe szafy rack

4 nowe patchpanele

15 mb taśmy do etykieciarki

2 wyłączniki nad-prądowe 16A

Na potrzeby związane z pracą zdalną zakupiono również 13 laptopów po-leasingowych wraz z oprogramowaniem systemowym i antywirusowym.

## **8.2. Poziom bezpieczeństwa w Kowarach w roku 2020**

### **8.2.1. Komisariat Policji w Kowarach**

Komisariat Policji w Kowarach jest jednym z pięciu komisariatów podległych Komendzie Miejskiej Policji w Jeleniej Górze. Wśród komisariatów pracujących w terenach górskich, Komisariat Kowary to jednostka największa. Obszar podległy Komisariatowi Policji

w Kowarach zamieszkuje na stałe ok. 24.000 osób. Obejmuje on poza Miastem Kowary również sąsiednią Gminę Mysłakowice. W okresie tzw. sezonu turystycznego ilość osób przebywających na terenie Kowar znacznie wzrasta.

Stan etatowy Komisariatu Policji w Kowarach w roku 2020 nie uległ zmianom w stosunku do roku poprzedniego, na dzień 31 grudnia 2020 r. nie wszystkie etaty były obsadzone.

W roku 2019 nie zmieniła się ilość posiadanych pojazdów służbowych, obecnie w posiadaniu KP w Kowarach są cztery pojazdy służbowe (trzy oznakowane, jeden nieoznakowany).

W roku 2020 na terenie podległym Komisariatowi Policji w Kowarach ilość dokonanych przestępstw nieznacznie spadła i wyniosła 526. Mniej odnotowano przestępstw przeciwko mieniu takich jak włamania, kradzieże czy uszkodzenia mienia. Znaczna część przestępstw popełniona została z wykorzystaniem internetu,- oszustwa przy zakupach, tzw. włamania na konta bankowe, czy kradzieże tożsamości. Z każdym kolejnym rokiem rośnie tego rodzaju przestępczość.

W zakresie wykroczeń rozpoznawanych w formie postępowania wyjaśniającego nastąpił niewielki wzrost. Odnotowano w 2020 roku 514 postępowania w sprawach o wykroczenia, gdzie nie stosowano postępowania mandatowego - tj. w sprawach kierowanych o rozpatrzenie przez Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze. Jest to kolejny, choć niewielki wzrost, w roku 2019 zarejestrowano 432 tego rodzaju postępowań. Wzrost ten uwarunkowany jest większą ilością drobnych kradzieży sklepowych. Znacznie więcej wykroczeń zakończono w drodze postępowania mandatowego, nałożono 830 mandatów karnych, największa część z nałożonych mandatów to za wykroczenia w ruchu drogowym to 532 ze wszystkich nałożonych.

W Kowarach występuje duży problem uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Od kilku lat na bardzo wysokim poziomie utrzymuje się ilość interwencji domowych bezpośrednio związanych z nadużywaniem alkoholu (dziennie przynajmniej 10 interwencji). 137 osób przetransportowano do pomieszczenia dla zatrzymanych w KMP Jelenia Góra do wytrzeźwienia. Z miejsc publicznych do miejsca zamieszkania odwieziono 28 osób, dalszych 9 przewieziono do placówek służby zdrowia.

Ilość interwencji wzrasta z każdym rokiem. W roku 2020 przeprowadzono ich blisko 3900, zostało odnotowane ponad 127 zdarzeń drogowych.

Rok 2020 był pierwszym od kilku lat, gdzie nastąpił niewielki wzrost ujawnionych kierujących pod wpływem alkoholu. W roku 2020 zatrzymano 44 kierujących w stanie nietrzeźwości.

Również wyniki w pracy dochodzeniowej były bardzo dobre. Skuteczność ścigania sprawców wszystkich przestępstw ukształtowała się na poziomie 62%

W roku 2020 odnotowano tylko 2 przestępstwa o najcięższym gatunku. Były to przestępstwa o charakterze rozbójniczym (rozbój, wymuszenie rozbójnicze), wszystkie wykryte.

Nie odnotowano innych poważnych zdarzeń takich jak zgwałcenie, zabójstwo.

Utrzymana została niska przestępczość związana z kradzieżami samochodów. W roku 2020 odnotowano 18 takich przypadków. Przy czym wykryto dokładnie połowę z tych przestępstw.

Z ogólnej liczby 526 przestępstw, wykrytych zostało 323. Przestępstwa te popełniło 156 osób.

Rok 2020 to dobra praca służb prewencji. Przeprowadzono łącznie 2210 służb prewencyjnych. Służby te min. doprowadziły do zatrzymania ponad 100 sprawców na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa, zatrzymano ponad 77 osób poszukiwanych.

Od miesiąca marca praca służb prewencji ukierunkowana została na walkę z ogólnoswiatową pandemią. Codziennie do końca roku funkcjonariusze dokonywali sprawdzeń przestrzegania określonych zakazów i nakazów, w tym od kilkunastu do kilkuset sprawdzeń sposobu przestrzegania kwarantanny i izolacji. Dziennie takie czynności absorbowwały od 3-ch do nawet 12 godzin. Początek roku 2021 w tym zakresie jest jeszcze bardziej absorbujący.

Osobnej analizy wymaga praca SPPP w Legnicy ( Samodzielnego Pododdziału Prewencji Policji w Legnicy ). Funkcjonariusze tej formacji kolejny rok pełnili służbę na terenie Kowar

i Mysłakowic przy współfinansowaniu z budżetu Gmin. Wymienieni funkcjonariusze pełnili służbę w znacznie mniejszym zakresie jak w roku 2019. Głównym efektem pracy SPPP Legnica to znaczący wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz reakcja na wykroczenia społecznie uciążliwe.

Dodatkowo służba ta stanowi wsparcie dla działań statutowych Komisariatu Policji w Kowarach.

Funkcjonariusze KP Kowary w roku 2020 zatrzymywali zarówno osoby posiadające narkotyki na tzw. własny użytek jak i osoby zajmujące się sprzedażą takich środków, ujawniono kolejne osoby zajmujące się ich dystrybucją. łącznie przeprowadzono 2 postępowania mniej

o przestępstwa narkotykowe.

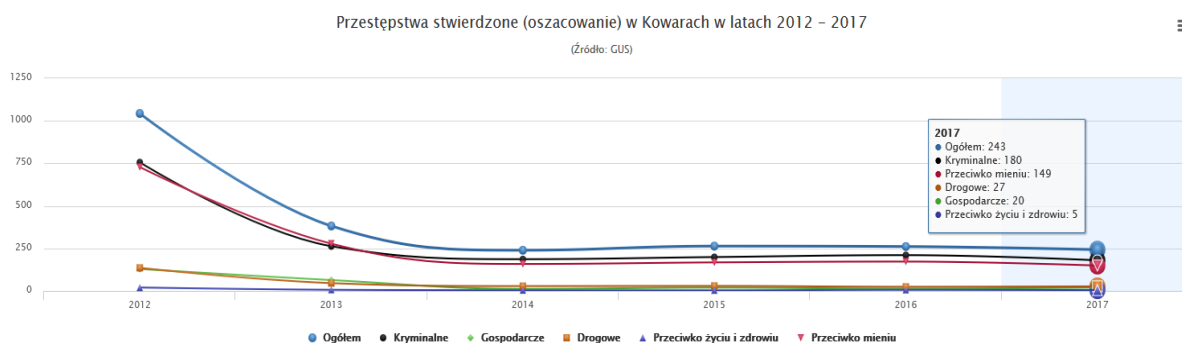
Bardzo dobrze odbywa się współpraca z Nadleśnictwem Śnieżka w Kowarach w zakresie wspólnych służb i działań ze Strażą Leśną. Policja wspólnie ze Strażą Leśną przeprowadziła kilkadziesiąt służb, wielokrotnie wspomagając się możliwościami Straży Leśnej m. in. przy poszukiwaniu osób zaginionych.

**Wykres 27: Przestępstwa w Kowarach w latach 2012-2017**

**PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE (OSZACOWANIE) W KOWARACH**

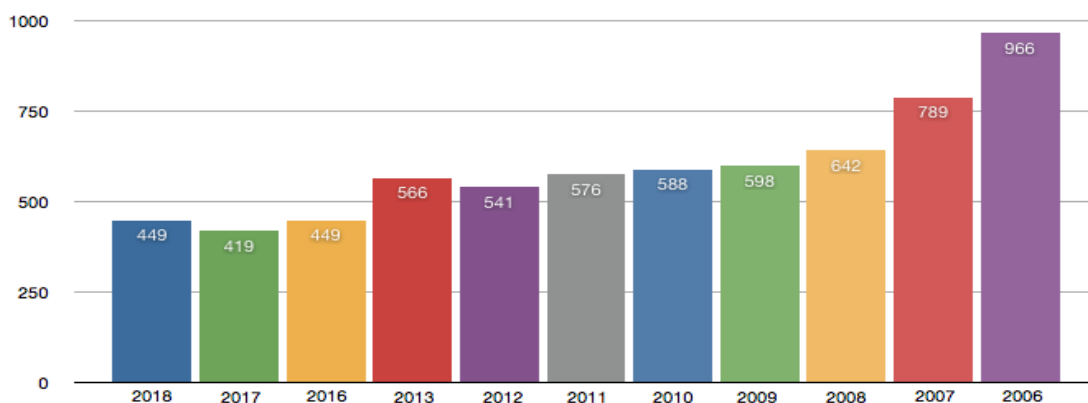
(Źródło: GUS, 31.XII.2017)

Główny Urząd Statystyczny udostępnia statystyki przestępstw jedynie dla powiatów, dlatego prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców Kowar.



Źródło: <http://www.polskawliczbach.pl/Kowary#poziom-przest%C4%99pczo%C5%9Bci>

**Wykres nr 28: Liczba przestępstw w latach 2006-2018**



Źródło: Sprawozdanie z działalności Komisariatu Policji w Kowarach oraz informacja o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego za rok 2020

### 8.2.2. Działalność Miejskiej Służby Ratowniczej w 2020 roku.

Uchwałą Rady Miejskiej w Kowarach Nr XL/261/02 z dnia 27 czerwca 2002 r. utworzona została Miejska Służba Ratownicza działająca na zasadach jednostki budżetowej. Siedzibą Miejskiej Służby Ratowniczej jest miasto Kowary ul. Zamkowa 2A. MSR jest jednostką organizacyjną powołaną do realizacji zadań nałożonych na Gminę w zakresie:

1. ochrony przeciwpożarowej,
2. ochrony przed powodzią,
3. ochrony przed innymi zagrożeniami lokalnymi, klęskami żywiołowymi, katastrofami itp.,
4. innych działań przewidzianych przez ustawy, a należących do zakresu działania gminy.

Realizacja powyższych zadań polega na:

- działaniach profilaktycznych,
- działaniach ratowniczych i usuwaniu skutków zdarzeń,
- szkoleniach,
- działaniach kontrolnych,
- innych działaniach organizacyjnych.

Miejska Służba Ratownicza działa w granicach administracyjnych Gminy Kowary. Zasady użycia sił i środków jednostki poza terenem działania, w tym również udział w ćwiczeniach organizowanych przez Państwową Straż Pożarną ustala Burmistrz Miasta w drodze porozumienia z Komendantem Miejskim Państwowej Straży Pożarnej w Jeleniej Górze.

**Tabela nr 70 : Zakres interwencji podejmowanych przez Miejską Służbę Ratowniczą w latach 2019-2020 z rozbiciem na rodzaj interwencji.**

	Rok 2019	Rok 2020
Požary	139	89
Miejscowe zagrożenia	194	227
Fałszywe	16	19
Razem	349	335

(opracowanie MSR)

**Tabela 71: Obszar interwencji podejmowanej przez Miejską Służbę Ratowniczą**

	Rok 2019	Rok 2020
Wyjazdy poza teren Kowar	199	197
Na terenie Kowar	150	138

(opracowanie MSR)

W ramach działalności Miejska Służba Ratownicza organizuje pracę dla osób skierowanych przez sąd do wykonywania nieodpłatnie prac na rzecz miasta. W 2019 roku 30 osób przepracowało 8135 godzin na rzecz lokalnej społeczności.

**Tabela 71: Praca dla osób skierowanych przez sąd do wykonywania nieodpłatnie prac na rzecz miasta w latach 2018-2020**

Rok	Ilość osób	Ilość godzin
2018	23	4755
2019	30	8135
2020	30	7112
Razem	83	20 002

(opracowanie MSR)

We wspomnianym okresie oprócz własnej działalności statutowej Miejska Służba Ratownicza wykonywała prace pielęgnacyjne przy koronach drzew na terenie miasta w rejonie ulic Zamkowej, Wojska Polskiego, Bielarskiej, Gielniaka, Kowalskiej, Matejki, Wiejskiej i Podgórze, oraz przy szkołach nr 1 i nr 3.

Ponad to likwidowane były siedliska BARSZCZU SOSNOWSKIEGO w okolicach wskazanych w rejonie ulic Wiejskiej, Podgórze i ścieżki w stronę „tunelu”.

Od początku marca 2020r. w Miejskiej Służbie Ratowniczej ma swoją siedzibę EKO Kowary oraz stacjonują dwa zespoły Pogotowia Ratunkowego.

Miejska Służba Ratownicza wykonywała cały szereg zadań związanych z pandemią, zgodnych z wytycznymi Władz Miasta, Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego, które lawinowo służyły z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W pierwszym okresie roku z powodu epidemii w ramach działalności MSR nie były przez pewien czas – od marca (z powodu rygorystycznych zaostreżeń związanych z epidemią) wykonywane prace przez osoby skazane przez Sąd. Od 25 maja 2020 została wznowiona realizację wykonywania prace przez osoby skazane przez Sąd.

Wznowione również zostało przyjmowanie odpadów w ramach PSZOK do kontenerów znajdujących się na terenie MSR.

Na terenie Miejskiej Służby Ratowniczej przestrzegano i nadal przestrzega się wszelkich zalecanych środków ostrożności związanych z pandemią, co owocuje brakiem zakażeń COVID-19 w strefie MSR gdzie obok siebie funkcjonują PSP, OSP, Pogotowie Ratunkowe i EKO Kowary.

**Tabela 72: Koszty funkcjonowania MSR.**

Rok	MSR	MSR w tym koszty osobowe	Ilość osób	OSP	OSP OC	Ilość osób	Razem
2017	431 938,00	302 778,00	9	201 000,00	6.450,00	31	639 388,00
2018	491 591,00	355 575,00	9	206 000,00	6.450,00	31	704 041,00
2019	579 446,00	430 596,00	8	211 000,00	6 450,00	31	796 896,00
2020	643 406,44	489 418,23	9	270 000,00	5 266,30	31	918 672,74

(opracowanie MSR)

## 8.3. Oświata i edukacja

### 8.3.1. Stan i organizacja szkół i przedszkoli w mieście Kowary w latach szkolnych 2018/2019 oraz 2019/2020.

**Tabela 73: Stan i organizacja szkół i przedszkoli w mieście Kowary w roku szkolnym 2018/2019**

Nazwa	Liczba oddziałów	Liczba uczniów poniżej oddziału „0”	Liczba uczniów w oddziale „0”
Przedszkole Publiczne Nr 1	7	110	48
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej nr 1	2	23	25
Prywatne Przedszkole Krokodyl Schnappi	3	49	13
Razem	12	182	86

(opracowanie GMK)

**Tabela 74: Stan i organizacja szkół i przedszkoli w mieście Kowary w roku szkolnym 2019/2020**

Nazwa	Liczba oddziałów	Liczba uczniów poniżej oddziału „0”	Liczba uczniów w oddziale „0”
Przedszkole Publiczne Nr 1	7	114	51
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej nr 1	2	25	25
Prywatne Przedszkole Krokodyl Schnappi	4	36	19
Razem	14	175	95

(opracowanie GMK)

**Tabela 75: Liczba uczniów w szkołach w Kowarach w roku szkolnym 2019/2020**

Nazwa	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba uczniów w oddziałach							
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Szkoła Podstawowa nr 1	17	434	47	47	25	34	63	71	51	46
Szkoła Podstawowa nr 3	13	246	38	23	22	20	58	35	32	18
Zespół Szkół Ogólnokształcących (łącznie)	8	160	85	40	35					
Liceum im. Stanisława Lema	4	82	38	23	21					
Szkoła Branżowa I stopnia	4	78	47	17	14					

(opracowanie GMK)



**Tabela 76: Liczba uczniów w szkołach w Kowarach w roku szkolnym 2020/2021**

Nazwa	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba uczniów w oddziałach							
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Szkoła Podstawowa nr 1	19	442	50	49	49	26	34	63	72	51
Szkoła Podstawowa nr 3	13	250	25	37	24	21	17	57	38	31
Zespół Szkół Ogólnokształcących (łącznie)	7	132	17	77	38					
Liceum im. Stanisława Lema	3	54	0	34	20					
Szkoła Branżowa I stopnia	4	78	17	43	18					

(opracowanie GMK)

**Tabela 77: Kadra pedagogiczna w roku szkolnym 2019/2020**

Nazwa	Stopień awansu zawodowego						Etaty niesubwencyjne	Razem
	Brak	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Razem (etaty)		
Przedszkole Publiczne	0	1,37	0,00	0,37	2,38	4,12	8,99	13,11
Szkoła Podstawowa nr 1	0	3,54	6,17	8,23	20,53	48,47	3,31	41,78
Szkoła Podstawowa nr 3	0	1,31	4,01	5,03	17,45	27,80	1,00	28,80
Zespół Szkół Ogólnokształcących	0	0,50	1,00	2,00	10,58	14,08	0,00	14,08

(opracowanie GMK)

**Tabela 78: Kadra pedagogiczna w roku szkolnym 2020/2021**

Nazwa	Stopień awansu zawodowego						Etaty niesubwencyjne	Razem
	brak	stażysta	kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Razem (etaty)		
Przedszkole Publiczne		0,50	0,75	0,25	1,25	2,75	10,25	13,00
Szkoła Podstawowa nr 1		2,18	7,88	10,00	20,74	40,80	3,71	44,51
Szkoła Podstawowa nr 3		0,52	3,50	4,78	15,23	24,03	1,00	25,03
Zespół Szkół Ogólnokształcących	0,58	0,20	1,00	2,00	8,25	11,45	0,00	12,03

(opracowanie GMK)

### 8.3.2. Finansowanie oświaty w Kowarach w roku szkolnym 2018/2019 oraz 2019/2020.

Wykres nr 29: Finansowanie oświaty w Kowarach w roku szkolnym 2018/2019 oraz 2019/2020



(opracowanie GMK)

Wydatki poniesione na oświatę, edukację i kulturę w roku 2020 wyniosły 14 482 895 zł. W porównaniu do roku 2019 kwota ta zwiększyła się o 152 487 zł. Natomiast w porównaniu do roku 2018 kwota zwiększyła się aż o 3 200 968 zł.

**Tabela nr 79: Wysokość wydatków ponoszonych na poszczególne jednostki oświatowe w latach 2017-2020**

L.p.	Rok	Szkoła	Razem wydatki wykonane, z tego:	Pokryte otrzymaną subwencją	Pokryte dotacjami / dochodami jednostek	Pokryte ze środków własnych budżetu Miasta
1	2017	SP1	3 396 902,46	2 163 337,00	96 945,20	1 136 620,26
		SP3	2 016 013,18	1 354 290,00	78 805,26	582 917,92
		ZSO	2 911 720,75	1 790 393,00	30 207,34	1 091 120,41
		PP1	1 343 666,65	59 254,00	240 884,38	1 043 528,27
		PN, Żłobek	842 685,04	172 074,00	92 622,00	577 989,04
		Razem	10 510 988,08	5 539 348,00	539 464,18	4 432 175,90
2	2018	SP1	3 712 388,96	2 474 512,00	144 330,02	1 093 546,94
		SP3	3 246 107,58	1 477 520,00	867 176,89	901 410,69
		ZSO	2 729 033,05	1 361 826,00	46 576,00	1 320 631,05
		PP1	1 520 706,00	108 756,00	270 434,23	1 141 515,77
		PN, Żłobek	871 892,14	296 353,00	119 540,00	455 999,14
		Razem	12 080 127,73	5 718 967,00	1 058 082,91	4 913 103,59
3	2019	SP1	4 287 960,46	2 710 610,00	188 382,52	1 388 967,94
		SP3	3 125 645,26	1 599 798,00	164 373,84	1 361 473,42
		ZSO	2 466 031,83	1 327 870,00	85 915,79	1 052 246,04
		PP1	2 162 967,79	230 005,00	218.225,79	1.714.737,00
		PN, Żłobek	1 009 599,42	192 470,00	125.479,54	691.649,88
		Razem	13 052 204,80	6 060 753,00	785 183,48	6 206 268,28
4	2020	SP1	4.313.398,65	2.780.342,74	80.338,26	1.452.717,65
		SP3	2.679.195,05	1.795.382,05	73.790,41	810.022,59
		ZSO	1.918.948,82	1.311.179,21	3.443,69	604.325,92
		PP1	1.717.576,70	229.550,00	230.195,76	1.257.830,94
		PN, Żłobek	715.030,78	270.065,00	64.645,00	380.320,78
		Razem	140.600,00	0,00	0,00	140.600,00
		855.630,78	270.065,00	64.645,00	520.920,78	
		Razem	11.484.750,00	6.386.519,00	452.413,12	4.645.817,88

\*Dane obejmują wszystkie wydatki ponoszone przez szkoły tj. w SP1 oprócz działu 801 także 854 (świetlice szkolne i wczesne wspomaganie rozwoju) i 926 (Orlik), w SP 3 i ZSO 854 - świetlice szkolne

(opracowanie GMK)

**Tabela nr 80: Wysokość wydatków ponoszonych na poszczególne jednostki oświatowe w latach 2017–2020 środki własne - subwencja**

	Wydatki ogółem, z tego:	pokryte otrzymaną subwencją/dotacjami	Pokryte ze środków własne budżetu Miasta	Liczba dzieci wg SIO na 30.09 danego roku	Wydatki ogółem w przeliczeniu na jednego ucznia	Wydatki ogółem pokryte subwencją / dotacją na jednego ucznia	Wydatki ogółem pokryte ze środków własnych na jednego ucznia
2017 rok							
SP1	3 396 902,46	2 260 282,20	1 136 620,26	418	8 126,56	5 407,37	2 719,19
SP3	2 016 013,18	1 433 095,26	582 917,92	233	8 652,42	6 150,62	2 501,79
ZSO	2 911 720,75	1 820 600,34	1 091 120,41	218	13 356,52	8 351,38	5 005,14
PP1	1 343 666,65	300 138,38	1 043 528,27	125	10 749,33	2 401,11	8 348,23
2018 rok							
SP1	3 712 388,96	2 618 842,02	1 093 546,94	519	7 152,97	5 045,94	2 107,03
SP3	3 246 107,58	2 344 696,89	901 410,69	240	13 525,45	9 769,57	3 755,88
ZSO	2 729 033,05	1 408 402,00	1 320 631,05	164	16 640,45	8 587,82	8 052,63
PP1	1 520 706,00	379 190,23	1 141 515,77	158	9 624,72	2 399,94	7 224,78
2019 rok							
SP1	4 287 960,46	2 898 992,52	1 388 967,94	434	9 880,09	6 679,71	3 200,39
SP3	3 125 645,26	1 764 171,84	1 361 473,42	248	12 603,41	7 113,60	5 489,81
ZSO	2 466 031,83	1 413 785,79	1 052 246,04	161	15 316,97	8 781,28	6 535,69
PP1	2 162 967,79	525 395,79	1 637 572,00	165	13 108,90	3 184,22	9 924,68
2020 rok							
SP1	4 313 398,65	2 860 681,00	1 452 717,65	442	9 758,82	6 472,13	3 286,69
SP3	2 679 195,05	1 869 172,46	810 022,59	250	10 716,78	7 476,69	3 240,09
ZSO	1 918 948,82	1 314 622,90	604 325,92	132	14 537,49	9 959,26	4 578,23
PP1	1 717 576,70	459 745,76	1 257 830,94	168	10 223,67	2 736,58	7 487,09

(opracowanie GMK)

**Tabela 81: Prace remontowe i zadania inwestycyjne w obiektach oświatowych zrealizowane w 2020 roku**

Nazwa zadania inwestycyjnego	Wartość	Wykonanie	% wykonania
Modernizacja kuchni szkolnej w SP1	167 240,00	167 240,00	100,00
Termomodernizacja obiektów oświaty Szkoły Podstawowej Nr 1 i Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach	10 000,00	7 380,00	73,80
Wymiana sprzętu komputerowego w SP3	5 867,00	0,00	X
Zakup serwera wraz z oprogramowaniem na potrzeby SP3	15 000,00	14 638,14	97,59
System monitoringu wizyjnego w SP3	17 745,00	14 680,34	82,73
Wykonanie klimatyzacji w PP1	16 800,00	16 800,00	100,00
Przebudowa dotychczasowej piaskownicy w celu utworzenia zadaszanej altany wykorzystywanej na zabawy edukacyjne w PP1	26 000,00	0,00	X
Projekt i montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących	131 800,00	6 734,25	5,11
Renowacja płyty boisko dolnego wraz z odtworzeniem ogrodzenia ZSO	19 500,00	0,00	X
Termomodernizacja obiektów oświaty Szkoły Podstawowej Nr 1 i Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach	38 000,00	37 380,00	98,37
	447 772,00	264 852,73	59,15

(opracowanie GMK)

**Tabela 82: Stopień wykonania zadań remontowych w 2020 roku**

Nazwa zadania remontowego	Wartość	Wykonanie	% wykonania
SP 1 – remonty bieżące	8 850,00	5 264,37	59,48
SP 3 – remont instalacji wodno - kanalizacyjnej	3 250,00	3 250,00	100,00
SP 3 - remont sali lekcyjnej	4 650,00	4 611,20	99,17
PP1 - malowanie dwóch szatni dla dzieci i korytarza z klatką schodową	27 200,00	0,00	0,00
PP1 - odtworzenie systemu zapór śniegowych na dach oraz naprawa uszkodzonych rynien	6 000,00	0,00	0,00
PP1 - wymiana wykładzin podłogowych w dwóch salach do zajęć z dziećmi	16 000,00	0,00	0,00
PP1 – remonty bieżące	5 000,00	0,00	0,00
ZSO – remonty bieżące	13 320,00	728,16	5,47
ZSO – naprawa kotła gazowego	10 000,00	9 397,20	93,97
ZSO - remont drogi ewakuacyjnej od strony ul. gen. Józefa Bema	23 300,00	0,00	0,00
ZSO - remont schodów wraz z montażem bariery ochronnej na boisko górne	8 000,00	0,00	0,00
ZSO - remont terenu przed budynkiem ZSO wraz z wymianą bramy wjazdowej	44 600,00	0,00	0,00
	170 170,00	23 250,93	13,66

(opracowanie GMK)

## 8.4. Kultura

W Gminie Miejskiej Kowary istnieją jednostki powołane do realizacji zadań w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego, które w 2020 roku były realizowane przez jednostki organizacyjne gminy: Miejski Ośrodek Kultury oraz Miejską Bibliotekę Publiczną.

### 8.4.1. Działania Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach w roku 2020

Miejski Ośrodek Kultury w obecnej formie prawnej istnieje od 2000 roku i jest jedyną samorządową instytucją kultury działającą na terenie Kowar. Swoją siedzibę ma w budynku przy ul. Szkolnej 2. Ośrodek prowadzi działalność związaną z: edukacją kulturalną (muzyczną, teatralną, plastyczną) dzieci, młodzieży i dorosłych, organizacją wystaw, koncertów, spektakli teatralnych, ponadto prowadzi Kino za Rogiem, gdzie odbywają się regularne repertuarowe seanse, wydaje także społeczno – kulturalny kwartalnik „Gazeta Kowarska”, jest też miejscem spotkań różnych grup nieformalnych (np. brydżyści, szachiści, tenisiści) przez co pełni bardzo ważną rolę elementu budującego i spajającego lokalną społeczność.

Imprezy organizowane i współorganizowane przez MOK w roku 2020



Styczeń

- Dzień babci i dziadka Spotkanie noworoczne Burmistrz Miasta.
- Warsztaty tworzenia biżuterii prowadzone przez Fabrykę Kreatywności.
- Bal TPD.- Warsztaty rękodzielnicze z Fabryka Kreatywności.
- Występ zespołu „Basia & band” w KZR.
- Kabaret Łowcy.B.
- Koncert zespołu ludowego „Chłudowanie” dla uczniów SP 1.

Luty

- „Spektakl „Pożądanie w cieniu pokrywki” naszego Teatru 55 (piąty występ na sali widowiskowej MOK).
- Bal SP 3.
- „Spektakl „Pożądanie w cieniu pokrywki” - występ w JCK w Jeleniej Górze.
- Spektakle Teatru Katolickiego z Krakowa dla uczniów szkół i przedszkoli „Królowa Śniegu”, „Legendy warszawskie”.
- Spotkanie informacyjne „Pokonać smog”.
- Wernisaż wystawy prac ze zbiorów Petera Bergmanna i Mirosława Górnika, „Grafiki, ekslibrysy i pocztówki Friedricha Iwana”.
- Bal karnawałowy seniorów.
- „Walentynki MOK-u Oriental Flamenco – pieśni i tańce” zaśpiewali: Elwira Kozak i Wojciech Michalski, zatańczyła Agata Szmigrodzka.

- Ferie z Kulturą dla dzieci w wieku szkolnym, zajęcie integracyjne w godz. 11.00 – 14.00, w zajęciach wzięło udział w pierwszym tygodniu - 26 dzieci w drugim - 19 dzieci. Zajęcia miały charakter integracyjny, prowadzone były warsztaty plastyczne, gry, zabawy, dzieci uczestniczyły w seansach kinowych.
- Feryjne warsztaty filmowe dla dzieci – w zajęciach wzięła udział grupa 4 uczniów SP 1, którzy chcą tworzyć materiały filmowe.
- Spotkanie kolędowo - biesiadne zespołów ludowych – w koncercie wzięło udział kilka zespołów z okolicy
- Bał karnawałowy uczestników kowarskich WTZ.
- Bał karnawałowy diabetyków.
- Wyjazd Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej do Vrchlabi w ramach projektu (Koncert w szkole w Vrchlabi i występ w szkole muzycznej wraz z tamtejszą orkiestrą).
- Pokazy w Kinie za Rogiem koncertu: "André Rieu, czyli 70 lat młodości".



#### Marzec

- Koncert muzyki poważnej „Z klasyka przez Polskę” - Olejniczak i Sthral.
  - Spotkanie orkiestr dętych – Mobilno – Kowary.
  - Premiera teledysku muzycznego w Kinie za Rogiem produkcji Jacka Ulickiego.
  - Kolejne imprezy w związku z zaistniałą sytuacją zostały odwołane.
- Od 11 marca prowadzone w MOK zajęcia zostały wstrzymane.

#### Kwiecień - Maj

Budynek MOK był zamknięty. Pracownicy biurowi w miarę możliwości pracowali zdalnie. Pracownicy techniczni wykonywali prace remontowe, naprawcze i porządkowe. W tym okresie zostały odebrane zaległe urlopy. Zaczęto tworzyć kontent do internetu z wykorzystaniem studia filmowego i komunikatorów internetowych.

- Zdalnie za pomocą programu Zoom prowadzone były zajęcia teatralne w formie prób i czytania performatywnego z grupą dorosłych (2 zespoły) i grupą młodzieżową w ramach działań naszego Teatru 55.
- Nagrane zostały 3 czytane performatywnie spektakle autorstwa Jacka Getnera.
- Prowadzone były zdalne zajęcia nauki gry na instrumentach dętych
- Nagrano (przy udziale aktorów naszego Teatru 55) serię krótkich, czytanych bajek dla dzieci, a także rozpoczęto cykl czytania poezji – powstało 7 filmów.

- Prezentowane były zajęcia plastyczne w formie filmików nagrywanych przez Panią Ninę – prowadzącą zajęcia plastyczne w MOK. 6 materiałów nagrane zostało także przez jej siostrę bliźniczkę mieszkającą w USA.
  - Ogłoszony został internetowy Konkurs Recytatorski „Poezja w sieci dla dzieci”.
  - Zeskanowano kilkadziesiąt widokówek z dawnych Kowar ze zbiorów p. Kaniuka i przygotowane zostały materiały filmowe z ich wykorzystaniem mające pokazywać, jak zmieniło się nasze miasto przez ten czas. Zaplanowano stworzyć cykl filmów pokazujących wszystkie dzielnice Kowar.
  - W ramach „koncertów balkonowych” MOK pomógł w organizacji 3 takich występów:
    - 28 kwietnia na osiedlu Leśna wystąpił wokalista Woszczu;
    - 1 i 23 maja odbyły się dwa koncerty Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej - dla Szpitali Bukowiec i Wysoka Łąka, mieszkańców osiedli Leśna i Jagiellońska oraz przypadkowych przechodniów na Starówce.
    - Z „koncertów balkonowych” powstały 3 materiały filmowe
    - Ich oglądalność na FB była bardzo duża (ponad 13 tys. i 6 tys. wyświetleń).
- Celem tych działań było nie tylko tworzenie contentu do internetu, ale przede wszystkim utrzymywanie kontaktu z mieszkańcami Kowar. Poprzez internetowe działania osób związanych z kowarskim MOK-iem pokazane zostało, że mimo trudnej sytuacji MOK ciągle działa i realizuje swoje zadania statutowe. Oglądalność materiałów filmowych, które zostały przygotowane jest wysoka (od 1000 do kilku tysięcy wyświetleń) co świadczy, że cieszą się one sporym zainteresowaniem.

#### Czerwiec

Powoli i racjonalnie MOK wznawiał swoją działalność poza siecią.

- Kowarska Orkiestra Rozrywkowa i Kowarskie Wrzosi rozpoczęły próby.
- Zajęcia na scenie wznowił też Teatr 55.
- Rozstrzygnięty został internetowy Konkurs Recytatorski „Poezja w sieci dla dzieci”.
- 13 czerwca na miejskiej scenie wystąpiła Kowarska Orkiestra Rozrywkowa.
- 20 czerwca odbył się występ zespołu Kowarskie Wrzosi.

#### Lipiec

- Zespół „Nie jest dobrze” - duet sentymentalny – koncert z cyklu Kowary miasto z Kulturą.
- Zespół Rocktube – coverowa kapela z Kamiennej Góry - koncert z cyklu Kowary miasto z Kulturą.
- „PS czyli miłość po..” koncert trio: saksofon: Anna Jiruska, śpiew i gitary: Zbigniew Stefański i Wojtek Michalski - koncert z cyklu Kowary miasto z Kulturą.
- Jacek Getner „Nasz mąż nie żyje” - performatywne czytanie sztuki przez Teatr 55 - wydarzenie z cyklu Kowary miasto z Kulturą.
- 20 - 24 lipca odbył się pierwszy turnus (I grupa), w którym uczestniczyło 13 osób.
- 27 - 31 lipca odbył się drugi turnus (II grupy), uczestniczyło w nim 26 osób.





Ponadto

- Opublikowano na Youtube kolejne performatywne czytanie sztuki Jacka Getnera „Zuza, jaka ty głupia jesteś” czytane przez Teatr 55.
- Przeprowadzono internetowy konkurs „Piosenka jest dobra na wszystko”.

### Sierpień

- 3 – 7 sierpnia, 10 – 14 sierpnia - cykl zajęć dla dzieci „Wakacje z Kulturą”. Uczestniczyło w nich kilkadziesiąt dzieci w wieku od 7 do 11 lat.
- „Pożądanie w cieniu pokrywki” spektakl Teatru 55 - wydarzenie z cyklu Kowary miasto z Kulturą.
- Występ Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej w Karpaczu – promocja kowarskich imprez.
- Zakończenie II Kowarskiego Festiwalu Rzeźby.
- Muzyczny Ogród Liczyrzepy (impreza ZGK).
- Występ zespołu „Porażeni” – rockowa kapela z Kamiennej Góry - wydarzenie z cyklu Kowary miasto z Kulturą.
- Warsztaty teatralne Teatru 55.
- Koncert Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej - wydarzenie z cyklu Kowary miasto z Kulturą.

### Wrzesień

- Polsko – czeski piknik Big Band'owy (w ramach realizowanego przez MOK projektu pn. „Społeczno-muzyczna integracja na styku granic-BIG BAND'owe muzykowanie mieszkańców Kowar i Vrchlabi”).
- Uroczyste otwarcie muszli koncertowej, występy zespołów „Chudoba” i „40/30/70”.
- Uroczysty koncert laureatów e- konkursu „Piosenka jest dobra na wszystko” (laureaci z Wrocławia, Wałbrzycha i Legnicy).
- Występ Teatru 55 ze spektaklem „Pożądanie w cieniu pokrywki” w Dziwiszowie.
- Warsztaty tworzenia skrzynek pocztowych „Zanikłe miejsca” w ramach projektu „Ocalmy Pamięć Karkonoszy!” - I część.
- Dzień Seniora.
- Warsztaty artystyczne „Makrama” prowadzone przez Fabrykę- Kreatywności.



## Ponadto

- do MOK-u po „covidowej” przerwie powrócił z próbami „Teatr uciezkowy” grupa teatralna przewodników górskich
- Wznowiono, przy zachowaniu reżimu sanitarnego, projekcje w Kinie za Rogiem. Odbływały się seanse na życzenie, a w soboty proponowano repertuarowy seans dla dorosłych.
- Rozpoczęto nabór do kół zainteresowań:
- nauka gry na instrumentach dętych, nauka gry na gitarze, zajęcia plastyczne dla dzieci, zajęcia teatralne dla dzieci w wieku szkolnych, warsztaty filmowe „Okiem Youtubera” dla dzieci i młodzieży od lat 10, zajęcia teatralne dla dorosłych i młodzieży, taniec hip – hop.
- Niestety, epidemia i kolejne obostrzenia nie pozwoliły przeprowadzić we wrześniu warsztatów graffiti z czeską i kowarską młodzieżą. Przeniesiono je na przyszły rok.



## Październik

- Dzień nauczyciela w internecie – w związku z epidemią wraz z SP3 nagrano „on line” uroczystą akademię. Nagranie zostało pokazane uczniom podczas zajęć i umieszczone w internecie.
- 16 – 18 października – Odbyły się warsztaty filmowe „DNA Karkonoszy” prowadzone przez Tomasza Michałowskiego wykładowcę z Łódzkiej Szkoły Filmowej (warsztaty w ramach projektu „Ocalmy pamięć Karkonoszy!”). Powstała impresja filmowa „Droga jakubowa” na temat naszego artysty Jerzego Jakubowa. Premiera odbędzie się w Kinie za Rogiem w najbliższym możliwym terminie.
- 17 października – warsztaty Teatru 55 – internetowa premiera spektaklu „Kochankowie 2.0”

W związku z sytuacją epidemiologiczną pewne działania musiały zostać odwołane albo przeniesione do internetu.

- Przewidziane na 8 października warsztaty tworzenia skrzynek pocztowych – cz. 2. ze zdjęciami i opisami w miejscach, gdzie były budowle, których już nie ma ze względu na sytuację epidemiologiczną w Czechach musiały zostać przełożone na inny możliwy do realizacji termin.
- Ze względu na wprowadzenie czerwonej strefy przewidziane na 24 – 25 października warsztaty fotograficzne „Pamięć Karkonoszy” zostały przesunięte na inny możliwy do realizacji termin.

## Listopad

W związku z zamknięciem instytucji kultury na działania związane z publicznością zostały zawieszona prowadzone w MOK zajęcia. W tym okresie:

- Ogłoszono internetowy konkurs fotograficzny „Drzewo”.
- Wernisaż wystawy „500 + 7” został przekształcony w działanie internetowe. Wystawa na stronie [www.mok.kowary.pl](http://www.mok.kowary.pl) i FB MOK Kowary cieszy się dużym zainteresowaniem.
- Nagrano z Kowarską Orkiestrą Rozrywkową koncert na uroczystość 11 listopada i wyemitowano w internecie podczas Święta Odzyskania Niepodległości – wprowadzenie kolejnych obostrzeń w Polsce spowodowało, że materiał zawierał tylko nagraną próbę.
- Nagrano wraz MBP w Kowarach wywiad z pisarzem Wojciechem Chmielarem.

## Grudzień

Mimo zamknięcia instytucji kultury przeprowadzono następujące działania:

- Rozstrzygnięto konkurs fotograficzny „Drzewo”.
- Nagrano i opublikowano w internecie koncert Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej z kolędami i utworami zimowymi.
- Nagrano i opublikowano w internecie występ „Młodzi grają kolędy” 4 nowych młodych członków KOR – wystąpili po raz pierwszy z krótkim koncertem.
- Ogłoszono e-konkurs piosenki zimowej – zgłosiło się 8 uczestników, głosowanie publiczności na FB cieszyło się dużym zainteresowaniem (filmy miały ponad 300 lajków).

Kółka zainteresowań, grupy muzyczne i kursy prowadzone w MOK w tym okresie:

- Zajęcia artystyczno - plastyczne dla dzieci „Spotkania z Kulturą”
- Zajęcia teatralne i dorosłych – Teatr 55
- Zajęcia teatru młodzieżowego „Teatr 55 młodzież”
- Zajęcia teatralno – filmowe dla dzieci
- Koło szachowe dla dorosłych
- Koło miłośników brydża sportowego
- Nauka gry na gitarze dla dzieci i dorosłych
- Nauka gry na instrumentach dętych: trąbka, saksofon, puzon
- Świetlica „Przystań” - do marca
- Kowarska Orkiestra Rozrywkowa
- Zespół „Kowarskie Wrzosi”
- Zespół muzyczny „Mooroi”
- Zespół muzyczny „Bandi”
- Zajęcia tańca nowoczesnego Hip Hop prowadzone przez Szkołę Szybiak Dance

W roku 2020 realizowane były dwa projekty z udziałem partnerów z Czech.

- „Społeczno-muzyczna integracja na styku granic-BIG BAND'owe muzykowanie mieszkańców Kowar i Vrchlabi ” - w ramach którego zakupione zostały instrumenty dla muzyków Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej oraz prowadzone były zajęcia muzyczne dla dzieci w SP,
- „Ocalmy pamięć Karkonoszy!” - wprowadzono studio archiwizacyjno – filmowe. Zeskanowano kilka tysięcy fotografii i zrealizowaliśmy kilkadziesiąt materiałów filmowych. Rozpoczęto współpracę ze szkołami w temacie stworzenia lokalnej szkolnej telewizji internetowej.



W roku 2020 napisane i złożone trzy projekty aplikujące o środki zewnętrzne:

- Na organizację Festiwalu Teatrów Amatorskich AKT (impreza cykliczna) do Ministerstwa Kultury.
- Na remont rozdzielni elektrycznej do ZUS.
- Na kontynuację realizowanego z czeskimi partnerami projektu „Ocalmy pamięć Karkonoszy!”- „DCK Online”.

Poza opisaną wyżej działalnością prowadzone są niesformalizowane działania z dziećmi i młodzieżą przebywającą popołudniami w budynku MOK - stwarzając im miejsce do spotkań.

Ponadto:

- Do marca prowadzone były regularne seanse w Kinie za Rogiem w Kowarach (12 seansów w miesiącu) i seanse na zamówienie, z których korzystają kowarskie szkoły (średnio kilka – kilkanaście razy w miesiącu). Bilety w cenie 5 zł dla dzieci i 8 zł dla dorosłych.
- Wydane zostały cztery (jeden podwójny) numery Kwartalnika kulturalno – społecznego „Gazeta Kowarska” – nakład 1000 egzemplarzy + wydanie internetowe.
- Regularnie tworzone były materiały wideo promujące i dokumentujące działania kulturalne i społeczne w Kowarach.
- Rozpoczęto angażowanie dzieci do działań filmowych, na bazie których planowane jest stworzenie koła filmowego.
- Wydana została płyta z utworami świątecznymi Kowarskiej Orkiestry Rozrywkowej – nakład 200 egzemplarzy.
- Zakupiono uzupełnienie świateł scenicznych na scenę sali widowiskowej.
- W ramach projektu zakupione zostały instrumenty muzyczne – 4 saksofony i keyboard oraz kilka kompletów aranżów utworów na orkiestrę.
- Rozpoczęto realizację cyklicznych, cotygodniowych, kulturalno – społecznych filmowych informacji z Kowar.
- Wydrukowano 200 sztuk kominów materiałowych z grafiką Jerzego Jakubowa – jako materiały promocyjne i nagrody w konkursach.

#### **8.4.2. Działania realizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną.**

Miejska Biblioteka Publiczna w Kowarach jako samorządowa instytucja kultury działa od 29 września 1991 r. na podstawie uchwały Nr XI/67/99 Rady Miejskiej Kowary z dnia 29 września 1991 r. Biblioteka jako jednostka organizacyjna Gminy Miejskiej Kowary, posiada osobowość prawną, funkcjonuje w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawę z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. nr 85 , poz. 539 z późniejszymi zmianami),
- Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. nr 13 z dnia 10 lutego 1996 r. poz. 74 z późniejszymi zmianami),
- Ustawę z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych Dz. U. nr 155 z dnia 19 grudnia 1998 r., poz. 1014 z późniejszymi zmianami),
- Ustawę z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej Dz. U. nr 114, poz. 493 z późniejszymi zmianami),
- Wpis do Rejestru Instytucji Kultury Urzędu Miejskiego w Kowarach pod nr 2
- Statut Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kowarach

Biblioteka wszystkie swoje zadania realizowała w roku 2020 w siedzibie głównej w Kowarach, przy ulicy Szkolnej 2, oraz w Filii Nr 1 w Wojkowie. Wypełniając działalność statutową oraz podejmując działania niestandardowe Miejska Biblioteka niezmiennie służy mieszkańcom Kowar upowszechniając i promując czytelnictwo, prowadząc działalność informacyjną oraz kulturalno – oświatową. Z usług naszych placówek korzystają również mieszkańcy sąsiednich gmin ( Kozłowa, Miłków, Mysłakowice, Gryfów), jak również innych miast: Jelenia Góra, Kamienna Góra, Wałbrzych, Żarów. )

##### **8.4.2.1. Sieć placówek bibliotecznych na terenie miasta Kowary tworzą:**

Biblioteka Główna, w której mieści się wypożyczalnia i czytelnia, mieści się w budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach. Zajmowała w roku 2020 dwa pomieszczenia o łącznej powierzchni 83,49 m<sup>2</sup>

Filia biblioteczna Nr 1 zajmowała jedno pomieszczenie o powierzchni 45,51 m<sup>2</sup> w budynku Ośrodka Wojków. Biblioteka na podstawie umowy najmu ponosiła koszty najmu i opłat eksploatacyjnych

##### **8.4.2.2. Działalność biblioteki i filii w 2020 r.:**

Biblioteka Główna była otwarta pięć dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku, w godzinach:

poniedziałek	10.00-18.00
wtorek	10.00-18.00
środa	12.00-18.00
czwartek	10.00-18.00
piątek	10.00-18.00



Filia biblioteki była otwarta trzy dni w tygodniu, w godzinach:

poniedziałek	14.00-16.00
środa	10.00-12.00
piątek	14.00-18.00

W okresie pandemii zostały wprowadzone zmienione godziny dostępności biblioteki dla użytkowników:

Biblioteka Główna:

poniedziałek	10.00-16.00
wtorek	12.00-18.00
środa	12.00-18.00
czwartek	10.00-16.00
piątek	10.00-16.00

Filia biblioteki była otwarta dwa dni w tygodniu, w godzinach:

poniedziałek	10.00-12.00
środa	15.00-17.00

#### 8.4.2.3. Pracownicy biblioteki:

W bibliotece ogółem zatrudnionych jest dwóch bibliotekarzy, jeden pracownik administracyjny, jednostką kieruje dyrektor.

Tabela 83: Struktura zatrudnienia w MBP

Grupa pracowników	Liczba pełnozatrudnionych ( w osobach)	Liczba niepełnozatrudnionych ( w osobach)	Razem pełno i niepełnozatrudnieni ( w osobach)	Ogółem etaty przeliczeniowe
Pracownicy merytoryczni ( w tym dyrektor)	3	0	0	3
Pracownicy administracji	0	1	0	0,25
Pracownicy obsługi	0	0	0	0
Razem	3	1	4	3,25

(opracowanie MBP)

Szkolenia pracowników:

Pracownicy służby bibliotecznej, administracyjnej łącznie z dyrektorem każdego roku doskonalą swoje umiejętności zawodowe, uczestnicząc w różnego rodzaju szkoleniach, seminariach, konferencjach oraz warsztatach. W 2020 roku 4 pracowników uczestniczyło w szkoleniach, (łącznie 85 godzin).

Szkolenia dotyczyły m. in.: następujących zagadnień:

- Akcja bilans 2019 w instytucjach kultury, zmiany w przepisach w 2019 r i na rok 2020,
- Ochrona danych osobowych w bibliotece,

- Aspekty organizacyjno – prawne bibliotek publicznych ( z uwzględnieniem zmian ustawowych),
- Działalność instytucji kultury w 2020 r z punktu widzenia kontroli RIO oraz Urzędu Skarbowego
- Szkolenie dotyczące archiwizacji dokumentów i materiałów bibliotecznych
- Komiks w instytucji kultury i szkole
- Szkolenie moderatorów DKK,
- Szkolenie z zakresu BHP i POŻ

#### **8.4.2.4. Modernizacja, remonty, wyposażenie**

##### Remonty/ malowania/ adaptacje

W 2020 roku w bibliotece nie przeprowadzono żadnych remontów ani modernizacji pomieszczeń.

7 października 2020 r zawarta została umowa użyczenia lokalu pomiędzy: Gminą Miejską Kowary, ul. 1 Maja 1A, 58-530 Kowary a Miejską Bibliotekę Publiczną. Umowa została zawarta na podstawie uchwały Nr XXV/162/20 Rady Miejskiej w Kowarach z dnia 30 lipca 2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na użyczenie w trybie bezprzetargowym nieruchomości lokalowej stanowiącej własność Gminy Miejskiej Kowary na rzecz Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kowarach oraz Zarządzenia Nr 110/2020 Burmistrza Miasta Kowary z dnia 6 sierpnia 2020 r. w sprawie oddania w użyczenie w trybie bezprzetargowym na okres 30 lat nieruchomości lokalowej stanowiącej własność Gminy Miejskiej Kowary na rzecz Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kowarach.

W użyczonym lokalu został przeprowadzony remont, w którym zlokalizowano filię biblioteki. Remont był zrealizowany jako jedno z działań projektu pt. "Odkrywanie Polsko-Niemieckich Tradycji Piwowarskich" współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska-Saksonia 2014-2020. W związku z przeniesieniem lokalu filii biblioteki do nowych pomieszczeń i uruchomieniem filii od stycznia 2021 roku, przeprowadzono przeniesienie materiałów bibliotecznych, niezbędnych sprzętów stanowiących własność biblioteki do nowych lokali. Pomieszczenie do tej pory użytkowane zostało wysprzątane i oddane właścicielom. Obowiązująca umowa użytkowania lokalu przy Górnej 2 została rozwiązana.

##### Przystosowanie lokali do potrzeb osób niepełnosprawnych

Biblioteka główna znajduje się w budynku MOKu, który nie jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Pomieszczenia biblioteki znajdują się na parterze budynku, jednak, osoba z niepełnosprawnością ruchową jest zmuszona pokonać kilka schodów. W roku sprawozdawczym Filia biblioteki Nr 1 posiadała wejście bezpośrednio z chodnika, dlatego wejście do pomieszczenia biblioteki nie stanowiło przeszkód dla osób niepełnosprawnych.

##### Wyposażenie

W roku sprawozdawczym zakupiono następujące wyposażenie na potrzeby bieżącej działalności: regały uzupełniające do Filii Nr 1 w Wojkowie  
oprogramowanie Radix (moduły księgowo – kadrowe)

#### 8.4.2.5. Zbiory biblioteczne

Gromadzony w bibliotece księgozbiór ma charakter uniwersalny. W 2020 r. zakupiona została literatura piękna dla dorosłych, literatura piękna dla dzieci i młodzieży oraz popularnonaukowa.

W 2020 roku MBP w Kowarach wzbogaciła swoje zbiory o 1440 woluminów, z czego zakupiono 1318 woluminów.

Tabela nr 84: Sposób nabycia książek przez MBP w 2020 roku

Sposób nabycia	Książki zakup	
	Liczba w woluminach	Wartość w zł
Ogółem	1440	38037,10
W tym zakupiono ze środków samorządowych	1066	30000
Z dotacji Biblioteki Narodowej	252	7000
Pozostałe wpływy - dary,	122	1037,10

(opracowanie MBP)

Wszystkie zbiory, które wpływały do MBP podlegały pełnemu opracowaniu. Na bieżąco był aktualizowany jest katalog on-line – wprowadzane są nowe rekordy. Jednocześnie prowadzone jest katalogowanie retrospektywne. Ewidencja zbiorów jest automatyczna, przy użyciu kodów kreskowych i czytników.

Zakup zbiorów bibliotecznych w 2020 roku oparty był na analizie rynku wydawniczego. Jednak potrzeby czytelnika są najważniejszym kryterium w doborze kupowanych książek. Biblioteka dokonuje wyboru nowości wydawniczych w następujący sposób:

1. Propozycje książkowe zgłaszane przez czytelników osobiście w placówkach biblioteki lub za pomocą zakładki „Zaproponuj książkę” umieszczonej na stronie MBP Kowary,
2. Poprzez przegląd propozycji wydawniczych Instytutu Książki, innych – publikowanych na stronach miesięczników literackich, audycjach radiowych lub innych informatorach kulturalnych,
3. Przegląd ofert wydawniczych. Stały dopływ nowości pozwala nam na uzupełnienie i aktualizowanie księgozbioru. Zakupione zbiory wykorzystujemy do promocji czytelnictwa: organizujemy wystawki książek, spotkania czytelnicze, akcje czytelnicze w przestrzeni miejskiej, promujemy zakupione książki na naszej stronie internetowej i portalu społecznościowym.

Potrzeby i zainteresowania naszych czytelników nie zmieniły się znacząco. Nadal kupujemy książkę tradycyjną. Zainteresowania czytelnicze pozostają takie jak do tej pory. Dużym powodzeniem cieszą się książki regionalne i historyczne. Literatura obyczajowa i kryminalna jest najczęściej wypożyczana. Na bieżąco zbiory są selekcjonowane pod względem zużycia i przydatności. W ciągu roku w siedzibie Biblioteki i jej fili usunięto ze zbiorów 1414 zniszczonych, zdezaktualizowanych woluminów.

#### Czasopisma

Biblioteka w 2020 roku prenumerowała 2 tytuły czasopism. Czytelnictwo prasy nie cieszy się u nas popularnością.



#### 8.4.2.6. Czytelnictwo

Biblioteka udostępnia swoje zbiory w wypożyczalniach i czyteln. Biblioteka obsługuje czytelników z różnych grup wiekowych i pochodzących ze zróżnicowanej struktury społeczno – zawodowej. W roku 2020 najważniejsze dane statystyczne prezentowały się następująco.

**Tabela nr 85: Użytkownicy biblioteki i odwiedziny w ciągu roku**

Wyszczególnienie	Ogółem
Użytkownicy zarejestrowani	1565
Czytelnicy aktywnie wypożyczający	931
Odwiedziny w bibliotece	7690

(opracowanie MBP)

**Wykres 31: Użytkownicy biblioteki i odwiedziny w ciągu roku- porównanie lata 2019-2020**



(opracowanie MBP)

**Tabela 86: Czytelnicy aktywnie wypożyczający**

Wg wieku	Ogółem	w wieku							
		Do 5 lat	6-12	13-15	16-19	20-24	25-44	45-60	Pow.60
Ogółem	931	58	118	55	34	12	192	193	269

Wg zajęcia	ogółem	Uczące się	pracujące	pozostałe
ogółem	931	191	348	392

(opracowanie MBP)

Udostępnienie księgozbioru

Książek: na zewnątrz: 20692

W 2020 roku obserwujemy wzrost liczby czytelników każdej grupie wiekowej, oprócz „do 5 lat” i „20-24”. W tych dwóch grupach wiekowych wskaźniki minimalnie się obniżyły. Dużo więcej czytelników mamy wśród seniorów pow. 60 lat i osób w przedziale wiekowym 45-60, w stosunku do zeszłego roku. Najmniej wypożyczały osoby uczące się (widoczny spadek) ale wzrosła liczba czytelników pracujących i seniorów. W stosunku do 2019 roku nastąpił wzrost wypożyczeń o ponad 1700.

#### **8.4.2.7. Automatykacja procesów bibliotecnych**

W 2020 roku Miejska Biblioteka Publiczna w Kowarach kontynuowała prace (rozpoczęte w 2017 r.) w zakresie automatyzacji procesów bibliotecnych wykorzystaniem specjalistycznego programu bibliotecznego. MAK+ to elektroniczny i zintegrowany system bibliotecny, stworzony i ciągle rozwijany przez Instytut Książki, który służy do zarządzania biblioteką i jej zbiorami. System ten umożliwia tworzenie elektronicznego katalogu bibliotecznego oraz bazy użytkowników placówki, umożliwia również elektroniczną rejestrację wypożyczeń i udostępnień zasobów, a także prowadzenie statystyki bibliotecnej. System MAK+ jest rekomendowany przez Krajową Radę Biblioteczną. Jest również całkowicie zgodny z formatem MARC21 oraz spełnia wszystkie wymogi stawiane przez ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2014, poz. 1182) oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy, co zapewnia bezpieczeństwo gromadzonym danym użytkowników.

To kompletny system bibliotecny, zawierający wszystkie aktualnie dostępne moduły systemu oraz funkcjonalności, umożliwiającą kompleksową obsługę wszystkich procesów związanych z książką i czytelnikiem w bibliotece.

W 2019 roku założono elektroniczne księgi inwentarzowe. Przez cały 2020 rok bibliotekarze kontynuowali retrospektywne wprowadzanie zbiorów Biblioteki. Wszystkie działania dotyczące katalogowania kolejnych wpływów odbywa się na terenie Biblioteki głównej. Z uwagi na brak Internetu w filii w Wojkowie na chwilę obecną w tamtejszej placówce były jedynie katalogowane wpływy bieżące filii.

Liczba skatalogowanych w księgozbiorze elektronicznym egzemplarzy w 2020 r. – 2362 sztuki.

Zbiory opracowane komputerowo ( od II połowy 2017 r) jako procent liczby ogólnej zbiorów – 65%

W roku sprawozdawczym rozpoczęliśmy udostępnianie księgozbioru za pomocą systemu MAK +.

Udostępniliśmy naszym czytelnikom księgozbiór biblioteki online. Każdy z zapisanych czytelników ma możliwość założenia konta elektronicznego, sprawdzenia historii swoich wypożyczeń, zarezerwowania książki i przedłużania wypożyczonych egzemplarzy.

Oprócz tego:

weryfikacja poprawności opisów bibliograficznych zasobów biblioteki

prezentacja nowości książkowych w katalogu internetowym

porządkowanie księgozbioru ( naprawa książek, wymiana obwolut, sprawdzanie aktualności poszczególnych pozycji na półkach i w katalogu, naklejanie i weryfikacja kodów kreskowych)

W 2020 roku wzrosła liczba odwiedzin strony internetowej MBP. Zarejestrowano 12813 wizyt użytkowników, tj. o 2867 więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Świadczy to o wzroście zainteresowania naszą ofertą i działalnością Biblioteki.

Ponadto w 2020 roku kowarska biblioteka prowadziła oficjalny profil na portalu społecznościowym Facebook, który cieszy się coraz większą popularnością.

#### **8.4.2.8. Obsługa specjalnych grup użytkowników bibliotek publicznych (w tym osób z niepełnosprawnością oraz seniorów)**

Dostęp do biblioteki (informacja o ewentualnych barierach architektonicznych).

Biblioteka główna: Szkolna 2: Biblioteka zajmuje dwa pomieszczenia w budynku, którego gospodarzem jest Miejski Ośrodek Kultury. Pomieszczenia biblioteki znajdują się na parterze. Mimo tego, czytelnik musi pokonać kilkanaście schodów aby wejść do naszych pomieszczeń. Budynek MOK nie jest dostosowany dla osób niepełnosprawnych. Pomieszczenia biblioteki są bardzo małe. Większość powierzchni zajmują regały. W tych warunkach trudno zorganizować przestrzeń, która sprzyjałaby osobom z niepełnosprawnościami. Niedogodnością (która może wpływać na ilość korzystających) jest również położenie biblioteki. Biblioteka znajduje się w centrum dużej dzielnicy mieszkaniowej, ale jest oddalona od centrum i trzeba wejść na spore wzniesienie.

Filia: Górna 2: filia biblioteczna znajdowała się w lokalu użytkowanym przez bibliotekę. Pomieszczenie jest na parterze. Wejście do biblioteki bezpośrednio z chodnika, co pozwala na wjazd wózkiem inwalidzkim.

Zbiory przeznaczone dla osób z dysfunkcjami wzroku

Biblioteka posiada w swoich zbiorach książki z dużą czcionką. Z uwagi na bardzo mało zapytań nie zdecydowaliśmy się jeszcze na zakup audiobooków, e-booków i zbiorów licencjonowanych. Nie mamy również zgłoszeń z innych organizacji czy osób zainteresowanych, które sugerowałyby, że istnieje potrzeba zakupu tych specjalnych zbiorów.

Wyposażenie w sprzęt i oprogramowanie specjalistyczne

W bibliotece głównej posiadamy 3 komputery dostępne dla użytkowników. Ze względu na specyfikę lokalu (bardzo mała powierzchnia, brak miejsca do pracy indywidualnej, brak intymności) jest bardzo niewielka liczba osób, która wyraża chęć lub potrzebę skorzystania z komputerów biblioteki. Sporadycznie użytkownicy korzystają z drukarki. Nie posiadamy oprogramowań specjalistycznych. W filii biblioteki nie ma komputerów ani łącza internetowego (stan na 31.12.2020)

Informacja o współpracy (i jej charakterze) podejmowanej z organizacjami lub instytucjami wspierającymi osoby niepełnosprawne.

Od dwóch lat bardzo sprawnie współpracujemy z Warsztatami Terapii Zajęciowej. Uczestnikami warsztatów są osoby dorosłe upośledzeniami intelektualnymi. Spotkania odbywają się w bibliotece, ale także na terenie warsztatów w zależności od potrzeb i możliwości. W roku 2020 odbyło się 10 spotkań. Planowanych było znacznie więcej (2-3 razy w miesiącu), ale z uwagi na pandemię nie mogły się one odbyć. Nasze spotkania tematycznie są związane z książką lub innymi formami

wypowiedzi pisanej. Podczas spotkań dyskutujemy na wybrany temat, uczestnicy dzielą się swoimi spostrzeżeniami. Kilku uczestników dzieli się regularnie swoimi notatkami, zapiskami, wierszami.

W tym roku uczestnicy WTZ brali udział w dwóch bibliotecznych wydarzeniach. Pierwszym było Narodowe Czytanie. Podczas dwóch kolejnych spotkań omawialiśmy wspólnie „Balladynę”. Następnie uczestnicy stworzyli ilustracje do ballady. W bibliotece ( 4 września) zorganizowaliśmy uroczyste otwarcie wystawy rysunków do „Balladyny” Słowackiego. Wystawę można było oglądać przez kolejne dwa tygodnie w naszej bibliotece.

Drugim wydarzeniem, w którym brali udział czytelnicy WTZ były zajęcia ramach Projektu „Sensacja w bibliotece, Kowary w kryminale!” ( Projekt realizowany przez MBP Kowary: Partnerstwo dla książki) Zorganizowaliśmy dwudniowe warsztaty dla pt. „Spotkania z sensacją w teatrze kamishibai”. Podczas spotkań była na nowo odczytywana, interpretowana i ilustrowana sensacyjno – kryminalna bajka o Czerwonym Kapturku. Podczas spotkań rozmawialiśmy o różnych konwencjach literackich. Powstały opowiadania sensacyjne na kanwie historii Czerwonego Kapturka. Owocem spotkań były ilustracje do wymyślonej przez uczestników fabuły, które można „odczytać” w teatrze Kamishibai.

Mimo pandemii i niemożności regularnych spotkań z uczestnikami WTZ, nasi pracownicy mają z nimi regularny kontakt poprzez wychowawców. Proponujemy do wspólnego czytania wybrane książki.

Seniorzy: Seniorzy stanowią najliczniejszą grupę naszych czytelników. Jest to grupa, którą staramy się aktywizować. Działania te są długofalowe i skoncentrowane na zmianie nawyków. Starsi czytelnicy są przyzwyczajeni tylko do wypożyczania książek, nie udzielają się w bibliotece, niewielu z nich korzysta z dodatkowej oferty, którą staramy się dostosowywać specjalnie dla nich. Obserwujemy, że coraz chętniej przychodzą na spotkania z pisarzami i podróżnikami. Biblioteka niestety z racji swoich warunków lokalowych nie jest w stanie zapewnić miejsca niezbędnego do zorganizowania warsztatów, czy specjalnych zajęć dla seniorów. Stworzenie odpowiedniej oferty dla seniora jest dla nas priorytetem w kolejnych latach naszej działalności.

#### **8.4.2.9. Promocja książki i czytelnictwa**

W 2020 roku Miejska Biblioteka publiczna prowadziła działalność kulturalno – edukacyjną promującą książki, czytelnictwo i Bibliotekę. W swoich kulturotwórczych przedsięwzięciach Biblioteka proponowała wartościową literaturę i jej twórców. Organizowała spotkania autorskie, promocje książek, konkursy literackie, zajęcia edukacyjne dla dzieci, lekcje biblioteczne, warsztaty pisarskie, spotkania edukacyjne dla dorosłych, akcje czytelnicze. Biblioteka ze swoją ofertą wychodzi poza swoje mury. Spotykamy się w przedszkolach i szkołach. Poprzez rozliczne przedsięwzięcia kowarska biblioteka starała się zwiększać zainteresowanie książką, kształtować gusty czytelnicze, uczyć odbioru literatury, a także zachęcać do podejmowania własnych prób pisarskich. Niewątpliwym sukcesem naszej Biblioteki jest bardzo dobra współpraca z placówkami przedszkolnymi i szkolnymi. Dzięki temu możemy promować czytelnictwo wśród najmłodszych, rozwijać kompetencje czytelnicze dzieci starszych i młodzieży. Jesteśmy instytucją wspierającą system edukacyjny, dzięki czemu mamy realny wpływ na kształtowanie zainteresowań dzieci i młodzieży.

W 2020 roku zorganizowaliśmy ( w Bibliotece głównej i Filii Nr 1 w Wojkowie) 102 różnego rodzaju spotkań, wydarzeń, zajęć bibliotecznych. Łącznie w spotkaniach tych wzięło udział 670 osób. Osób obserwujących biblioteczne imprezy organizowane online obserwowało 31502 osoby.

Wybrane wydarzenia w bibliotece w 2020 r.:

Zajęcia promujące czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży

Cele:

- Promowanie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.
- Rozwijanie kompetencji czytelniczych.
- Wyrabianie i pogłębianie nawyku czytania.
- Rozwijanie wrażliwości kulturowej i społecznej dzieci i młodzieży.
- Tworzenie warunków do poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł

Podjęte działania:

- lekcje biblioteczne
- wystawki nowości wydawniczych
- przeglądy nowości wydawniczych
- wycieczki przedszkolaków do biblioteki i odwiedziny bibliotekarza w przedszkolach
- spotkania czytelnicze z młodzieżą
- ferie w bibliotece
- regularne promocje wybranych książek
- wakacje w bibliotece
- Dzień babci i dziadka – spotkanie rodzinne w Wojkowie
- Baśnie osobliwe – głośne czytanie w bibliotece. Spotkanie grupy młodzieżowej
- Spotkanie z legendą – cykl spotkań (PP Nr 1)
- Z baśniami za pan brat – cykl spotkań (PP Nr 1)
- Poznajemy bibliotekę (PP Nr 1)
- Tropami wiosny (PP Nr 1)

Propozycje online: na stronie internetowej i Fb biblioteki prowadziliśmy akcję Zostań w domu z biblioteką ( ciekawostki, konkursy, informacje dotyczące szeroko pojętej kultury). Promowaliśmy książki w sposób aktywny ( np. głośne czytanie)

Ferie w bibliotece/ imprezy edukacyjno- kulturalne dla dzieci

„Ferie z Hobbitem” zajęcia dla dzieci i młodzieży przeprowadzone w Wojkowie;

Cele :

- Promowanie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.
- Rozwijanie kompetencji czytelniczych.
- Wyrabianie i pogłębianie nawyku czytania.
- Rozwijanie wrażliwości kulturowej i społecznej dzieci i młodzieży.
- Rozwijanie kompetencji plastycznych, współpracy w grupie.
- Integracja lokalnej społeczności w Wojkowie.

Podjęte działania: 8 spotkań 2,5 h – dzieci od 9 do 15 lat

Zielone wakacje w bibliotece/ imprezy edukacyjno- kulturalne dla dzieci

Z uwagi na ograniczenia epidemiczne wszystkie zajęcia wakacyjne odbyły się w plenerze. Współpracowaliśmy w organizowaniu zajęć z nadleśnictwem Śnieżka. Wszystkie zajęcia były prowadzone w oparciu o książki przyrodnicze a zajęcia dotyczyły poznawania tajników przyrody i ochrony przyrody. Wykorzystując zieloną przestrzeń odbywały się również zajęcia ruchowe. Spotkania przeprowadziliśmy w trzech grupach wiekowych: do 5 lat. Od 6 do 10 i od 10 do 16. Dział

Cele:

- Promowanie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.
- Rozwijanie kompetencji czytelniczych.
- Wyrabianie i pogłębianie nawyku czytania.
- Rozwijanie wrażliwości na ochronę przyrody dzieci i młodzieży.
- Rozwijanie kompetencji plastycznych, współpracy w grupie.

Podjęte działania: 8 spotkań po 2h

- Dyskusyjny Klub Książki edukacyjno- czytelnicze dla dzieci
- Spotkania grupy dzieci 9-12 lat.
- Spotkania młodzieży 13-17 lat.

Odbyło się 26 spotkań DKK. Spotkania były organizowane w formie tradycyjnej ( dopóki pozwalały warunki) i w formie online. W plenerze zorganizowaliśmy również

W ramach spotkań z młodzieżą zorganizowaliśmy wspólnie z członkami DKK Piknik czytelniczy, który odbył się w plenerze. Podobnie, również w plenerze zorganizowany został Konkurs na Literackie danie. Beneficjentami tego konkursu były dzieci i młodzież.

Dyskusyjny Klub Książki

Dyskusyjne Kluby Książki tworzą czytelnicy w różnym wieku, których łączy pasja czytania i poznawania nowych książek. DKK działają w ramach ogólnopolskiego projektu Instytutu Książki, który promuje czytelnictwo. Klubowicze spotykają się raz w miesiącu, dyskutują o wybranej książce, którą przeczytali wcześniej, wspólnie tworzą recenzje omawianej pozycji.

W naszej Bibliotece mamy jeden młodzieżowy klub, który działa w filii bibliotecznej w Wojkowie.

Spotkania autorskie

Przemysław Semczuk – spotkanie tradycyjne

Wojciech Chmielarz – spotkanie online

Cele:

- Integracja społeczności lokalnej.
- Zaspakajanie potrzeb poznawczych i intelektualnych mieszkańców Kowar.
- Promowanie czytelnictwa wśród dorosłych i dzieci
- Rozwijanie kompetencji czytelniczych.
- Wyrabianie i pogłębianie nawyku czytania.

Podjęte działania: zaproszenie autorów popularnych książek, integracja społeczności lokalnej

Akcje /projekty / imprezy kulturalne, edukacyjne

Ogólnopolska akcja „Mała książka – Wielki Człowiek” skierowana do dzieci przedszkolnych, druga edycja

Żonkile – akcja edukacyjna we współpracy z Muzeum Żydów Polskich Polin w Warszawie

Narodowe Czytanie. Akcja głośnego czytania „Balladyny” Juliusza Słowackiego

we współpracy z Teatrem 55, MOKiem i WTZ. Inscenizacja fragmentów „Balladyny” w muszli koncertowej w Kowarach.

Projekt „Sensacja w bibliotece! Kowary w kryminale”

Spotkanie ekologiczne – poznaj smog. Spotkanie edukacyjne dla mieszkańców Kowar.

Tydzień Bibliotek – spotkania interaktywne, konkurs przeprowadzone online.

Cele:

- Promowanie czytelnictwa.
- Rozwijanie kompetencji czytelniczych mieszkańców Kowar.
- Wyrabianie i pogłębianie nawyku czytania.
- Rozwijanie wrażliwości kulturowej i społecznej.
- Integrowanie społeczności lokalnej

Podjęte działania: spotkania integracyjne, konkursy literackie, akcje w przestrzeni miejskiej angażujące mieszkańców Kowar, wystawki książek, głośne czytanie,

Biblioteka Podróżnika/ imprezy edukacyjne, integrujące mieszkańców Kowar

Ze względu na ograniczenia spowodowane pandemią zorganizowaliśmy jedynie dwa spotkania podróżnicze:

Bajkał. Lodowa kraina – Małgorzata Ciepla

W krainie u bogów czyli najwyższe góry Grecji – Ryszard Rzepczyński

Biblioteka Podróżnika

to inicjatywa naszej Biblioteki, która powstała cztery lata temu. Spotkania z podróżnikami, przewodnikami, miłośnikami przygód ma przede wszystkim na celu integrację społeczności lokalnej, zaspakajanie potrzeb poznawczych i intelektualnych mieszkańców Kowar oraz poznanie różnych zjawisk wielokulturowych.

Zajęcia we współpracy z Warsztatami Terapii Zajęciowej

Spotkania czytelnicze w bibliotece skierowane do uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Współpraca w Narodowym Czytaniu – Wystawa ilustracji do „Balladyny”

Uczestnictwo w projekcie „Sensacja w bibliotece! Kowary w Kryminale”

Spotkania z uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej

To inicjatywa naszej Biblioteki, którą podjęliśmy w 2019 roku. Potrzeba utworzenia zajęć bibliotecznych wyszła od kierownictwa WTZ w Kowarach. Szybko podjęliśmy decyzję o zorganizowaniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Początkowo zajęcia odbywały

się raz w miesiącu. Jednakże, uczestnicy warsztatów deklarowali chęć częstszego uczestnictwa w działaniach Biblioteki. Dlatego zdecydowaliśmy się na organizację działań co trzy tygodnie. Jest to kolejny sukces naszej Biblioteki. Naszym celem jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości kontaktu przede wszystkim z książką ale także nauką, sztuką i rozrywką. Chcemy wspomagać i ukierunkować rozwoju osoby niepełnosprawnej intelektualnie poprzez ukazanie znaczenia wartości w życiu każdego człowieka opierając się na dobrze dobranej literaturze.

Spotkania autorskie:

Przemysław Semczuk

Wojciech Chmielarz

Cele:

Wzbogacenie umiejętności wyrażania myśli na piśmie;

Rozwinięcie warsztatu pisarskiego młodzieży;

Zachęcenie do podjęcia własnych prób literackich; wskazanie skutecznych narzędzi pisarskich,

Przygotowanie do samodzielnego tworzenia tekstów (literackich i użytkowych) w przyszłości.

Pogłębienie świadomego odbioru literatury pięknej;

Zachęcenie do aktywnego czytelnictwa; poszerzenie horyzontów czytelniczych

Podjęte działania: spotkania z pisarzami, literatami.

Warsztaty pisarskie dla młodzieży

Warsztaty literackie dla młodzieży –Przemysław Semczuk

Literacka bestia nadchodzi. Warsztaty kreatywnego pisania dla młodzieży – Krzysztof Koziółek.

Literacka Mapa Kowar – to efekt pracy uczniów Liceum Ogólnokształcącego, którzy wzięli udział w projekcie „Sensacja w bibliotece! Kowary w Kryminale”. Mapę można znaleźć na stronie biblioteki [www.mbpkowary.pl](http://www.mbpkowary.pl)

W okresie wrzesień – listopad 2020 roku prowadziliśmy w naszej w bibliotece intensywne działania warsztatowe w związku z realizacją projektu „Sensacja w bibliotece, Kowary w kryminale!”, który został dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury, uzyskanych z dopłat ustanowionych w grach objętych monopolem państwa, zgodnie z art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.

16 września odwiedził nas dziennikarz i autor kryminałów Przemysław Semczuk, który spotkał się z młodzieżą z naszego kowarskiego liceum na warsztatach pn. „Jak zacząć pisać?” Podczas prezentacji i dyskusji uczestnicy spotkania wspólnie pochylili się nad najciekawszymi wątkami kryminalnymi w bestsellerach światowej sensacji, a nasz Gość podzielił się wiedzą na temat pracy dziennikarza i reportażysty kryminalnego. W tym samym dniu odbyło się otwarte spotkanie autorskie z panem Semczukiem, w którym brali udział mieszkańcy Kowar.

Uczniowie klas 7 i 8 ze Szkoły Podstawowej nr 3 oraz młodzież z ZSO uczestniczyli 25 września w dwóch turach warsztatów pn. „Literacka bestia nadchodzi” prowadzonych przez Krzysztofa Koziółka, autora kryminałów, których akcja dzieje się również w Kotlinie Jeleniogórskiej. Oprócz ciekawej porcji wiedzy na temat tajników pracy pisarza poczytnych powieści kryminalnych, uczestnicy



warsztatów mieli okazję spróbować własnych sił w konstruowaniu fabuły własnego opowiadania kryminalnego.

W październiku, również w ramach Projektu „Sensacja w bibliotece, Kowary w kryminale!” udało nam się przeprowadzić dwudniowe warsztaty dla osób niepełnosprawnych z kowarskich WTZ pn. „Spotkania z sensacją w teatrze kamishibai”. Podczas spotkań była na nowo odczytywana, interpretowana i ilustrowana sensacyjno – kryminalna bajka o Czerwonym Kapturku. Powstałe ilustracje do teatru kamishibai można zobaczyć w formie wystawy internetowej na naszej stronie [www.mbpkowary.pl](http://www.mbpkowary.pl).

Na kolejnych warsztatach, pod nadzorem eksperta i fotografa Wojciecha Miatkowskiego, młodzież przygotowywała – to już w listopadzie – interaktywną „Literacką mapę Kowar”, której premiera na naszej stronie już wkrótce. Młodzi aktorzy nagrywali materiał filmowy o miejscach (oczywiście z terenu naszego miasta) opisanych w powieściach kryminalnych, z którego, po późniejszym montażu, zostanie stworzona interaktywna kryminalna mapa Kowar.

#### Książka na telefon

Seniorzy, osoby chore i niepełnosprawne mogły skorzystać z usługi "Książka na telefon", czyli dostarczania wybranych pozycji do domu. Pracownicy biblioteki umawiali się po odbiór przeczytanych i dostarczenie nowych książek do domu tym osobom, które zgłosiły takie zapotrzebowanie.

#### **8.4.2.10. Projekty**

Dofinansowanie z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, Priorytet 1 – zakup nowości wydawniczych dla bibliotek publicznych. Koszt całkowity – 20000,00; Dofinansowanie MKiDN – 7000,00zł; Wkład własny ze środków Gminy Kowary – 13000,00 zł

Projekt partnerstwo dla książki - „Sensacja w bibliotece, Kowary w kryminale!”, dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury. Koszt całkowity – 10350,00; Dofinansowanie MKiDN – 8 700,00zł; Wkład własny ze środków Gminy Kowary – 1650,00 zł

Kontynuacja projektu Instytutu Książki „Mała Książka - Wielki Człowiek” – kierowanego do trzyletnich czytelników biblioteki i ich rodziców.

Przystąpienie do kolejnej edycji projektu Instytutu Książki „Mała Książka - Wielki Człowiek” kierowanego do dzieci przedszkolnych i ich rodziców.

System biblioteczny MAK +

#### **8.4.2.11. Współpraca**

Biblioteka współpracuje z następującymi jednostkami:

MOK Kowary

Teatr 55

Szkoła Podstawowa nr 1

Szkoła Podstawowa nr 3

Zespół Szkół Ogólnokształcących

Przedszkole Publiczne nr 1  
Prywatne Przedszkole i Żłobek Krokodyl Schnappi.  
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kowarach  
Urząd Miejski w Kowarach.

#### **8.4.2.12. Wpływ Covid – 19 na dostępność biblioteki i świadczonych w niej usług dla specjalnych grup użytkowników**

Mimo pandemii i skróconych godzin do obsługi czytelników, z naszych danych statystycznych wynika, że w stosunku do roku ubiegłego, mieliśmy więcej wypożyczeń i więcej użytkowników. Wzrosła nam również liczba czytelników. Pomimo pandemii czytelnicy powyżej 60 roku życia nie rezygnowali z przyścia do biblioteki. Z naszych obserwacji wynika, że tylko nieliczne osoby nie pojawiły się w tym roku osobiście w bibliotece. Często, zamiast nich przychodził ktoś z rodziny. Wprowadziliśmy również usługę na telefon, z której starsi czytelnicy często i chętnie korzystali. Mimo obostrzeń i pandemii nie straciliśmy czytelników.

Nie było zachorowań na Covid wśród naszego personelu. Oprócz okresów, w których biblioteka była zamknięta zgodnie z rozporządzeniem ministra i dwóch tygodni dodatkowo ( decyzją burmistrza miasta), nie byliśmy zmuszeni do zamknięcia biblioteki na dłużej. Środki ostrożności, sposób zabezpieczeń pracowników i czytelników, mamy nadzieję, okazał się na tyle skuteczny, że uniknęliśmy dodatkowego zamknięcia biblioteki.

Niestety pandemia wpłynęła na inne nasze działania ( spotkania czytelnicze, spotkania z autorami, warsztaty dla dzieci). Uczestnictwo w imprezach i wydarzeniach online ma mały zasięg wśród naszych użytkowników. My sami borykamy się z problemami natury technicznej i personalnej, dlatego przygotowanie np. spotkania, szkolenia itp. jest dla nas dużym wyzwaniem. W tej materii współpracujemy z Miejskim Ośrodkiem Kultury, który może zapewnić profesjonalny sprzęt, obsługę. Dzięki temu możemy być aktywni w miarę naszych możliwości.

Obserwujemy natomiast jeszcze inny aspekt tej sytuacji. To szczególnie widać w naszej filii biblioteki w Wojkowie. Wojków jest dzielnicą Kowar oddaloną nieco od samego centrum. Zamieszkuje ją niewielka społeczność. Na około 700 mieszkańców dzielnicy nieco ponad

100 osób jest czytelnikami biblioteki. Mimo tego filia stanowi od kilku lat centrum tej społeczności. Organizujemy tam głównie spotkania dla dzieci i młodzieży, rodzinne warsztaty i pikniki. Dla starszych jest to miejsce, które wyróżnia się na mapie Wojkowa bo jest kojarzone z aktywnością kulturalną i miejscem bezpiecznym. Do tej pory seniorzy Wojkowa oprócz bardzo regularnych wizyt po książki nie przejawiali chęci do uczestnictwa we wspólnych spotkaniach. Być może pandemia to zmieni. Obserwujemy, że czytelnicy bardzo chcą bezpośredniego kontaktu. Długie rozmowy przez telefon, rozmowy „na progu” biblioteki. Nasze propozycje wspólnych spotkań dla seniorów, herbatek, spotkań przy książce „ po pandemii” ( lub „ kiedy już będzie można”) spotyka się z bardzo dużym entuzjazmem, którego wcześniej nie obserwowano.

Również młodzież regularnie odwiedzająca bibliotekę (głównie filię) wykazuje potrzebę przychodzenia do nas nadal. Podczas wakacji organizowaliśmy zajęcia dla dzieci w plenerze. Dzięki temu nie mieliśmy przerw w naszych kontaktach. W Wojkowie działa młodzieżowy DKK dla dwóch

grup wiekowych. Nasze spotkania DKK odbywały się ( przed pandemią) raz w miesiącu, na początku pandemii spotkania odbywały się co tydzień (online), po wakacjach – co dwa tygodnie (również online).

#### **8.4.2.13. Podsumowanie**

Omówienie aktualnych problemów występujących w realizacji zadań statutowych.

Aktualne problemy, które występują w realizacji zadań statutowych od 2019 roku nie zmieniły się. Pożądane zmiany mogą przynieść plany gminy Kowary na najbliższe lata. Biblioteka Miejska zgłosiła uwagi do Programu Rozwoju Gminy Miejskiej Kowary na lata 2021-2030

w odniesieniu do Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kowarach. Braliśmy również udział w rozmowach dotyczących kształtu i kierunków rozwoju biblioteki na najbliższe lata.

##### **1. Status formalno – prawny biblioteki.**

W 2020 roku nie uległ zmianie status formalno – prawny biblioteki. Nie uległy również zmianie najważniejsze dokumenty Biblioteki tj., statut i regulamin organizacyjny. W 2020 roku zostały wprowadzane zalecenia audytora ( audyt z grudnia 2019 r.) dotyczące prowadzenia dokumentacji Biblioteki i nieprawidłowości wskazanych w tejże dokumentacji.

##### **2. Sieć placówek bibliotecznych.**

W 2020 roku nie zmieniła się sieć biblioteczna na terenie Kowar. Kształt i przestrzeń naszego miasta ma duży wpływ na jakość życia mieszkańców. Z uwagi na starzejące się społeczeństwo należy już dziś zastanawiać się nad jakością życia osób starszych a przede wszystkim nad dostępnością nie tylko do ośrodków użyteczności publicznej, ale także do instytucji kultury. Biblioteka Główna jest usytuowana przy ulicy Szkolnej, obsługując cały obszar miasta, jedna filia biblioteki obsługuje obszar Wojkowa. Utrudniony dostęp mają m. in. mieszkańcy Krzaczy, okolic ulicy Wiejskiej i Podgórze a także okolic ulicy Jeleniogórskiej. Pytanie, które należy sobie postawić to, czy sieć biblioteczna w Kowarach jest pełna i czy odpowiada potrzebom czytelniczym mieszkańców Kowar.

##### **3. Problemy lokalowe Biblioteki, ich wpływ na organizację pracy i dostępność do usług bibliotecznych.**

Obecnie Biblioteka Główna z wypożyczalnią i czytelnią, mieści się w budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Kowarach. Zajmuje aktualnie dwa pomieszczenia o łącznej powierzchni 83,49 m<sup>2</sup>.

W związku ze zmieniającą się strukturą demograficzną naszego miasta ( wzrost liczby osób starszych), problemem staje się lokalizacja Biblioteki. Bibliotekarze coraz częściej odbierają sygnały od czytelników o utrudnionym dostępie do Biblioteki ( podejście pod górę, które jest już niemożliwe dla osób starszych i chorych, brak możliwości odpoczynku po drodze, brak środków komunikacji, oddalenie od centrum, w którym zazwyczaj każdy bywa). Czytelnicy, którzy nie mają wsparcia w rodzinie, sąsiadach mogących udzielić pomocy, rezygnują z usług Biblioteki. Dlatego warte jest rozważenie zmiany lokalizacji Biblioteki, na bardziej dostępną dla większości mieszkańców Kowar. Taką, którą mieszkańcy najczęściej odwiedzają ( przy sklepach, instytucjach miejskich).

Przestrzeń wypożyczalni jest ograniczona przez regały z książkami. Regały są przeciążone, mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla pracowników i czytelników. Bibliotekarze nie mają miejsca na prawidłowe przechowywanie zbiorów, z zachowaniem wszelkiej dbałości o materiały biblioteczne

nie mówiąc już o estetyce. W wypożyczalni nie ma miejsca na ekspozycje wybranych książek, ustawienie gabloty, zorganizowanie wystawy książek lub wystawienie bieżących czasopism.

W tym samym pomieszczeniu jest wygospodarowany kąt (za szafą) na miejsce „socjalne dla pracowników” oraz miejsca dla poszczególnych pracowników: dyrektora, księgowej, bibliotekarzy ( przy kolejnych biurkach). Prace wymagające skupienia, uwagi, koncentracji (m. in. organizacja pracy biblioteki) odbywają się na oczach czytelników. W Bibliotece nie ma osobnego miejsca do gromadzenia, opracowywania, ubytowania zbiorów. Również te zadania są realizowane w tym samym pomieszczeniu, co wypożyczanie. Dyrektor ma bardzo ograniczoną możliwość zastosowania przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Takie warunki pracy stanowią zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania biblioteki, pracy i organizacji. Nie wpływają również pozytywnie na wizerunek Biblioteki.

Biblioteka nie posiada przestrzeni dla najmłodszych czytelników. Jest to niestety ze szkodą dla naszych usług, bo najmłodszy czytelnik wymaga specjalnych bodźców ( kolor, faktura, przestrzeń) i specjalnego traktowania. Namiastkę takiej przestrzeni spróbowaliśmy stworzyć w czytelni biblioteki. Jednak, również ze względu na ciasnotę, brak możliwości stałego otwarcia czytelni dla użytkowników, ograniczamy się tylko do prowadzenia zajęć bibliotecznych zorganizowanych. W czytelni takie spotkania organizowane są dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Liczba osób uczestniczących jest zwykle ograniczona do max 15 osób. Brak miejsca i mało atrakcyjny desing wyklucza nas spośród wybieranych i odwiedzanych instytucji.

Ze względu na bardzo ograniczoną przestrzeń, nie możemy poszerzać swojej oferty. Aktywności, które moglibyśmy rozwijać w bibliotece ( nauka, praca indywidualna, grupowa, warsztaty, spotkania, konferencje, pierwsze kontakty z książką, praca z komputerem, prezentacje, wystawy), dziś są możliwe w bardzo ograniczonej formie, na tyle, na ile pozwalają nam warunki lokalowe i personalne.

W związku z tym, że pomieszczenia Biblioteki znajdują się w budynku, który nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, Biblioteka nie może w pełni dostosować się do realizacji Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

#### 4. Pracownicy biblioteki.

Obecny poziom zatrudnienia nie zabezpiecza potrzeb Biblioteki. Natomiast wykształcenie i kwalifikacje pracowników merytorycznych i administracji są zgodne i wystarczające do zajmowanych stanowisk.

Trzech pracowników merytorycznych ( w tym dyrektor biblioteki) obsługuje dwie placówki biblioteczne (Bibliotekę główną i Filię). Mimo wysokiej dostępności naszej Biblioteki głównej (otwarta od poniedziałku do piątku, od 10.00 do 18.00 – 40 h) i filii ( trzy razy w tygodniu – 10 h) możliwość korzystania z Biblioteki może być ograniczona. Deklarowane godziny otwarcia Biblioteki nie uwzględniają bowiem ograniczeń wynikających z urlopów, zwolnień lekarskich, wyjazdów szkoleniowych itp. Mimo najwyższej dbałości o zapewnienie ciągłości pracy obu placówek może zdarzyć się ograniczenie godzin pracy bądź czasowe zamknięcie placówki. Konsekwencją takich działań może być spadek czytelnictwa.

Biblioteka nie zatrudnia pracowników administracyjno - gospodarczych ani technicznych. Obowiązki z zakresu działań administracyjnych, gospodarczych, kadrowych spoczywa na pracownikach i dyrektorze biblioteki, co może stanowić zagrożenie dla ciągłości, terminowości i jakości wykonywanych zadań.

W związku z automatyzacją systemów bibliotecznych a także systemów księgowo - kadrowych, zakupem sprzętu komputerowego niezbędnego do pracy bibliotekarzy oraz pracownika administracji, pojawia się problem zabezpieczenia sprzętu i naszych baz danych. Zachodzi zatem potrzeba zatrudnienia informatyka bądź bibliotekarza systemowego, których zadaniem byłoby czuwanie nad prawidłowym działaniem sprzętów komputerowych i systemów, które są niezbędne do pracy Biblioteki.

W związku z systematycznym rozszerzaniem naszej działalności, powiększeniem zakresu obowiązków głównej księgowej również stajemy przed koniecznością zwiększenia etatu na tym stanowisku.

#### 5. Zbiory biblioteczne.

Z uwagi na bardzo minimalistyczną osadę biblioteki i brak miejsca, biblioteka nie gromadzi zbiorów specjalnych: audiobooków, zbiorów muzycznych ani filmów. Niestety Biblioteka nie posiada w swoich zbiorach zbyt dużej ilości książek z serii Wielkie Litery, które są dedykowane osobom słabowidzącym (m.in. seniorom) i posiadają specjalną czcionkę, skład i kontrast, chroniący wzrok i ułatwiający czytanie. Głównym powodem jest brak miejsca na gromadzenie tego rodzaju książek, które są rozmiarowo grubsze i większe od przeciętnej książki. Liczba tytułów czasopism jest ograniczona przede wszystkim z powodu braków lokalowych. Czytelnia, którą dysponuje biblioteka jest wykorzystywana jako sala spotkań dla grup zorganizowanych ( przedszkola, szkoły), nie jest to jednak miejsce sprzyjające cichej lekturze, pracy i nauce. Ciasnota pomieszczenia nie pozwala na zaaranżowanie przestrzeni w taki sposób, aby stanowiła ona dogodne miejsce dla osób chcących przeglądać codzienną prasę, miesięczniki czy pisma branżowe w murach czytelnicy Biblioteki. Mimo iż, wielokrotnie czytelnicy zgłaszają potrzebę organizacji takiego miejsca w naszej Bibliotece, z powodu trudnych warunków lokalowych, nie jesteśmy w stanie wyjść naprzeciw oczekiwaniom naszych czytelników.

### **8.5. Turystyka, sport i rekreacja**

Gmina Miejska Kowary w roku 2020 brała udział w kilku programach Ministerstwa Sportu i Turystyki dot. upowszechniania sportu wśród mieszkańców miasta. Były to:

#### **8.5.1. Lokalny Animator Sportu**

Operatorem ogólnokrajowym programu była Fundacja Orły Sportu w ramach projektu na kompleksie boisk Orlik 2012 prowadzone są regularne zajęcia przez dwóch animatorów w okresie od marca do listopada. Zajęcia skierowane były do wszystkich mieszkańców, od najmłodszych po seniorów.

Celem projektu było:

- wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez zwiększenie ich aktywności ruchowej prowadzącej do poprawy sprawności fizycznej, zdolności motorycznych, stanu zdrowia i związanej z nim jakości życia,
- stworzenie, jak największej grupie dzieci i młodzieży możliwości uczestniczenia w zorganizowanych, systematycznych i atrakcyjnych zajęciach sportowych,
- przeprowadzenie testów oceniających sprawność fizyczną uczestników przed rozpoczęciem i po zakończeniu realizacji zajęć,
- wyrównywanie szans dzieci i młodzieży w dostępie do sportu, niezależnie od statusu materialnego rodziców,
- przeciwdziałanie patologiom społecznym, zwłaszcza przemocy i agresji interpersonalnej, pomoc środowiskom trudnym i uboższym,
- optymalne wykorzystanie infrastruktury sportowej powstałej w ramach rządowego programu „Moje Boisko – Orlik 2012” oraz pozostałej lokalnej infrastruktury sportowej,
- aktywizacja lokalnych struktur samorządu terytorialnego i środowisk gospodarczych do współpracy i współfinansowania projektu, poprzez zobowiązanie wnioskodawców do przeznaczania na poziomie środowiskowym, dla zakwalifikowanych do uczestnictwa w projekcie animatorów, równorzędnej do przekazanej ze środków MSiT, kwoty dofinansowania, przez cały okres trwania zadania. w ramach projektu dwóch animatorów

Ze względu na wprowadzone ograniczenia pandemiczne projekt był realizowany jedynie od czerwca do listopada 2020 roku.

### **8.5.2. Umiejętności Pływać**

Operatorem wojewódzkim programu była Dolnośląska Federacja Sportu w ramach projektu dzieci z klas I-III biorą udział w zajęciach z nauki pływania. Uczestnicy mają zapewniony przejazd na zajęcia do krytej pływalni w Kamiennej Górze, opiekuna w trakcie przejazdu, wstęp na basen i opiekę instruktora pływania. W trakcie jednego półrocza szkolnego w zajęciach bierze udział 30 osób, co w całym roku daje to 60 dzieci.

Główne cele projektu:

- upowszechnianie aktywności fizycznej dzieci i młodzieży,
- nabycie przez dzieci podstawowych umiejętności pływania,
- profilaktyka przeciwdziałania i korygowanie wad postawy,
- zapobieganie zjawiskom patologii społecznych, w tym alkoholizmowi, poprzez organizację zajęć sportowych dla uczniów,
- efektywne wykorzystanie infrastruktury sportowej (pływalnie),
- wyrównywanie szans w dostępie do infrastruktury sportowej poprzez objęcie projektem w szczególności uczniów, zamieszkałych w miejscowościach, w których nie wybudowano krytej pływalni, edukacja w zakresie bezpiecznego korzystania z akwenów wodnych.

Ze względu na wprowadzone ograniczenia pandemiczne projekt był realizowany jedynie marcu i w kwietniu 2020 roku z planowanych 10 zajęć odbyło się 8.

### **8.5.3. Szkolne Kluby Sportowe**

Program „Szkolny Klub Sportowy” jest działaniem systemowym skierowanym do uczniów szkół dla dzieci i młodzieży – szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, bez względu na wiek, płeć oraz sprawność fizyczną. Program ma na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w danej szkole. W projekcie bierze udział od 6-7 grup o minimalnej liczbie 15 osób każda. Łącznie rocznie w projekcie bierze udział 105 uczniów.

Celem programu jest:

- stymulowanie i kształtowanie nawyku podejmowania aktywności fizycznej przez dzieci i młodzież;
- poprawa sprawności fizycznej, stanu zdrowia oraz jakości życia dzieci i młodzieży,
- w tym profilaktyka nadwagi i otyłości;
- promocja zdrowego i aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży;
- zwiększenie oferty ogólnodostępnych, bezpłatnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży;
- stymulowanie podejmowania aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży mniej aktywnych i mniej sprawnych fizycznie, ze szczególnym uwzględnieniem dziewcząt;
- tworzenie warunków dla rozwoju talentów oraz zainteresowań sportowych dzieci i młodzieży;
- optymalizacja wykorzystania lokalnej infrastruktury sportowej, w tym infrastruktury przyszkolnej;
- promocja różnorodnych sportów wśród dzieci i młodzieży;
- wsparcie kadr pracujących z dziećmi i młodzieżą w obszarze sportu.

Ze względu na wprowadzone ograniczenia pandemiczne część zajęć zostało zrealizowanych w systemie online w bardzo ograniczonym zakresie.

### **8.5.4. „Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych oraz organizacja imprez sportowych w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miejskiej Kowary w roku 2020”.**

9 stycznia 2020 roku Burmistrz Miasta Kowary ogłosił otwarty konkurs ofert (zgodnie z artykułem 11 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) na realizację zadania publicznego pod nazwą: „Szkolenie sportowe dzieci, młodzieży i dorosłych oraz organizacja imprez sportowych w klubach sportowych działających na terenie Gminy Miejskiej Kowary w roku 2020”. Powołana przez Burmistrza Komisja konkursowa rekomendowała na to zadanie wybór trzech ofert:

- K.S. Funakoshi Shotokan Karate,
- MKS „Olimpia” Kowary,
- K.J. Maximus Kowary.

Miasto Kowary podpisało umowę na realizację tego zadania na łączną kwotę 187.500 zł z następującym podziałem na organizacje: K.S. Funakoshi Shotokan Karate – 20.000 zł, MKS „Olimpia” Kowary – 160.000 zł, K.J. Maximus Kowary – 7.500 zł. Wszystkie trzy organizacje wykonały zaplanowane działania, aczkolwiek ze względu na wprowadzane przez Rząd RP w ciągu roku

obostrzenia i lockdown`y stowarzyszenia te zmuszone były aktualizować harmonogramy swoich działań przez kalkulację przewidywanych kosztów realizacji zadania publicznego.

#### **8.5.5. Wydarzenia sportowe i kulturalne**

W roku 2020 z powodu COVID -19 odbyło się mniej wydarzeń niż wynikało to z planowanego kalendarza imprez. Zgodnie z aktualnymi obostrzeniami imprezy były odwoływane, przenoszone na inny termin lub realizowane w okrojonym zakresie.

W 2020 roku odbyły się w terminie:

1. Finał Wielkiej orkiestry Świątecznej Pomocy – ZSO Kowary
2. Kolarski Wjazd i Bieg Górski „Kowary – Okraj” (z firmą Grabek Promotion),
3. turnieje i rozgrywki tenisa ziemnego w Kowarach wraz ze Stowarzyszeniem Tenisa Ziemnego „Return”,
4. „Tropem Wilczym. Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych” wraz ze Społecznym Komitetem Obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Kowarach,
5. „Zawody wędkarskie o puchar Burmistrza Kowar” wraz ze stowarzyszenie wędkarskie „Alternatywa” oraz sekcją wędkarską MKS „Olimpia” Kowary,

W zmienionym terminie:

1. „Marsz po Zdrowie” wraz ze stowarzyszeniem „Eurojedyńka” i Festyn Z Okazji Dnia Matki I Dziecka” wraz otwarciem Muszli koncertowej
2. Orlik Olimpiadą ze Stowarzyszeniem „Eurojedyńka”

W zmienionej formie:

1. Barbórka 2020

Odwołano:

1. Międzynarodowy Zjazd Saniami Rogatymi
2. Mistrzostwa Kowar w narciarstwie alpejskim z firmą Juro-Trans i Ski-Elita,
3. Puchar Kowar w narciarstwie alpejskim i snowboardzie z firmą Juro-Trans i Ski-Elita,
4. Festyn rodzinny pn. „Kowary miasto sportu” z MKS Olimpia Kowary,
5. zakończenie sezonu lotów gołębi pocztowych wraz z Sekcją 4 Kowary Polskiego Związku Hodowców Gołębi Poczтовых,
6. I Wiosenna Kowarska Piątka wraz ze Stowarzyszeniem Miłośników Sportu Kowary,
7. „Bieg dla serca” na trasie Karpacz – Kowary z Fundacją Slow City,
8. Bieg do św. Anny - SlowCity
9. Festyn rodzinny „Jesień z Trójką” wraz z podchodami ze Stowarzyszeniem „Przyjazna Trójka”,
10. Orlik Olimpiadą - Stowarzyszenie „Eurojedyńka”
11. Otwarcie bieżni lekkoatletycznej na Stadionie Miejskim

#### **8.5.6. Promocja i turystyka**

W roku 2020 zostały zrealizowane następujące działania promujące miasto Kowary:

- w telewizji Strimeo (nakręcono 20 materiałów dotyczących najważniejszych wydarzeń kulturalnych, sportowych i turystycznych oraz ich zapowiedzi),
- w telewizji Dami (nakręcono 5 materiałów dotyczących najważniejszych wydarzeń



kulturalnych, sportowych i turystycznych),

- produkcja gadżetów promocyjnych: czapeczki z daszkiem, koce termiczne na zawody sportowe, torby materiałowe promocyjne, kalendarze ścienne i książkowe, maseczki i kominy z nadrukiem
- druk materiałów promocyjnych i informacyjnych: pocztówki (dot. Kompleksu ewangelickiego, oraz dawnych obiektów gastronomicznych) , katalog pt.: „Kowary i Zitau dawniej i dziś”, mapy zrywki, Biuletyn Informacyjny
- prowadzenie strony internetowej miasta
- prowadzenie portali społecznościowych: Facebook, Instagram, Tweeter
- udział w akcji promującej ekologiczny transport pt.:” Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu”
- udział w promocji regionu w całej Polsce w ramach akcji pt” Karkonosze – tak blisko tak bezpiecznie”. Wspólna akcja lokalnych samorządów i org. turystycznych w ramach której w największych miastach w całej Polsce pojawiły się wspólne banery promujące Karkonosze, powstała również wspólna platforma internetowa promująca region.

Wraz ze Starostwem Powiatowym w ramach Porozumienia gmin o wspólnej promocji (kwota 5.000 zł w roku 2020) wydano materiały promocyjne na temat marki Karkonosze i atrakcji Kotliny Jeleniogórskiej – folder oraz mapy zrywki).

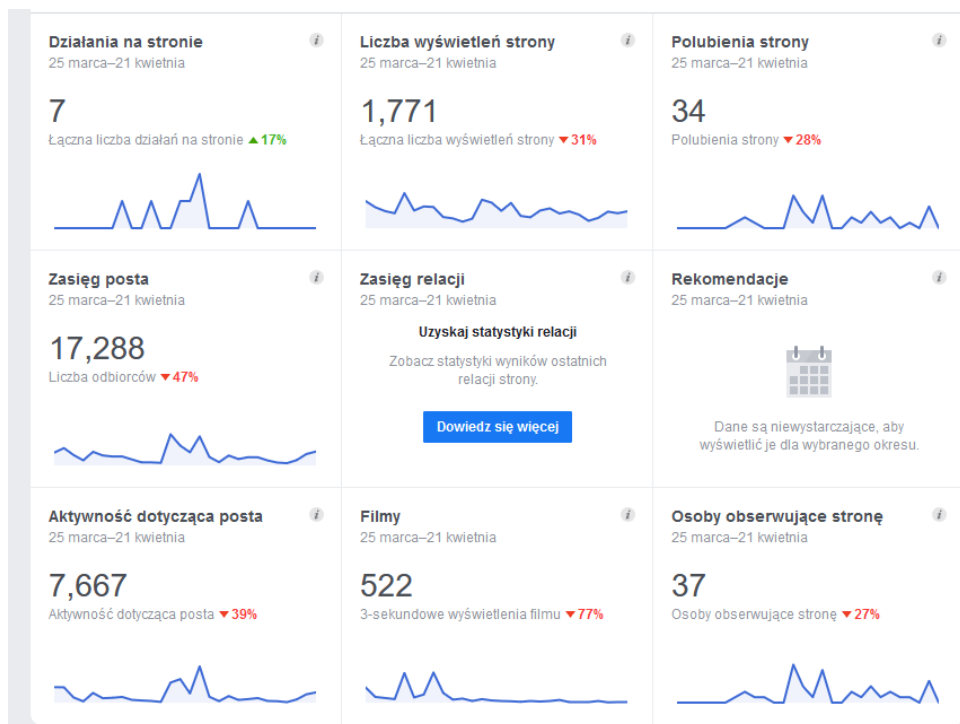
Z powodu odwołanych targów i wydarzeń turystycznych materiały były dystrybuowane po lokalnych informacjach i obiektach turystycznych lub rozsyłane pocztą. Dystrybuowano także materiały promocyjne Porozumienia i materiały miasta Kowary na targach turystycznych w Polsce, Czechach i Niemczech. Kontynuowano wprowadzanie logotypu miasta wraz z budowaniem marki Kowar wraz z kontynuacją akcji Made in Kowary skierowaną do kowarskich przedsiębiorców. Grono producentów które korzysta z loga Made in Kowary powiększyła się o jeden podmiot.

Statystyki osiągnięć na podstawie profilu na Facebooku

W okresie od stycznia do końca grudnia 2020 roku na profilu przybyło 751 obserwujących w tym 689 polubień. 60% naszych obserwujących to kobiety. Profil Miasto kowary najpopularniejszy jest wśród osób w przedziale wiekowym od 35-44 lat – 21%. Oficjalny profil miasta ma swoich fanów głównie w Polsce ale również w Niemczech, Belgii Stanach Zjednoczonych czy Holandii. Pojedynczy obserwujący pochodzą z takich krajów jak Turcja, Boliwia, Malezja, Indie czy RPA. Ogólnie na liście osób obserwujących nasz profil jest aż 40 nacji poza Polską.

Statystyki miesięczne:

- średnia liczba wyświetleń: 1 771
- średni zasięg postów: 17 288
- Średnia aktywność dotycząca postu: 7 667



Statystyki osiągnięć na podstawie profilu na Instagramie:

Miejski profil na Instagramie osiągnął 2672 obserwujących, średnia liczba polubień postu to ok 180. Do tej pory opublikowano 1873 posty średnia roczna liczba postów ok 400.

The screenshot shows the Instagram profile for 'miastokowary'. At the top, the Instagram logo and a search bar with the text 'Szukaj' are visible. The profile header includes the name 'miastokowary', a 'Wyślij wiadomość' button, and a user icon. Below this, statistics are listed: 'Posty: 1 783', '2 673 obserwujących', and 'Obserwowani: 559'. The bio section reads: 'Miasto Kowary', 'Miasto Kowary na Instagram.', '(oficjalny profil Miasta Kowary)', 'www.kowary.pl', and 'Zapraszamy do Królewskiego Miasta Górniczego Kowary.' followed by the website 'www.kowary.pl'. A note at the bottom of the bio says 'Obserwowane przez: wrozka69, evelinabedekatra, azangel\_86 + jeszcze 24 użytkowników'. Below the bio are two circular image thumbnails: 'Poszły koni...' and 'Żar tropiku'. The main content area shows a grid of three images: a large green field with a building in the background, a cobblestone street lined with colorful buildings, and a forest stream with fallen leaves.

Statystyki osiąarów na podstawie profilu na Tweeterze:

Obserwujących: 213

Średnia liczba wzmianek: 75

Średnia liczba wyświetleń tweedów: 32,8

### **8.5.7. Informacja turystyczna**

Gmina prowadziła także Informację Turystyczną w ratuszu oraz prowadziła wraz ze Stowarzyszeniem Miłośników Kowar weekendowy punkt IT. Punkt Informacji Turystycznej zlokalizowany w kowarskim ratuszu prowadzony był przez pracowników Wydziału Rozwoju Miasta (informacja turystyczna). Czynny był w dni robocze od poniedziałku do piątku w godz. 9:00 – 16:00. W punkcie można było zasięgnąć informacji u informatora oraz zaopatrzyć się w bezpłatne materiały promocyjne miasta Kowary oraz atrakcji Kotliny Jeleniogórskiej i Kamiennogórskiej.

Weekendowy punkt IT zlokalizowany był w Domu Tradycji Miasta. Prowadzony był przez członków Stowarzyszenia Miłośników Kowar. Czynny był we wszystkie soboty roku.

W miesiącach : czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień w godzinach 11:00 – 15:00 czynny był również w niedziele.

### **8.5.8. Obiekty sportowe**

W Kowarach znajdują się następujące obiekty sportowe i rekreacyjne:

- Stadion Miejski przy ulicy Karkonoskiej (z płytą główną i boiskiem treningowym) dzierżawiony przez Stowarzyszenie MKS „Olimpia” Kowary,
- łowisko wędkarskie przy ulicy Karkonoskiej użytkowane przez Stowarzyszenie MKS „Olimpia” Kowary,
- Zalew będący łowiskiem wędkarskim użytkowanym przez Stowarzyszenie wędkarskie Alternatywa,
- korty tenisowe przy ulicy Parkowej użytkowane przez Stowarzyszenie Tenisa Ziemnego „Return”, ścianka do ćwiczeń tenisa przy ulicy Parkowej, skatepark przy ulicy Parkowej,
- boisko wielofunkcyjne „Orlik 2012” w sąsiedztwie Osiedla Wichrowa Równia, wykorzystywane do godzin południowych przez Szkołę Podstawową nr 1 w Kowarach,
- a po popołudniu na zajęcia z animatorami,
- halę sportową przy ulicy Staszica należącą do Szkoły Podstawowej nr 1 w Kowarach,
- salę sportową i boisko wielofunkcyjne przy ulicy 1 Maja należące do Szkoły Podstawowej nr 3 w Kowarach,
- salę sportową oraz dwa boiska sportowe przy ulicy Szkolnej należącą do Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kowarach,
- boiska przy ulicy Wiejskiej, Jagiellońskiej i Nadrzeczej,
- place zabaw przy ulicy Matejki, Kwiatowej, Górnej, Jeleniogórskiej, Karkonoskiej,
- siłownia zewnętrzna przy ulicy Matejki,
- street workout przy ulicy Szkolnej.

## 8.6. Projekty realizowane w 2020 roku ze środków pomocowych

W roku 2020 realizowano następujące projekty ze środków pomocowych:

1. Projekt pn. „Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I), oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach” realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014–2020. Zrealizowano trzy zadania dot. renowacji elewacji budynku i przebudowę boiska sportowego SP nr 3 oraz przebudowy mostu drogowego za Ratuszem. Trwała realizacja czwartego zadania, dot. przebudowy bieżni lekkoatletycznej, wykonania oświetlenia Stadionu Miejskiego i jego odwodnienia. Termin realizacji projektu: 02.2018r. – 04.2020r. Całkowita wartość projektu: 4 558 105,23 PLN. Dofinansowanie projektu wynosi 94,73% kosztów kwalifikowanych.

2. Trwa realizacja projektu „Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie Seniora w Kowarach”. Projekt zapewniający funkcjonowanie Edukacyjnego Klubu Seniora oraz pokrywający koszty utrzymania i obsługi klubu. Beneficjentem jest Gmina Miejska Kowary a realizatorem projektu jest MOPS. Dla min. 20 członków klubu przewidziano różnego rodzaju zajęcia edukacyjne, ruchowe i ogólnorozwojowe, wyjazdy, spotkania okolicznościowe, transport klubowiczów na zajęcia. Realizacja projektu: 12.2019 - 12.2022. Całkowita wartość projektu wynosi 745 770,46 zł, dofinansowanie projektu 95% z RPO WD 2014-2020 działanie 9.2.1. w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

3. Trwa realizacja projektu „Odkrywanie na nowo walorów kulturowych i historycznych Kowar i czesko-polskiego pogranicza” w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska–Polska 2014-2020 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Nysa. Partnerem projektu jest miasto Vrchlabi. Całkowita wartość projektu wynosi 25 724,47 Euro. Dofinansowanie wyniesie 90%. Realizacja od 01.04.2020 do 30.09.2021 W ramach projektu zagospodarowano teren przy ul. Wiejskiej koło wiaduktu kolejowego. Powstało miejsce przystankowe, położone przy szlakach niebieskim i zielonym, biegnących z centrum Kowar koło Kapliczki św. Anny w kierunku Uroczyska i Wodospadu Piszczaka. Postawiono wyposażenie terenu - elementy betonowe małej architektury; tj. miejsce na grilla, stoły z ławkami, stojak na rowery, kosze śmieci oraz tablice informacyjno-promocyjne dot. historii Kowar i Vrchlabi.

4. Projekt pn. „Widziane obiektywem, przebyte szklakiem, wspólnie zatańczone a na koniec wyrzeźbione” w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014–2020, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa. Celem projektu jest dalsze rozwijanie przez uczniów szkół umiejętności nabytych we wcześniejszych projektach partnerskich, ale także poszerzanie ich o nowe umiejętności i kompetencje oraz integracja wszystkich kowarskich szkół (SP1, SP3 i ZSO) ze szkołami partnerskiego miasta Vrchlabi. Całkowita wartość projektu wynosi: 12 370,33 Euro. Dofinansowanie projektu wynosi 90%. Okres realizacji projektu 04.2019r. – 03.2020r.

5. Projektu pn. „E-aktywni mieszkańcy w mieście Kowary” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020. Projekt polegać ma na podniesieniu kompetencji cyfrowych mieszkańców poprzez przeprowadzenie szkoleń dla 150 osób, przewidziana tematyka szkoleń: „Rodzic w Internecie”, „Mój biznes w sieci”, „Moje finanse i transakcje w sieci”, „Działam w sieciach społecznościowych”, „Tworzę własną stronę internetową (blog)”, „Rolnik w sieci”, „Kultura w sieci”. W ramach projektu przewidziano zakup 10 szt. laptopów, które po zakończeniu realizacji projektu zostaną przekazane do kowarskich szkół. Termin realizacji projektu: 01.2019r. – 10.2020r. Całkowita wartość projektu wynosi: 84 000,00 PLN. Dofinansowanie projektu wynosi 100%.

6. Trwała realizacja projektu „Odkrywanie Polsko – Niemieckich Tradycji Piwowarskich” w ramach programu Interreg Polska – Saksonia 2014-2020. Partnerem projektu jest Zeitsprung Zittau gemeinnutzige GmbH z Zittau. Realizacja projektu: 10.2019–12.2021. W ramach projektu wyremontowano Filię Biblioteki Miejskiej na Wojkowie, w której funkcjonuje Centrum Wiedzy o Browarnictwie. Filia została wyposażona w nowe meble i urządzenia biurowo-gospodarcze zainstalowano system wystawienniczy wraz z wystawą poświęconą dawnym obiektom noclegowo-gastronomicznym Kowar. Zostały wydane materiały promocyjne, jak widokówki, broszura i album „Kowary i Zittau dawniej i dziś”. Zostało odnowione źródło Jola na Wojkowie, przy Filii biblioteki została postawiona ława rzeźbiona z piwowarem a przed Domem Tradycji rzeźba - odlew piwowara oraz tablice promocyjno-informacyjne oraz głąz z napisem Centrum Wiedzy o Browarnictwie. Całkowita wartość projektu GMK wynosi: 151 841,04 Euro. Dofinansowanie projektu do 85%.

7. Trwa realizacja projektu „Wzrost jakości edukacji w Szkole Podstawowej nr 3 im. Józefa Gielniaka w Kowarach”. Beneficjentem projektu jest Fundacja Edukacji Przedszkolnej. Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, w ramach poddziałania 10.2.3 – Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej – ZIT AJ. Celem projektu jest podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy oraz rozwinięcie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a także podniesienie kwalifikacji nauczycieli. W ramach projektu SP3 otrzyma również wyposażenie w sprzęt TIK sali komputerowej oraz wyposażenie pracowni geograficznej. Termin realizacji projektu: 01.2019 r. - 06.2021 r. Całkowita wartość projektu wynosi: 419 184,00 PLN. Dofinansowanie projektu wynosi 90%.

8. Trwała realizacja projektu „Utworzenie miejsca spotkań, integracji i odpoczynku w centrum Kowar” w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach LSR Partnerstwo Ducha Gór. Beneficjentem projektu jest Stowarzyszenie Eurojedyńka. W ramach projektu przy ul. Jagiellończyka powstała muszla koncertowa z murałem o tematyce górniczej oraz tablice poświęcone tradycjom i atrakcjom górniczym. Obok można podziwiać olbrzymią ławkę z rzeźbionym herbem Kowar i rzeźbę–odlew górnika autorstwa Wernera Pietrzyka. Termin realizacji projektu: 04.2018r. - 03.2020r. Wartość projektu 568 020,00 PLN. Kwota dofinansowania 300 000,00 PLN.

9. „Galeria na powietrzu o historii ewangelickiego kompleksu w Kowarach” – projekt grantowy realizowany poprzez LGD Partnerstwa Ducha Gór w ramach realizacji LSR 2014-2020, dofinansowany w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 r. Beneficjentem projektu jest Stowarzyszenie „Eurojedyńka”. Projekt ma na celu powstanie miejsca pamięci i tożsamości, a zarazem pokazanie dawnej i zapomnianej historii kowarskiego kompleksu ewangelickiego oraz wydanie widokówek z reprodukcjami obiektów dawnego kompleksu ewangelickiego (szkoła, dom pastora, cmentarz, dzwonnica, kościół). W ramach wniosku ustawione zostały tablice informacyjne o historii kompleksu ewangelickiego i walorach przyrodniczych tego terenu. Całkowita wartość projektu 20 000,00 zł. Dofinansowanie projektu 100%. Termin realizacji 2020 rok.

10. Operacja „Magiczny Ogród – miejsce wystaw i spotkań plenerowych w Kowarach”. Beneficjentem projektu jest Stowarzyszenie Miłośników Kowar. Celem projektu jest stworzenie atrakcyjnego turystycznie i ogólnie dostępnego miejsca dla mieszkańców i turystów odwiedzających Kowary z przestrzenią do organizacji wystaw, spotkań, plenerów, występów, kina letniego, warsztatów. Został uporządkowany teren SMK i na ukończono remont murów kamiennych. Został postawiony domek przyścienny z metalu z przeznaczeniem na magazynek. Zostały wykonane i powieszone w ogrodzie tablice, poświęcone przemysłowej historii miasta. Trwa zbiórka prowadzona przez SMK eksponatów, urządzeń, nawiązujących do dawnych zawodów i przemysłu w Kowarach, które zostaną postawione w Magicznym Ogrodzie. Przeprowadzono akcję nasadzenia roślin pnących przy siatce, winobluszcze stworzą ścianę – korytarz zieleni. Zostały przycięte krzewy i drzewa owocowe już tam rosnące. W ramach akcji promujących Magiczny Ogród odbyły się: dnia 06.09.2020 – śniadanie po Biegu Pidzamrun z Kowary Biegają; we wrześniu 2020 w ramach Warsztatów Twórczych – Kowary 2020 odbyły się warsztaty tkackie i plener artystyczny; w 09-10.2020 SMK prowadziło lekcje pod chmurką dot. ekologii i historii miasta dla kowarskich szkół. Wartość całkowita projektu: 42 857,00 zł; dofinansowanie – grant 100% przyznane przez LGD Partnerstwo Ducha Gór w ramach realizacji LSR 2014-2020 z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Termin realizacji 05.2020 r. - 10.2020 r.

**Tabela 86: Porównanie zaangażowania Wydziału Rozwoju Miasta w budżet Gminy Miejskiej Kowary w latach 2018-2020**

L.P.	Nazwa projektu / realizacja z programu / termin realizacji	Wartość całkowita PLN /wartość dofinansowania PLN (%)		
		2018	2019	2020
1.	„Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej” / Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 / Okres realizacji: 03.2018 r. – 04.2019 r.	1 219 637,00 PLN / 853 745,90 PLN (70%)	1 219 637,00 PLN / 853 745,90 PLN (70%)	_____

2.	„Renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 3 i przebudowa boiska sportowego Szkoły Podstawowej nr 3 oraz przebudowa bieżni i wyposażenie w oświetlenie Stadionu Miejskiego (etap I) oraz przebudowa mostu drogowego nr 5856 przy ul. Waryńskiego (115856D) w Kowarach” / Program realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014–2020 / Okres realizacji: 02.2018 r. – 04.2020 r.	4 558 105,23 PLN / 4 317 893,08 PLN (94,73%)	4 558 105,23 PLN / 4 317 893,08 PLN (94,73%)	4 558 105,23 PLN / 4 317 893,08 PLN (94,73%)
3.	„Dolnośląscy Liderzy e-Rozwoju JST” / Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 / Okres realizacji: 11.2017 r. – 10.2019 r.	1 799 900,00 PLN / 1 516 955,72 PLN (84,28%)	1 799 900,00 PLN / 1 516 955,72 PLN (84,28%)	_____
4.	„Czesko-polski szlak grzbietowy – część zachodnia” / Projekt realizowany w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020 Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Nysa / Okres realizacji: 06.2018 r. – 05.2019 r.	84 173,63 PLN / 75 756,23 PLN (90%)	84 173,63 PLN / 75 756,23 PLN (90%)	_____
5.	„Edukacyjny Klub Seniora” w Kowarach / Projekt realizowany w ramach Programu Wieloletniego „SENIOR+” ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej / Okres realizacji: 03.2019 r. - 12.2019 r.	_____	400 000,00 PLN / 150 000 PLN (37,5%)	_____
6.	„Widziane obiektywem, przebyte szklakiem, wspólnie zatańczone a na koniec wyrzeźbione” / Projekt realizowany w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014–2020, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Nysa / Okres realizacji: 04.2019 r. – 03.2020 r.	_____	55 666,49 PLN / 50 099,84 PLN (90%)	55 666,49 PLN / 50 099,84 PLN (90%)
7.	„E-aktywni mieszkańcy w mieście Kowary” / Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020 / Okres realizacji: 01.2019 r. – 04.2020 r.	_____	84 000,00 PLN / 84 000,00 PLN (100%)	84 000,00 PLN / 84 000,00 PLN (100%)
8.	„Odkrywanie Polsko – Niemieckich Tradycji Piwowarskich” / Projekt realizowany w ramach programu Interreg Polska – Saksonia 2014–2020 / Okres realizacji: 10.2019 r. – 03.2021 r.	_____	683 284,68 PLN / 580 791,98 PLN (85%)	683 284,68 PLN / 580 791,98 PLN (85%)



9.	„Bezpieczne i nowoczesne przejścia dla pieszych dedykowane mieszkańcom i turystom przebywającym na terenie Miasta Kowary” / Projekt realizowany w ramach „Programu Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2018-2020” (edycja 2019) / Okres realizacji: 2020 r.	_____	63 658,00 PLN / 53 000,00 PLN (83,26%)	_____
10.	„Schody nie stanowią przeszkody” / Projekt realizowany w ramach programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pt.: „Wyrównywania różnic między regionami III” obszar B / Okres realizacji: 09.2019 r. – 12.2019 r.	_____	18 500,00 PLN / 9 250,00 PLN (50 %)	_____
11.	„Niwelujemy przeszkody, nie straszne nam w szkole schody” / Projekt realizowany w ramach programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pt.: „Wyrównywania różnic między regionami III” obszar B / Okres realizacji projektu 09.2019 r. – 12.2019 r.	_____	18 500,00 PLN / 9 250,00 PLN (50 %)	_____
12.	„Dobra pora na aktywne i edukacyjne życie Seniora w Kowarach” / Projekt realizowany w ramach RPO WD 2014-2020 działanie 9.2.1. w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego / Okres realizacji: 12.2019 r. - 12.2022 r.	_____	745 770,46 PLN / 708 481,94 PLN (95%)	745 770,46 PLN / 708 481,94 PLN (95%)
13.	„Wzrost jakości edukacji w Szkole Podstawowej nr 3 im. Józefa Gielniaka w Kowarach” / Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, w ramach poddziałania 10.2.3 – Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej – ZIT AJ / Okres realizacji projektu: 01.2019 r. - 06.2021	_____	419 184,00 PLN / 377 265,60 PLN (90%)	419 184,00 PLN / 377 265,60 PLN (90%)
14.	„Okrywanie na nowo walorów kulturowych i historycznych Kowar i czesko-polskiego pogranicza” / Projekt realizowany w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska–Polska 2014-2020 Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Nysa / Okres realizacji projektu od 01.04.2020 r. do 30.09.2021 r.	_____	_____	115 760,12 PLN / 104 184,10 PLN (90 %)

15.	„Utworzenie miejsca spotkań, integracji i odpoczynku w centrum Kowar” / Projekt realizowany w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach LSR Partnerstwo Ducha Gór. / Okres realizacji projektu: 04.2018 r. - 03.2020 r.	568 020,00 PLN / 300 000,00 PLN (52,82%)	568 020,00 PLN / 300 000,00 PLN (52,82%)	568 020,00 PLN / 300 000,00 PLN (52,82%)
16.	„Galeria na powietrzu o historii ewangelickiego kompleksu w Kowarach” /Projekt grantowy realizowany poprzez LGD Partnerstwa Ducha Gór w ramach realizacji LSR 2014-2020, dofinansowany w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 / Okres realizacji projektu: 05.2020 r. – 01.2021 r.	_____	_____	20 000,00 PLN / 20 000,00 PLN (100 %)
17.	„Magiczny Ogród – miejsce wystaw i spotkań plenerowych w Kowarach” / Projekt realizowany w ramach LGD Partnerstwo Ducha Gór w ramach realizacji LSR 2014-2020 z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 / Okres realizacji projektu: 05.2020 r. - 10.2020 r.	_____	_____	42 857,00 PLN / 42 857,00 PLN (100 %)
18.	“Utworzenie Parku Rekreacji Rodzinnej w Kowarach” / Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Inwestycji w Infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturową, innowacyjną, opartą na zasobach, uwzględniających ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, działanie 19 „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER”, poddziałanie 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich / Okres realizacji projektu: od 01.04.2018 r. do 30.09.2019 r.	398 369,72 PLN / 300 000,00 PLN (75,31 %)	398 369,72 PLN / 300 000,00 PLN (75,31 %)	_____
SUMA wartość całkowita projektów		8 628 205,58 PLN	11 116 769,21 PLN	7 292 647,98 PLN
SUMA wartość dofinansowania projektów (%)		7 364 350,93 PLN ( 85,35%)	9 386 490,29 PLN (84,44%)	6 585 573,54 PLN (90,30%)

(opracowanie GMK)

## IX. Podsumowanie

Po raz trzeci przedstawiamy Państwu Raportu o stanie miasta Kowary tym razem za rok 2020.

Był to trudny czas. Musieliśmy się zmierzyć z nowymi wyzwaniami. Był to rok pandemii, ograniczeń, lockdownu, protestów, dystansu, walki o zdrowie i życie najbliższych...

Podejmowaliśmy wszelkie możliwe działania aby aktywnie walczyć ze negatywnymi skutkami epidemii. Były szyte maseczki, wprowadzaliśmy procedury bezpieczeństwa, przygotowaliśmy się i wprowadziliśmy możliwość hybrydowej pracy urzędu, prowadzona była dezynfekcja miejsc publicznych, przekazaliśmy placówką medycznym środki ochrony osobistej, wspomogliśmy zakup specjalistycznego sprzętu do wczesnego wykrywania COVID 19,...

W naszym działaniu stale musieliśmy zastępować określanie „nie da się tego zrobić” na sformułowaniu „zrobione”. Nabrało to w tym czasie nowego znaczenia.

W 2020 roku mimo trudnego czasu związanego z pandemią COVID-19 zrealizowaliśmy w naszym mieście:

-przebudowę bieżni Stadionu dodatkowo przeprowadzona została rewitalizacja samej płyty wraz z jej oświetleniem. Przebudowa bieżni i budowa oświetlenia została sfinansowana w części z pozyskanych środków zewnętrznych

-zakończona została budowa muszli koncertowej na ulicy Jagiellończyka, inwestycja została sfinansowana ze środków zewnętrznych

- zrealizowaliśmy projekt pn. „Renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych Starówki Kowarskiej”. Powoli Kowarska Starówka nabiera nowego wyglądu. Również ta inwestycja została dofinansowana ze środków zewnętrznych

-dofinansowaliśmy z budżetu miasta remont elewacji budynku na kowarskiej starówce w wysokości 30 000 zł w ramach miejskiego programu rewitalizacji zabytków

-dokończyliśmy inwestycję związaną z wymianą oświetlenia na terenie miasta, dzięki czemu w budżecie Kowar pojawiły się wymierne oszczędności

- również inwestycję polegającą na przebudowie ciągów komunikacyjnych przy ul. Jana Matejki wraz z budową kanalizacji deszczowej oraz przebudowa ul. Słonecznej na odcinku od ul. Bielarskiej do garaży przy ul. Słonecznej. Pozyskaliśmy na tą inwestycję środki zewnętrzne.

W planie wydatków budżetu Miasta na 2020 r. przeznaczono na ten cel odpowiednio kwotę 4.560.300,00 zł na zadania majątkowe oraz 965.673,00 zł na zadania remontowe.

W zakresie zadań remontowych:

- głównymi pozycjami wydatków były wydatki poniesione na cząstkowe naprawy dróg, ulic, chodników
- remont dachu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowarach

Zadbaliśmy o naszych kowarskich Seniorów. W budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących uruchomiony został „ Klub Seniora”. Pozyskaliśmy również pieniądze zewnętrzne na jego funkcjonowanie.

Dzięki decyzji Rady Miejskiej w 2020 roku przeznaczaliśmy pieniądze na wsparcie dla kowarzan chcących wymienić piece węglowe na ogrzewanie ekologiczne.

Zmieniamy Kowary w zielone Kowary, trwa cały czas program realizowany przez miejskich pracowników dotyczący rewitalizacji terenów zielonych w mieście. Efekty mogliście Państwo zauważyć o każdej porze roku.

W partnerstwie z Kowarskimi Stowarzyszeniami :

- przy ul. Jagiellończyka powstała muszla koncertowa z murałem o tematyce górniczej. Ustawione zostały również tablice poświęcone tradycjom i atrakcjom górniczym. Beneficjentem projektu jest Stowarzyszenie Eurojedynka.
- przy ul. Górniczej wyremontowano mur w ogrodzie Domu Tradycji Miasta. Można tam również podziwiać tablice poświęcone przemysłowej historii miasta. Beneficjentem projektu jest Stowarzyszenie Miłośników Kowar.
- Przy Starym Cmentarzu powstało miejsce upamiętniające dawną i zapomnianą historię kowarskiego kompleksu ewangelickiego. Ustawione zostały tablice informacyjne o historii kompleksu ewangelickiego i walorach przyrodniczych tego terenu. Beneficjentem projektu jest Stowarzyszenie Miłośników Kowar.

W 2020 roku realizowane były również projekty z Partnerami zagranicznymi. Nasi Partnerzy to zaprzyjaźnione od wielu lat Miasto Partnerskie Vrchlaby z Czech, oraz Zeitsprung Zittau gemeinnutzige GmbH z Zittau. Są to projekty:

- „Odkrywanie na nowo walorów kulturowych i historycznych Kowar i czesko-polskiego pogranicza” - projekt realizowany w realizowany wraz z partnerem - Miasto Vrchlaby W ramach realizacji tego projektu przy ul. Wiejskiej, nieopodal Kowarskiego Wiaduktu, powstało miejsce wypoczynku i rekreacji.
- „Odkrywanie Polsko – Niemieckich Tradycji Piwowarskich - Partnerem projektu jest Zeitsprung Zittau gemeinnutzige GmbH z Zittau. W ramach działań projektowych powstaje między innymi Centrum Wiedzy o Browarnictwie w Filii Miejskiej Biblioteki Publicznej na Wojkowie czy Mini Muzeum Piwowarstwa w Domu Tradycji Miasta.

Przygotowaliśmy kilkanaście projektów, dzięki którym mogliśmy złożyć wnioski i aplikować o środki zewnętrzne na ich realizację. Już dziś wiemy, że udało nam się pozyskać pieniądze na remont sześciu mostków na Jedlicy. W najbliższym czasie dobrych informacji dotyczących pozyskanych pieniędzy powinno być znacznie więcej.

Wprowadzona została pełna segregacja odpadów na terenie miasta, już teraz widoczne są zmiany. Mimo, że wielkość odpadów zbieranych z tereny miasta rośnie, to spada wielkość odpadów zmieszanych przy wzroście wielkości odpadów segregowanych.

Realizujemy program zagospodarowania turystycznego Kowar Dolnych:

- trwają prace projektowe i uzgodnienia związane z budową chodnika na ulicy Zamkowej z DZDiK i budowy ronda w drodze 366 z 367 z władzami Powiatu Karkonoskiego;

- uzgodniliśmy przebieg ścieżki rowerowej z sąsiednimi gminami, która ma połączyć Kowary z Krzaczną i dalej z Karpaczem i wpisaliśmy ten projekt do kluczowych inwestycji przyszłego ZIT AJ;
- prywatni inwestorzy prowadzą rozpoczęli i kontynuują inwestycji zlokalizowane w tym rejonie.

Zmieniają się nasze Kowary. Te zmiany są już dostrzegalne. Są to zmiany na lepsze. Jest to nasza wspólna zasługa i efekt wspólnego działania mieszkańców, radnych, organizacji pozarządowych, władz miasta...

Za to serdecznie dziękuję